DORU

davidovici

CELULA de ALARMA

Clepsidra

EDITURA EMINESCU

Doru Davidovici

Celula de Alarma

Colecția Clepsidra
Editura Eminescu 1979
Coperta de MIHAI KROCHALNIC
Versiune ebook: [1.1]

Pentru Datosan, timp frînt

1

Mă trezeşte în toiul nopții un zbîrnîit prelung de sonerie; mă ridic în capul oaselor, becul roşu clipeşte, explodează tăcut, se stinge, se aprinde iar în bezna camerei, umplută de zgomotul acela sfredelitor. Scutur capul, mă dezmeticesc brusc, arunc jos pătura:

– Alarmă!

În patul de vizavi, Chioru mormăie şi geme, încercînd să se ridice. Bîjbîi cu

mîna pe noptieră, aprind veioza şi apăs butonul negru, bombat, al sistemului de alarmă. Soneria încetează, numai becul roşu continuă să-şi transmită mesajul, tăcut şi insistent. Pe coridor, soneria telefonului. Paşi grei alergînd, linoleumul lucitor spart de tălpile groase ale bocancilor. Sunetul sec al receptorului de ebonită scos din furca lui, uite, acum o să zbiere... Mă strîng în mine, în timp ce-mi îmbrac salopeta subțire din milaneză.

– Graduu' unu!

Parcă ar fi jurat să dărîme clădirea strigînd, în patul de vizavi Chioru s-a ridicat, rezemat în pernă. Cu mîinile sub ceafă contemplă pîlpîirea roşie a becului de alarmă.

– Alarmă de gradu' unu!

Chioru îşi extrage picioarele din pat, le extrage, ăsta e cuvîntul, îndoind cu nespusă grijă genunchii ascuțiți, le roteşte încet prin aer, le depune lin pe

parchet, se apleacă, unul din papucii de piele fină, marochin de Cordoba, zboară şi izbeşte sec tăblia lustruită a uşii.

Pe coridor, glasul, se curmă brusc. Paşii grei, tîrşiți, se îndreaptă spre sala de echipare. Chioru mormăie, înjură înăbuşit, nu-şi găseşte harta. Sare într-un picior pînă la uşă, îşi pune papucul aruncat, cheamă peste umăr: „Haidem”.

Şirurile de căşti s-au aliniat în lumina albastră din sala de echipare, ca o flotă de batiscafe pe fundul oceanului. De la uşă mă iau în primire două halate albe, violete în lumina aceea, mă ridică, mă îndeasă în costumul de suprasarcină, trag, întind, desfac şi închid la loc fermoarele late, strălucitoare. Bîjbîi prin lumina albastră un protest vag, somnul brutal întrerupt, kapronul rece se lipeşte de piele, parcă umed, mă face să mă ghemuiesc. Pe urmă mă întind, foindu-mă, costumul de suprasarcină se mulează strîns, la picioare, o spinare

strînsă în halat alb îmi trage fermoarele cizmelor de zbor. Simt o privire compătimitoare, Chioru, nu, nu intră în obiceiurile lui de lord, el are mai mult de pătimit cu silueta deşirată, abia cuprinsă în țesătura rigidă, în armătura de tuburi şi fermoare a costumului. Întorc capul, nu mult, nu pot mai mult, pe masa scundă, îmbrăcată în vinilin verde, surprind sclipirea maliţioasă a vizorului de plexiglas de la casca etanşă. Mi-au înțepenit umerii şi gîtul în cercul de oțel, două mîini prind casca, golul ei negru-cenuşiu, căptuşit cu ceva moale şi cauciucat, atîrnat deasupra capului.

În dreapta Chioru, gata echipat, seamănă teribil cu afişul conferinței „Omul pe Lună”. Zace pe scaun revărsat, cu capul dat pe spate, ceafa rezemată de căptuşeala căştii, nasul, gros țîşneşte afară prin vizorul deschis, în timp ce halatele alb-violete îi trag pe picioarele mari, icnind, ghetele de zbor. Fac un

semn cu mîna, nu încă, buletinul meteo. Cineva fuge spre camera telexului, nu-mi dau seama cine, nu m-am trezit de tot, cu halatele astea subofițerii de la echipare seamănă teribil intre ei. Casca coboară, mă acoperă, închid ochii, o mină bîjbîie pe gît, mai mult simt decît aud clănțănitul scurt al filetului de oțel: gata. Trag în nări aerul mirosind a metal, a cauciuc; aer de avion.

Ridic vizorul, deschid ochii; în uşă, astupînd intrarea cu trupul de marțian, Chioru citeşte meteorul.

– Mulțumesc!

Mă ridic de pe scaun, cele două halate albe care m-au echipat se, dau la o parte. Merg lîngă Chioru, mă înalț pe vîrful ghetelor de zbor, caut cu ochii rubrica din dreapta: acoperit. Peste tot, acoperit. 10/10, plafon compact. Degetele prietenului meu, înmănuşate, nu mă lasă să văd coloana de cifre din stînga. Chioru lasă jos hîrtia, pe una din

măsuțele acoperite cu vinilin verde, pornim spre ieşire.

– Cît?

Cizmele de zbor sparg lumina albastră, de acvariu. Chioru se încruntă, adică simt că se încruntă sub cască:

– Jos.

Asta înseamnă că baza inferioară a norilor e afurisit de coborîtă: 200? 250 de metri? Caut să-mi potrivesc paşii cu cadența de barză a amicului meu.

– Cît?

– 120-150 de metri. În unele - locuri sub 100, lămureşte Chioru, plictisit de, insistența mea. Întindem mîinile în acelaşi timp, laba lui neagră, înmănuşată, peste mîna mea caldă încă de somn şi peste metalul clanței.

Din capul scărilor abia luminate de un bec slab, ne prăvălim în beznă. Noaptea mă izbeşte peste fluierele picioarelor, joasă şi neînchipuit de întunecată; simt norii rostogolindu-se de pe cască pe

ceafă, mă înfioară umezeala lor pătrunzătoare. Mă uit în sus, spre Chioru, Chioru se uită în jos, spre mine, ochii înguşti, abia bănuiți în dosul pleoapelor umflate, au scîntei ironice:

– Pilotule...

Asta pentru că zbor cu „avionul bolnav" - bólnav, pronunță Chioru, cu accent pe prima vocală - n-ar fi trebuit, deşi n-are nimic, doar pilotul automat puțin gîngav, a stat mai mult prin hangare, cuplat la, bancurile de probă, nimeni n-a putut să-i găsească defectul. Noaptea asta era mai bine să iau alt avion, dar pe mine mă leagă nişte chestii de Bólnav - sentimentalisme - în aviație e voie să fii un pic sentimental, sau poate, nu m-am lămurit încă, chiar necesar.

Santinela se desprinde nehotărîtă de zid, saltă arma în spate, ne măsoară lung, cumva neîncrezător, o clipă

invidiez sfînta legătură a infanteristului cu pămîntul.

– Hai.

Alergăm spre avioane umăr la umăr, adică umărul meu e cam în dreptul ecusonului cusut deasupra cotului lui Chioru. Şi din nou, a cîta oară, mă revolt inutil; cum naiba a putut să crească aşa mare? Betonul tropăie sonor sub ghetele de zbor, alergăm spre nimic, spre întuneric, parcă dintotdeauna, cu căştile albe lucind stins în bezna fantastică, cu trupurile mulate, întinse, strînse, laminate de țesătura costumelor de suprasarcină. O rază tăioasă de lumină albă spintecă întunericul, în față cîteva sclipiri galbene, roşii, verzi. De aproape disting silueta avionului, strivită de maşinile mătăhăloase, desprinse din beznă cu un uruit surd. Ating în treacăt fuselajul rece, umed...

...Tot ce e mai e somn şi pămînt se scurge în betonul bretelei prin jambele

solide. Avionul Bólnav se frămîntă pe roți încuviințând tăcut: cauciucurile groase, duralul umed, sclipirea bănuita a cabinei bombate, coama masivă, ghemuită în ea ca pentru salt; se încordează, se linişteşte întinzîndu-se zvelt şi calin a recunoaştere, ca o mîngîiere prelungă. Îmi pun mănuşile, abia acum, degetele freamătă singure în tecile din piele fină, dorind să apuce.

– Avionul e pregătit pentru zbor.

Ridic din umeri, strîngînd cureluşa subțire deasupra încheieturilor:

– Mulțumesc.

Scărița fragilă, mîna înmănuşată rezemata pe rama parbrizului, cealaltă de alveola rezemătorii pentru cap; strîng picioarele trecîndu-le peste marginea cabinei, mă ased întind genunchii, tălpile pe paloniere - avionul îmbrățişează, ocrotitor, din toate părțile.

– Doar n-o să zburați pe vremea asta!

Doru se apleacă peste mine, scurta lui din foaie de cort îmblănită miroase a metal, a ulei şi a lînă udă, ca o amintire. Îmi prinde chingile paraşutei, conectează tuburile şi prizele la instalațiile de bord, oxigenul, radioul, în lumina roşie a cabinei mîinile lui par nefiresc de subțiri şi agile. Pocnesc paftaua paraşutei, cuplez radioul, eterul foşneşte discret în urechi.

– Autorule, 231, control.

Vocea lui Chioru, metalică, distorsionată de radio, de antenă, de ploaie. Apăs emisia.

– Şi 232, Autorule.

– Vă aud bine pe amîndoi, aşteptați.

Eram convins. Mă destind în scaun, mă las să atîrn în chingi. În stînga şi în față, la cîteva sute de metri, baliza roşie de pe acoperişul zebrei. Exercițiu. Baremul. Noaptea. Mă scoală din somn noaptea, să vadă dacă respect baremul. Dacă reuşesc sa mă echipez şi să alerg la

avion, în atîtea minute şi secunde cîte au ei înscrise în tabelul care zace pe biroul acoperit cu cristal gros, din camera bine luminată şi bine încălzită. Tabelul liniat îngrijit, cu tuş negru, şi scris cu peniţa redis de un furier zelos, gras, care-şi muşcă buzele de atîta încordare, în timp ce aşterne impecabil cifre şi litere în căsuţele frumos desenate. Mă zgribulesc, umezeala rece pătrunde prin ţesătura groasă a costumului. Fac semn tehnicului să închidă cabina, privesc în treacăt ceasul de bord; acul subţire al cronometrului înaintează în salturi albe, scurte, pe cadranul negru, n-au trecut decît cîteva minute de cînd m-am sculat din somn. Asta-i, echiparea şi fuga la avion. Pe tabelul tras cu tuş de sub cristalul gros al biroului lustruit, umflatul de furier o să bifeze mîine o căsuţă la rubrica „exerciţiu”. Atît. Nu interesează pilotul trezit în toiul nopţii să îndeplinească o misiune de luptă; fiecare

cu treaba lui. Treaba mea: cabina roşie. Încordarea, pînda totală dinaintea zborului. Ruperea brutală de tot ceea ce, în coordonate fireşti, însemn eu, sau poate tocmai ăsta sînt, şi atunci ruptura e dincolo? Cafeaua, televizorul, eventualii prieteni, soția pufoasă a revărsatului furier. Somnul liniştit în patul masiv, mare cît un hipodrom - certitudine. Mă scutur rînjind, le urez noapte bună tuturor. Se răsuceşte ceva în mine, sunt aici, pregătit pentru zbor, avionul, am oroare de epuizarea înceată, vîscoasă, de paşii tîrşiți spre celula de alarmă, de apăsarea grea a căştii cînd cobor din avion fără să fi zburat. De brusca prăbuşire a trupului încordat pentru zbor, coardă pleznită aiurea, cînd o voce indiferentă comunică prin radio: „*reveniți la normal*”. Ar fi nedrept, cu atît mai nedrept cu cât există în noaptea asta joasă şi udă, o pernă în care e cufundat un obraz, păr blond răvăşit în

jur, aşa, pentru că altfel n-ar avea nici un rost...

Mă pleznesc cu palma peste cască, am luat-o razna, şi încă rău de tot; Chioru, dacă ar şti, şi-ar şterge discret o lacrimă bărbătească în dosul vizorului ridicat, cu degetul mic întins. Apăs pe emisie, apăs numai aşa, fără să spun nimic, troznetul sec din căşti confirmă ca am fost auzit şi înțeles. Chioru comentează:

– Generalii, la ora asta, dorm.

Mă pregătesc să răspund, ce s-ar putea răspunde? Căştile fluieră, ca atunci cînd se pun în mişcare convertizoarele unei stații de emisie puternice, de comandament, o voce cunoscută, prea bine cunoscută, rosteşte ironic, ca de lîngă noi.

– Te înşeli, generalii nu dorm.

Înghit în sec, mă aranjez mai bine în chingi, dacă nici generalii...

Convertizoarele puternice pun din nou eterul în mişcare, vocea de mai înainte

comandă sec, cuvîntul arde şi fulgeră înainte de a-l fi auzit şi pricepe ca lumea:

– 231, 232, gaz!

*

Pe suprafață concavă a cupolei, luminile roşii ale. bordului țes o împletitură fantastică. Bat cu degetul în plexiglas. Doru saltă cabina.

– Pornim.

Şuba cu miros de oaie udă se apleacă, umplîndu-mi nasul de aduceri aminte.

– Doar n-o să... pe vremea asta... Doru face un semn indecis cu mîna, închizînd într-o sferă uniformă norii, betonul ud, bezna; în dreapta avionul lui Chioru uruie scuipînd o flacără scurtă, portocalie. Ridic din umeri cît îmi îngăduie chingile strînse, perna blondă care, sînt sigur trebuie să existe pe undeva. Pun contactele şi apăs butonul de pornire.

– Atenție la pornire!

Dincolo de cabină noaptea, zid de beton negru. Acele turometrului tresar, vibrează, un uruit surd pătrunde trupul, mi-l scutură mărunt şi îl aşează, lipindu-l de scaun. Motorul bolboroseşte sculat din somnul de metal rece, mîrîie, se înfioară, se întinde, focul camerelor de ardere începe să-i încălzească măruntaiele amorțite.

– Decuplat.

Bordul clipeşte altfel, MIG-ul se răsuceşte în el, adulmecînd. Cuplez celelalte contacte, de sub aripi, în noapte, lucesc mat capetele boante ale rachetelor. Întind mîna după carnetul de bord, semnătura de luare în primire. Doru mă refuză băgînd carnetul gros, cu scoarțe pînzate, în port-hartul atîrnat pe umăr.

– Semnați cînd veniți.

Nu e o încălcare, e votul lui de încredere; închide cabina grea, privirea nedumerită comunică ultima dată: „pe

vremea asta!?” Avionul lui Chioru, adică luminile de poziție şi burta prelungă, luminată argintiu de farul de rulaj, se depărtează legănat; în noaptea joasă se aprinde un bec roşu, se stinge iar, brusc, balizajul smulge pista din întuneric. Chioru aşează avionul pe direcție, fîşia de lumină a farului descrie un semicerc, se stinge.

– 231, permiteți decolarea?

– Permit.

Aprind şi eu farul de rulaj plăcile de beton, dungile negre de smoală, şuba din foaie de cort. Pe pistă trozneşte ceva, bubuie, o coloană de flacără albă izbucneşte din ajutajul MIG-ului; aerul vibrează, comenzile avionului meu tremură uşor. Chioru se micşorează alergînd, străfulgeră o clipă acolo unde un şir de becuri roşii, cățărate pe prăjini vărgate, vor să înlocuiască orizontul, se înalță, se pierde imediat, înghițit de nori.

– 100 de metri.

Dacă automatul cu bomboane şi ţigări din celula de alarmă ar vorbi, n-ar reuşi să aibă o voce mai inexpresivă. Primul, întotdeauna, în necunoscut: mi-l închipui pe Chioru agăţat de manşă, îi mulţumesc în gînd, şi nu-l invidiez deloc. Mă proptesc mai bine în scaun, piedica trenului, flapsul scos; bordul, normal. Întind picioarele, înţepenindu-le în paloniere; la ora asta, oamenii cumsecade dorm.

– 232 decolează cu forţaj.

Motorul toarce moale, se moleşeşte tot avionul lăsîndu-se cu burta spre pistă; dintr-o dată ţîşneşte o coloană masivă de lavă incandescentă, aruncîndu-ne înainte. MIG-ul ţopăie, prinde viteză, se întăreşte manşa, se încordează tijele comenzilor, toată alcătuirea sensibilă, metal şi foc, prinde să vibreze de forţă reţinută, să adulmece, să cabreze încăpăţînată săltînd botul gros spre noapte. Se mlădie felin într-o curbă

abruptă, savant calculată, bag trenul, încerc să-l reţin pe o traiectorie mai blîndă, cumva mai potrivită cu mine şi cu noaptea de afară. O mîzgă cenuşie cu sclipiri sîngerii, rău prevestitoare, s-a lipit de cabină: am intrat în plafon. Ochii la altimetru: 80 de metri. Chioru, dragul de el! La 150 de metri bag flapsul şi raportez că sînt gata de dirijare.

– Pe 300 de grade...

Chioru a fost dirijat pe 270 de grade, spre vest, încerc să reconstitui situaţia de pe ecranele locatoarelor din punctul de comandă: cel puţin două ţinte. Cine o fi decolat?

La trei mii de metri decuplez forţajul, haloul roşu din jurul avionului îşi pierde din strălucire. Urcăm, cu cincizeci de metri pe secundă, cam mult pentru noaptea asta, altimetrul mestecă miile de metri, „avionul bólnav" soarbe norii, pierdut în masa lor fremătătoare. „*Mobilis în mobili*" gravat în semicerc pe

tacîmuri de argint, dar asta a fost demult, fugeam de la şcoala de muzică la Palatul pionierilor unde aşteptau pe planşete de brad schelete fragile din baghete subțiri, aripi, ampenaje, nu-mi spuneau nimic portativele şi sunetele pianului negru, mînuit pătimaş de o profesoară cu pieptul plat. La zece mii de metri sînt încă în plafon; poate Chioru a ieşit deasupra.

– 231, control.

Țîşnesc din nori ca un dop argintiu dintr-o sticlă de şampanie; închid ochii, lovit de lumina crudă, agățată şi izvorîndă de pretutindeni, despicînd în contururi nete marea încremenită de sub noi. Clipesc, îndulcesc panta spre orizontul vălurit. Deasupra şi în stînga, albă, imensă, strălucitoare, detaşîndu-se net pe fondul pulberii de stele, hipnotizînd, atrăgînd cu îmbrățişarea, vulcanilor de gheață, luna.

– 232, urcă la cincisprezece mii.

Bordul, normal. Trag de manşă, botul MIG-ului lucind mat taie o linie adîncă pe cerul de catifea neagră presărată cu pulbere fină de aur, convenţional aur, tot ce se întîmplă e convenţional, cuvinte, nu s-au inventat cuvinte pentru ce se întîmplă aici. Pulverizez o stîncă masivă de granit cenuşiu, mă destind rînjind după încordarea instinctivă în aşteptarea şocului, reflexe, rămîn în urmă, halucinant, două-trei castele incredibile şi palatul Frumoasei Adormite încremenit într-o pădure de abur îngheţat. Înghit în sec, noaptea ploioasă şi şuba caldă, umedă, a tehnicului, rămase jos, sub nori dar într-un fel definitiv. Zbor dintotdeauna în linişte şi ger fulgerînd cu umbra neagră a avionului strălucirea argintie, ustură ascuţit şi ciudat, sub vizorul de plexiglas, ochii, se întîmplă ceva în cabina roşie, nepotrivit cu rachetele de sub planuri. În nopţile astea sînt multe

lucruri care nu se potrivesc, nu numai la mine;

– 231, vezi?

– Văd.

Automatul din celula de alarmă ar plînge aici cu lacrimi de bomboane şi ţigări; vocea seacă, lucidă a lui Chioru, mă smulge şi mă aduce urgent în cabina avionului. Îmi închipui silueta deşirată, cocoşată sub cupola de plexiglas. Cu genunchii în tabloul de bord, coatele băgate în burtă, cu bărbia proptită în manşă. Cu trupul lui nesfârşit, legat, încătărămat, strîns în chingi şi fermoare. Chioru, deşirat, uscăţiv, elegant, ar fi devenit fala unui echipaj de transport. Manierele lui de lord ar fi uluit personalul unui întreg aeroport londonez, din cele mari. A vrut să fie pilot de vînătoare, cred că în seara asta regretă.

– 232, viraj pe 250 de grade.

Stînga, în urcare. Acul scurt al altimetrului şovăie spre 15.000 - la orizontală. Sub mine castelele, stîncile, coloanele de vis, uniformizate de înălțime, s-au topit într-o spumă argintie şi strălucitoare. Pe 250 de grade, douăzeci de grade în stînga lui Chioru, luna în față, acoperind parbrizul, inundînd cabina cu raze strălucitoare. Lumina aspră, crudă, joacă în reflexe scurte pe vizorul bombat; vulcani de gheață, nu. Întorc reostatele, măresc la maximum luminozitatea bordului. Becurile roşii sînt calde, liniştesc tot ce răscoleşte vraja albă, neîmblînzită de nimic. Comenzile date lui Chioru se amestecă în căşti cu confirmări înăbuşite, piuit de semnale Morse, sunetul strident al radiomarkerelor.

– 231, văzut.

Chiorul face economie de vorbe, le stochează, le unge le păstrează cu grijă pentru Grifon, caniche-ul lui lățos,

singurul suflet din lume în fața căruia prietenul meu a capitulat necondiționat. Grifon e la Bucureşti, dat în grija celui mai bun veterinar, dorind să fie scăpat de rîia care l-a năpădit cînd alerga după vreo frumusețe cu patru labe şi coadă.

– 231, degajat din atac.

Grimasă sub cască, Chioru a terminat, şi-a cîştigat bilet pentru loja prezidențială, poate admira nestingherit panorama, nemăcinat de incertitudinea surdă care dispare numai cînd vezi ținta pulsînd ritmic pe ecranul locatorului de bord.

– 232, cuplează.

...Mă scutur, mi se leagănă capul sub casca etanşă, tîmplele se ating de învelişul moale. Cuplez forțajul, luna dansează pe rama parbrizului, fiecare milimetru de cursă al manetei de gaze înseamnă zeci de litri de petrol arzînd învîrtejiți, lăsînd o coadă de flăcări în urma supersonicului.

– Țintă de exercițiu.

Clipeşte, se stinge, apare iar în dreapta, viraj scurt, semnul verzui pulsează în mijlocul locatorului de bord. Automat înregistrez înălțimea, distanța, unghiul în azimut - sub aripi capetele boante ale rachetelor lucesc mat, pline de, siguranță obtuză. Mă întind în chingi căutînd o poziție comodă, sîngele bate scurt şi ritmic şi des, prea des, în gîtlej; cînd o să mă obişnuiesc? Pe ecran ținta se apropie pulsînd misterios, înfăşurată într-o mantie verzuie, ca un spectru. Ridic din umeri sub chingi, a treia sau a patra oară în noaptea asta, n-o să mă obişnuiesc niciodată. Trena verzuie s-a lățit, abia. disting semnalul țintei pe ecran.

– Bruiaj.

La distanța normală locatorul nu încadrează. Mă apropii mai mult, apăs - să strivesc - butonul de încadrare; prin mănuşa de piele fină, striațiile butonului

sapă şanțuri în deget. Tresare, fuge imaginea, viraj - acum. Semnalul stabil, galben-verzui, fără nici o mantie. Contactele armament decuplate, fotomitraliera. Dau peste cap clapeta trăgaciului, apăs; instinctiv, pleoapele îngustate, privirea filtrată zgîrcit spre tabloul de bord: flăcările rachetelor, noaptea, orbesc cîteva secunde, şi abia jos, cînd retrăiesc şi îmi aduc aminte, constat sec, şi mi-e teamă să gîndesc mai departe reflex de pilot. Dar asta e mai tîrziu, la depărtări care nu se măsoară nici în secunde, nici în metri, ci în unități mult mai categorice: sus şi jos, acum, în avion, apăs trăgaciul, fotomitraliera cîrîie înăbuşit. Reduc viteza, încă o rafală, frînele aerodinamice saltă şi clatină avionul, ținta joacă în reticol. Acum un an aş fi ratat atacul; veneam cu viteză prea mare, „direct şi impetuos ca un adolescent” comenta Chioru desfăşurînd filmul de control în

lumină. Avea dreptate, mi se punea o ceață fierbinte pe creier cînd vedeam semnul verde pe ecran, nu mai era timp să introduc corecția necesară: Degajez în ultimul moment, nu sînt sigur dacă e un cîştig atacul rece lucid, calculat, în care fiecare manevră a fost cîntărită, măsurată cu grijă şi executată întocmai la momentul potrivit.

– Degajat din atac.

La cîțiva kilometri în fața avionul-țintă îşi continuă zborul pierdut în razele lunii, ca într-un tunel spre celălalt tărîm. Înclin MIG-ul mult, o aripă, ară cerul negru presărat cu fire de aur, cealaltă scrîşneşte în aiureala strălucitoare de sub noi, sfera uriaşă se roteşte şi se rostogoleşte lent în jurul nostru.

*

Debit metrul indică 1.500 de litri de gaz, habar n-am dacă e prea mult sau prea puțin pentru aterizarea care mă

aşteaptă. În căşti, Chioru raportează că a trecut verticala staţiei. Coborîm într-un picaj prelung, cu motorul redus, „avionul bólnav” toarce legănîndu-mă din pilotul lui automat căruia nimeni nu i-a dat de cap; luna, din spate, alunecă o umbră neagră pe valurile mării argintii. Se mulează pe creste rotunde de talazuri încremenite, se agaţă de fîşiile rămase suspendate în aerul întunecat, se sfărîmă de masive stînci imateriale umbra asta neagră, ascuţită, cu aripile mult trase înapoi. Cobor jos de tot, zbor la rasul norilor, cocoaşe de mamut se întind, unduiesc în pante line sub lumina de gheaţă a planetei străine de dedesubt, umbra neagră vine să se lipească, tăcută, pe burta fuselajului şi sub aripi. Zbor aiurea peste întinderea mută, zgomotul motorului se pierde în aerul rarefiat, se opreşte în rama cabinei ermetice, năluci albe se înalţă ameţitoare, şovăie, se prăvălesc peste

botul masiv, peste aripi, spasme scurte, sîngerii în lumina bordului. Străpungem, compresorul macină cristale de gheață în palete, trecem dincolo ca printr-o poartă de infern, cîmp argintiu în jur, domolit, vrîstat cu prăpăstii negre de întuneric mărginit brutal la orizont prin înalte ziduri de neant: Goană halucinantă, tăcută ca un început de lume, printre coloanele de abur, piscuri abrupte de cremene imponderabilă, ziduri crenelate de cetăți nemaivăzute. MIG-ul se poticneşte de un turn cenuşiu, ricoşează brusc în sus, spre aburul auriu al stelelor sfîşiate de botul ascuțit. Mă dor ochii de lumina albă, cădem înapoi spre banchiza fre¬mătînd de urşi polari, ne cufundăm pe o aripă între două maluri prăvălite, redresăm, trecem pe sub un arc din ace de gheață tăind în două, ca un alt meridian Greenwich, cupola de catifea scumpă.

– Dumnezeii mă-si!

Chioru înjură sec, fără patimă, fără icneli.

– 231, control.

– Nimic - face Chioru. Îmi dansează giroorizontul... nu giroorizontul, creierul încins sub casca etanşă, şi încă ceva, mereu la pîndă, care nu se linişteşte decît cînd simți pămîntul sub tălpi, uneori nici atunci. La mine n-a apărut încă, poate în grosimea plafonului? Mişc umerii sub chingi, gazul:-1.200 litri, mă regăsesc în cabină, 11.500 de metri, 1.400 km pe oră, bordul - normal. Mai cuprind o data cu privirea ostenită de atîta argintiu mat, să reţin, ce,s-ar putea reține? îngrop casca în alveola scaunului, pătrund în nori. Pe cabină flutură şters, se pierde, apare iar şi se Încheagă o ceață cu sclipiri sîngerii. „Avionul bólnav” se leagănă nelinişţit, încerc să-l reţin, nu reuşesc decît să-i amplific balansul repezit; se întorc împotriva mea, vîjîind, toate chestiile

călduțe, asta-i, sentimentalismul n-are ce căuta în aviație. Moft, ochii la giroorizont, 10.000 de metri de noapte înnouratã, dedesubt şi undeva pe cîmpul negru, fîşia de beton a pistei mărginită de balize galbene, lucind; stins în ploaie. Dincolo de cabină aerul geme sfîşiat, cîțiva, centimetri nu prea mulți, de sticlă organică armată, călită, calculată savant, totuşi sticlă - mă despart de noapte, dar astea sînt gînduri - de-o clipă, bordul roşu, giroorizontul clătinîndu-şi macheta în ritmul oscilațiilor pilotului automat bețiv, busola, 1000 de km pe oră în coborîre; asta-i realitatea mea. E cald în cabină, scapă de sub mască o şuviță de oxigen sub presiune, suflă în sus, pe lîngă rădăcina nasului, gîdilînd; mă destind o clipă în scaun, mă salt în chingi. Avionul bólnav şi-a potolit oscilațiile, impresionat pînă în măruntaiele lui electronice de lumea tulbure şi ostilă, fără sus, fără

jos, în care orice sistem de referință e o poveste. 8000 de metri, plafonul liniştit nu scutură, numai o vibrație surdă, înăbuşită - noaptea? norii? - agățată de vîrful planurilor puternic trase înapoi. Ceața sumbră de pe cabină nu împiedică, nu reține - constată numai, eventual pîndeşte.

...a mai fost o noapte cu nori, de mult, o noapte de început, sudoarea rece şi lipicioasă sub costum, înotam în ea ca o sepie în viscerele ei şi toate brațele, opt sau zece, se agitau înnebunite biciuind cabina, pupitrele, bordul, neştiind ce să apuce mai întîi. Avionul se prăvălea rotit, acele se agitau înnebunite în salturi mari giroorizontul nu mai făcea pe savantul, nu mai avea timp să fie savant cu macheta rotindu-se spasmodic pe fondul negru, negru, care indica prăbuşirea. Motorul gîlgîia înfundat îl simțeam înăbuşindu-se în căderea aceea de frunză moartă şi tot ce mai era -

raţiune? mai era undeva raţiune? - se îndrepta spre maneta de catapultare. Atunci mi-a părut rău de „avionul bólnav", îl auzeam tînguindu-se şi gemînd din tablele supuse la eforturi haotice, în care nimic nu mai putea fi calcul lucid. Vedeam acul gros al altimetrului apropiindu-se de 0 cu fiecare rotaţie fluturată a acului subţire, atunci l-am simţit gol şi vulnerabil cu toate blindajele lui, cu toate camerele de ardere încinse la 2000 de grade şi cu acele 15.000 de rotaţii triumfătoare ale turbinei. Atunci l-am simţit covîrşitor, cu tot trupul, atunci l-am simţit, metal, inteligent - dar nu pentru că aşa ar fi trebuit să fie, ci pentru că aşa îl simţeam eu atunci, adică rezonanţa dureroasă, se dizolva în vibraţia surdă, în tînguirea aceea caraghioasă la un avion atît de puternic, freamătul neliniştit ai tuturor creierelor electronice sau fierbinţi care-şi sclipiseră măcar o oră panourile de

afişaj, îşi istoviseră măcar un gram de nebunie necesară izbind cu pumnul sau culcîndu-şi fruntea pe duralul lucios; „zboară!”. N-aveam dreptul să-l las. Se rînduiseră în mine tentaculele furibunde, ordonat; am strîns manşa cu palma năclăită de sudoare şi am spart linia albă a tabloului de bord cu mînerul zimțat; picioarele împingeau palonierele cu forța unor cilindri hidraulici, am redresat cum am ieşit din nori. Decuplasem pilotul automat gîngav, nu-mi venea: să cred luminile oraşului de sub mine, trasînd străzi şi case – firesc…

– 231, trecut de radiofar.

Vocea lui Chioru, hîrîiala asta? La 4000 de metri ridic vizorul şi aerul din cabină năvăleşte în cască cu zgomotul brusc amplificat al motorului. 1000 de litri gaz, pe tabloul de bord markerul clipeşte verde.

– 231, verticala stației.

Coborîm blînd, 15-20 metri pe secundă. Reduc spre 700 de kilometri, la ora asta oamenii cumsecade dorm. Jos, Chioru a aterizat. Raportează degajarea, pistei cu voce uscată care-mi zgîrie căştile, şi nu sînt grăbit să-l întreb dacă norii au mai coborît; prefer să-mi imaginez şirul de lumini albastre, balizele căii de rulaj, neonul de la pompe. Ghemuit în şuba lui, Doru o fi mestecat un pachet întreg de tutun.

– 231, cît e baza inferioară?

Glasul meu nu sună atît de vesel şi nepăsător cît aş fi vrut.

– O să vezi...

Chioru îşi păstrează vorbele pentru caniche-ul lui lățos. Trag o gură bună de aer, mirosind a metal, ulei şi cauciuc călduț, un prevenit face cît doi nepreveniți.

– 50 de metri?

Chiorul mormăie ininteligibil, primul lucru pe care o să-l fac acasă o să fie un

şut tras de la mică distanță în botul caniche-ului. Mă lămureşte conducătorul de zbor cu voce plată, inexpresivă, respectă instrucțiunile, să nu producă panică la bord.

– Ceață.

Scormonesc prin cunoştințele de meteorologie, plafonul a coborît, tîrîndu-şi burta de sol. Practic, ceață. Se întîmplă rar, dar se întîmplă. 600 de kilometri pe oră, 3000 de metri. Viraj pentru axare pe direcția de aterizare. Aş vrea să-l am alături pe borțosul care-şi agita manşetele aurii demonstrîndu-mi cum aterizează el cu Boeingul la plafon 0 şi 500 de metri vizibilitate, „Boing", aşa pronunță cei de la transport, şi sînt mai competenți ca toate dicționarele din lume. 5 metri în coborîre, acele se adună cuminți pe cadranul negru, suprapunîndu-se. Încă 20 de grade de viraj, Boeing, adică un fel de calculator zburător, cu eroare de un metru la două

traversări ale Atlanticului; cinci oameni în echipaj unul special ca să privească numai aparatele de navigație şi să şoptească suav în căşti: „mai la dreapta”... „mai la stînga”. Scot din viraj, maneta trenului, flapsul. „Avionul bólnav” îşi adună cuminte cele zece tone pe direcția de aterizare, între aripile delta scurte şi subțiri. Becurile verzi clipesc, se sting, se aprind iar; roțile negre, lucind de umezeală, le simt agățînd scame de nori. Nori pînă jos, şi grăsanul de pe Boeing...

800 de litri, oricum, o ratare e exclusă. Înclin pe stînga, cinci grade, nu mai mult; urmărind acul radiocompasului.

„Al 183-lea avion de tip Starfighter”...

Dumnezeule, începe.

...în Marea Nordului”...

Asta-i cu avioanele proiectate pentru una, şi apoi încărcate cu aparatură şi puse să facă altceva, coşciug zburător,

cît zboară, apoi mormanul negru de metal fumegos. Noi, nu...

550 de kilometri pe oră, la 1.400 de metri în axul pistei, ba nu, puțin în stînga, viraj, viteza, nu mai mult de 20 de metri la variometru, turajul, busola, ecranul televizorului, cețos.

...„pilotul s-a salvat”

Asta-i esențial, că a scăpat pilotul.

– 232, în ax.

În căşti, vocea operatorului de la radiolocatorul de aterizare, şi nu-mi pot aminti cine e de serviciu în noaptea asta, aşa cum nu-mi pot goni de pe retină, dansînd şi amestecîndu-se cu indicațiile bordului, grămada de fiare, răsucite, arse, contorsionate, arzînd mocnit în iarba aspră şi, săracă de la marginea pistei.

Îndulcesc panta, motor, mîngîi maneta de gaze, în noaptea asta orice ratare e exclusă. Cap de aterizare, macheta giroorizontului, viteza, înălțimea, puțin

sub 800 de metri. Adică exact cît avea şi DC-10 de la Paris...

„...lîngă o pădure, 345 de morți, cauzele nu se cunosc încă.”...dar se bănuie, întotdeauna se bănuie ceva, misterioasa cutie neagră care ar spune tot, dar e de negăsit; la noi caseta barografului e portocalie şi pe film se imprimă acum 500 de km pe oră coborîre în noapte, la 700 de metri. „Avionul bólnav” se înfundă uşor, motor, „Portanța e o floare ce înfloreşte din viteză”, adevăr vechi cît aviația, zugrăvit cu litere uriaşe de var pe portierele hangarului. Refăceam literele în fiecare primăvară, pînă cînd...

- 232, în ax, la 10 km.

Cu 550 de kilometri pe oră, asta înseamnă 65-70 de secunde... ...pînă cînd literele au fost raşchetate, țăndări de var zburau în toate părțile, portierele au fost revopsite în regulamentarul kaki.

– Ia doua grade dreapta.

Nu sînt singur, bordul şi iar fumul acela acru, de metal ars. Chéri, în seara asta eşti morbid!

120 de metri la altimetru, ceața de pe cabină rînjeşte stacojiu, viteza spre 500 furişat, cu 4-5 metri la variometru...

– 232, 1.250 de metri de capul pistei.

Asta are mania preciziei. Înălțimea, 60 de metri. Reduc uşor spre 450 km pe oră, înclin, revin la orizontală, de jos, licărind prin, pîcla tulbure, raza violetă a proiectorului îşi taie greu drum spre luminile de intrare.

– Capul pistei.

De la 5-6 metri, în redresare, văd lucirea umedă, a pistei, lîngă mine, borțosul de pe Boeing îşi țocăîe zgomotos navigatorul pe obraji. Reduc motorul complet, balizele sînt puncte galbene, anemice, ne aşternem aşa lin încît simt amortizoarele lăsîndu-se treptat sub greutatea „avionului bólnav" Paraşuta de frînare, derapajul de rigoare pe betonul

umed, degajarea. Lumini violete marchează calea de rulaj, şi doar atunci apăs emisia:

– 232, pista liberă.

Îmi zgîrie căştile vocea uscată, străină.

2

De departe silueta subțire, cu brațul ridicat, pare un semafor postat la marginea autostrăzii. Trag pe dreapta şi opresc, deşi ce-a mai rămas în mine din decretul 328 fierbe şi protestează; se pare că în locul acesta oprirea e interzisă.

– Mă scuzați...

Fața arămie, adică fruntea şi bărbia arămii, restul e acoperit de ochelarii imenşi, apare în geamul coborît al maşinii. Surprind, sub sticla fumurie, zbaterea scurtă a genelor:

– Ce uniformă e asta? Ştiți, eu nu mă pricep la armată...

Mă las în scaun, bat cu unghia emblema din mijlocul volanului, dar asta aşa, pentru mine. Femeia pare tînără, încă tînără, prin decolteul larg al rochiei de plajă, cum stă aplecată peste portieră, îi văd pieptul frumos bronzat, fără semilunile albe lăsate de sutien; dar buzele netede, strînse, cutele din colțul gurii, frămîntarea nervoasă a degetelor subțiri pe mînerul din lemn lăcuit al sacoşei de plajă, ăsta nu-i fason de nudistă. Femeia se apleacă mai mult, mirosul de mare al decolteului umple maşina.

– Aviație, spun. Mă amuză ochelarii, imenşi, lentile de far, dar şi aici e ceva care nu se potriveşte, aşa că mă mulțumesc să repet: aviație.

– Adică... zburați?

– Zbor.

Ochii, incerți sub lentilele de far, privesc neliniştiți spre vitezometrul maşinii. Îmi place tonul limpede, agitația reținută; arăt cu degetul cadranul rotund:

– Pe sus, zbor. Pe şosea nu depăşesc optzeci la oră.

Fac semn cu mîna, mă aplec peste canapea, deschid portiera: poftim! Sticlele fumurii se reped, ezită, se îndreaptă, se apleacă iar prin deschizătura ferestrei;

– Nu sînt singură...

Sînt păcălit pe undeva, undeva unde - neaşteptat – doare. Îmi muşc buzele, cine ar lăsă o femeie ca asta singură, pe marginea şoselei, trebuia să mă gîndesc, trucul cu sirena autostopistă şi tipul din şanț. Uite, acuşi o să apară rînjind veninos, scuturîndu-şi fundul de iarba prăfuită şi de restul gunoaielor care se găsesc pe marginea autostrăzilor. Mi-e silă de trucul ăsta, dar e ceva în mîinile

fine, agitîndu-se şi apucîndu-se mereu de minerul de lemn lustruit...

– Chemați-l şi pe el.

Sticlele de far se înalță, se răsucesc trimițînd spre marginea de drum razele fumurii:

– Hai, Dino.

Din şanț apare un cap lățos, holbez ochii, mă cutremur: un caniche uriaş, cel mal negru, cel mai uriaş caniche care a făcut vreodată umbră pămîntului, păşeşte maiestuos pe asfaltul fierbinte, drept spre maşina mea. Las capul pe volan, nu ştiu dacă trebuie să urlu, să-mi muşc degetele, să mă consider victima unei conjurații de pudeli sau, pur şi simplu, să rîd. Ochelarii imenşi privesc aşteptînd, abia acum înțeleg - cred că înțeleg - neliniştea, întrebătoare din dosul sticlelor bombate.

– Nu, spun cu glas gîtuit. E prea de tot.

Buzele femeii, nefardate, puțin veştejite, puțin cojite tremură, cad într-o grimasă topită imediat în cutele fine lăsate de multe alte grimase la colțurile gurii.

– Azi n-avem noroc, băiatule.

– Pe dumneavoastră vă iau cu plăcere, mă scuz. Pe el, nu pot.

Capul incredibilului pudel e la nivelul ferestrei Se uită cu ochi rotunzi, negri şi fierbinți ca nişte guri de iad; doar într-un punct o undă de tristețe profundă, incurabilă, pur canină. Oricum, îl prefer tipului cu rînjet veninos, care-şi scutură pantalonii. Caniche-ul gîfîie, respirația filtrată de colții albi îmi izbeşte fața ca jetul unui avion reactiv.

– De ce să nu-l puteți lua? se interesează ochelarii, dar din cum e pusă întrebarea ştiu că asta a devenit acum *problema*, indiferent de plimbarea cu maşina.

– Doamnă, spun, ochii mei se agață de degetele frămîntînd înnebunite bucățica de lemn - lustruit cum dracu n-o fi plesnit pînă acum, doamnă, nu pot să-l iau pentru că nu există; e imposibil să existe un cîine atît de uriaş şi de creț...

– Dino, băiete, urcă-te pe maşina dumnealui.

Din cum o spune, înțeleg că „dumnealui" a devenit un simplu mod de a se adresa, şi nu-mi pare rău deloc. Mă, las pe spate, vreau să rîd, laba de elefant cîrlionțat legănîndu-se deasupra capotei de culoarea untului rînced, tabla n-a fost niciodată partea forte a maşinilor DACIA.

– Mă predau, oricum. Atîta doar, că pînă acum n-am plimbat cămile.

Cobor, deschid uşa din spate, mastodontul negru se strecoară felin instalîndu-se pe banchetă. Maşina mea pătrată, robustă, docilă, neaerodinamică, nearătoasă, semănînd cu o untieră pusă pe patru roți, se lasă

gemînd pe amortizoare, Închid, mă aşed la volan, din scaunul de lîngă mine femeia surîde fermecător cu dinții mari, pătrați, perfect aliniați şi uniform îngălbeniți de tutun. Demarez trăgînd cu coada ochiului la genunchii frumos modelați ieşiți de sub tivul scurt al rochiei de plajă. Dino se foieşte, arcurile canapelei gem amarnic; mă întorc, îl fluier, înregistrez fugar profilul femeii, cu părul pieptănat lins peste cap; e mai în vîrstă decît mine, liniile fine din colțul ochilor, pielea gîtului, vag, foarte vag ofilită, precis ar putea să-mi fie, mamă nu, în orice caz soră mai mare.

Pe străzile Costineştiului se circulă greu, e plin de kinderii din tabăra internațională sau de importanții de la complexul studențesc, merg perechi-perechi, înlănțuiți, frecîndu-se şi scărpinîndu-se de maşina gălbuie. Aici-ar fi trebuit Mercedesul lui Chioru, şi poate nici ăla... Oprim la margine, chiar

acolo unde şoseaua se termină în nisip, coborîm. Plaja largă şi netedă ar fi un loc ideal de aterizare forțată. Caniche-ul zvîcneşte, fulger negru peste nisipul auriu, trombă de praf printre prosoape, corturi, cearceafuri, se pierde în apă într-o vîltoare de stropi.

– Pun pariu că nivelul mării a crescut, spun, şi sticlele de far sclipesc blînd:

– Murea de cald, bietul băiat.

Ne întoarcem cuviincioşi spatele, ne dezbrăcăm, ezit să mă răsucesc, aştept cu ochii pierduți în lungul plajei,

– Ce-i aia?

Sub ochelari costumul albastru de baie bine întins pe un corp cu linii prelungi, grațioase. „Aia” e acoperişul vast al unei clădiri scunde şi lăbărțate, club sau cantină, nu-mi dau seama, unul din acoperişurile noi, neobişnuite, suspendate pe cabluri, care fac o adevărată modă în arhitectură şi scot strigăte de uimire din gura inocenților;

dar eu am un cumnat arhitect şi răspund doct:

– Un hiperboloid parabolic... sau un paraboloid hiperbolic, dar parcă are vreo importanță?! Traversăm plaja ocolind găurile săpate în nisip sub labele imensului Dino. pînă la fîşia de alge cu miros de iod lăsate de valuri pe mal.

– Ei!

Mîna bronzată, întinsă, tremură puțin. Mă răsucesc, în lungul brațului femeii vibrînd de încordare, epava vaporului grecesc. Cargobotul naufragiat acum doi ani într-o noapte furtunoasă de noiembrie, eşuat pe stînci şi abandonat de echipaj. Nava părăsită zace stingheră la cîteva sute de metri de noi, siluetă zveltă, păstrîndu-şi intactă linia avîntată chiar şi după naufragiu; dacă n-aş şti despre ce este vorba, m-aş aştepta să-l aud zuruind lanțul ancorei, şi întorcînd prova spre misterioase drumuri numai de el cunoscute. Sub ochelarii imenşi,

buzele cojite freamătă, dinții galbeni muşca mărunt pielea puțin veştejită.

– E o epavă.

Cuvîntul doare umerii bronzați zvâcnesc, mîna întinsă cade fără vlagă. Femeia se întoarce spre mine:

– Cum, epavă?

Îşi scoate ochelarii ațintindu-mă, neaşteptat de gravă cu ochi mari, puțin îngustați de soare. Dumnezeule, nu mai e deloc tânără! Cutele care, pierzîndu-se sub ochelari, păreau interesante, îi brăzdează adînc obrajii, şi pleoapele au riduri pronunțate. Numai trupul lin neaşteptat de proaspăt mai ales acum, picioarele lungi...

Ridic din umeri, cu părere de rău.

– A eşuat pe stînci, într-o noapte.

Adaug, ca o scuză necesară: „de doi ani zace".

Femeia se strînge în ea, şopteşte ceva, nu aud ce apoi, tare:

– Eşti sigur că... ştii, mie îmi plac vapoarele... - ridică mîna spre vasul masiv, negru, cu cabine şi coş alb, şi cu bandă albastră pe coşul alb, - acesta e primul vapor pe care-l văd de aproape.

– Şi mie îmi plac vapoarele, prove înalte, etrave îndrăznețe spintecînd valuri verzi, catarge, sunetul gros al sirenelor neputînd fi asemuit cu nimic, mai ales sunetul sirenelor, mă contorsionează, mă întoarce pe dos, mă năpădeşte cu trista greutate, cu vraja amară a locurilor niciodată ajunse; insule de coral pierdute în imensități albastre, tot felul de nume străine care strîng pielea pe spinare cu rezonanta lor de palmieri şi ocean Hawaii... Tenga... Taipi.

– Nu, Taipi face femeia lîngă mine, mă apucă de cot cu degete subțiri, strînge tare, n-aş fi bănuit atîta putere în mîna fragilă, vorbeşte sugrumat, un nod îi astupă gîtlejul nu Taipi aviatorule, ci

vaporul ăsta de aici, împotmolit pe plaja de la Costineşti...

– Uite, spun, încerc să-mi eliberez cotul, nu reuşesc, uite, cred că au demontat tot ceea ce era de demontat şi l-au lăsat. Costă prea scump să-l tragă înapoi în mare, şi oricum, Lloyd plăteşte, şi decît un vas recondiționat, mai bine unul nou-nouț.

– Bine, dar cu două-trei remorchere...

Mă uit, nu e pic de ironie în ochii larg deschişi, numai vaporul acela cu dungă albastră pe coşul alb pluteşte liber pe apele căprui.

– Costă. Ochii mari se ridică plini de furie, mă fac că nu observ: costă scump. Aşa ceva se cheamă operație de salvare, e undeva o rubrică - mă opresc, decolarea mea de acum două nopți, hîrtia liniată care trebuie să fie pe un birou, sub cristalul gros, înalț din umeri: o rubrică, prevăzînd costul operației de

salvare cam la jumătatea prețului vasului şi încărcăturii, luate la un loc.

Degetele subțiri îmi lasă cotul, buzele cojite mîrîie ceva despre oamenii mării, care ar trebui să fie aparte, deasupra celor lumeşti. Şi mie îmi plac vapoarele, dar pricep ce stîrneşte o epavă ruginind de doi ani pe stîncile, plajei de la Costineşti, în aşteptarea unei furtuni, mai serioase care să desfacă tablele de pe scheletul putrezit şi să le scufunde în larg.

Pe urmă apare Dino, nesemănînd cu nimic aşa lățos şi ud şi tăvălit prin nisip, numai ochii negri cu raza lor de tristețe misterioasă amintesc caniche-ul demn şi elegant din maşină. Sare între noi, se scutură împroşcînd cu nisip ud, degetele femeii se pierd în chica lui deasă: „epavă, băiatule,...o epavă”. Brusc se întoarce spre mine: „dacă e epavă, e a nimănui... adică, e părăsită. Şi dacă e părăsită, putem s-o vizităm, nu?”

– Putem s-o vizităm?

Mă ridic în picioare, traversez plaja spre maşină, scot din portbagaj barca de cauciuc şi vîslele telescopice din dural. Supapa portocalie fîsîie; întind barca pe nisip, o umflu. Mergem spre apă trăgînd frînghiile subțiri trecute prin inele prinse de-a lungul bordajului de cauciuc; în dîra lată lăsată pe nisip Dino țopăie încîntat.

– Hipopotamul ăsta nu mai încape.

Hipopotamul nici nu dă impresia că ar vrea să încapă.

Fuge pe nisipul tare de la marginea plajei, latră la valuri, intră în apă, țopăie din nou pe mal clefăind cu botul plin de spumă. Pun barca la apă, sora mea cea mare se cațără înăuntru, împing cîțiva metri, pînă îmi ajunge apa la brîu, mă salt şi eu; în spațiul strîmt, picioarele ni se ating. Vîslesc cu mişcări scurte, repezite, uneori vine un val mai mare, al şaptelea, al nouălea, atunci întorc botul

bont al cîrnatului de cauciuc spre larg. Caniche-ul negru fuge paralel cu noi, cînd pe nisip, cînd prin apa mică de la mal, uriaşă pîslă neagră îmbîcsită cu alge şi nisip. La bord e linişte, femeia îşi freacă gînditoare rădăcina nasului cu degete subțiri, e o adevărată lady, reuşeşte să aibă ținută chiar şi în săpuniera de cauciuc zgîlțîită de valuri. Ne-am apropiat de epavă, mult, se vede bine bordajul care de la distanța asta nu mai e deloc întreg, pete mari de rugină se scurg de-a lungul tăbliilor, în locul unde niturile au cedat crăpături adînci, negre, varsă în mare şuvițe unsuroase de păcură irizată.

– Ascultă, femeia ridică brusc fața, dar nu spre mine ci undeva, aiurea, din cauza asta priveşte ciudat, pieziş, cu ochii căprui - ascultă, şi voi aviatorii... mă rog, oamenii cerului, şi voi sînteți aşa?

Nu înțeleg de la început ce vrea să spună, dar felul în care a pronunțat „oamenii cerului”, cu o nuanță de... şi de... şi cu încă ceva, cu un iz de..., dar la fel de imponderabil, aşa, l-ai atins şi a dispărut, mă face să pricep. Chioru, Kron-Prinz-ul, Maître, Zet, Vali, zborurile mele – asta nu-i una din tipele pe care le adormi cu basme. Mă scormonesc puțin şi sunt curat ca un bănuț de aur proaspăt lustruit cînd răspund: „o, nu! cu noi e altceva! Cu totul altceva!”

Mi se pare, sau chiar răsuflă uşurată? N-am timp să gîndesc, hula spală cu apă sărată tăbliile ruginite de oțel, n-am chef să agăț barca de stîncile ascuțite sau de fiarele - tăioase care ies pretutindeni din apă. Fac o manevră savantă aducînd barca în dreptul unei scări de frînghie atîrnată sus, mult deasupra noastră, de balustrada strîmbă. Parîmele sînt roase, albite de soare, de apă sărată, dar par încă solide.

– Crezi că pot să urc pe asta?

E mai mult indignată decît neîncrezătoare, a trecut la „tu”, mă bucur că a trecut la „tu”. „Lasă-mă pe mine în-tîi, să văd dacă ține”.

Leg barca de ultima treaptă, lemn străin, fibros, nestricat de mare, mă agăț, încerc să urc elegant, cît de elegant poate urca un aviator în chiloți o scară de frînghie putrezită, atîrnată peste bordul unui vas părăsit, Ajung pe punte fără nici un accident, urmărit de ochii căprui din barcă, doar acum mă fulgera un gînd: „Ce-o fi făcut cu ochelarii?”

– Hai!

Femeia urcă repede, mai repede şi mai sigura decît ar fi de aşteptat. Calcă pe puntea ruginită, tălpile desculțe lasă urme înguste în pulberea roşcată. De pe mal Dino, movilă neagră, stîncă de lînă udă, latră furios avertismente numai de el cunoscute. Mergem pe punte, adică ne strecurăm printr-un talmeş-balmeş de

fiare, parîme, cabluri de oțel, panouri grele din metal, ea înainte, eu după ea, străduindu-mă să-mi imaginez cum arăta puntea asta de navă în zilele ei bune. Trecem pe lîngă catargul cu bigile macaralelor smulse, scripeți uriaşi se leagănă scîrțiind deasupra capetelor noastre, admir mişcările precise ale tovarăşei mele, parcă toată viața n-a făcut altceva decît să colinde epave. Îşi aruncă privirea în golul negrit al calelor uriaşe, urcă pe puntea îngustă din jurul cabinelor cu hublourile opace de sare, mă conduce fără să ezite, printr-un coridor strîmt, spre uşa ovală care scîrțîie lugubru în balamalele masive. Coborîm o scară imposibilă de fier lunecos în sala maşinilor amuțite pentru totdeauna, privim tăcuți în semiîntuneric axele uriaşe ale elicelor, cum traversează pupa de oțel ca să se piardă în misterul fremătător de dincolo, de dincolo de peretele etanş. Şterge în treacăt, cu mîna

bronzată, praful aspru aşternut pe geamul unui manometru. Sub picioarele noastre pleoscăie puturoasă, îmbîcsită de ulei, de rugină, de suflul vaporului mort, apa - apa aceea adunată în fundul epavelor. Ieşim din nou pe puntea îngustă, gruiele îndoite, o barcă de salvare sfărîmată.

– Au fost morți?

Ridic din umeri, nu ştiu să fi murit cineva. Ne cățărăm pe scara îngustă care duce spre puntea de comandă, un vapor înseamnă, înainte de orice, scări, scări de toate formele şi mai ales de toate înclinările; un proiector orb rînjeşte stins cu luciul oglinzii mîncat de sare. Îmi place jocul de-a vînători de epave, piraţi, contrabandişti, îmi place sora asta mai mare culeasă de pe autostradă, cu tăcerile ei răsucite interior, cu privire limpede, speriată, cutezătoare, mînioasă, timidă, plină de lumină neliniştită.

– Unde e cîrma?

În spatele şirului lung, arcuit, de geamuri - adică înainte au fost geamuri, s-au spart toate, podeaua comenzii e plină de cioburi - pe un postament mititel, e lăcaşul busolei. Busola stă la locul ei, roza vînturilor strîmbă, acul magnetic ruginit şi îndoit sub sticla plesnită - dar cîrma, roata cu mînere despre care oricine ştie că ar trebui să se afle în spatele busolei - cîrma nu e acolo. În locul ei o manivelă simplă, de alamă, amintind jignitor de manetele vatmanilor de tramvaie.

Ochii căprui înoată în lacrimi. Această lady instruită, cu cîinele ei imperial, plînge o epavă ruginită şi o roată de stejar cu multe mînere. Explic degajat că nu sîntem pe epava unui galion, ci pe puntea unui cargobot modern, înzestrat cu radiolocator - chiar dacă s-a lovit cu botul de stînci - şi vasele moderne nu au tradiționala cîrma, care mai mult ar încurca locul, ci această manetă

elegantă, nu întru totul conformă nobilelor tradiții marinăreşti, dar infinit mai comodă. Sora mea cea mare nu spune nimic, mă țintuieşte numai cu privirea, prin lumina ochilor limpezi trece ceva ca un fulger întunecat. Iese cu capul în piept din comandă, coboară trăznet, mai mult lunecîndu-şi mîinile pe balustradele ruginite, atingînd doar în treacăt treptele cu tălpile înguste, traversează în fugă puntea, sare peste un troliu prăbuşit, abia am timp să mă mir de îndemînarea cu care se strecoară prin harababura de obiecte marinăreşti aruncate la întîmplare. Îşi dă drumul de pe scara, de pisică în barca de cauciuc, greu reuşesc să mă țin după ea; cînd ating bordajul umflat, botul bont e dezlegat, şi barca țopăie pe valuri. Vîslesc nedumerit privind cărarea care desparte în două părul blond, lins, pe mal, alergînd paralel cu noi. Dino latră şi mîrîie, înjurînd pe limba lui de cîine:

epava, cîrma negăsită la locul ei, pe mine. Debarcăm, femeia traversează plaja; abia am timp să trag cîrnatul de cauciuc pe nisip şi să fug la maşină; caniche-ul negru clefăie amenințător, stăpîna lui smulge de pe banchetă rochia subțire, sandalele, sacoşa de plajă cu minere lustruite. Dispar amîndoi în praful călduț al drumului care merge de-a lungul gardului verde din sîrmă, despărțind de plajă clădirea cu acoperişul hiperboloid parabolic. De departe îşi răsuceşte fața, o clipă numai, dacă privirea de aviator nu m-a înşelat, ochii întunecați sînt plini de o jale pe care nu o pot înțelege.

3

Cu Chioru trebuie să mă întîlnesc în față la Delta Dunării. Găsesc greu un loc

să parchez maşina, printre Ford-Capri-uri, Lăncii, Toyote, Fiat-uri cu sclipiri primejdioase de rechini gata să se arunce, lacomi, asupra untierei mele. Ridic din umeri; privesc înapoi la toate spinările de maşini lucind sub neonul de la parcare, spinarea Daciei e cea mai îngustă şi cea mai încovoiată; mă încearcă un vag sentiment de teamă s-o las stingheră în mijlocul teribilei herghelii de cai-putere rasați. Plătesc bonul de parcare, gestul grijuliu cu care paznicul vîră tichetul din hîrtie subțire în grilajul de pe capota portbagajului liniştește. Chioru n-a venit încă, nu îi văd nicăieri maşina belicoasă, cățărată pe roți înalte, făcută să țină piept nu autostrăzilor asfaltate, ci drumurilor întortocheate, pline de neprevăzut, ale războiului. Pe scara largă care se pierde sub bolta vechiului cazinou circulă papițoi, nu mă amestec cu ei, simt nevoia să rămîn încă incert, să mă întreb

să sugrume în capul pieptului nodul de nelinişte, de nedumerire, unde e cîrma? M-a dat gata tipesa, cu caniche-ul Dino, cu ochelarii cît nişte capace de efuzor, n-o să scap uşor da privirea ochilor umezi, puțin miopi, plini de spaima unui vapor lipsit de ceea ce este mai esențial pentru un vapor: de cîrmă. Şi abia acum, tîrîndu-mi picioarele prin nisipul rece al plajei, abia acum îmi dau seama că maneta aceea lucioasă de vatman poate fi o amenințare. Valurile se sparg-surd de mal, întotdeauna marea e mai liniştită pe întuneric decît pe lumină, briza de zi, briza de seară, tocmai mă pregătesc să-mi spun că plaja pustie ar fi terenul ideal pentru o aterizare forțată...

– Pardon!

Puteau să se ducă într-un loc mai ferit, nu aşa, pe nisip, ca focile. De fapt, după cîțiva paşi constat că eu sînt intrusul, plaja e plină de amorezi care

nu pot plăti locuri la hotel, sau se simt ei bine aşa, tăvălindu-se printre cochilii sparte şi alge înfoiate, aruncate de valuri pe mal.

– Bitte!

...danke, nu-i deloc potrivită pentru o aterizare forțată plaja asta, dacă atunci, noaptea, aş fi catapultat deasupra Mamaiei... Se strînge frigul bănuit din larg, vuietul molcom al mării e sunet înfundat de motor, mă înalt deasupra țărmului întunecat, legat, strîns în paraşută, luminile roşii ale aparatelor îşi jucau licăririle pe cupola cabinei. Era o noapte întoarsă în ea, răsucită prelung, de mult nu mai trăisem plutirea molcomă, toarsă într-un nor de pulbere aurie. Se amestecau stelele cu luminile de jos, izvorau, se iscau de pretutindeni grăunțe scumpe, risipite, suspendate în globul de catifea neagră. Nu mai era zbor, nu se încadra în legi precise clătinarea incertă a avionului, botul

rotund, avangardă de întuneric acoperind şi descoperind noi scînteieri jos şi sus, se amesteca cerul cu pamîntul într-un rotund masiv de lumini plutitoare, numai linia de credință a giroorizontului punea un ecuator lucid între ridicare şi prăbuşire. În față, întinzându-se în lături cît puteam cuprinde cu ochii de la 13.000 de metri înălțime, curgerea maiestuoasă a unui fluviu lat de lumină albă, orbitoare, scăpărînd în ea însăşi, reflectată tremurat de cer, de stele, de fîşia de apă mică din apropierea țărmului, litoralul. Pe urmă brutal, fără demarcație, prăpastia de beznă cumplită înghițind pînă şi răsfrîngerea vastă a stelelor: marea. Închisă, neagră, misterioasă ca un început, fremătătoare ca un sfîrşit, marea, de acolo venim, înspre acolo ne ducem, marea, talger surd de beznă masivă oprind vremea, suspendînd avionul într-o incertitudine pe care

numai aparatele de bord, reci şi lucide, o puteau spulbera împiedicînd convertirea zborului în prăbuşire. Presiunea la ulei, turajul, 1.200 de km pe oră, m-am aşezat mai bine în scaun, mă regăseam în cabina roşie, slab luminată, ca de obicei, ca niciodată, am întins comod picioarele pe paloniere, bila la mijloc, împăcat cu mine însumi, aici eram eu - aparatele, becurile, manetele, observîndu-mă, adică observînd bordul atent, puțin distant, încrezător în freamătul electronic al supersonicului. Treceam prin straturi limpezi de întuneric înghețat, despicate de botul rînjit al MIG-ului; turbina uruia molcom în spate, simțeam fiecare tură din sutele de ture pe secundă, aerul incandescent se învîrtejea în camerele de ardere la temperaturi pe care mintea le accepta axiomatic, fără pretenția de a înțelege. Lumea mea, firescul meu, în găoacea

roşie, caldă, presurizată, a cabinei inteligente...

– 232, pregăteşte lansarea!

...rachetelor, capetele boante lucind iscoditor sub planuri, de asta eram aici. Am cuplat contactele pe ecranul locatorului juca verzuie imaginea țintei. Am zîmbit strîmb sub vizorul etanş, asta-i, flacăra scurtă a rachetei țîşnind de pe lansator era o completare necesară la cerul boltit nepăsător peste întinderea neagră.

– Pregătit pentru lansare.

Am desiguranțat clapeta trăgaciului, MIG-ul a jucat scurt, sensibil la ce se întîmpla în cabină. Mi-am tras capul între umeri, ca înainte de salt; urcau respirații scurte, icneli de oştean ostenit pe care le credeam de mult adormite: pînda după coama de deal, cu mîna strîngînd săgeata pe lemnul tare, umezit de noapte, al arcului încordat. Am simțit gustul sîngelui între buzele muşcate, nu

m-am mirat: *de asta eram aici*. Am făcut o mişcare uşoară aducînd ținta în centrul reticolului, MIG-ul a repetat mişcarea uşor, mulînd pe întuneric fuselajul gros şi aripile ascuțite, docil, furişîndu-mi-se subtil în sînge, - botul, coama masivă, motorul incandescent - moleculă cu moleculă. Sau poate eu mă dizolvam în metalul lui fremătător, vibrînd reținut şi...

– Lansează.

S-a înfipt în deget, prin mănuşa groasă, fierul trăgaciului; s-a zguduit, legănîndu-se într-o zvîcnire bruscă, avionul. În față, departe, coada de flacără a rachetei țîşnite de sub planul stîng, măcinînd stelele...

– Lansează!

Din nou, sunetul vechi de tăiş izbind scînteind alt tăiş, o secundă am aşteptat zvîcnirea cunoscută...

...A fost o prăbuşire, o rotire, o zbatere nebună şi neputincioasă de fiară

amarnic încolțită. MIG-ul se zvîrlea urlînd, ricoşînd în ziduri dure de aer întunecat, se smucea, se încontra cabrîndu-se brutal, se răsucea într-un ghem de spasme fără sfîrşit. Se dusese fix la dracu toată aerodinamica, toate legile severe, formule precise care nu admit nici o aproximație se bălăceau undeva în urmă, şi încă, în creierul înnebunit, înghețat de goana aceea incredibilă; iar MIG-ul se ducea pe o coastă, se prăbuşea urlînd, arînd o dîră sîngerie de spaimă şi triumf al mării pe cerul înstelat. Mă zbăteam în cabină aruncat de acolo-colo, umerii şi brațele se loveau dureros de pupitrele laterale, capul juca precum o limbă de clopot în casca etanşă devenită dintr-o dată prea largă. Mă presau, mă apăsau în scaun difuze greutăți de întuneric, sîngele de mercur roşu alerga dureros prin corp strîngîndu-se în picioarele de plumb, prinzînd creierul într-o chingă de metal

încins, oprit din firescul curgerii sale, devenit dintr-o dată dur şi încremenit ca un rubin înghețat. Aşteptam spaima şi spaima nu vroia să vină ca o descătuşare, să se termine! se dilata trupul, nesfîrşit, clipe care despart trupul din carne şi oase şi încă ceva, fără nume, de corpul metalic animat de viața flăcărilor răbufnite, de zumzetul convertizoarelor, de freamătul înăbuşit al conductelor şi circuitelor electronice. Aici, acum, gol - eu însumi, nu mai puteam trişa, acțiune, nu mai era loc şi timp pentru gînduri, pentru cuvinte, acum era tot sau nimic, curgînd şi alegîndu-se din secundele nesfîrşite. Acum, aici, în prăbuşirea încleştată, deveneam pilot de vînătoare, se iscau - trecînd peste spaima trupului legat de metal - puteri neştiute, crîncene, în lupta cu aparatul scos din minți. Ne înălțăm spre cerul negru, lichid, cădeam în uriaşa cupă scăpărîndă, nemişcată,

legați unul de celălalt, luptînd unul cu celălalt, fiecare dînd ascultare unor chemări nebănuite. Simțeam fața schimonosită într-un rictus greoi, trăsăturile lucind roşu sub sudoarea rece, aici, acum, în strigătul nefiresc al nopții sfârtecate - şi toată cabina rotindu-se, căzînd, înălțîndu-se iar, devenită universul meu, singurul univers valabil, încercam să mă smulg, *să redevin* - aveam în mine punctul necesar pentru sprijin? încercam să parez, să redresez avionul, aiurea, se puneau pe comenzi forțe oarbe, neclintite, nici măcar duşmănoase, obtuze numai, îmi dădeam seama, simțeam că e inutil, smulgerea bezmetică din precizia zborului nu putea fi stăvilită de nimic, dar exista în mine, Dumnezeu ştie în ce cotlon uitat, exista ceva mai vechi decît rațiunea, o pîlpîire aproape să se stingă de instinct înnebunit, se zbătea să iasă la iveală şi ardea, încleştîndu-mi mîinile

pe manşă. Acele altimetrului se dădeau peste cap, giroorizontul rînjea negru în licărirea roşie, sumbră, negrul prăbuşirii. Şi totul a încetat la fel de brusc cum începuse, nu mai simțeam zvîcnirile metalului, manşa nu mai juca nebună în mîini, MIG-ul luneca domol pe o aripă, în picaj blînd, spre marea întunecată. Am redresat, în cîteva secunde pierdusem aproape 6000 de metri, atunci am văzut sub aripa dreaptă, în lumina verde a lămpii de poziție, afumat, zdrelit, capul rachetei care-şi arsese motorul fără să părăsească lansatorul. Picioarele în ghete îmblănite de zbor jucau mărunt pe paloniere, nu puteam stăpîni tremurul nesuferit, asta-i, 3.500 de kilograme forță aplicate aiurea, intervenind brutal în traiectoria riguroasă a zborului. Am raportat la radio ca racheta n-a plecat, am decuplat contactele, am virat spre mal. Bordul lucea roşu, liniştitor, parcă

nu s-ar fi întîmplat nimic; nu se întîmplase nimic, m-am întins în scaun cu ceafa rezemată de spetează, spînzuram în chingi, mă deranja numai tremurul picioarelor întinse pe paloniere sub tabloul de bord. Mă pregăteam să cuget şi să storc concluzia...

Atunci s-a luminat în jurul avionului, aripa dreaptă, capul sfîrtecat al rachetei profilat negru în lumina incertă, fuselajul sclipea greu, roşu: incendiu la bord. De la nenorocita de rachetă.

Pe tabloul de avertizare, becul roşu cu inscripția „incendiu" era stins. Totuşi ardeam, indiscutabil ardeam, planul drept, în partea inferioară, era în flăcări. Am atins, am mîngîiat cu mîna stîngă manetele de catapultare, gest necesar în întunericul cabinei. Îmi spuneam că nu, nu acuma, să ajung mai aproape de țărm, MIG-ului cu bot rînjit, nu-i convenea o catapultare la cîteva mile bune de litoral. Am încercat să mă

orientez, în față, aproape acoperite de botul negru al avionului care pica prelung în flăcări, luminile Mamaiei.

Viraj înapoi, spre larg, mă intrigau indicațiile bordului, normal, încă normal, atunci de unde flăcările prelungi? Bezna ostilă a mării, hoteluri, turişti, trupuri bronzare, sunetul orchestrelor, muzicanți în smokinguri albe, revere de mătase lucind violent în argintul instrumentelor, muzica acompaniind vuietul valurilor. Lipseam numai noi, MIG-ul şi cu mine; am pipăit coarda bărcii pneumatice, dintr-o dată s-a făcut iar întuneric, mi-a trebuit ceva vreme pînă cînd ochii orbiți de flăcările roşii să poată privi bordul. Atunci m-am plesnit cu palma peste cască, plesnitură sonoră, mă dureau degetele prin mănuşă, aşa ard, cu flăcări roşii, trasoarele rachetei...

...Calc nisipul rece, ocolind grijuliu perechile de foci îndrăgostite; urc încet,

fără să sar cîte două, treptele late, ducînd spre portalul de calcar dincolo de care se vinde înghețată. Caut prin buzunarele pantalonilor, n-am un ban ia mine, ridic din umeri, mă îndrept spre parcaj. Zăresc de departe amfibia tărcată a lui Chioru, distonînd cu capotele lustruite din jur; îmi spun că dacă o să am vreodată un vapor, măcar unul, n-o să înlocuiesc pentru nimic în lume cîrma onestă din stejar masiv cu o manivelă de alamă.

De sub bolta vechiului cazinou, deşirîndu-se peste roiurile pestrițe de papițoi, Chioru face semne disperate cu mina, dar el nu e tipul care să priceapă diferența dintre o roată de stejar cu mînere, şi manivela subțire, îngrijit finisată.

*

– Domnu' ce serveşte?
– Un Campari. Nepreparat.

– Domnu'?

Domnu' nu serveşte nimic, domnul bea doar Cico, Pepsi sau alte asemenea băuturi care nu fac renumele unei firme serioase.

Picolo se răsuceşte pe vîrfuri, dispare. Chioru îşi trosneşte degetele, se lasă în scaun, agață cu genunchii ososi marginea măsuței joase, renunță, se înalță iar, țeapăn, fără să se rezeme de speteaza capitonată:

– Mihăiță a ieşit din pistă.

Mihăiță, blond, țepos, încăpățînat, coechipierul meu. Împreună, cu Maître şi Costel-Adonis, prințul nopților de vară, alcătuim „patrula romantică”. Mihai vine prea jos la aterizare, o pantă lungă, cu viteză mare, nu mă mir că a scos avionul din pistă. Însă Chioru a spus asta numai aşa, de umplutură, priveşte pe lîngă mine prin fumul, şi penumbra din local, clipeşte din ochii

mici, clipeşte lung, surprinzând nu ştiu ce fantome în dosul pleoapelor umflate.

– Ascultă, spun, am dus azi o tipă la plajă. O cucoană blondă natur, cu un caniche imens, negru ca o gură de iad; îl căra după ea pentru contrast.

Picolo a apărut cu tăviţa lîngă noi, lasă jos paharul meu cu Pepsi, depune solemn în faţa lui Chioru sonda înaltă cu Campari negru şi amar; mă strîmb văzînd lichidul gros clătinîndu-se între pereţii de sticlă. Prietenul meu nu se mişcă, priveşte înainte pe sub pleoapele lăsate, într-un tîrziu întreabă, cu vocea lui de zile mari:

– Chiar nu te plictiseşti niciodată?

– Azi nu, precis.

Tac, sorb Pepsi, peste umărul lui Chioru priveşte o fată absolut superbă, aşezată la o masă vecină; păr blond căzînd drept pe umeri, dar ce umeri, faţa prelungă, bronzată, ochii verzi, imenşi, nefardaţi, asta-i o chestie rară şi ştiu s-o

apreciez, uite aşa, dar absolut aşa mi-ar place să arate soția mea cînd voi avea una. Blonda se strîmbă, face semn spre tipul din fața ei, spinare anostă susținînd capul antipatic - asta n-ar însemna nimic, dar spinarea aceea e lipsită de orice personalitate - priveşte rugătoare cu ochii nefardați, ridic din umeri arătînd la rîndul meu spre Chioru, fată dragă, cam ce crezi tu că ar fi de făcut?! Ei, fata dă capul pe spate, are gît de flamingo, i se zbîrleşte coama splendidă, priveşte fix timp de două secunde mototolindu-mă cu disprețul verde al ochilor, mă şterge de pe lista disponibilităților. Rînjesc spre Chioru.

– Astăzi, de exemplu, n-am făcut nimic care să mă plictisească.

– Aha!

Soarbe Campari, mă cutremur, simțind cu tot corpul amăreala cumplită.

– Nisip şi apă de mare. Dă paharul la o parte, închide iar ochii, după felul în

care s-a rotunjit, moale şi tînjind, gura aspru, îmi dau seama cam cine se fîțîie în dosul pleoapelor lăsate.

– Ți-e dor de regina ta?

Chioru pricepe greu unele lucruri, evidente.

– Du-te fix la dracu!

Asta e ură, în răsucirea bruscă a capului, în sclipirea furioasă a ochilor îngustați privind ciudat, de jos în sus, în vocea şuierată. Totuşi, au trecut nişte ani...

– În regulă, spun, iartă-mă. Caut din ochi blonda, nu pierde vremea, a intrat în comunicație cu un june a cărui cămaşă cadrilată m-a pus pe gînduri încă de cînd am intrat. Vroiam să-ți cer amfibia, mă duc la Comisie pentru control...

– Ce control?

Fac cîteva mişcări savante, rotindu-mi umărul drept.

– Pentru asta m-ai chemat aici? Chioru îşi flutură degetele în jurul tîmplei, mă priveşte cu milă: nu puteai să mi-o ceri acasă?

Puteam, nu ştiu precis de ce l-am chemat pe Chioru aici, dar simt că aşa e bine şi nu regret.

– Vroiam să dau o turnură festivă...

– Eşti nebun, face Chioru. De ce tocmai amfibia mea?

...Pentru că am zile în care nu suport maşini lucioase cu masca ca un difuzor de supersonic, şi cu tipi plini de ei la volan. Ştii, care-şi sforăie motoarele la stopuri, ţîşnesc ca din puşcă, şi 200 de metri mai încolo, la celălalt stop, privesc triumfător prin retrovizor. Nu-i suport, trec printr-o pasă proastă, la uniforma noastră cu cuci de aur nu se potriveşte o maşinuţă ca a mea. Sau o jucărică de 300 C.P., sau o chestie ca a ta. Şi, de la locotenent-colonel în sus, un Rolls Imperial cu radiatorul suflat în aur.

Chioru se caută prin buzunare, pune pe masă cheia de contact a maşinii lui, o cheie severă, complicată, din oțel negru, îi întind cheița nichelată a Daciei.

– Thank you. Şi, iartă-mă pentru Maria, dar azi am pățit-o şi eu. Ce-ai zice de o corabie fără cîrmă?

– Poftim?

– O corabie fără cîrmă. Mai bine zis, cu manetă în loc de cîrmă.

4

– Dezbracă-te, spune peste umăr colonelul-medic, se apleacă, bagă în aparatul Roentgen o casetă mare, plată, a cărei suprafață de metal polizat sclipeşte misterios în lumina vagă, ca un bord de OZN. Scot bluza cu epoleți, mă înfioară obscuritatea răcoroasă a încăperii luminată roşu de un bec chior,

alt roşu decît cel al cabinei mele, mai greu, mai tulbure. Nu mi-au plăcut niciodată radiografiile, senzația de piesă strînsă în menghină pe care o dau plăcile aparatului apăsîndu-mi pieptul şi spatele.

– Respiră adînc, spune colonelul, şi respir cît de adînc pot. Mă pune să stau cu mîna în poziții imposibile, umărul nu permite încă mişcări grozav de lejere, colonelul țăcăne impasibil din aparatul său schimbînd casetă după casetă, OZN-urile dreptunghiulare se adună teanc pe măsuța de lîngă aparat Aprinde lumina, capul masiv, cărunt, fața neaşteptat de tinerească deasupra umerilor lați, strînşi în halatul alb, dacă şi-ar lăsa barbă mare ar semăna perfect cu Hemingway.

– Cînd zbori în stratosferă, te doare?

– Nu.

...doar uneori, noaptea, dar astea sînt lucruri care nu se spun. Mă uit la spinarea aplecată, dreaptă chiar aşa

aplecată cum e, se zice că ar fi un mare specialist, citeşte radiografiile ca pe romane polițiste, personal îl admir pentru vioiciune şi pentru maşina Volvo de culoarea muştarului, parcată lîngă terenul de volei din spatele clădirii care adăposteşte Centrul Medical Aeronautic. Mă îmbrac, încercînd să pricep ceva din încîlceala de cabluri care, ieşind din aparatul complicat cu multe pîrghii şi butoane, se pierd într-o gaură din tavan.

– Vii peste jumătate de oră după rezultat.

Jumătate de oră pierdută pe coridoarele lungi, pustii, ale Centrului. De obicei e lume multă, zburători pe toate neamurile de avioane, tipi care nu s-au văzut ani de zile se întîlnesc, se îmbrățişează, îşi reproşează tăcerea reciprocă, epuizează între două cabinete noutățile şi se despart în fața uşilor albe cu înflăcărate promisiuni de grabnică revedere. Acum însă e pustiu, pe

aerodromuri se zboară intens, rar se întîlneşte cîte un nefericit chemat pentru control.

– Bună ziua.

Dau politicos din cap spre chirurgul deşirat, adus de spate, cu ochi neaşteptat de rotunzi şi de trişti pentru un doctor atât de înalt, cine ştie ce amintiri se zbat în apele lor negre, „Vă salut. Distonia?”, asta-i, după nişte ani de aviație ajung să-ți cunoască fiecare şurub, „mulțumesc, spun, de data asta cu humerusul”. „Aha”, pleacă mai departe, fluturîndu-şi halatul spre cabinetul din capătul coridorului: Calc apăsat fîşia de ciment sonor dintre covorul care acoperă pardoseala şi peretele vopsit inevitabil în ulei verde-lucios; mă însoțeşte imaginea mea vagă reflectată de vopsea ca într-o oglindă proastă. Merg de-a lungul nesfîrşitului coridor unduindu-mi umbra peste neregularitățile peretelui, peste

fotografiile înfățișînd istoricul medicinei aeronautice, peste... stop. Altă imagine, stingheră, aproape ascunsă de frunzele cerate ale unui mare ficus oleandrus, unul din cei care înfloresc rarissim, la secole - odată, cu flori de zece culori, stîrnind uimirea şi interesul botanişştilor. Se întîmplă ceva la umbra acestui ficus, o fată, o fată proaspăt ieşită dintre frunzele înguste şi delicate, răsărită naiba ştie cum, de-a dreptul din hîrdăul cu pămînt negru şi gras, sau, mai bine, din tulpina zveltă a copăcelului... N-am mai văzut de mult aşa o fată, dreaptă, subțire, fusta scurtă, cenuşie, picioarele lungi, puloverul roşu din lînă fină. Atît. Adică atît văd în primul moment, după ce mă reculeg observ şi nasul mic, drept, părul negru, lins, pistruii abia vizibili, minuscule pioneze aurii topite în pielea obrajilor bronzați. Privesc minunea de fată, gura începe să se deschidă singură,

buzele se lățesc fără voia mea, fericite, într-un surîs nătîng.

– Cum îți mai merge mîna?

Dumnezeule, e prea mult; dinții frîng lumina în săgeți scurte, 32 de bucățele de zahăr cubic minuțios şlefuite şi plantate între două rămurele de coral trandafiriu. Îmi sună în urechi vuietul înăbuşit al motoarelor de IL-14, simt mîna dreaptă legată strîns de piept, de burtă, zvîcnind dureros în ritmul trepidațiilor avionului greoi. Era iarnă, gambele zvelte se ascundeau sub carîmbii eleganți ai unor cizmulițe negre, mă scălda o sudoare vîscoasă, mă usturau pleoapele de sare, şi, în general înfăşurată într-o uniformă cam largă de stewardesă, fata nu arăta nici pe departe ca acuma. Chem în ajutor tot calmul de pilot-interceptor ca să pot răspunde, cît de cît coerent:

– Iartă-mă, ti-am dat destulă bătaie de cap atunci...

*

„Atunci” a fost pe la mijlocul lui ianuarie, una din zilele în care te mişti cu multă grijă, să nu spargi în bucăți trupul vitrifiat de ger; a fost un frig năpraznic, aproape minus douăzeci de grade, după ce am pornit motorul şi am închis cabina, am trecut pe cald instalația de climatizare. Am rulat, am intrat la pistă, mă dezgheţasem sub costumul de kapron cu multe tuburi şi fermoare, picuram în mine cu stropi străvezii de linişte şi pace. „Permiteți decolarea”, „permit, am decolat în forțaj, motorul trăgea bine, mă presau în scaun mii de kilograme forță spărgînd în țăndări ziua sticloasă. Am băgat trenul, am repezit avionul într-o şandelă de 60°, botul argintiu, strălucitor, se legăna năuc de atîta albastru. Eram aproape culcat în scaun, cu capul îngropat în alveola adîncă; deasupra, la 8-10.000 de metri un IL-62 trasa pe cerul senin dîrele

albe, orbitoare, ale celor patru motoare. Aveam aproape 3000 de metri înălțimea, m-am mişcat în chingi căutînd o poziție comodă, IL-ul dispăruse undeva în spate şi în dreapta, vîrful nichelat al tubului Pitot țintuia de cer dîra albă groasă, înfoiată ca un boa scump din pene de struț. Am întors capul căutînd aeronava argintie. ...s-a prăvălit de nu ştiu unde, cumplit şi asurzitor, din toate părțile, asupra mea. Mă ardea fața cu mii de ace de gheață înfigîndu-se în piele sub masca de oxigen, mă usturau cumplit ochii încinşi la roşu, explodînd într-o ceață difuză, trupul se zbătea sub greutatea enormă, reținut în cabină numai de strînsoarea chingilor intrate şi încremenite în carne. Se prăvălea o avalanşă înghețată, fierbinte de atîta rece, strivind umerii, pieptul, presînd picioarele în spațiul strimt de sub tabloul de bord. Simțeam mîinile lipite, străine, sudate, făcînd corp comun cu

manşa şi cu maneta de gaze, nu mai ştiam unde începe, unde se termină metalul zimțat. Am reuşit să întorc capul şi să privesc înainte prin fluidul tăios care opărea ochii transformîndu-i în bile opace de gheață, avionul cădea. Se prăbuşea spre o coasta de deal împădurită, siluetele negre-maronii ale copacilor se detaşau, deodată halucinant de clare, pe zăpada puțină; fiecare tulpină, fiecare creangă, fiecare frunză moartă rămasă din toamna anului trecut. Primul gînd a fost o moleşeală veninoasă răsărită naiba ştie cum - amintirea grea a oboselilor trecute, bănuiala tuturor oboselilor viitoare - venită cine ştie de unde, tentantă şi năucitoare, şi căreia corpul chinuit i-ar fi dat ascultare dornic de grabnică, de cît mai grabnică linişte: să las totul aşa. În cîteva secunde aveam sa dorm printre copacii pădurii, somn bun. Pe urmă s-a iscat ceva, ca un ac înroşit, zgîndărind

creierul amorțit: catapultarea. Şi abia apoi, şi cînd m-am gîndit la asta mai tîrziu, cînd zăceam în spital, m-am înfiorat de rapiditatea reflexelor de vînător, pentru că totuşi nu trecuseră nici măcar secunde, timp nesfîrşit, abia apoi, cînd brusc am devenit lucid recunoscînd prăbuşirea şi strigătul tînguitor al avionului prin aerul sfîşiat, doar atunci, automat, mîinile şi picioarele au acționat decuplînd forțajul şi redresînd. Am trecut peste vîrfurile copacilor, am tras de manşă, am sărit creasta dealului. Aveam peste o mie de kilometri pe oră, aerul dur, neaşteptat de dur şi duşmănos năvălea în cabină prin cupola spartă, smulsă, sfîrtecată - apăsînd, strivind, înghețînd răsuflarea şi mişcările. Am scos frînele aerodinamice, mă mirau degetele ascultînd încă; am redus motorul, viteza scădea, nebunia din cabină se liniştea cu fiecare sută de kilometri trecută; m-am stabilit la 500 de

kilometri pe oră viraj spre aerodrom. Am deblocat chingile, m-am dezlipit de scaun adunîndu-mă tot în spatele parbrizului, curentul era mai slab. Am scos mănuşile de sub hamul paraşutei, le-am tras în mîini tinînd manşa cu picioarele, nu găseam cuvinte sa mă felicit că le luasem, de obicei le lăsam pe raftul cenuşiu de la celulă, de-a valma cu sacul măştii de oxigen şi husa vizorului; zburam mai bine cu mîinile libere, simțind clar contactele şi butoanele. Am raportat jos că s-a smuls plexiglasul cupolei, adică am încercat să raportez, aerul înăbuşea pătrunzînd sub mască şi oricum, tot nu puteam auzi nimic în mijlocul cascadei de văzduh urlător şi ostil. De fapt mă liniştisem, gata, deranja numai gerul, zburam cu supersonicul deschis, ca un PO-2 din pînză şi scîndură. Se vedea altfel fără cupolă, mai vast, plat, fără relief, ca la cinema goana maşinilor pe autostradă

filmată cu obiectivul de 1000. Am scos trenul, am pus motorul în plin, să consum gazul, nu puteam ateriza cu avionul supraîncărcat; vroiam să trec întîi la verticala aerodromului, sa trec jos, dînd din aripi, ca cei de la turn să-şi dea seama ce s-a întîmplat, pe urmă să fac un tur de pistă, poate două, cît rezistam, şi să aterizez. Am strîns mai bine casca, curelele măştii de oxigen, am făcut treaba asta cu dichis, mişcînd satisfăcut degetele în mănuşile îmblănite şi pipăind cu grijă cataramele, orice greşeală ar fi însemnat pierderea căştii mele glorioase, cu o zburătoare stilizată pictată pe frunte. Mă stingherea curentul de aer care pleznea, usturător peste ochi, am lăsat manşa, - am ridicat mîna dreaptă să cobor vizorul fumuriu al căştii. Am atins cu degetele înmănuşate marginea metalică...

Mişcarea a fost prea largă pentru o cabină care nu mai avea cupolă

zburasem în şcoală pe aparate cu cabina deschisă, dar pierdusem reflexul mişcărilor calculate, strînse, cu coatele lipite de corp şi cu umerii aduşi. Curentul de aer mi-a prins mîna, a întins-o, a dat-o peste cap izbind-o puternic de şina scaunului şi de fuselaj. În prima clipă m-a şocat poziția ciudată a brațului; pe urmă am simțit sub mănuşă răceala metalului lustruit, abia la urmă am perceput troznetul umărului, l-am simțit, m-a biciuit scurt şi nici măcar prea puternic o vibrație scurtă, pornită de undeva ca un geamăt înăbuşit - atît Am încercat să trag mîna în cabină, durerea a fost neaşteptat de puternică, am urlat în mască, am dat drumul manşei pe care o țineam cu stînga. Am încercat din nou, un văl negru, vîscos, se aşternea peste ochi, peste frunte, peste obrajii înghețați. Am cuplat pilotul automat şi încet, cu mîna stîngă trăgînd mîneca combinezonului,

am reuşit să aduc dreapta în cabină; îmi muşcam buzele de durere, după aterizare, cînd mi-au scos masca de oxigen şi au găsit-o plină de sînge, m-am strîmbat neîncrezător. Dreapta era țeapănă şi umflată ca un extinctor, un extinctor care mă făcea să salt, strunit în chingi, la cea mai mică mişcare; se revărsa o lavă de metal încins prin corp, copleşind. Am aşezat mîna inertă pe manşă, între levierul frînei şi mîner, degete străine refuzau să recunoască metalul zimțat. Atunci m-a muiat o spaimă rea, Dumnezeule, asta-i, zborul merge, dar aterizarea? Am apucat din nou mîneca şi mi-am depus mîna ca pe un inutil obiect de preț, pe pupitrul din dreapta; contactele erau siguranțate, n-aveau cum să se decupleze. Am decuplat pilotul automat, am încercat să văd cum merge pilotajul cu mîna stingă. Mergea şi nu prea, mai ales din cauza valurilor fierbinți care alternau cu frisoane scurte.

Botul MIG-ului oscila ca un pendul, tubul Pitot se încurca în crengile copacilor sau ara o dîră îngustă în albastrul trufaş şi nepăsător de deasupra. Aerodromul rămăsese în urmă, departe, nu-mi legănasem aripile trecînd la verticală. Nu-mi ardea de legănat aripi, zburam între două şiruri de dealuri deasupra unei văi pustii, cînd m-a fulgerat leit-motivul mormanului de metal fumegînd, am hotârît să catapultez Îmi jucau în fata ochilor planşe din sala de pregătire. un pilor rumen şi bucălat țîşnind ca un arhanghel, cu scaun cu tot, din avionul cuprins de flăcări roşii-aprins, se suprapuneau cu alte imagini, avioane zburînd strîmb pe pelicule zgîriate şi tremurate de filme vechi, filme de război atingeau solul şi țopăiau pe roți în bonturi fantastice, oamenii de pe aerodrom scoteau pilotul din cabină, corpul frînt, mîna tîrîtă prin iarba uscată, aspră, mîna imensă. pe tot

ecranul, cu degetele arse, chircite, şi din nou avionul ciuruit, afumat, cu tablele smulse, cu scheletul aripilor scos la iveală, cu capota motorului pleznită şi ferfeniţită de schije.

Avionul nu era o scuză, era un argument solid avionul făcut praf, dar pilotul prăvălit peste manşă, dîndu-şi sufletul la aterizarea aceea nenorocită - ultima? Era, cît ar părea de caraghios, o problemă de conştiinţă în cabina mutilată a MIG-ului meu, de conştiinţă zgribulită şi ciungă să părăsesc un avion în perfectă stare, sau să risc o aterizare cu mîna stîngă, la marginea leşinului. Catapultam, evident, de cînd am intrat în aviaţie mi s-a băgat în cap că sînt mai preţios decât toate avioanele strînse la un loc, ale armatei şi ale TAROM-ului, adunate, înmulţite cu doi şi ridicate la pătrat, dar acum, aici, nu eram deloc convins de asta. Am, simţit MIG-ul pulsînd altfel, desluşeam o urmă de

teamă în urletul motorului, mă moleşea plumbul topit strecurat cald şi otrăvitor în vine ca o vrajă rea, hai, sări, Bob Dylan aşezat pe coperta discului îşi strunea chitara, cîntec de leagăn amăgitor. Am închis ochii, i-am deschis iar, avionul se legăna cu botul în aer şi ou comenzile moi, limită de viteză, am împins manşa, reflex amorțit de pilot, am văzut puntea portavionului şi avionul ciuruit de schije apuntizînd brutal, eram în acelaşi timp şi pilotul, şi cei care-i scoteau trupul inert din cabină. Atunci de unde vîrfurile de pomi venind spre mine, lunecînd prin parbriz, înțepând ochii cu crengile golaşe? Am mişcat umărul redresînd, durerea m-a trezit, simțeam manetele de catapultare între picioare, prin combinezonul gros şi prin kapronul costumului de suprasarcină. Filme vechi, cărți, planşe, asta nu mai era literatură!

Am virat spre aerodrom; vedeam busola şi acul radio-compasului rotindu-se, cifrele albe nu-mi spuneau nimic, am mişcat umărul iar, gheara de metal încins mi-a redat luciditatea, am scos avionul pe direcția pistei. Se spărgeau deasupra valuri uriaşe de tăcere, am văzut în ultimul moment malul înalt, cabraj, MIG-ul se cățăra gîfîind pe roțile groase, legănîndu-şi primejdios aripile, gata să agațe antenele de televizor de pe acoperişuri. Zburam deasupra oraşului, jos, foarte jos, de fapt nu zburam, mă prăbuşeam prelung şi nu reuşeam decît să rețin avionul din prăbuşire. Umărul devenise o uriaşă sferă de fontă incandescentă, atîrna aplecînd avionul în partea dreaptă; am redresat, vîrful aripii ascuțite ştergînd terasele de pe acoperişul blocurilor înalte, prea înalte. Era chiar ceață, sau mi se părea pulberea aurie din care distingeam siluete de clădiri subțiri şi boltite,

unindu-se undeva, deasupra? îmi jucau aiurea în cap şi încercam să le alung, neavînd loc pentru ele, cifre viteze, kilograme, valori admise pentru aterizarea cu avionul supraîncărcat. Am şters cu roțile vîrfurile pomilor de pe şosea, un rest de luciditate urla „motor”, „pune motor”, cu ce? - am săltat botul, în față, prin pîcla deasă, pista se rotea, se multiplica, se înălța lent, cobora iar, se răsucea pe o muche. Am văzut betonul repezindu-se spre mine şi am redresat, aşternînd necrezut de lin MIG-ul pe pistă. Atîrnam prostit în chingi, gata, avionul alerga, trecuse de prima bretea, se îndrepta spre marginea pistei balizate, atunci am dat drumul la manşă, am redus maneta de gaze, am scos paraşuta de frînare, am prins iar manşa-frînă. Am degajat pista, nu reuşeam să rulez pe bretelă, am oprit, am rămas agățat în paraşută ținînd frîna blocată. Îmi bîzîia motorul în creier, prin

straturi groase de vată, cînd prima față congestionată s-a săltat peste marginea zdrențuită a cabinei, am spus: „motorul, pentru Dumnezeu, opreşte motorul, te rog”.

Nu ştiu cum m-am dezlegat, cum am ieşit din cabină, se vorbea de o macara, de chingi tăiate, dar eu am coborît totuşi pe scară, susținut de Matei; m-am depărtat de avion, m-am răsucit, nu-mi venea să cred silueta zveltă, joasă, lustruită, urîțită de lipsa cupolei de plexiglas. Imaginile ajungeau pe retină tremurate prin sticle tulburi, am venit iar lîngă avion, cred că mă clătinam, am ridicat mîna stîngă, am atins fuselajul gros, am pornit de-a lungul lui spre botul ascuțit, simțeam sub degete freamătul turbinei care se învîrtea încă, pocnind uşor. Atunci s-a apropiat Nae, aferat, să-mi dea un calmant, „nu e cazul să-ți ieşi atât din fire pentru o cupolă spartă, zic eu, deşi nu sînt pilot”.

Avea dreptate, mîna dreaptă atîrna dureroasă, imensă, fierbinte, acuşi-acuşi voi atinge pămîntul şi voi păşi sprijinindu-mă în palme, ca maimuțele.

– Ai dreptate, am spus.

Am căzut ca o cîrpă, lunecîndu-mi fața pe niturile îngropate ale fuselajului şi lovind în treacăt casca împodobită cu o zburătoare măiastră, de cauciucul gros al roții de bot.

*

M-am trezit culcat pe o canapea de muşama, din acelea de spital, tavanul alb, foarte depărtat, amintea şi el de spitale. M-am mişcat, încercând să mă ridic; am auzit un zgomot ca atunci cînd cineva lasă o carte pe masa, foşnetul sec al paginilor pe tăblia de lemn, fața lui Nae s-a aplecat deasupra mea:

– Şezi blînd.

Se legănau, oscilau nehotărîte în jurul nasului sprîncenele groase, negre,

îmbinate; au tremurat ca la televizor, atunci cînd imaginea o ia razna, apoi s-au fixat la locul lor dintotdeauna.

– Te doare? Retractez, ştii, cu sedativul…

– Ce am?

Nae s-a strîmbat: „nu ştim încă. După radiografie…”

– Ascultă, am spus, nu e cancer, e doar o nenorocită de mînă ruptă. Cît o să stau aici?

– Nu-i nici măcar ruptă, a săltat din umeri Nae, soarele intra pe geam şi juca în şarpele încolăcit pe epoleții lui tiviți cu catifea Vişinie; o simplă luxație scapulo-humerală, adică centura scapulară…

Pe mine mă durea surd, difuz, răspîndit în toată partea dreaptă a corpului.

– Omoplat - claviculă - coracoid - l-am întrerupt, toubib, astea ştiu încă din şcoală. Cît or să mă țină?

– O lună, şi-a mijit Nae ochii sub sprîncenele nemaipomenite. O să-ți spun precis după radiografie.

Am dat din cap, sigur, radiografia.

– Cum ai aterizat în halul ăsta?

Vroiam iar să ridic din umeri, m-am oprit la timp; am săltat numai mîna stîngă. Nae a fluierat prelung, cum nu cred că mai fluierase cineva în camera de spital, spital era, se simțea peste tot, plutea în aer, mai ales în aer, atmosferă de spital, mirosul de neînlocuit, paşii uşori ai surorilor în urma călcăturilor apăsate de medici-şefi duri şi insensibili, necruțători şi tirani în saloanele lor. O clipă mi s-a făcut frică. M-am săltat în capul oaselor, şi Nae, bătrân doctor de aerodrom, mă sprijinea înțelegător, fără să întrebe ce mi-a venit.

– Nu mă laşi aici...

Am întors capul, intrase o soră în vîrstă, bunica tuturor pacienților, una din temeliile acelea fără de care un spital

ar înceta să mai existe, rumenă, voinică, cu un aer foarte decis; am simțit un fior rece din creştet pînă-n tălpi.

– Ce mai face aviatorul nostru?

Era ceva în vocea ei care mă îndemna să sar de pe canapeaua de muşama şi s-o iau la goană. S-a apropiat păşind uşor, parcă plutind pe pernă de aer, gleznele groase strînse în ghete albe de pînză, cu vîrfurile şi călcîiele decupate. L-a dat deoparte pe Nae, s-a apucat să mă dezbrace, dacă aş fi simțit în avion ce simțeam acum, cînd mîinile zdravene şi îndemînatice jupuiau de pe umărul luxat costumul de suprasarcină, aş fi catapultat fără să stau pe gînduri. M-am uitat la Nae, doctorul de aerodrom privea foarte atent pe geam, atunci am strigat răguşit ceva despre nobila misiune a medicinei.

Fața latră a femeii a înflorit într-un zîmbet disprețuitor; s-a lipit de mine trăgînd mâneca strîmtă de kapron, îmi

ținea, rezemînd, mîna dreaptă ceva mai sus de cot; am simțit mirosul calm de rufă spălată şi călcată al şorțului ei.

– Sus, aviatorule.

M-am ridicat în picioare dezbrăcat pînă la brîu, tîram, atârnat în jurul şoldurilor, costumul de suprasarcină desfăcut. Nu arătam prea elegant, în locul umărului drept pulsa o scobitură flască, ceva mai jos, prea într-o parte ca să fie natural, crescuse un sîn frumos, tare şi rotund. Am trecut într-o sală, mare, cu dulapuri de sticlă de-a lungul pereților, o lampă imensă, chirurgicală, atîrna neverosimil de jos. M-am oprit nedumerit, sub lampa aceea era o masă nichelată, cu multe pîrghii, rezemătoare, rotițe, manete, o masă ginecologică complicată ca un creier electronic, m-am oprit şovăind, sora m-a împins înainte, rînjea larg cînd mi-a spus

– Sala de operații e ocupată, ginerică.

M-a întins pe masă lăsîndu-mi picioarele să atîrne; era mai comod decît părea, mi-am văzut fața reflectată în luciul lămpii de deasupra, am închis ochii.

– Ai auzit de profesorul Krusser şi de discipolul său, Vişevski?

Am negat din cap.

– Noi, totuşi, o să-ți reducem luxația prin metoda, Krusser-Vişevski, abia atunci am privit doctorul tinerel care măsura critic umărul meu scos de la loc; a mîngîiat uşor, cu vîrful degetelor, fosa aceea...

...Erau bine organizați, pentru că atunci cînd a strigat „gata”, apucîndu-mi tare cotul şi încheietura, cele cîteva surori şi doi infirmieri bine hrăniți, care-şi făceau veacul prin sala vastă, au năvălit apăsîndu-mă şi imobilizîndu-mă pe masa nichelată. Am simțit că toți nervii mi se scurg dureros printr-o gaură îngustă cu margini zimțate, oglinda

lămpii chirurgicale se umpluse de spinări aplecate, nu eram deloc pregătit să suport supliciul cu eroism, nu aveam dispoziția necesară, m-am strîns ghem sub brațele puternice şi genunchiul a izbit mana doctorului, proiectîndu-mi-o dureros peste gură. Am muşcat satisfăcut mîna care încercase să-mi aplice Krusser-Vişevski, cînd m-am destins am zburat în lături pe toți judokanii aceia ia alb. Numai Nae rămăsese la capul meu, dacă ochii împăienjeniți vedeau bine, sub sprâncenele groase dansa şi se veselea un zîmbet maliții os. Am țipat că domnii aceia, Krusser şi cu celălalt, i fost nişte măcelari Una din surori mi-a replicat satisfă¬cută, şi nu reuşeam să văd legătura, că uite aşa, dar chiar aşa se chinuie şi bietele femei pe masa asta, cînd nasc. Aveam impresia că nimerisem la un spital de nebuni.

– De ce chinuiți copilul?

...dar pronunțat moale, dulce, moldoveneşte, ca un cozonac pufos. Apăruse un tip voinic, cărunt, cu ochi albaştri-limpezi, întotdeauna am avut slăbiciune pentru, tipii voinici, cărunți, cu ochi albaştri-limpezi, de aceea m-am strîmbat numai cînd mîna lui m-a palpat, pricepută. Doctorul cel tînăr îşi sugea laba muşcată, privindu-mă. cu ochi de asasin.

– Anestezie.

Sora cu glezne groase, temelia de spital, mi-a pus peste nas o fîşie de tifon, am simțit iar mirosul de rufă călcată al şorțului; pe urmă a început să toarne peste tifonul întins picurînd dintr-o sticluță şi numărînd, un lichid cu miros dulceag. Am spus ceva, mi s-a părut că foarte spiritual, cu limba amorțită, am avut senzația de bielă fierbinte revenind alunecos, ca prin straturi de ulei încins, în lăcaşul ei, apoi m-am prăvălit printr-un puț negru şi îngust, căptuşit cu benzi

succesive de întuneric şi lumină. Douăzeci de minute mai tîrziu părăseam clinica pe picioarele mele, în timp ce Nae încerca să-mi explice că mă aşteaptă, totuşi, un stagiu la secția de chirurgie a Spitalului Militar din Bucureşti.

...Am plecat cu o cursă TAROM care-şi întîrziase plecarea aproape cinci minute, special în cinstea mea; mă însoțea Chioru, atent şi grijuliu ca o logodnică. Arboram o, salopetă largă de zbor, matlasată, sub care mîna dreaptă, imobilizată într-un metru cub de scînduri şi faşe, asuda cumplit.

Ne-am aşezat în ultimul rînd de fotolii de pe şirul din stînga, eu lîngă ferestruica cu margini rotunjite, Chioru s-a asigurat că stau bine, mi-a îndreptat şervețelul de dantelă cu inscripția brodată „TAROM" sub ceafă, abia apoi s-a lăsat să curgă în fotoliul de lîngă intervalul pe care se plimba, tropotind din cizmulițele fine, stewardesa brunetă,

împărțea, zîmbind, bomboane de mentă. Era prima oară cînd zburam cu o cursă de pasageri, plutea ceva în salonul acela care mă făcea să mă simt ca la botezul aerului: toți vorbeau degajați, gesticulînd, se agitau, legau prietenii, parcă se născuseră şi trăiseră numai între fotoliile înalte, eu rezemători de cap şi cu şervețele TAROM dedesubt. Comandantul aeronavei ne-a urat bun-sosit la bord, toată lumea aplauda ca la o reuniune de familie, atunci cînd unchiul face o scamatorie reuşită. Aeronava însăşi era un IL-14 hîrbuit, cu aer domestic, motoarele trozneau pe batiurile lor aruncînd flăcări scurte prin eşapamentele afumate; cînd s-a aprins inscripția roşie „LEGAȚI CENTURILE”, numai Chioru şi cu mine ne-am conformat, adică Chioru mi-a prins peste burtă chinga lată, albăstruie, apoi s-a legat şi el. Se răsuciseră spre noi, peste spetezele înalte, capete amuzate, special

ca să vadă cum ne legăm. După ce barabafta afumată s-a desprins de sol, cred că nici nu depăşise bine marginea pistei, lupii văzduhului s-au repezit să comande toți, parcă ar fi fost înțeleşi, cafele şi coniacuri. Mari. Era foarte plăcut.

M-am aplecat spre ferestruica cu margini rotunjite, recunoşteam, începțoşat, o coastă de deal împădurită, fiecare trunchi negru, fiecare creangă răsucită, fiecare frunză chircită, rămasă din toamna trecută; m-am lăsat iar în fotoliu, mă apucase greața, cabina plutea în fum, scuturăturile avionului greu treceau întîi prin umărul meu. Am repezit-o pe juna cu păr negru, lins care-mi oferea din proprie inițiativă cafea şi coniac. Chioru i-a şoptit ceva, fata mi-a adus o sticlă de Ci-Co, făcea să vezi cum ne priveau din fotoliile lor bărbații savurîndu-şi coniacul la 3000 de metri înălțime. Am început să picotesc, numai

după ce avionul aterizase m-am sculat, stewardesa şi Chioru mă cărau prin ovalul uşii curbate. Fata m-a dus pînă la maşina salvării, mă lăsam greu pe umărul ci, ca un măgar, nu era nevoie, îmi era ciudă pe uniforma ei, pe aeronava hîrbuită, pe luminile turnului de control, pe Chioru, pe mine însumi. La spital am găsii buzunarele salopetei pline de bomboane de mentă, îmi venea să mă iau la palme.

...Pe urmă au fost nopți nelămurite, sfere negre în noaptea de neon vioriu a oraşului, aşteptam sleit să se facă întuneric, freamătul surd din umăr se amplifica devenind durere, mă opream aproape de strigăt, treceau troleibuze spre gară, se desfăceau tablele reci pe pavajul inegal, farurile despicau trape dreptunghiulare de lumină palidă; sub cozorocul caschetei cu insignă de email îmi zîmbea, nelămurit, stewardesa. Ridicam din umeri, mişcarea firească

stîrnea plăci difuze de durere sub faşe, se adunau scormonind într-o gheară lucidă, urca un traseu marcat cu puncte fierbinți şi se înfigea brutal în creier, gheara aceea. Miza fusese suficient de mare ca să dea dreptul la întrebări pereții lunecoşi ai salonului reflectau, stins, un singur răspuns. Îmi îndreptam spatele, se clătina pe retină fuselajul zvelt, lustruit, perfect, lipsa cupolei strica linia îndelung gîndită. Avionul *meu*, adevărat al meu, născut a doua oară prin triumful luciditătii, al ratiunii amorțite sub cască, al unor posibili ani arşi în acele minute, niciodată nu-l simțisem atît de aproape, nici măcar în zbor, ruperea noastră continuă şi atît de abstractă, aer, nu rămîne nimic - rămîneau zece tone de metal arcuit în forme desăvârşite de aşternut pe betonul pistei cu un gest aproape inconştient, ultimul, categoric ca un cutit de ghilotină. Pentru că ceea ce se

întîmplase despărțea în două jumătăți nete, mă despărțea în două jumătăți categorice, marginile lucioase, nu se atingeau în nici un fel, aveam să oscilez îndelung între malurile masive, drepte, inabordabile, atunci nu ştiam, fără să mă mai întregesc. Biciuia ceva scurt, nedumerit, trecea prin durere întinzîndu-mi trupul ca o presimțire: uniforma albastră, părul negru-lucios al fetei din avion, dar zîmbetul acelor nopți era blond-cenuşiu, şi cumplit de trist. Atît de trist, şi izvorît atît din adînc, toată povestea mea din ultima săptămînă, glorioasa mea poveste cu avioane sfîrtecate, cu cabine zburate, cu aterizări riscate, devenea o joacă de copil pe lîngă tristețea fierbinte, blînda, dincolo de limită, a acelui zîmbet nelămurit. Încercam să-l scot la iveală, să-l clarific, mă scormoneam îndelung fără să-l găsesc, lucirea umedă a dinților între buzele întredeschise, capul lăsat

uşor pe umăr, clătinarea părului blond, privirea furişată scurt prin filtrul acelui păr blond, de unde? Se topeau fulgi moi de zăpadă, în plasa fină rămîneau picături străvezii, reflectau tremurat cerul albicios, închideau într-o sferă limpede munții, le ştergeam cu dosul palmei, gestul rămînea suspendat în nimic, punte părelnică spre un viitor pe care nu-l puteam bănui. Era atît de trist şi definitiv zîmbetul blond-cenuşiu, ca o despărțire necesară, m-a însoțit în toate nopțile de spital, oscilam împreună între malurile acelea drepte, masive, inabordabile, care m-au despărțit - făcîndu-le şi mai departe, şi mai masive, şi mai inabordabile, încercam să-l îndepărtez, nu puteam să-l îndepărtez. Nu mai avea rost să-l îndepărtez. Mă lăsam tot amintirii străine, nopțile se întindeau nesfârşite, somiera patului se legăna ca un hamac marinăresc, dimineții le mă găseau moale, aiurit, cu

ochii injectați, plini de zîmbetul acela neînțeles. Am priceput mai tîrziu, dar asta a fost mult mai tîrziu, după ce intrasem la Academia militară - atît de îndepărtat, parcă nu mai era povestea mea.

...Acum însă, ochii negri sub sprîncenele subțiri, aceeaşi, voce, numai gleznele, neacoperite de carîmbii cizmelor negre, simt în gură gustul bomboanelor de mentă care mi-au făcut suportabilă viața la secția de chirurgie...

– Iartă-mă, ți-am dat destulă bătaie de cap atunci.

Fata zîmbeşte, frîngînd lumina în dințişorii ei de zahăr cubic:

– Bătaie de cap a fost după aceea, cînd n-am avut bomboane pentru cursa următoare.

Coridorul spațios pustiu, pentru stewardese e o adevărată crimă să-şi lase pasagerii fără bomboane. Cuvintele fetei se pierd înghițite de pereții lucioşi. Caut

disperat ceva de spus, conversația n-a fost niciodată una din calitățile mele, nu vreau deloc să o pierd pe fata subțire, neagră, roşie, gri şi aurie, sprijinită de zidul verzui. Îmi amintesc IL-ul bătrîn şi afumat:

– Ce mai face harabaua aia? Aveam impresia tot timpul că se desface în bucăți.

Stewardesa surîde în ea, ca unei amintiri; se înalță pe vîrfuri, se lasă încet pe tocurile înguste ale sandalelor mici:

– IL-ul... e bar acum, în Herăstrău. Se strîmbă: eu am trecut pe curse externe, încă din primăvară...

...fusta cenuşie, puțin mai lată ca un chimir de Şirnea dar reuşind să aibă totuşi *linie*; puloverul roşu, mulat pe pieptul cast; miresme subtile de Chanel, Dior, trebuia să mă gîndesc: miss, Boeing. Avioanele impozante, elegante, căptuşite cu mătase şi catifea, mă cutremur, cerul meu de la 16.000 de

metri, rece şi atît de albastru. Vuietul surd al motoarelor puternice îndulcit muzical de amortizoarele de zgomot, în fisele marilor aeroporturi o nouă rubrică maximul de decibeli admişi. Harta imensă pe care linii drepte leagă Capitala de oraşe cunoscute numai din cărți şi din atlase, nume cu rezonanțe de ocean sau de băuturi servite în baruri exotice: Daiquiri... Ştiai că în Cuba există o plajă cu numele ăsta? Pilotul cu cămaşă albă de mătase strîngînd semivolanul perfect finisat al unui mare aerobuz, minunea firmelor scrise în limbi neînțelese, glasuri melodioase de femei tinere în căştile uşoare, prevăzute cu ventilație, să nu transpire urechile pilotului. Şi brusc, furişat de sub plasa adăpostului, MIG-ul meu ascuțit, cu aripile boante trase lîngă fuselaj, cu silueta decupîndu-se neagră în lumina lunii pe cîmpul pustiu, lîngă zidul văruit al celulei de alarmă. Capul

acela blond pe o pernă, cu păr răsfirat, pentru că altfel n-ar avea nici un rost.

– ...la noi, spune fata, Londra, Paris, astea-s de fiecare zi. Dar Buenos-Aires, sau Montreal...

...sau aerodromul meu auster, ascuns în cîmp, cu linii tăcute de avioane severe aşteptînd sub husele cenuşii, veşnic la pîndă. Simt undeva că părul capului de pe pernă ameninţă să devină negru, lins, lucios, pieptănat cu cărare la mijloc, strîns la ceafă într-o codiţă tăiată ca la ponei, şi parez brutal: nu, mulţumesc, nu servesc avioane cu W.C.

– Scuză-mă, arată fata în lungul coridorului, acolo unde o mînă face semne impacientate prin uşa întredeschisă - la revedere.

Se întoarce, pleacă mişcînd fundul mic, rotund, sub fusta Dior. Îmi închipui Parisul cel de fiecare zi, o groază de funduri rotunde sub o groază de fuste

Dior şi-mi spun că, oricum, avioanele cu W.C. par a fi şi ele bune la ceva,

*

– Uite, degetele colonelului cărunt cu sprincene negre se plimbă de-a lungul plăcii de celuloid pe care disting fantomatic oase, uite, acum o lună, cartilagiul era încă desprins. De fapt aici era punctul critic pentru viitorul tău în aviație, capsula odată deschisă...

Pe ecranul mat de sticlă două poze, fiecare reprezentînd un stadiu bine determinat în dificilul proces de refacere al umărului meu.

– Aici - degetul colonelului medic se plimbă pe celălalt clişeu, care pentru mine e identic cu primul - aici se vede ce bine, ce frumos, ce perfect s-a lipit periostul...

Mulțumesc, salut şi mă retrag. Pe coridorul pustiu, lipa-lipa, două

picioruşe zvelte ieşind de sub o fustiță cosmopolită se îndreaptă spre ieşire.

– Vii cu mine?

Bustul roşu se răsuceşte. Întrebător.

– Te duc în oraş, spun, şi caut înnebunit cam ce-aş putea adăuga. Gratis. Sînt cu maşina.

– O.K.. răspunde stewardesa, s-a molipsit din cursele ei externe, sînt curios să ştiu ce mutră va face cînd va vedea, vehicolul lui Chioru. Ce maşină ai?

Jos, în holul spațios, de-a lungul pereților se înşiruie acvarii mari; în acvarii, printre alge verzi, înoată mişcînd leneş din coadă peştişori de aur cu ochi holbați. Nea Florică, tehnicianul de la barocameră, îşi hrăneşte favoriții cu purici uscați. Cobor tăcut cîteva trepte, abia ajuns între acvarii mă răsucesc scurt şi răspund.

– Mercedes.

Cuvîntul cade greu; stewardesa brunetă s-a împiedicat de o treaptă, sau mi s-a părut? Întind mîna, miss Boeing se sprijină fără multe mofturi.

Traversăm holul, peştişorii aurii ne urmăresc cu boturile lipite de sticla groasă; uşa mare de la intrare, alte scări, de data asta largi, de marmoră gălbuie, ieşim în stradă. Vizavi, dominînd două Dacii 1.300 cu silueta ei lugubră cățărată pe roți înalte, amfibia lui Chioru. Masivă, bălțată ca un leopard gătit de război. Pe botul teşit, între farurile duble, puternice, ascunse după apărători solide de sîrmă groasă - un cerc nichelat închizînd steaua în trei colțuri, emblema maşinilor Mercedes. Deschid portiera grea, de tablă gofrată, fac semn, urcați!

Miss Boeing măsoară maşina cu un aer sceptic, de la roțile solide, înfundate în asfalt, pînă la vîrful antenei înalte încurcîndu-se în frunzişul copacilor de

pe trotuar; copaci misterioşi, despre care niciodată n-am putut afla cum se numesc.

– Am mai văzut-o. La Le Havre. Asta nu-i Mercedes, asta-i Queen Mary înainte de a fi dată la fiare vechi, ascultă-mă pe mine.

Se lasă pe călcîie, se înalță pe vîrfurile sandalelor snoabe, desluşesc fără greutate refuzul pe buzele strîmbate într-o grimasă ironică.

Alcătuirea tărcată, totuşi, e un Mercedes autentic. Chioru a pescuit-o dintr-un cimitir de maşini, a băgat în ea bani cît pentru trei Mercedes-uri nou-nouțe, din acelea sport şi plimbă amfibia redivivus stîrnind cuvenitul interes peste tot unde apare cu ea. În fiecare primăvară, după ce apar ghioceii, reface minuțios vopseaua de camuflaj care conferă maşinii aerul trist şi demn, de muzeu militar.

– Ascultă, spun fetei, vino cu mine, zece minute, uită fumurile tale de stewardesă pe curse externe, uită Chevrolet-urile şi Ford-urile nichelate care fac coadă în faţa uşilor de cristal ale marilor aeroporturi, uit-o pe Queen Mary, odihnească-se în pace pe fundul mării sau cățărată pe vreun recif de corali, îmi amintesc plaja Costineştiului, ochii plutind în lacrimi pe puntea de comandă cu geamurile sfărîmate şi ridic din umeri, Queen Mary o fi avut cîrmă sau tot o manivelă lustruită de vatman? şi, în general, uită tot, ce părere ai de asta, să uităm tot, zece minute numai, n-ai încercat niciodată? hai acum, şi dacă nu-ți dovedesc superioritatea acestui Mercedes - mă înec, înghit icnit, bat cu palma insigna de pe bot, superioritatea acestui Mercedes în fata oricărui Rolls sau Jaguar, cobori şi te duci în oraş cu troleibuzul 83.

Se întîmplă ceva cu stewardesa, mă priveşte în lumina ochilor cu ochi îngustați, văd alergînd acolo umbre, zgîrie-nori, minuni de pe toate meridianele planetei, aleargă, tremură, se şterg, şi ochii rămîn aşa, înguşti, ne mai umbriți de nimic, au un aer rotund ochii înguşti, cu albul bătînd cuminte în albastru - se întîmplă minunea asta, simplu, sub copacii neidentificați de pe trotuarul din fața Centrului Aeronautic Medical. Îşi muşcă buzele, sare şi se instalează în maşina înaltă pe locul din față, lîngă şofer. Urc şi eu, clătinîndu-mă, pornesc motorul, debraiez, împing schimbătorul de viteze scurt şi gros. Amfibia demarează lin, smulgînd roțile şi lăsînd şanțuri adînci în asfaltul încins, cît de lin poate demara o maşină care a terminat, acum treizeci de ani, războiul? Capota din prelată groasă e lăsată, gonim pe Şoseaua Nordului, vîntul curbează antena elastică, flutură părul

strîns la spate al fetei. Opresc în dreptul porții de sîrmă împletită, sar jos, desfac sfoara putredă care leagă canaturile, poarta se cască gemînd greu, intrăm pe o alee îngustă a Parcului Herăstrău, trecînd pe lîngă indicatorul alb din tablă, înconjurat de un cerc roşu-aprins. Manevrez cu grijă volanul mare aşezat aproape orizontal, ca la camioanele de cursă lungă; la ora asta parcul e pustiu. Trecem prin fața cîtorva busturi de scriitori vestiți şi scriitorii vestiți privesc indignați carapacea blindată a Mercedesului, barbar pictată în culori de război. În dreapta e yacht-clubul, în stînga platforma betonată pe care sînt coborîte la apă yolele, finn-urile şi alte ambarcațiuni zvelte cu catarge înalte. În şarturile şi straiurile unor asemenea ambarcațiuni se încurcă strigăte de pescăruşi. Pietrişul platformei scîrțîie sub cauciucul roților masive, aşa cum a scîrțîit nisipul plajelor africane, al

coastelor siciliene ori al falezelor normande; botul maşinii se cufundă într-un val verde, tivit cu. spumă murdară, apare iar, întreaga alcătuire se clatină şi țopăie a recunoaştere pe apa lacului, sub privirile uluite ale paznicului cu tricou vărgat de la yacht-club. Cuplez elicea, ambalez motorul, pieptul lat de oțel, fremătînd de amintirea apelor Mediteranei, spintecă în viteză valurile tulburi ale Herăstrăului. Sobra stewardesă pe curse externe, cu genunchii urcați pe canapeaua de muşama, rîde în hohote lîngă mine, deasupra mea, cu coatele sprijinite de rama nituită a parbrizului îngălbenit, fără să ia în seamă picăturile de apă care-i udă fusta Dior şi puloverul scump, Coco Chanel.

Ne despărțim la stopul din Piața Romană, flancați de autobuze şi maşini ale căror culori pălesc pe lîngă tancul meu; înainte de a coborî, laş, o rog pe

Miss Boeing să luăm împreună masa diseară. În oraş, ceva fără pretenții, aşa... mă rog. Fata bate cu unghia arătătorului în geamul ceasului de bord, gest care mă termină pentru că-l credeam numai al meu:

– Peste trei ore am cursă. Saltă sprîncenele subțiri, rînjeşte: Stockholm. Sare din maşină, direct, fără să mai deschidă portiera, se depărtează mergînd pe marginea trotuarului. Privesc prin retrovizorul cît un ecran mijlociu de televizor cum se amestecă cu mulțimea, dreaptă, subțire, şi mîrîi:

– Urîtă şi proastă!

Stopul trece pe verde, demarez brutal dorindu-mi din toată inima ca Miss Boeing să fi fost într-adevăr urîtă şi proastă.

5

– Treci mai în față!

De la 20.000 de metri pământul este împîclit şi ars, lipsit de viață. Se estompează, se amestecă într-un cenuşiu gălbui toate culorile care, jos, ar umple paletele unui regiment de pictori. În stînga, puțin înainte, avionul lui Chioru, alungit, lucind difuz, lunecînd tăcut în apa albastru-închis, adîncă şi înghețată, cerul stratosferei. Se disting clar, ca sub lupă, fiecare nit, fiecare literă a inscripțiilor mărunte de pe fuselaj; între noi, molecule anemice de aer limpede şi de ger - început de vid cosmic. Indicatorul de oxigen, segmenții se desfac, se apropie în ritmul respirației, normal, presiunea, temperatura în cabină - m-aş putea plimba în blugi şi cămaşă.

– Treci mai în față.

Glasul lui Chioru, sugrumat de casca etanşă, de oxigenul năvălind sub presiune, de antene. La înălțimea asta zborul în formație e dificil, menținuți cu greu de aerul puțin şi sărac. Viteza – 2.200 de kilometri pe oră, plutire legănată cu comenzile moi, îngreunate de inerția aparatului adulmecînd nelinişţit cerul străin.

– 232, mai în față!

În căşti început de agitație. Împing maneta de gaze, MIG-ul freamătă uşor, cabrează greoi, marginea cabinei lunecă neagră peste fuselajul argintiu, mă înțeapă dureros în ochi argintiul tăios, aici tot ce e culoare şi lumină arde. Chioru umple cabina cu trupul lui nesfîrşit, şarpe de mare, cupola de plexi îi încovoaie gîtul strîns în jugul lat de oțel. Se răsuceşte, ridică mîna înmănuşată, lumina crudă reflectată de oglinda retrovizoare fulgeră şi arde ca o rază de cuptor solar, ghicesc grimasa din

cabina avionului cap. Turajul, conul, presiunea la ulei, din nou oxigenul. MIG-urile par încremenite pe cerul albastra, adică convențional albastru, cupola de oțel adînc care te soarbe primejdios, aşa ceva nu există jos, unde toate au un nume cuminte. Jos, adică. pămîntul nostru mort, ne întoarce aceeaşi față galbenă, mată, inexpresivă. Aici, prima oară, pămîntul devine planetă.

– Stînga, 50 de grade, pe 2-7-0.

Avioanele atîrnă cu boturile ridicate, prinse în sfori nevăzute de cheia incredibilei cupole albastre. În cutele de umbra ale bolții sprijinite pe masivi pilaştri de lumină - bănuiala primelor stele. Reduc motorul, uşor de tot, cîteva ture din cele peste 11.000 pe minut ale turbinei, stratosfera nu permite mişcări care-i tulbură brutal nemişcarea. MIG-ul lui Chioru se depărtează ca într-un vis, cu botul adulmecînd prelung în cer.

– Menține locul în formație.

În cabina avionului-cap, vag început de enervare. Pentru Chioru partea romantică a profesiei începe după aterizare, pe Maria lui aşa a cucerit-o, îi povestea, privind-o țintă cu ochii mici sub pleoapele umflate, cerul. Nu mai ştiu cum a pierdut-o. Ridic din umeri sub chingi, umerii mei de kapron, senzația de nelinişte surdă cînd simți coechipierul în spate, prea în spate, şi lipit de avionul tău.

La decolare, cînd am cuplat forțajul, coloana de flăcări ieşită din ajutajul lui Chioru avea o culoare ciudată, mai roşie ca de obicei; rămîn în urmă, încercînd să privesc în tubul negru, adînc, prin perdeaua de foc, temperatura la gaze, normal.

– 231, temperatura la gaze.

– Normal.

Mi s-a părut; mă plimb în spatele MIG-ului, puțin mai jos, legănat blînd de aerul înghețat, stînga-dreapta dreapta-

stînga, lunecîndu-mi lin avionul de pe o aripă pe alta, atent să nu intru în jet. Uneori, marginea aripii sau deriva înaltă pătrund în fluviul invizibil de gaze. arse atunci metalul freamătă neliniştit, MIG-ul trepidează, se scutură brutal, se zvîrle într-o parte lovindu-mă cu capul de cupola cabinei. Înclin avionul, ies din zona de fluid fierbinte, revin în spatele avionului-cap încercînd să pătrund cu privirea şi să înțeleg, dar altfel decît jos - secțiuni, viteze, temperaturi, aşa simplu, aici, să pătrund cu privirea şi să pricep ce se întîmplă în întunericul incandescent, licărind tainic. Injectoare arzînd subtile cocteiluri de hidrocarburi, turbina şi compresorul rotindu-se înnebunite, încercând să cuprindă şi să îndesească aerul sărac. Şi simt apropiată, parcă dintotdeauna, flacăra aceea nedomolită pulsînd scurt - se desfac legături ce păreau sudate pe vecie, se compun elemente noi,

nebănuite, trăindu-şi plin existența de o clipă - apoi se aruncă şi se amestecă, mugind, cu torentul învîrtejit de soare dizolvat în metal, deasupra planetei străine.

*

Chioru stă întins, cu burta lipită de bordura de ciment a bazinului, fluierînd în surdină o melodie a lui Judy Collins - fata care ştie unde se duce timpul. Zac moleşit pe nisip, să mă pătrundă soarele, să mă ardă bine. Grifon, caniche-ul lățos, proaspăt sosit de la spitalul de cîini din Bucureşti, ține isonul stăpînului său gemînd melancolic şi suflîndu-mi fierbinte, puturos, peste față. Melodia nostalgică se tîrăşte strepezită dintre dinții lui Chioru. Grifon se întinde uriaş, negru, amestecînd blana cu nisipul şi suspinînd sfîşietor. Ion mîrîie ceva despre cînii nespălați, iau, apărarea caniche-ului: „e mai curat

ca tine”. Chioru zîmbeşte în timp ce fluieră, neaşteptat de blînd, fluieratul se transformă într-un şuierat care pare să producă suferințe de nedescris cîinelui; se rostogoleşte pe nisip cu labele în aer schelălăind subțire, caraghios de subțire pentru un caniche atît de mare.

– Allez, hop.

Asta-i Jorj. Îşi face vînt de departe, aleargă, schimbă pasul în fugă, prinde bătaia pe marginea bazinului, sare pleznindu-se cu burta de apa rece, verde şi albastră. Stropi mari se evaporă, sfîrîind pe pielea încinsă, Ion drăcuie, Chioru se răsuceşte cu fața în sus, şuierînd la nesfîrşit aceeaşi melodie a fetei care a aflat unde se duce timpul. Departe bubuie ceva surd, Grifon sare pe patru labe ca o pisică, ciulind - încercînd să ciulească - urechile blegi, pline de nisip, cîteva capete se saltă îngrijorate de pe plaja fierbinte:

– O să ploua...

Chioru priveşte sceptic pe sub pleoapele umflate cerul fierbinte, adînc, oală albastră pusă la foc fără pic de apă. Jorj înoată într-o manieră care ar face focile să moară de rîs, se agață de marginea bazinului scuturîndu-şi lațele lungi şi sărace din jurul cheliei, cine a mai văzut un as chel, fornăie, repetă:

– O să plouă...

Mă răsucesc cu nasul în nisip, Grifon vine, imens şi murdar, să se lipească de mine. Tandru. Aud bocănituri înfundate, tinichigiii care repară tabla de pe acoperişul comandamentului şi-mi spun că pe căldura asta, cu tabla fierbinte... Mai tîrziu dar asta a fost mai tîrziu, după ce am aflat că explodau proiectilele de la bordul avionului prăbuşit - mai tîrziu mi-am dat seama că acoperişul comandamentului e acoperit de fapt cu țiglă, dar acum, zăcînd pe nisip, îl căinez în gînd pe bietul tinichigiu şi mă pregătesc să intru în apă.

– Nene...

...fetița lui Zet, cu picioare subțiri, bronzate, pline de zgîrieturi albe. S-a oprit lîngă Chioru, se apleacă:

– Nene, tata zice că a căzut un-avion, să veniți...

Tropot greu de bocanci soldățeşti, fața asudată a furierului: „to'aş'tan!” Văd trupul lui Chioru răsucindu-se lent, parcă filmat cu încetinitorul întîi umerii, apoi spatele, şoldurile căzute, abia la urmă fața pe care e întipărită o neîncrezătoare uimire: „ce spune taică...”

– Un avion to'aş'tan, gîfîie soldatul. Cu tovarăşul tan... Fulger ud trupul lui Jorj țîşnind din bazin, niciodată n-am înțeles cum a țîşnit aşa, a apărut deodată pe mal, masiv, chel, şiroind de apă, cu pielea arămie înălbită de spaimă. O apucă de umerii firavi pe fetiță, o zgîlțîie brutal, zîmbetul strîmb, vinovat, de pe fața puştoaicei, se transformă în grimasă:

– Lasă-mă nene!

– Ce avion?

Chioru, rezemat într-un cot, pare să negocieze cu el însuşi o chestiune foarte importantă. La, pistă a rămas numai Vali, o încercare de motor pentru care nu primise încă aprobarea; l-am lăsat pe treptele fierbinți de la celula de alarmă, cu combinezonul desfăcut şi legat în jurul mijlocului.

Fugim uzi, dezbrăcați, Ion apucă să-i repeadă din goană un picior lui Grifon nimerindu-l în dosul lînos, caniche-ul chelălăie cu obidă, şchiopătînd după noi. Traversăm de-a dreptul, zgîriindu-ne mîinile şi ochii, gardul viu care desparte ştrandul de comandament. Pe platoul asfaltat din fața intrării, maşina ARO a lui Zet demarează şi motorul urlă, solicitat la maximum.

– Stai!

Nu ştiu cine a urlat. Ne repezim buluc în caroseria deschisă, trăgînd bluze şi

pantaloni pe trupurile ude. Departe, înspre capătul pistei, peste gardul viu de tuia, un nor negru de fum gros, săgetat de flăcări scurte, şerpeşti, portocalii.

– A catapultat?

Întrebarea atîrnă grea, fără răspuns; lîngă mine, cu mîinile înfipte în umerii cu epoleți de colonel ai lui Zet, Jorj priveşte tîmpit flăcările care încep să se înalțe şi să se îngroaşe. ARO se hurducă peste movile şi pietre; tăiem de-a dreptul peste cîmp, trebuie să ne ținem serios unii de alții ca să nu ne trezim aruncați din caroserie. În dreapta un camion minuscul aleargă pe marginea pistei, urmat îndeaproape de maşina roşie a pompierilor şi de salvare. Mihai se strîmbă şi înjură urît:

– ...de salvare.

Jorj e numai ochi, aplecat peste umerii colonelului, încercînd să ghicească, să afle cu o secundă mai înainte cam ce ar fi de aflat. Îl aude pe

Mihai, se răsuceşte, întreabă, cuvintele ard şi biciuie înnăbuşite, pline de ură:

– De ce mă? de ce nu salvarea?

Zet ridică o mînă de pe volan, apucă încheietura lui Jorj; Mihai se face mic, continuînd să înjure; salvarea, cerul, pe Jorj, maşina care saltă şi țopăie bezmetică pe ultimii metri de teren înțelenit, apropiindu-se de bretela betonată. O roată de avion se rostogoleşte spre noi, una din rotile principale, dreapta sau stînga, 220 X 830 mm, 8,5 atmosfere, 12 discuri groase de frînare - reflex stupid - se apropie, din ce în ce mai încet, se apleacă, şovăie, cade răsucindu-se în jurul axului smuls. Îi vedem, din goana maşinii, cauciucul scorojit, geanta pleznită şi afumată. Degetele lui Zet se strâng, albe, pe încheietura încă udă a lui Jorj.

– Mama ei de aviație!

În jur umeri aduşi îndărătnic înainte, capete plecate, încrîncenîndu-se să privească pe sub sprîncene mormanul de metal ars, aripile frînte, risipite, deriva înaltă spintecînd deopotrivă cerul şi pămîntul - întotdeauna deriva, aşa rămîne, agățată de cer, întreagă, nu degeaba caseta blindată a barografului e montată în derivă - şi din cerul sfîrtecat curge o lavă fluidă, arzîndă, care ne prăjeşte fețele, ochii, nu ne lasă să ne apropiem de avion. De la ceea ce a mai rămas din avion.

– Încă doi copii lăsați fără stăpîn.

Şoaptă scrîşnită de om care ştie, care simte ce ştie, deşi asta se întîmplă atît de rar. Fața lui Chioru e liniştită, numai două lacrimi zgîrcite, lunecate din colțul pleoapelor, se furişează de o parte şi de alta a nasului gros. Chioru nu le şterge, se sumeţeşte în fum şi în vîntul fierbinte, ridicîndu-şi fruntea aşa cum nu-l ştiu, parcă s-ar mîndri şi s-ar bucura de

lacrimile zgîrcite. Mă arde, mă apasă în capul pieptului, greu, deschid gura ca să respir aerul care vîjîie ciudat, străbătut de flăcări, aer incandescent amestecat cu foc, cu fum negru şi cu metal frînt, aer de avion mort.

Furtunurile pompierilor aruncă apă, maşina uriaşă cu turelă, geamuri groase de mică gălbuie, şuviţe subţiri, ridicole în faţa zidului de foc. Doctorul se agită cu halatul lui în spatele siluetelor îmbrăcate în azbest, încearcă să treacă înainte, dogoarea îl izbeşte de fiecare dată, se clatină, se retrage strîngînd la piept trusa de prim-ajutor, cu cruce roşie pe fond alb.

Trusa de prim-ajutor, să mori de rîs.

– Uite-l!

Ion, cu mîna întinsă, arată într-un loc, nu i-ar fi trecut nimănui prin cap să privească acolo: în spatele ciulinilor, zvîrlit din scaun de explozie, frînt peste paraşuta alb-portocalie pe jumătate

ieşită din husa albastră, Vali, în costumul lui anti-g. Soarele joacă topit pe casca albă, cu vizorul plesnit. Mai mult am simțit decît am auzit strigătul răguşit al lui Ion. Jorj se smulge de lîngă Zet, vrem să-l urmăm, colonelul se întoarce, barează cîmpia cu umerii lui uriaşi - lăsați-l, şi ne oprim bulucindu-ne în spatele lui, întinzînd gîturile, unii din noi, cei mai mulți - încă pe jumătate dezbrăcați. Doctorul e singurul care aleargă în urma lui Jorj, spre silueta din spatele mărăcinilor. Îşi deschide în fugă trusa, Nae, Dumnezeule, aici nu ajută nici cel mai mare spital din Europa, dar trusa ta nenorocită din foaie de cort!

Chioru îşi înfige în ochii mei căutătura aspră a ochilor cenuşii, neobişnuit de rotunzi şi strălucitori sub pleoapele umflate, privirea curentează lucidă şi rea:

– De ce? hai, deşteptule, spune: de ce?

N-o să ştiu niciodată dacă s-a referit la cauza prăbuşirii, sau la prăbuşirea în sine, e una din întrebările la care nu se cer explicații, ridic din umeri, flăcările ustură, umerii arşi de soare.

Zet se pune în mişcare gigantic, ridicînd greu picioarele, deschizînd drum printr-un obstacol invizibil, şi ne înşirăm cumințI în spatele lui. Îmi spun că într-un fel păşim prin noi, ne pătrundem şi trecem prin noi înşine - ce găsim dincolo? - în drumul scurt şi chinuit peste cîmpul uscat al aerodromului spre, locul unde întins pe paraşută, cu capul răsucit în sus, privind vesel şi tulbure prin vizorul pleznit, aşteaptă Vali.

*

Pe Vali l-au pus în sala clubului. Sala mare, de curînd renovată, cu policandre atîrnate de tavan, cu coloane de stuc şi cu parchet lucios pe jos. Sala în care astă-iarnă am serbat revelionul, în care

sîmbăta trecută a fost bal, peste patru-cinci sîmbete va fi din nou bal, iar la iarnă vom sărbători, veseli şi îmbujoraţi, Anul Nou. Sala elegantă, în care rulează de trei ori pe săptămînă filme aduse de la cinematograful din oraş, sala folosită de puştii de la şcoală pentru spectacolele lor, prilej de fală şi mîndrie părintească. În ce mă priveşte, îmi propun să nu mai calc mult timp parchetul lucios pe care acum se tărăşte în tăcută procesiune o groază de lume. Sicriul e închis, aşa sînt sicriele piloților, închise, la capătul îngust şi jos, la picioare cum ar veni, Vali, în costum de zbor, zîmbeşte celor veniți să-l petreacă de pe cartonul mat al fotografiei 20X30. Chioru îşi muşcă buzele, se înclină adînc, deşirat şi nenorocit, în fața fotografiei; merg în spatele lui, s-a uscat şi mă ustură gîtul. Garda de onoare, patru locotenenți tineri, indecent de tineri, de înalți, de subțiri, sclipindu-şi în lumina răsfrântă

de cristalul policandrelor aurul cucilor de pe piept şi de la şepci. Cineva mă împinge, mototolesc în mîini marginea caschetei, ridic din umeri înspre poza lui Vali, ies.

Afară, pe scări, aşteptăm tăcuți camionul mare, decorat cu stambă roşie şi neagră, care va transporta sicriul la Bucureşti, Ghencea, aleea piloților căzuți la datorie. Chioru mă trage de mînecă, să mergem, Chioru e dintre cei care-şi digeră durerile singuri, chiar dacă aşa durează mai mult. Nici mie nu-mi place, e ceva în neregula, cucoane pe care nu le-am mai văzut, preocupate de etalarea toaletelor, plutonierii din fanfară discutînd nepăsători, eu ce-aş face dacă aş fi plutonier în fanfară, cîntînd la nunți, botezuri şi înmormîntări? La o parte, în soare, grupul tăcut al piloților. Aş fi preferat ceva simplu, ar fi fost infinit mai complicat, lucrurile sînt înscrise în ritualuri precise. Chioru

rînjeşte sec. „vai de capul tău”, de ce, să-l fi îngropat în capul pistei, numai piloții, jetul motoarelor ar fi bătătorit şi ars pămîntul pînă nu s-ar mai fi cunoscut nimic. „Zorileanu, face Chioru, dar aia a fost epoca romantică. Haidem.”

– Veniți puțin.

Jorj a slăbit cinci kilograme. Palid, umbre vinete sub ochi, uniforma curge şifonată pe el, opritä numai de labele mari ieşindu-i din mîneci - uniforma obişnuită, kaki, prin toată mulțimea dichisită; pînă şi soția lui Vali e pieptănată şi pudrată. Plozilor, doi băieți agitați, încă nedumeriți, obosiți să tot fie centrul atenției, atîrnați cu mînuțe lipicioase de fusta unei vecine binevoitoare, li se întind bomboane din toate părțile. Bine, de bomboane nu vor duce lipsă o vreme. Îl urmăm pe Jorj trecînd printre grupuri şi grupulețe, ieşim în alee, traversăm liziera pădurii de salcîmi din spatele ultimului şir de

blocuri, ajungem pe platforma rotundă de ciment, capacul unui fost rezervor de apă. Pe cimentul încălzit la soare, un morman de rachete de semnalizare, grenade fumigene, petarde, focuri bengale. Chioru atinge cu vîrful pantofului lustruit o petardă groasă, tubul de carton se rostogoleşte dînd la iveală capul de mort desenat pe eticheta. Jorj lămureşte scurt:

– Arsenalul lui Vali.

Vali era piroman, îi plăcea să lanseze artificii, să combine explozii, să producă perdele de ceață înecăcioasă; nu credeam că dispune de o bază materială atît de impresionantă.

– Mia le-a aruncat - arată Jorj grămada de artificii - sa nu dea puştii de ele.

...copiii, speriați şi nedumeriți, năclăiți de bomboane. Se uită atent la mine, la Chioru, se întoarce, pleacă; simte că îl privim, încearcă să-şi ridice umerii

căzuți, face doi-trei paşi cu pieptul umflat, renunță, dispare printre salcîmi. abia acum îmi vine să urlu. Să mă las pe coadă, să-mi ridic bolul spre lună, să urlu jalea mea - aici, îngropată în cel mai fierbinte şi mai tainic ungher, pe care nimeni nu trebuie să-l cunoască, - pentru că atunci n-ar mai avea nici un rost. Chioru mormăie şi trimite cu un şut bine țintit petarda groasă în mijlocul mormanului de explozive:

– Puțină greață. Nu toți, dar dacă ai avea un detector de minciuni, te-ai îngrozi. Tu, fiule?

Ridic din umeri, pentru mine Vali a fost unul din piloți, adică foarte mult sau nu chiar atît de mult, depinde cum o iau, dar sînt situații care nu admit decît o singură alternativă, cea mai crudă, cea mai pură, cea mai dezbrăcata.

...Eram obişnuit ca locul de lîngă mine să rămînă gol, încă din şcoală, face parte din profesie, „noi şi balerinele” -

mormăia Chioru; din şaizeci cîți eram la început, brevetaserăm vreo treizeci din care numai opt-zece zburam încă pe supersonic. Asta în zece ani de aviație: figurile se voalau, după trei zile totul era ca înainte; pe urmă apăreau locotenenți idealişti, urcau în avioane, aripile de dural se acopereau cu un puf uşor, moale, cenuşiu. Locurile goale se umpleau, eu simțeam şirul umerilor cu epoleți întrerupt. Uneori discret, comisia medicală, altă categorie de aviație, aterizau avioane mari, vopsite în culori de camuflaj, cu foşti vînători trudind la manşele – semi-volane masive, posturile de pilotaj erau pline de nostalgii grele, amintiri de bucle, tonouri şi viraje înclinate la mai mult de 25° Se vorbea pe un ton degajat de ceruri străine, aeroporturi de vis, culoarea oceanului şi foşnet de palmier, rînjeam, era ceva în vocile astea care, simplu, nu se potrivea.

...Alteori brutal, aşa simțeam lipsa, cu umerii goi, nesprijiniți de alți umeri, păsările din metal ştanțat intrau în carne sub apăsarea lemnului greu de stejar, undeva se auzea o fanfară, garda de onoare cu mănuşi albe, atît de inutil, gheara fierbinte strîngea de gît aiurea, nu *atunci*, ochii uscați, spatele drept, puțin prea drept, dar era un moment cînd coarda pleznea, imprevizibil, corzile astea întinse prea tare şi care pleznesc țiuind. Biserica de lemn bătrîn, lemn înțelept, fibrele grinzilor se împleteau la colțuri prin minuni de ingeniozitate veche de şapte secole, ochii ghidului erau albaştri-albaştri sub sprîncenele cărunte, mişca dezinvolt cizme de cauciuc pe scîndura obişnuită cu apăsarea tălpilor de domn şi de războinic. Călcam cumva pe vîrfuri, îmi părea rău că nu sînt cu ghetele de zbor, podeaua ar fi încuviințat scîrțîind, recunoscînd călcătura.

Atunci a venit, drept, înalt, subțire în costumul de zbor ajustat, îi luceau vag fermoarele sub lumina puțină prelinsă prin vitraliile opace de vreme, Victoraş Crăciun; pista, celula de alarmă, mutra încurcată, cot la cot cu Chioru, zburaseră prea jos, veniseră cu avioanele lovite de păsări; pe urmă pasajul de la Universitate, balonul alb, elegant, şi iar silueta subțire în salopetă de zbor. Asia-i.

Am aşteptat pînă cînd biserica s-a golit, fibra grinzilor masive se întindea a aurie prin şapte-opt secole de înțelepciune, lemn care vede şi ştie; leagăne, butoaie de vin, sicrie. Am întins mîna şi am mîngîiat scurt peretele apăsînd palma, locul era moale, lucios, cum numai lemnul îndelung mîngîiat poate fi.

Lumînările se strîmbau subțiri, ceara galbenă albea şi se fărîma în grăunțe uscate; am căutat o lumînare mai

întreagă, am aprins-o, nu de la altă feştilă, m-am dus, am luat cutia cu chibrituri, gămăliile de fosfor alunecau pe seul scurs, am apăsat, flacăra galbenă împroşca picături de grăsime încinsă, am aprins luminarea subțire şi am înfipt-o în talerul cu nisip. Mă simțeam mic, şi umil, şi cumplit de nedumerit; am mers spre ieşire, prin vitraliile opace mă însoțeau dealuri viorii.

Afară era o livadă cu pruni, şi un cimitir împrăştiat linişţit pe sub prunii aceia. Mergeam pe o cărare de nisip, am trecut pe lîngă un mormînt mic, piatră albă, simplă, literele săpate şi umplute cu vopsea neagră; în unele locuri vopseaua sărise lăsînd urme cenuşii, pe albul mat, era o fată tînără, învățătoare, se tîra o umbră tăcută pe dealuri, Natalia Cancer moartă de cancer.

...Dar Chioru gîndeşte altfel lucrurile astea, nu m-am lămurit încă cum

funcționează mătăhăloasa lui alcătuire. Se apleacă, aranjează rachetele pe margini cele verzi, în mijloc cele roşii, cu două şi trei steluțe. Desface cîteva cutii ambalate în hîrtie cerată, trage o dîră groasă din praf de puşcă pînă lîngă un bolovan mare, de calcar dobrogean, cu cochilii de scoici arhaice lucind alb în roca roşiatică. Ne aşezăm în plin soare, pe iarba săracă crescută greu prin frunzele căzute toamna trecută, şi toamna răstrecută, şi încă multe, multe toamne strătrecute. Soarele arde umerii prin țesătura fină a uniformelor de gală, şapca mea, aşezată în iarbă, e la fel cu cea care zace pe capacul sicriului din sala clubului, albastră, cu şnur gros, galben şi cu aripi de aur.

– Ascultă, eu...

Chioru ridică un deget în sus şi ciuleşte urechile. Prin aerul fierbinte, încremenit, se aude solemn marşul funebru; Schubert, uite cum rămîne

vestit un om. Îmi închipui plutonierii din fanfară asudînd încolăciți de alama fierbinte a tromboanelor, baluri, nunți, înmormîntări. Întind mîna după brichetă, repezit:

– Nu încă, spune Chioru.

Cîteva furnici cară un gîndac verde peste dîra de praf de puşcă. Chioru se întinde, spulberă cu un bobîrnac procesiunea de insecte, păcăne din brichetă, apropie flacăra, aproape invizibilă în lumina puternică a zilei, de fitilul improvizat.

Focul aleargă repede, şuieră prin iarba uscată, îl urmăresc după fumul scurt, albăstrui. Şovăie o clipă, se pierde sub mulțimea de petarde, rachete, lumînări fumigene...

Lumina zilei păleşte şi se retrage în fata izbucnirii de culori incandescente. Se înalță un stîlp de ceață roşie-strălucitoare, înfipt ca un semn de exclamare în mijlocul cerului albastru.

Şuieră, bubuie, fulgeră, ricoşează în ziduri de lumină, rachetele trasează arcuri prelungi, marcîndu-şi înălțarea cu scântei aurii; sus de tot, acolo unde traiectoria se frînge, izbucneşte o floare de foc cu două sau trei petale arzătoare. Am petrecut destule nopți cu Vali în celula de alarmă, am zburat plan la plan cu el, ştiu că de acolo de unde e priveşte mult mai încîntat spre rugul nostru, decît spre şerpuirea domoală a oamenilor urmînd fanfara şi camionul cu obloane lăsate - dincolo de liziera de salcîmi.

Răscolesc cu vîrful pantofului cenuşa fierbinte, asta-i, tot ce era de ars a ars. De sub pantof țîşneşte şuierînd o flacără, se înalță - stea, aproape s-o pierd din priviri, - pocneşte sec, se desface sus în trei petale roşii, arcuindu-se grațios spre pămînt.

*

Nu pot spune: „am obosit de avioane, de aerodrom, mi-e lehamite de Chioru. aspru şi mohorît”, asta sperie, îndepărtează, dar altceva n-am ce spune, şi-mi sparg capul să găsesc totuşi ceva care să țină loc de introducere: „ştii, de cînd nu ne-am văzut...” Mai bine aş căuta-o pe stewardesa brunetă, dar sînt unele lucruri care se negociază numai intre prieteni vechi, pentru că ei, prietenii vechi, au o groază de calități, ghicesc, nu e nevoie să le spui, îşi dau seama, după tonul vocii la telefon, după privirile lunecate prin colțuri, după frămîntarea mîinilor care nu-şi găsesc locul, chiar dacă n-am fost împreună ani - îşi dau seama că se întîmplă ceva, aproape n-are importanță ce, şi ştiu cum şi cînd să întrebe: „ce-ai pățit?” aşa, să simt ce important este să afle ce-am pățit, şi atunci nu mă mai retrag, poate chiar vorbesc, nu mă liniştesc numai în

prezențe tăcute şi calme, mă descarc, tone de mîl şi de piatră grea, adunate de mult, prietenii vechi. E una din situațiile acelea, puține, cînd pot spune: „am dreptul!" şi eventual să bat cu piciorul în pămînt. Sînt pe teritoriul meu, cu prieteni vechi.

Semnalizez stînga, maşina intră, hurducîndu-se, pe strada strîmtă, puțin circulată. N-am ştiut niciodată cum se numeşte strada asta, pe tăblița ruginită, prinsă anapoda de un zid acoperit cu iederă, nu se desluşeşte decît: „...scriitor, 1825-1904”. Habar n-am ce scriitor s-a născut la 1825 şi a răposat întru Domnul 79 de ani mai tîrziu. Untiera gălbuie pipăie cu lumina farurilor smocuri mici de iarbă răsărite între pietrele pavajului, cauciucurile fîşîie uscat pe iarba prăfuită. Opresc, cobor în fața vilei mohorîte, decupată negru pe întunericul albastru din jur. Încui maşina, îmi amintesc că în cartierul ăsta

liniştit nu era nevoie. Fac cîțiva paşi pe trotuarul crăpat portița de sîrmă împletită chițăie jalnic. Acum, pe aleea scurtă, mărginită de zade, o să apară o siluetă de fată întrebînd cine a intrat. Nu apare nici o siluetă, au trecut totuşi nişte ani, merg pe lîngă zadele înalțe, distonînd cu oraşul, două pe o parte, două pe cealaltă, ce idee, zade, de fapt nimic nu se potrivite aici. Aştept în fața treptelor de ciment, aştept - ce? urc? nu urc?

Am urcat, bag arătătorul în gura leului de bronz, apăs, în fundul gîtlejului, butonul soneriei. Colții tociți îmi zgîrie degetele, avertisment. Paşi uşori în dosul uşii masive de stejar, revăd mozaicul antreului în lumina becului slab, o voce caldă de fată: „cine e?” „Eu”, ce stupid, n-am găsit altceva: vocea din spatele uşii nu-şi pierde claritatea şi căldura „care eu?”. Înghit un nod nu credeam să fie aşa de greu,

stărui: „eu”. Acum o să urmeze iar: „care eu”, astea sînt cuvintele la care mă întorc şi plec. M-am răsucit pe jumătate, uşa se deschide, lumina din antreu năvălind, mă face să clipesc.

Fata priveşte amabilă pe sub sprîncene cum clipesc, e una din surorile Anei, Olga sau Ileana, nu pot să le deosebesc, personaje misterioase pe care n-am reuşit niciodată să le pricep dispăreau prin ungherele casei mari însoțite de tipi înalți, cu ochelari. În orice caz a crescut, eu o țin minte aproape puştoaică, ea nu mă ține minte deloc, întreb:

– Ana e acasă:

Am timp să traversez oceanul dus-întors pînă cînd Olga sau Ileana înclină capul da, e acasă. Să mergem, „vă conduc”, zîmbesc interior, fată dragă, în casa asta nimeresc o monedă căzută în crăpătura parchetului, şi încă legat la ochi cu cîrpa neagră! Închid uşa,

broasca pocneşte sec, merg după fată, nu e nevoie să-mi amintesc sau să recunosc ceva, asta-i, prietenii vechi şi casele lor rămase aceleaşi mereu. S-a făcut frumoasă Olga sau Ileana, frumusețe aparte, de țărancă rusă.

Blugii strîmți îi mulează picioarele, sînt ispitit s-o întreb daca mai are sub genunchi semnul acela albicios, ca o semilună, se lovise rău căzînd dintr-un cais, dar nu-mi dau seama care dintre ele este, tac. Urcăm scara cu balustradă nichelată, ce gust, la interiorul ăsta s-ar fi potrivit mai bine o balustradă din stejar masiv, una din balustradele liniştite, de lemn greu, nici măcar prea finisată, lunecînd încrezătoare sub palma umezită de atîta aşteptare. Ana citeşte cufundată în fotoliul larg; o javră mica, portocalie înfăşurată într-o țoală veche, i se lăfăie în poală. Hotărît există o fatalitate, în timp ce fac ultimul pas am timp să adun în gînd: Grifon,

permanență, caniche-ul de la Costineşti, acum jigodia asta nedefinită. Spun: aligator, adică vreau să spun, mi se plimbă în gîtlej un nod cît un ascensor de mină. Tuşesc, ascensorul huruie şi se prăbuşeşte în adînc; Ana înalță capul, cartea cade cu zgomot, repet, de data asta tare şi deslușit: „aligator”. Mai tîrziu îmi spun că am fost puțin strident, dar Ana zîmbeşte şi răspunde:

– Aligator!

Salutul nostru vechi, încă de cînd mergeam la grădinița din strada Paris şi habar n-aveam ce-i acela aligator, dar ne plăcea cum sună, aşa că l-am adoptat şi menținut chiar după ce ni s-a spus că aligatorul mănîncă oameni. Aligator, de fapt, „alligathohrr” pronunțat apăsat, cu „r”-ul graseiat prelung, salutul nostru pe care nu l-am uitat şi asta înseamnă ceva; dar mai e tonul potolit, calm, măsurat, prea potolit, calm, măsurat, fără nimic dedesubt, asta nu-mi place,

mă furnică îndepărtat alarmant, ca o primejdie ascunsă pîndind dincolo de a noua vale. Mă frămînt pe picioare, nu ştiu ce să fac, nu ştiu ce să spun mai departe. Ana saltă cățelul deasupra capului, aşa înfăşurat cum e, labele subțiri, triste, vîslesc lent aerul deodată dens şi greu de respirat:

– Îl cheamă Bismark!

...ca pe bătrînul cancelar, tunurile Krupp. coifurile cu țepuşă. „Guten morgen, Bismark", la atît se rezumă germana mea, pocnesc călcîiele nu aşa sonor cum aş fi vrut, cancelarul priveşte flegmatic cu ochii bulbucați, din botul melancolic picură ceva tulbure. „E răcit", explică Ana, acelaşi ton potolit, care amestecă şi pune cățelul laolaltă cu aligatorii brun-verzui zăcînd la soare pe malurile Amazonului; ridic din umeri, răcit sau turbat, am venit aici, nici eu nu ştiu precis pentru ce, în nici un caz pentru cancelarul ramolit şi guturănit.

Prietena mea veche şterge cu colțul cîrpei, de fapt o vestă de vânătoare uzată, ruptă, şterge nasul cățelului şi-şi face de lucru cu urechile blegi, portocalii; au trecut ceva ani, trebuie să ne obişnuim iar. Încerc să-i prind privirea, Ana, nu reuşesc, ține ochii în jos, tare o mai interesează urechile blegi, portocalii. S-a schimbat prea puțin, adică nu s-a schimbat deloc, prietena mea, încerc să sper că şi pe dinăuntru a rămas cum o ştiam. Mozoleşte între degetele cu unghii... ei, asta-i o surpriză, unde-s unghiile tale rupte, crăpate, roase, nu prea curate, unghiile tale de frondă, ghearele alea non conformiste?, între degete cu unghii ovale, fine, ca scoicile acelea fragile, trandafirii, frămîntă urechea cățelului, asta-i, capul plecat părul blond, linia gîtului pierzîndu-se în gulerul răscroit al unei cămăşi roşii, băiețeşti, cu buzunare pe piept; mă învăluie cald anii, Timişul de

Sus, salopeta matlasată, strada Paris, liceul „Petru Groza”. Trusa scumpă „Richter” izbită cu zgomot de parchetul prăfuit al clasei, instrumentele delicate de otel lustruit risipindu-se în toate părțile,pe urmă restaurantul grădina zgomotoasă şi indecentă din Piața Palatului, n-aş fi crezut aşa un local acolo, şi paharul cu vodcă clătinîndu-se în acelaşi ritm cu umerii zguduiți de plîns înăbuşit. Fac doi paşi, greu, niciodată n-am crezut că doi paşi pot fi atît de greu de făcut. Ana ridică ochii, fulgeră scurt o spaimă prin ei? N-am timp, îngenunchez pe covorul moale, îl apuc pe Bismark de ceafă delicat, cît pot de delicat, îl depun pe covor, lîngă fotoliu. Îmi las fruntea pe picioarele fetei, înregistrînd în treacăt rîsul sughițat oprit între buzele Olgăi? sau Ilenei? Să rîdă, să rîdă pînă or s-o pună-în sicriu de atîta rîs. Stau cu nasul exact unde lîncezise cancelarul de fier. Ana îşi

plimbă în treacăt mîna prin părul meu, e grozav de bine. Mă întind, mă ghemuiesc iar, mă răsucesc ca o focă la soare, la mult soare. Aud clanța pocnind, Ileana sau Olga s-a topit discret, era şi timpul; a rămas Bismark; se foieşte lîngă mine, încearcă stîngaci să mi se cațere pe picior, e un cuțu dulce, nu-mi arde de cuțu dulci. Ana iartămă, am venit să trec o parte din ce mă apasă şi mă îndoaie, asupra ta. Nu e un gest cavaleresc, prieteniile vechi obligă, achită-te de noaptea aceea rece, despletită, cînd băteam împreună străzile, copleşiți de înfrîngerea ta. A fost demult, nu ştiam, era vîrsta cînd iubirile dor, credeam încă în dinți încleştați şi pumni strînşi, înfundați în buzunare. „Tu eşti bărbat”, oho, ce mai bărbat eram, cel mai bărbat, nu bănuiam că vine o seară cînd toată bărbăția se surpă şi alerg ca nebunul cu maşina galbenă, 250 de kilometri, să mă dau gratis într-o poală de fată. Cu haine,

avioane şi restul - fie şi după ce am gonit un şoricar de acolo. Iar după ce am făcut toate astea, sînt atît de laş ca să mă simt bine. Neruşinat de bine.

– Ştii...

Nu pot. Nu se potriveşte cu mine - cel de aici - cu Ana, cu camera liniştită, nu se potriveşte sfera portocalie cu şerpi negri de fum crescînd monstruos, vuietul aerului sfîşiat, copacul agățat cu ghearele crengilor contorsionate de universul carbonizat, încercînd să rețină pămîntului ceea ce ar fi trebuit să fie al pămîntului. Pentru asta trebuie să ții o manşă în mînă.

– Ce-i cu tine?

... dar altfel decît ar fi trebuit, de-a valma cu Bismark şi cu aligatorii. Mă strîng în mine, mă simt mai departe neruşinat de bine, încerc să nu iau în seamă gheara rece, fină, care strînge prevenitor gîtlejul. Au trecut nişte ani,

dar a fost ceva înaintea acestor ani trecuți, lucruri care nu se uită.

– Ana, eu... adică, uneori, se întîmplă - mă poticnesc, mă adun: se întîmplă ca bărbatul dominator, tipul hotărît şi doldora de decizii, cel despre care toți spun că ar trebui să fie pe undeva, prin mine, - pleacă. Pleacă fluierînd, aviatorul cu ochi de şoim şi nervi de oțel, dispare, se duce învîrtindu-se. Atunci rămîn...

...Presimt ce o să se întîmple cu o zecime de secundă înainte de a suna, ştiu că mă apropii vertiginos de a noua vale, am ajuns în buza ei, atunci cînd soneria chiar sună, întrerupîndu-mă ca acum cîțiva ani, ca totdeauna - gheara fină care strîngea înfiorat ceafa coboară jos, mai jos, şi undeva, în stînga. Ustură degetul zgîriat de colții leului de bronz. Ana mă dă la o parte, blînd, dar o face aşa încît mă simt lovit de un bocanc peste gură; bocanc greu, din piele groasă suprapusă în straturi, cu capse

strălucitoare, cu talpă turnată, cu un şanț săpat în talpa aceea turnată, special pentru prinderea legăturilor de schi.

– Aşteptam pe cineva.

Mă ridic în picioare, nu era nevoie să-mi spui. Şi încă, ştiu pe cine. Cancelarul Germaniei lipsit de sprijin se rostogoleşte pe covor, labele subțiri bat aerul cu disperare. Intră un tip înalt, rumen ca un ionatan, frumos ca un afiş frumos, într-un costum impecabil; Ana a avut întotdeauna slăbiciune pentru tipi înalți, frumoşi, în costume impecabile. Se holbează la uniforma mea, la genunchii boțiți. Mai trebuie să-şi şteargă fața, obrajii roşii, cu batista ieşind discret din buzunarul de la piept. Şi să-i sărute Anei mîna.

Asta face, se şterge cu batista, dar nu cu cea de la piept, are alta, scoasă din buzunarul interior - stînga - al sacoului cu linii atît de precise; se şterge tacticos,

împăturește batista, o introduce grijuliu la loc, îi sărută Anei mîna. Întoarce spre mine fața, i s-a încrețit fruntea de efort, mă cîntărește, mă clasifică, întinde mîna.

– Bună seara!

...chifteaua umedă, lipicioasă, ieșind din manșeta cămășii pastelate, subtil asortată cu costumul.

– Nu ne faci cunoștință?

Ana mormăie ceva, se ridică, balansează mîna prin aerul dens, de la unul la altul. Ce-aș mai pleca, Reginald, numai el lipsea, n-a lipsit prea mult. Stăm vreo două sute de ani uitîndu-ne unul la altul, mă doare gîtul, mă ustură buzele întinse într-un zîmbet amabil, înjur în gînd, o mie de diavoli din cei răi, ascunși în cele mai întunecate străfunduri, își fac loc încet-încet spre suprafață...

Bismark scînceşte, tipul constată: „o achiziție nouă”, sînt sigur ca s-a referit la

cățel numai după ce îngenunchează pe covor, lîngă şoricar, cam unde am stat eu înainte; acum însă fotoliul e neocupat, asta e bine, linişteşte. Mîngîie cățelul, degetele moi alergînd, lăsînd dîre în blana scurtă; îi pipăie urechile, pielea capului, parcă ar vrea să-l cumpere şi să-l trimită la o mare expoziție chinologică. Ana, în picioare, tace apatică; priveşte scurt spre mine, dacă nu i-am uitat ochii, în ei licăreşte ceva care s-ar numi reproş. Bine, plec, şi dintr-o dată trebuie să-mi amintesc, trebuie să-mi spun, să mă adun iar, aviator, căpitan, pilot de vînătoare, comandant de patrulă, instructor de zbor în toate condițiile meteo - ziua şi noaptea, campion la înot pe garnizoană şi posesor al insignei „Prieten al cărții”, trebuie să-mi amintesc toate astea ca să mă pot *sprijini*; pămîntul cel solid a luat-o razna învîrtindu-se bezmetic prin

spațiu, şi ducînd cu el... Nici prieteniile vechi nu țin veşnic.

Mă reculeg, mă regăsesc sobru, cît de sobru pot. Reginald se simte la el acasă, cu pielea bine întinsă pe obraji, cu hainele bine întinse pe corp; nicăieri, nici o cutuliță.

– De unde-l ai?

Mîna-chiftea țintuieşte cățelul pe arabescurile covorului; brusc mă cuprinde o duioşie fierbinte pentru bietul cancelar, care n-are nici măcar amintiri drept sprijin.

– L-am cumpărat, explică Ana.

– Bani aruncați, spune Reginald, dar o spune greu ca mercurul, cuvintele cad ca o sentință definitivă după un proces lung şi întortocheat. Se ridică, îşi scutură pantalonii, genunchii au rămas la fel de impecabili, la fel de precişi, repetă: „bani aruncați”, cuvintele strivesc, turtindu-l pe Bismark şi

încovoindu-mi spatele care, oricum, de mult nu mai e țeapăn.

– Uite aici, arată tipul, tonul doct, liniştit, logic, ştie ce spune, perfect, degetul desenează în aer curbe precise - granit - uite, aici, şoricarii de rasă au un fel de creastă osoasă. Şi negi, cel puțin cinci negi. Ce mai, te-a păcălit.

Se plimbă, păşind neglijent deasupra cățelului ghemuit pe covor:

– Să-l dai cuiva, şi mîine - socoteşte, se încruntă, nu, mîine n-am timp, poimîine, da, mergem la o canissă, îți fac rost de un şoricar autentic. Cu pedigree.

...canissă, cu doi „s”, Bismark îşi ține sufletul în ochii bulbucați şi lăcrimați, dar e ceva în aer care nu mă lasă să plec.

– Îmi pare rău, spune Ana încet, cu...

– Poate-l vrea domnu'... Reginald schițează un gest între mine şi cățel. Ia un fursec dintr-o farfurie de cristal, asta-i interesant, mi-l apropie într-un fel şi-l

face chiar vulnerabil, îi plac fursecurile, ce slăbiciune fermecătoare, nevinovată, îmi spun că niciodată nu trebuie să pierd speranța, pînă şi stîncile cele mai dure au fisurile lor. Bismark riscă o mişcare timidă din coadă; sînt copleşit, înduioşat de tip, de fursecul lui, de hainele bine croite, de cunoştințele despre craniile de şoricar.

– Poate-l vrea domnu', repetă Reginald. Ca mascotă. Suge fursecul, pare încîntat de ideea lui. Ca mascotă, în avion. Să facă parte din echipaj. Să se bucure şi echipajul.

Nu se vorbeşte pe tonul ăsta; degetul zgîriat în colții leului de bronz ustură, din ce în ce mai tare.

– Eu nu zbor pe avioane cu closet...

Reginald muşcă aerul în gol, la cîțiva centimetri de fursec. Dumnezeule, Ana, numai de asemenea bafte ai parte! Mîngîie meschin şi alină aerul năuc cu care obrajii rumeni molfăie în gol.

– Eu zbor la vînătoare, mă simt dator să lămuresc. Nu-mi place ca după zbor, pardon, să merg să golesc containerul în dosul hangarului...

Reginald renunță să mestece, mă priveşte, pentru prima oară, cu sincer interes:

– ...Spirituali băieți, aviatorii.

Se adună, îşi îndreaptă spatele, adoptă un ton ponderat: „aveți o viață periculoasă, piloții de vînătoare”.

Îmi pare rău pentru Ana, dar nu mă pot opri; şi pe urmă, a fost reproşul acela:

– Da. Şi cînd te gîndeşti că nici nu merită.

– Ce nu merită?

– În general, nu merită.

...tablele de şah trîntite, kapronul gros, fermoarele, goana, zgomotul, şocul cumplit de la decolare, trupul frînt peste paraşuta alb-portocalie pe jumătate ieşită din husa albastră, copacul ars, dar

astea sînt lucruri care nu se spun, sa se adune, să fermenteze, să otrăvească cu încetul veninul lor amar, atît de fierbinte.

Reginald se răsuceşte spre mine, fursecul rămîne atîrnat pe marginea gurii, ca maşina şerifului agățată miraculos deasupra prăpăstiei adînci în ultimul film american de la T.V.

– Nu înțeleg! Ridică din umeri, e atît de plin de el, mă mir că nu plezneşte. O fi strîns în cercuri de oțel sub cămaşa apretată, o clipă vreau să-l rog să se dezbrace, ca să mă conving. Mormăie agasat, aleargă după ceva în creierul lis, nu e obişnuit să i se răspundă, asta îl aruncă într-o apă adîncă şi limpede de incertitudine. Ochii opaci fug de la mine la Ana:

– Nu cumva...

– Du-te dracului, articulez rar şi distinct, cît; de rar şi de distinct pot. Du-te dracului, Reginald.

Maşina şerifului alunecă şovăielnic în prăpastie? buzele moi, frumos desenate, se închid peste nenorocitul de fursec. Mă înclin spre Ana, acum chiar plec, şi încă țeapăn, cît pot de țeapăn. Păcat că nu port zale şi spadă, ar fi de efect teaca îngrijit lucrată în lemn de tek, ciocnindu-se sonor pe coapsa învelită cu fîşii elastice de oțel. Refac - invers - drumul de la venire, covorul, scara cu balustrada nichelată, uşa grea, leul de bronz, zadele, portița de sîrmă împletită. Abia acum mă dezmeticesc că Ana e lîngă mine, „n-am crezut...", începe, ce-ar fi fost de crezut? „Te rog sa mă ierți", o întrerup, dau să spun ceva, nu e nimic de spus. Gata.

– Să mai treci pe aici - face Ana, din cum vorbeşte poți crede, într-adevăr, că i-ar face plăcere să mai trec pe acolo.

Ies în stradă. Încă din curte am ochit lucirea mată, argintie, a unei capote înghesuită în Dacia mea. Sigur, a oprit

cu bara de protecție în bara mea, două maşini lipite pe strada pustie, tipii convinşi că soarele răsare numai sa le rumenească lor obrajii. Am un chef nebun, să scuip pe automobilul lucios, să-i şterg lustrul, să ruginească în coji urîte şi rugina să se împrăştie în vînt; mă apropii mestecînd în gol, strîngînd saliva, între fălci, îmi fac vînt şi înghit scuipatul, fluierînd admirativ. Maşina BMW 2.800 Bavaria, masivă, frumoasă, dormitează leneşă şi încrezătoare la marginea trotuarului, ascunzîndu-se sub tablele perfect finisate; Dacia mea, niciodată n-a adus atîta cu o untieră pe patru roți. Pornesc şi demarez uşor, să nu tulbur somnul frumoasei adormite cu gaz înțepător de eşapament; ne depărtăm, în timp ce BMW rumegă paşnic, în amintirile ei de maşină, iarba săracă şi prăfoasă păscută de mult între pietrele pavajului cine ştie cărui burg.

*

Lucrurile mari se consumau intre mine şi avion, destul de sus şi destul de departe ca să mă simt în siguranță. Adunasem, în anii de zbor pe supersonic, un palmares impresionant de isprăvi palpitante. Nu numai eu, toți adunam, dar nu asta era esențial. Esențial era ce se petrecea în fiecare din noi, după asemenea isprăvi. Cînd schimbări mici, abia vizibile, se însumau într-o rezultantă evidentă. Atunci veneau medici în halate albe, ne băteau genunchii dezgoliți cu ciocănele de cauciuc tare şi hotărau: „mai merge” sau „nu mai merge”. Părea simplu, poate chiar era simplă şi logică, unic criteriu de discernămînt, înghesuirea orelor de zbor în căsuțele strîmte ale unor teste rigide şi întortocheate de al căror punctaj total depindea, simplu, totul.

Ce se petrecea sub limita punctajului obligatoriu, nu interesa. Nu se mai

petrece nimic sub limita punctajului obligatoriu.

Uneori aterizam muți, nu înțelegeam, nu era de înțeles ce se întîmplase sus, se căscau ochi avizi, se deschideau guri roşii de curiozitate între şiruri de dinți rînjiți, urechile îşi fremătau pavilioanele cartilaginoase, dornice *să afle*. Nu era nimic de aflat, nu digerasem încă ceea ce ar fi fost de aflat, pluteau în suspensie, între noi şi lume, secundele nelămurite şi care nu se mai lămureau niciodată; se strîngeau doar într-un tîrziu alcătuind un ghem difuz, opac şi categoric, ca şinele de cale ferată răsucite în sus şi sfîrşind în două tampoane masive: pînă aici! Dincolo nu se pătrundea, secundele acelea, smulse nouă, viața trăită peste limitele ei. Atît de incredibil, încît se refuza cunoaşterii. Căutam complicitatea avioanelor, eram atît de noi înşine, sau deposedați de noi înşine, goi, şi evitam pe cei din jur. Erau situațiile de vîrf în

care n-aveam nevoie decît de avioane, eram mai piloți ca oricînd în zilele, lunile, anii urmînd acelor secunde fantastice, niciodată aflate, întrebările erau gheare de foc lucid; pe urmă ne resemnam, ceea ce înnebunea era insistența celor de jos, care vroiau cu orice preț să *afle*. Desenasem un MIG-21 pe coala albă, avîntat, dedesubt mîzgălisem: „Ioane, cum arătam ieri, cînd am coborît din avion?”, Dumnezeule, puteam să-mi închipui şi singur, dar vroiam să ştiu de ce nu venise nici un pilot lîngă mine să întrebe, să afle, „ca dracu”, răspunsul lui Ion era scris mărunt, cursiv, cu cerneală „ăia se agitau pe lîngă tine şi tu nimic, strîngeai marginea căştii şi tăceai, erai cam palid”, dacă există drac palid, m-au durut două zile degetele de strînsoarea aceea, şi de cealaltă, zimții de pe minerul manşei intrîndu-mi în palmă, celule de metal înghesuite scrîşnit între celule de carne,

flacăra roşie a rachetei explodate sub avion acoperind parbrizul, cupola, totul, se prelingea o pastă fluidă, roşul acela nemaiîntîlnit şi cu care nu m-am mai întîlnit, nu vedeam steaua portocalie din centrul exploziei, nu vedeam şerpii negri de fum tîrîndu-se şi umflîndu-se pe sfera crescîndă, pe aerul incandescent, curbat şi țiuind dureros, deschideam ochii mari, sorbeam în ei numai roşul incredibil, dureros, ştiam fără să pot înțelege că mă aflam *în interiorul* acelei sfere de foc, lansasem rachetele, jeturile cenuşii se arcuiau spre pămînt, aproape negre pe albastrul adînc, apoi şocul, explozia rachetei, cea din dreapta, imediat după lansare, frînarea bruscă, globul roşu închegîndu-se în jurul avionului, apărînd sub bot, crescînd nemăsurat, dar nu portocaliu şi cu şerpi negri de fum, ci roşu intens, bătînd în albastru-vînăt de atîta roşu, pentru că vedeam explozia din inte¬riorul ei, pe o rază de

paisprezece metri totul e distrus, piere, metalul se calcinează - dar noi eram în interiorul acelei sfere cu rază de moarte, paisprezece metri de metal sfîrtecat, ocrotiți de ea.

Instrucțiunile erau clare, se trece prin centrul exploziei, cel care le scrisese fusese în centrul exploziei? noi eram în centrul exploziei, am dat manşa lateral, mult, mi-a izbit dureros genunchiul drept, rama cupolei se decupa tăios de negru pe cerul roşu, cădeam, s-a zguduit ceva, cabina se culca pe orizontul galben, cădeam în cîmpia nedesluşită de sub noi, aproape pe spate, fluviul îşi tîra solemn şi strălucitor volutele negre, se destrăma mult deasupra noastră şi în urmă, am văzut cînd am redresat avionul, se destrăma în lungi fuioare de fum o sferă sleită de flacără moartă.

Am încercat comenzile, maneta de gaze, bordul - normal, se suprapuneau pe cadranele ştiute cercuri de un roşu

bolnav, băteau în albastru de atîta roşu. M-am lăsat în scaun, pilotam după aparate spînzurat în chingi, picioarele împinse sub tabloul de bord, mă tăiau în două chingile întinse, îmi juca în fața ochilor, negru, zimțat, mînerul manşei. Am făcut zbor instrumental, ochii lipiți pe cadranele ştiute, certitudine, decuplat de ce se întîmplă în afara cupolei din plexi, în afara corpului din duraluminiu, acele lipite de repere, mişcările scurte, fine frînte la jumătate şi revenite - cît să țină avionul pe traiectoria perfectă. Refuzam să privesc afară, mă strîngeam în cochilia de oțel blindat, abia după ce trecusem radiofarul îndepărtat am ridicat scaunul, am căutat pista, a fost unul din zborurile în care am rămas.

Aterizasem, am degajat, breteaua cobora, am frînat, curba strînsă, se mai citeau în pămîntul acum fărîmicios şi,uscat trei urme adînci, ieşise un MIG-15, nu-i ținuse frîna, roțile se înfundau

adînc în pămîntul mocirlos de la ploaia din noapte, l-au tras cu cablu de otel înfăşurat pe troliul unui buldozer, cablul pleznise, a țiuit sec aerul, pe fuselajul MIG-ului se adîncea o brazdă cu margini zdrelite: eu nu, am împins palonierul pînă la fund şi am frînat, avionul s-a înscris stîngaci pe traiectoria strînsă, trepidînd. A traversat în goană betonul încins de soarele aspru un hîrciog galben cu ochi negri, rotunzi. Nu lipsise prea mult ca hîrciogul să fi traversat bretela liniştit.

Am oprit la guri, nu ca pe aerodromul nostru, aici era o rampă de-a lungul căreia se înşirau, oblic, avioanele, am rostogolit marcajul alb pe cauciucul gros al roții de bot şi am oprit icnit în dreptul unui finişor cu paletă roşie. M-am lăsat în scaun, nu fugea nimeni spre noi arătînd cu degetul, am ştiut că avionul nu are nimic. Din dreapta venea agale tehnicul, cu scara uşoară de aluminiu pe

umăr. Am deschis cabina, m-am dezlegat, am sărit jos; betonul frigea chiar prin talpa ghetelor de zbor. În spate a decolat, huruind îngrozitor şi ridicînd nori de praf roşcat, un elicopter din cele mari. Mi-am scos casca, am privit după elicopterul acela, îi lucea rotorul în soare, forfeca lumina ca un OZN cenuşiu-argintiu. L-am văzut pe Ion apropiindu-se, l-am simțit mai mult. a deschis gura să întrebe, să ştie cum am tras, strîngeam marginea căştii între degete care nu tremurau, mi-a prins privirea, s-a răsucit scurt pe călcîie, s-a depărtat. Era un cort instalat pe iarba săracă, paraşută ridicată într-un băț şi întinsă în şaisprezece vînturi de suspantele albe, treceau uscat pale scurte de aer fierbinte, mătasea uşoară se ridica şi cobora în răsuflări spasmodice, ca un piept uriaş. Respira aşa, frînt, toată cîmpia aceea prăfuită, Chioru a ieşit de sub cort, a arătat spre

mine, Ion l-a apucat de braț, au dispărut amîndoi sub fîlfîirea cupolei albe. Mi se uscaseră ochii, mi se uscase gura, gîtlejul, primeam în față palele de aer fierbinte, era grozav.

Atunci au apărut generalii. Nu unul - doi - veneau, cu cozoroacele caschetelor grele de frunze aurii de stejar, unde naiba încăpeau atîtea frunze, trei şiruri paralele brodate pe lacul negru, opac de atîta căldură, veneau unul lîngă celălalt, aproape lipiți, se atingeau în mers umerii cu epoleți de aur pe care se răsfățau stele de argint, mă țînteau ochi grei sub cozoroacele acelea, veneau ca să *afle*...

6

– Plouă.

Bill ridică mîna, îşi turteşte degetul de plexiglasul bombat al cupolei; mai mult

ghicesc mişcarea, tabloul de bord din cabina a doua are o prelungire înalta, care nu lasă să văd ce se întîmplă în față. Picăturile de apă se izbesc mut de plexiglasul aburit, se turtesc, şovăie o clipă, alunecă la vale pe fuselaj. Trebuia să încercăm dubla în zbor, norii au coborît negri, frecîndu-şi burțile de cabină.

– Ne dă drumul?...

Nu cred, eu cel puțin, dacă aş conduce zborul, n-aş permite nimănui să decoleze, dar altfel se văd lucrurile din turnul înalt cu pereți de sticlă şi cu antene pe acoperiş. Ridic din umeri, cît permit chingile.

– Întreabă...

Prin intercomunicație glasul lui Bill răsună înfundat.

– Turnule, dacă aprobați pornirea lui 145.

Un „nu” repezit, atîrnat în aer; pe urmă „dați-vă jos şi veniți aici”

Pînă la zebră sînt cîteva sute bune de metri, afară toarnă serios, aş fi preferat să trec radiocompasul pe muzică şi să rămîn atîrnat în chingi, ascultînd freamătul molcom al aparatelor şi fîşîitul ploii pe cupolă. Mă desfac din legături, paftaua paraşutei clănțăne sec, a regret.

Bill, în față, s-a terminat de dezlegat; se saltă în scaun, ridică cupola cabinei, coboară.

– Unde naiba te grăbeşti?

Decuplez radioul fără să ascult frînturile de rapoarte, doar cînd văd prin plexiglasul ud fața lui Bill, preocupată, îmi amintesc că în aer au rămas avioane. Plafonul jos, ploaia, zebra abia se vede prin pînza de apă, 800-1000 de metri vizibilitate, - piloții din aer, nu-s dintre cei mai antrenați. Salt cupola, ies pe aripă atent să nu alunec pe bordajul lucios, cobor scărița roşie de metal căutînd cu vîrful ghetei de zbor treptele subțiri, jos nimeresc, evident, într-o

băltoacă. De sub aripa dublei un rîs uşor, tehnicienii, s-au adăpostit înghesuiți unul în altul. Bredea se repede să închidă cabinele, să nu plouă înăuntru. Bill a luat-o înainte, umerii, spatele costumului de suprasarcină lucesc stins de atîta apă; îl ajung, Bill merge repede, aproape fuge, traversînd plăcile de beton dintr-un singur pas.

– Unde goneşti aşa?

Bill despică apa cu mîna înmănuşată „ploaia”. Dincolo de norii joşi, sunetul stins al unui avion care zboară spre radiofar. Bill mîrîie peste umăr:

– Cei mici au rămas în aer. N-ai fost atent la rapoarte?

N-am fost, oricum, eu am cuplat radioul după el.

– Cine?

Bill numără gîfîit pe degetele înmănuşate, alergînd prin băltoace:

– Petre. Capelanul. Costel. Petre în dublă, cu Țiganul.

Costel şi Capelanul; cel din dublă îl aduce Țiganu la aterizare, nu-i o problemă. Alerg în spatele lui Bill, kapronul costumului devenit cenuşiu de apă, unde mă grăbesc, patrula romantică e toată la sol, joacă table la celula de alarmă. Întorc capul spre direcția de aterizare, luminile farului cu sclipiri, una lungă, două scurte, străpung greu ploaia deasă. Cel mult o mie - o mie două sute de metri vizibilitate, la patru sute de kilometri pe oră asta înseamnă zece secunde de cînd s-a văzut pista pînă aşezi roțile jos, dar asta strict matematic, fără restul, uneori „restul” e hotărîtor. Intrăm în zebră, urcăm în goană, împroşcînd apă, scara spiralată; tropăim pe coridorul îngust, cîțiva ofițeri din batalionul de deservire se lipesc cu spatele de perete, urmărindu-ne fuga cu fețe grave.

Luăm în piept şi ne năuceşte aerul încordat din încăperea semicirculară cu

pereți de sticlă. Conducătorul de zbor a lăsat microfonul din mînă, s-a răsucit spre noi. Fatty, navigatorul, proptit pe picioarele groase, vrăjeşte ecranul radiolocatorului de aterizare; pînza albastră cu floricele multicolore a difuzorului conectat la amplificatorul stației vibrează reținută, plină de aşteptare. Într-un colț, aburi ieşind din costumele de suprasarcină ude, fețe pe care tensiunea le uniformizează colțuroase sub căştile albe: piloții. Singurii care au dreptul să stea la zebră în asemenea situații; mă alătur grupului de costume de kapron, se încălzeşte brusc țesătura udă: patrula romantică e aici, înghesuită intre alte patrule mai mult sau mai puțin romantice. Se aude în liniştea turnului vîjîitul slab al difuzorului, mă furişez, pe vîrfuri în spatele lui Fatty, întind gîtul peste umărul gras: pe ecranul verzui semnul unui avion, alb, fosforescent, pulsează

de-a lungul liniei care împarte ecranul în două şi se confundă jos cu imaginea pistei. Poate o idee în stînga. Fatty îmi ghiceşte gîndul, strînge intre cremvurştii degetelor groase microfonul, gata să apese emisia. Nu apasă, semnul de pe ecran a revenit pe mijlocul liniei albe. pulsează, se apropie. Colonelul se întoarce, priveşte ecranul, „15 kilometri”, difuzorul mormăie cu vocea lui Ilie: „confirm”, acum ştim că Țiganu a luat comanda şi aduce dubla la aterizare, nu-i uşor să găseşti pista din cabina a doua pe vremea asta dar, oricum, un pilot antrenat... încă două minute, conducătorul de zbor se agită, se frămîntă pe picioarele lungi, priveşte întrebător gura ovală a difuzorului, acoperită de materialul cu floricele multicolore. Ce idee, floricelele astea.

– 240, la radiofar, flaps scos...

...dar nu complet, asta se face numai după ce s-a văzut pista. Pe

radiolocatorul de aterizare, linia albă pulsează la opt kilometri. Departe, în spate, la aproape patruzeci de kilometri, semnalul şters marcînd alt avion.

– Măreşte amplificarea.

Treburi misterioase, comenzi ale locatorişţilor, Fatty manevrează butoane, cuplează un contact, ecranul se aprinde mai verde, mai strălucitor. Semnalul de la 40 kilometri e deplasat în dreapta.

– ...cinci,grade stînga...

...dar precis, cu ochii la macheta giroorizontului şi la cadranul busolei. Acul radiocompasului oscilează spre dreapta tot atîtea grade cît busola spre stînga, asta se numeşte coordonare, dar mai e ceva care nu se dobîndeşte decît după ore dense de zbor. Colonelul măsoară ecranul din ochi, se încruntă, îşi muşcă buzele preocupat:

– 147, menține viteza!

Difuzorul se îneacă, tuşeşte, răspunde, floricelele multicolore tremură

şi se zbat pe cîmpul albastru 147, ăsta e Capelanul, el n-a apărut pe ecran, e în drum spre viraj, sau chiar a ajuns la viraj - al lui a fost avionul pe care l-am auzit cînd veneam spre turn. Mă apropii pe vîrfuri de Bill, îl apuc de cot.

– Pilotul tău... fac cu ochiul spre ecran, spre geamurile imense acoperite de apă, gest idiot, nu trebuia, Bill se strînge în costum, se strîmbă, îşi eliberează brațul printr-un gest scurt. A scos casca, a pus-o pe pervazul lat de ciment, părul blond, țepos, e umed şi întunecat: transpirație?

– 240, la trei...

...adică acum, ochii trădînd aparatele şi căutînd avid pista, greşeală care costă pentru că, oricum, pe ploaia asta, la mai mult de un kilometru, e inutil orice om care gîndeşte îşi dă seama, dar pentru asta trebuie să gîndeşti mai întîi. Gîturile se întind spre peretele de cristal dincolo de care se ghiceşte, înecată, sclipirea

scurtă a balizelor din capul pistei. Colonelul ridică microfonul în dreptul buzelor, parcă ar vrea să bea ceva din el; Fatty tropăie mărunt în dreptul ecranului, degetele groase s-au subțiat, neaşteptat de agile, prelungindu-se spre butonul negru al emițătorului. Sînt neruşinat de linişţit, îl cunosc bine pe Ilie, acum un an... şi acum doi ani, şi acum trei, istorie, de fiecare dată la fel, de fiecare dată altfel, astăzi ce va fi? şi nici astăzi nu ajunge, mîine, şi...

– Uite-l!

Apărut brusc din ploaie, aproape, mult prea aproape şi mult prea sus, atîrnat deasupra betonului ud, lucind cenuşiu.

– Capul pistei!

Avionul se înclină, fulgeră peretele de sticlă cu aripile strînse lîngă fuselaj, pică-brutal, redresează, filează interminabil la cîteva palme de sol, Ilie joacă manşa, nu are răbdare, cine ar

avea răbdare? - pune roțile ridicînd două jerbe de apă derapează, se pierde într-un nor de stropi.

– Poți opri?

Deasupra apei, rozeta alburie a paraşutei de frînare; se ridică, se agită bezmetică, se linişteşte culcîndu-se pe pistă.

– 240, degajat.

Ne dezumflăm, costumele atîrnă în cute pe umerii căzuți; colonelul priveşte ecranul lui Fatty şi ridică microfonul:

– La 30, în ax. Ai trecut în stînga, acum la 28, două grade dreapta.

Costel n-a mai avut parte de asemenea surprize. Tatonează direcția de aterizare, încearcă să suprapună busola cu radiocompasul pe cifrele ştiute, menținînd linia de pe mijlocul ecranului. Face mişcări mari, mult prea mari, semnul alb trece şovăielnic dintr-o parte în alta.

– Menține capul ăsta.

Fatty urmăreşte indicatorul de pantă, mîrîie: „e prea jos” „eşti jos”, face colonelul în microfon, priveşte prin ploaie fața liniştită, colțurile buzelor lăsate, dar eu ştiu să citesc în colțurile buzelor lăsate. Repetă: „eşti jos, menține panta”, floricelele difuzorului tremură, boare de vînt peste timpul albastru, se scurge un bulgăre de gheață fierbinte pe spate cînd aud vocea lui Costel:

– Confirm, să nu mai cobor...

...străină şi venind greu de oriunde, apatică, renunțînd, am mai auzit asemenea voce. Degetele colonelului se strîng în jurul microfonului, atît.

Fatty e un zeu măsurînd destinele în kilometri:

– La 10, opt grade dreapta. Virează stînga.

În țapul pantei, tremură impulsul de la avionul Capelanului. Bill priveşte ecranul cu coada ochiului, nasul mare; bărbia nerasă tremură uşor, obrazul

despicat net de marginea metalică a căştii, de ce şi-o fi pus iar Z.Ş.-ul pe cap? Parcă s-a înteţit ploaia, dacă e posibil.

– Ratează. 162, ratează.

Mîna cuiva îmi apucă umărul drept, strînge. Întorc capul, casca albă, vizorul fumuriu-închis lăsat peste un chip orb, cu buze strînse. Citesc automat numele ştanţat pe curbura căştii, mă doare umărul, mă sîcîia dinainte, vag, a ploaie. „Lasă-mă”. Deasupra zebrei, puţin în spate, tunetul motorului în regim maximal. Se depărtează, se pierde în cenuşiul compact care striveşte acoperişul turnului.

– Intră în tur... Panta?

Colonelul îmi prinde privirea, citeşte ceva în ochii mei, încuviinţează din cap.

– Panta?

Ochii lui Fatty sînt calzi şi buni deasupra obrajilor rumeni, îndulcind vocea repezită.

– Panta, normal.

Umerii lui Bill se aşează în faţa mea, costumul ud tremură, zornăind fermoarele nichelate. Se apleacă peste Fatty, îl ascunde aproape urmărind impulsul fosforescent do pe ecran.

– Flaps scos, trecut radiofarul.

Capelanul sîşîie ca de obicei; oftează în difuzor, pluteşte o întrebare peste floricelele de pe pînza albastră, nu urmează decît declicul sec al emisiei. Un minut şi zece secunde, şi încă ceva, mai anevoie de măsurat în metri sau secunde.

– Două grade stînga.

Spre vest, prin peretele de sticlă, o geană de lumină galbenă sparge orizontul cenuşiu; silueta alungită se desprinde brusc din ploaie, parcă se smulge.

– Ţine-l aşa!

Avionul cade aplecat, împins de tonele de apa; buşeşte sec între două coloane

de ploaie spulberată, izbeşte pista cu triciclul, cade iar, greoi, ostenit.

– Paraşuta.

Nu se deosebeşte nimic prin norul de stropi, doar trenele lungi, albe, de spumă.

– Paraşuta de frînare!

Cabina, mîna înmănuşată bîjbîind după butonul alb încercuit cu negru, ascuns ca de obicei sub lampa roşie de avarie de pe bordul stîng; degetele caută, pipăie în încîlceala de cabluri şi contacte, tresar, se ridică, nu, mîngîie rama lucioasă a cabinei, înaintează precaut dibuind marginea zimțată, apasă.

– A ieşit.

Paraşuta de frînare se umflă, se ridică se leagănă rotund, liniştitor. Încă unul; Bill îşi umflă obrazul, se strîmbă spre mine, ne aplecăm peste ecranul lui Fatty, încă unul!

– 162, pe direcție.

Vizorul fumuriu coborît, buzele strînse ale lui Mihăiță, vocea albă a lui Fatty, calculator burduşit cu osînză. Brusc mi-e silă, siguranța cu care s-a înfipt pe picioarele groase, ceafa de halterofil, mîinile proptind marginea ecranului bombat, trebuie să gîndesc serios ca să-mi spun că puiul ăsta de balenă n-are nici o vină în ce se întîmplă. În ce o să se întîmple.

– 3 grade stînga...

...cîtă competență, dar cîtă competență, cu picioarele zdravăn înfipte în parchetul proaspăt lustruit! Colonelul îmi prinde din nou privirea, încuviințează iar din cap, trece la ecran; Fatty alunecă tăcut de-a lungul pupitrului metalic, dispare în spatele grupului de piloți. Înconjurăm într-un semicerc mut ecranul, căutînd să pătrundem cu privirea dincolo de impulsul de pe sticla groasă; se deplasează la stînga, ar trebui să se

oprească, nu se opreşte, îşi continuă înaintarea oarbă spre stînga, pe o traiectorie care nu duce nicăieri.

– 4 grade dreapta.

Spre dreapta, dans invers, „coordonează”, poate acum... nu, trece dincolo de centru, pulsează, dispare de pe ecran licărind nepăsător.

– De ce nu cobori? 162, coboară!

– Ia stînga.

Comenzile se suprapun şi semnul fosforescent execută docil tot ce i se cere. Coboară, trece în stînga, se duce aşa...

– Nu mai coborî. Nu mai coborî, pune motor. Cuplează pilotul automat şi ratează. 162, ratează!

A trecut a doua oară deasupra zebrei, sunetul motorului, slab, parcă a licărit burta argintie de avion prin norii joşi? În jurul ecranului a înflorit o floare urîtă, bizară, cu petale de kapron.

– 162, intră în viraj.

Colonelul lasă microfonul jos, se uită peste căştile noastre, vrea să spună ceva, ştiu ce vrea să spună, nu îndrăzneşte, nimeni nu îndrăzneşte să spună ce ar fi de spus.

– S-a blocat?!

Nae, doctor de aerodrom, în ce colț a stat pînă acum?

– Inhibiție, explică doct Nae. Nu-l puteți aduce prin comenzi?

Nae, bătrîn doctor de aerodrom, scund, îndîrjit, cu părul negru încărunțindu-i aristocratic pe tîmple, cu o lumină caldă, ironică, pe care n-ai bănui-o în ochii ascunşi sub sprâncenele îmbinate; dar ca să ştii precis ce se întîmplă acum în cabina MIG-ului trebuie să fii pilot. Şi nici măcar pilot...

– 162, scoate pe 180°. Unu - opt - zero, mergi aşa.

...cu linguriţa, ca la bebeluşi, Mihai ridică în sfîrşit vizorul, îşi şterge cu mîneca salopetei fruntea, ochii, obrajii.

– Nu-l puteți aduce numai prin comenzi?

Nu merge. Costel e acum maşină, o maşină imperfectă, terorizată, crispată, manşa alunecă vie şi ostilă sub palmele transpirate. Soarbe cu ochi goi imaginea bordului, şi... atît. Puntea complexă, legătura subtilă dintre mînă şi ochi a dispărut, s-a prăbuşit în spaimă, în incertitudine, în frica irațională de început de lume cînd totul e lavă şi lava se roteşte nebună, şi goliciunea de animal încolțit, cu orbite şi tîmple arse de sudoare înghețată, norii, avionul, manşa împinsă în tablou şi aparatele indică urcare, sau invers, mîna ostenită agățînd zadarnic, nu comandînd, vid total în care încerci zadarnic să te găseşti, fără reazime, fără repere, numai tu, încolțit şi nici măcar întreg, în metrul cub căptuşit cu tehnică, cu străin, cu nefiresc, rupt, agățat, suspendat, părăsit într-un haos fără sus, fără jos, la cîteva

mii de metri de nori deasupra scoarței şfîşietoare şi brusc devenită atît de iluzorie, pentru care am fost făcuți.

Costel se agață de comenzile primite, instinct, ca de ultimul fir de viață, dar asta nu ajunge; pentru că nimeni de jos, chiar dacă ar avea toate orele de zbor ale tuturor piloților de pe mapamond, nimeni nu poate prevedea înainte cu zecimea de secundă necesară mişcarea potrivnică a avionului. O secundă, adică 100-200 de metri de spațiu orb, 110 în apropierea solului, şi Costel, ghem de spaime vechi, SINGUR! - în cabina ticsită cu aparate deodată reci şi străine. Nae îşi muşcă buzele, agită inutil gentuța de medic cu stetoscop şi tensiometru, ridică umerii.

– 162, intră în viraj; 30 de grade, nu înclini mai mult, fii atent la giro, scoate pe capul de aterizare. Nu te...

...„grăbi" ar fi vrut să spună, maşinile nu se grăbesc, maşinile execută ceea ce

li se cere. Pe ecran linioara albă pulsează apatică, floarea de kapron cu petale urîte, kaki, s-a strîns din nou în jurul rotundului de sticlă verde.

– Viraj, 6 grade stînga.

Din nou pulsînd lent spre axul pistei, intersectează, trece dincolo, spre marginea ecranului, spre nimic. Colonelul se uită în ecran, lasă microfonul jos, îl ridică iar, nu înțeleg, degete albe de strînsoare pe capsula din ebonită neagră, unghiile vinete, numai glasul nu tremură deloc:

– Luiza. Costel, ascultă-mă: Luiza.

Nomele de fată răsună ciudat în zebră, se izbeşte, se reflectă zdrelit de marginile pupitrelor şi consolelor cu aparatură, pereții din sticlă refuză să-l soarbă, rămîne aşa, suspendat. Pînza albastră cu floricele a difuzorului saltă, cade, vibrează încă nedezmeticită:

– Confirm. Luiza.

Colonelul se scurge pe scaun, lichefiat, parcă s-a ridicat puțin pistonul acela apăsînd aerul din zebră?

– Costel, cinci grade dreapta. Numai cinci.

Linia albă atinge tangent direcția trasată pe ecran, se retrage, vine iar, încalcă axul, zvîcneşte într-o parte nevenindu-i să creadă, coboară spre pistă puțin oblic.

– Încă un grad, '62. Şi scoate trenul.

Încă 12 kilometri, în ax.

– Flapsul.

– 162. flaps scos.

Mihăiță se lipeşte de peretele din cristal gros, turtin-du-şi nasul pe sticla rece.

– Cinci kilometri.

Fatty a apărut iar lîngă ecran; în spate cineva sughite şi rîde încetişor, prea devreme, mutra lui Bill săpată în piatra cenuşie, Costel-Costel „al lui”, linia

severă care taie obrazul, despărțind carnea de metal.

– 2 kilometri.

Pereții do cristal tremură, fuselajul lung ai MIG-ului apare din ploaie ca o torpilă cenuşie. Avionul se leagănă pe pistă, țopăie de pe o jambă pe alta, leit-motivul paraşutei de frînare flutură triumfător deasupra betonului ud.

...Mai tîrziu, dar asta se întîmplă mai tîrziu, după ce mi-am scos costumul şi am făcut duş fierbinte la celula de alarmă - îmi spun că, probabil, Costel va trece povestea de azi la activul relațiilor lui cu Luiza, şi, oricum, ploada dolofană care-şi suge piciorul într-un leagăn cu borboțele habar n-are prin ce a trecut.

7

E noapte, e tîrziu, celula de alarmă doarme somn greu. Clădirea lungă, scundă, albă, s-a cufundat în ea însăşi, mai lungă, mai scundă, mai albă. În patul de alături Chioru doarme, sau se preface că doarme, oftează, geme, se răsuceşte; lîngă pat, pe covor, Grifon sforăie agitîndu-şi zulufii din jurul nasului de cîine şi chelălăind stins cînd Chioru face o mişcare bruscă. Zac în capul oaselor, rezemat de pernă, pe geam se vede Casiopeea, se mai văd o groază de constelații, trag cu coada ochiului la becul lucind stins, negru în întunericul gri din încăpere; aş da orice să se aprindă roşu, alarmă, mă strîmb, becul de alarmă se aprinde exact cînd n-are nimeni nevoie de el. E una din nopțile nenorocite, cînd umărul doare surd şi cînd aş vrea să merg oriunde,

numai nu aici, şi oriunde m-aş duce n-aş dori să fiu acolo, asta se repetă la nesfîrşit şi tot ce mai e bun şi curat în carapace fuge să se plimbe învîrtejit sub lună lăsîndu-mă singur, ronțăit pe dinăuntru de căpuşe africane şi fierbînd mărunt în propria otravă. Aud paşii santinelei pe trotuarul de ciment din fața intrării, tîrîie bocancii înalți cu catarame de metal negru, ce tip, l-am văzut înainte de a mă culca, unul din flăcăii cu fată lată, ten de prunc, frunte de-un deget, om fericit, fără căpuşe africane, cu marginile pleoapelor neridate nici la nouăzeci de ani - dacă-i apucă. Îi apucă, ăştia trăiesc, mult, îmi amintesc fața Anei aşa cum n-aş fi vrut să mi-o amintesc, mă întreb ce s-o fi întîmplat cu bietul şoricar. Închid ochii, mi se perindă sub pleoape, aiurea, imagini disparate, dimineața limpede, eram departe, sub cer străin, vişini, case văruite alb şi acoperite cu paie sub cerul aceia străin

şi albastru, ochii femeilor erau negri sub sprincenele îndrăzneț arcuite, dispecera înmînîndu-mi aprobarea de zbor, e o chestie să lucrezi cu femei în meseria noastră austeră, mirosind a metal încins; pe urmă uruit surd de motoare şi trepidația măruntă a fuselajului, aleea largă, era noapte, risipa de lumini marcînd intrarea pe pista marelui aeroport; reflectoarele, balizele roşii, drumul prin noapte în autobuzul luxos şi greoi, mult nichel, multă sticlă, mă legăna tihnit fotoliul îmbrăcat în piele fină, şi iar dimineața rece, limpede, desenînd crengi de vişin pe cerul străin, şi iar ochii negri, cercetători. Am plecat fără regrete, atunci de unde nostalgia surdă, caldă, învăluitoare, care se ridică din adînc - de nu ştiu unde - şi pune un nod în gît Chioru se zbate, Grifon chelălăie înăbuşit, drumurile de aviator au constelații bizare agățate în colțul din stînga, sus, al parbrizului blindat. N-am

mîncat niciodată vişine din pomii aceia, era vară devreme, prea devreme, de fapt doar sfîrşitul primăverii, vişinele erau numai nişte gogoloaie verzi, tari, de o amăreală fadă prevestindu-se prin pielița întinsă. Aceeaşi amăreală care umple acum gura.

– O ții minte pe nevastă-mea?

...Maria, trestie blondă care scosese din minți jumătate din regiment cealaltă jumătate erau orbi, sau bigoți, sau aveau ei părerile lor despre femei, păreri;pe care nu mă încumet să le judec. Glasul lui Chioru e aspru, zgîrie ca şi cum ar plimba o limgură mare de zgură neagră prin gîlejul căptuşit cu şmirghel gros. Mă las să lunec sub cuvertură, mă răsucesc cu fata în pernă spre vişinii mei, nu vreau confesiunile lui Chioru. Tot ce mai e bun şi curat în mine galopează afară, pe cîmpia luminată de noapte.

...Dar Chioru are noptile lui de somnambul deşirat, care se cer

respectate, şi ascult trepidînd reținut, şi mă rog lui Dumnezeu să pot asculta pînă la capăt:

– În ziua în care am împlinit cinci ani de la căsătorie, i-am vizitat pe bătrînii mei. Nu aveam încă Mercedesul, şi Maria, în tramvai, ştii, era înghesuială...

Personal, mă îndoiesc că Maria ar călca vreodată într-o amfibie, fie ea şi Mercedes, dar mă abțin să comentez.

...ne-au poftit în sufragerie. Pe masă erau dulciuri, cît pentru trei nunți, au ai mei o masă mare, extensibilă, de nuc afumat, era plină de prăjituri, torte, noi trebuia să mîncăm totul într-o oră. Atît rezervasem părinților mei - o oră!

Părinții lui Chioru sînt tipi misterioşi, sosiți de pe o planetă necunoscută cu obiceiuri bizare, isprăvile lor mă furnică de sus pînă jos; prietenul meu se scormoneşte şi se goleşte de amintiri, n-are rost să-l rog să tacă, deşi în noaptea asta şi eu, ŞI EU, NU PRICEPI, PRĂJINĂ,

TU CARE DE OBICEI PRINZI LUCRURILE DIN ZBOR... N-are rost, mai degrabă Grifon, dar nici el, Grifon e ocupat să scîncească dulce şi trist de cîte ori aude numele Măriei, cît de dulce şi de trist poate scînci un caniche, noaptea, în celula de alarmă?!

– Şedeam, mă uitam la tortul verde de fistic şi mestecam. Nu discutam, adică erau atîtea cuvinte nerostite în spatele fiecărui cuvînt stors cu greu...

Chioru, cînd vrea, se pricepe să creeze atmosferă.

– Mama încerca să povestească ceva despre vecini, tata - amintiri din tinerețe, tinerețea lui necunoscută, vagă, cețoasă, străină, deşi n-ar trebui. N-am băut din coniacul albanez, dulceag, sticla cu vin a rămas nedesfăcută, stăteam pe locurile noastre ca prinşi într-un bloc de piatră, cu greu am acceptat un pahar cu vişinată...

– Era bună?

...fără să vreau, dar era necesar. Caniche-ul lățos mîrîie înciudat; Chioru se poticneşte, se instalează mai bine, continuă:

– Tata ne-a urat mulți ani fericiți, a băut, a aşteptat să punem paharele jos, a zîmbit, ne-a îndemnat cu un gest larg să alegem un tablou din cele atîrnate pe pereți. Am încremenit cu fisticul în gură, cu ochii ațintiți pe dreptunghiul prăfuit, mai deschis la culoare, căscat indecent pe perete deasupra canapelei acolo fusese Aman. Şi am înțeles, abia în clipa aceea, că mai lipseau tablouri, multe tablouri, şi m-a cuprins o chestie amară-amară, şi fierbinte, în care se amestecau de-a valma adolescența mea dusa, viața lor trăită şi pe care nu reuşeam, pricepi, nu reuşeam sa o înțeleg şi să fac una cu mine puținul ce le mai rămăsese, asta durea, era atît de evidentă zădărnicia unor lămuriri sau explicații, din ora aceea se şi dusese jumătate...

Nu-l credeam pe Chioru capabil de trăiri intense - aşa se cheamă vocea asta nouă, străină, aspră - trăire intensă - şi deodată mi se face ruşine, la fel ca atunci cînd tatăl meu, la mezelărie, a desfăcut pachetul cu şuncă abia cumpărată, oferindu-i vînzătoarei o felie. Credeam că o să se despice lumea într-un hohot nebun în timp ce tata umbla la foița pergamentoasă, îmi ardea fața în decorul de salamuri legănate în cîrligele lor, aşteptam să urmeze ceva, un rîs enorm. N-a urmat nimic, adică vînzătoarea a luat cu vîrfurile degetelor prelungi şi unsuroase, a luat o felie de şuncă trandafirie, marginea albă de grăsime, a rulat-o elegant, a băgat-o în gură, firesc, a mulțumit dînd din cap şi mestecînd cu multă convingere. Tata a împachetat şunca cu un aer solemn, a ieşit; mergeam după el cu capul plecat, îmi era îngrozitor de ruşine, cred că din ziua aceea am început să-l înțeleg pe

tatăl meu, aparent rece şi neted ca un sloi de gheață, atît de simplu şi de vulnerabil în realitate. Însă părinții lui Chioru s-au născut pe altă planetă.

– Priveam cele două tablouri de pe peretele din față, un peisaj în ulei de Şt. Popescu, o acuarelă de Pallady, tabloul la care ținusem cel mai mult împodobea pereții unei case străine, şi vocea tatii, invitînd „Alegeți un tablou”.

Mariei i-a plăcut o marină, Baltic probabil, tot de Ştefan Popescu: mai tîrziu mi-a spus că ar fi dorit corăbiile, două-trei vele roşii pe fond albastru, dar şi corăbiile se duseseră. Eu stăteam tîmpit, aprobam din cap, mă gîndeam la anii irosiți, împrăştiați în patru, opt, în şaisprezece mii de vînturi. Nu puteam să le spun, şi nici Mariei, dar Maria trebuia să priceapă, de ce nu vreau să descopăr cu mîna mea, pe perete, un dreptunghi palid şi prăfuit. Mama a dat jos tabloul, l-a împachetat mi l-a întins, nu l-am

luat; Maria a întins mina, ții minte ce mîini avea, subțiri, puternice, aurii, a întins mîna şi l-a primit ea. Nu ştiam cum să dispar mai repede din casa părinților mei - casa spațioasă, devenită brusc prea strîmtă, cu urmele tablourilor scoase de pe pereți. Tot drumul Maria n-a vorbit decît de achiziția aceea nenorocită unde o să-l atîrnăm, să cadă lumina nu ştiu cum, să nu lucească uleiul cînd e privit. Mie mi se învîrtea strada înaintea ochilor...

Chioru tace nedumerit, şi acuma nedumerit; Grifon se agită puțin, fornăie, adoptă clasica poziție a pudelului credincios, cu botul pe labe şi cu urechile atîrnînd ca nişte draperii de pluş. Mă întorc cu fața la perete, încerc să mă adun, iată misterul tabloului atîrnat stingher, fără ramă, deasupra patului prietenului meu. Fac un calcul scurt, cinci ani, era încă împreună cu ea... s-au despărțit acum vreo doi ani,

dar Chioru nu crede nici acum că Maria a fost doar un aisberg frumos cioplit şi îmbrăcat după ultima modă. Mă ghemuiesc sub pătură, eu am avantajul imens al părinților născuți şi crescuți pe acest pămînt, asta-i foarte mult, chiar pentru un pilot de vînătoare.

...Ceva negru galopează pe cîmpia întinsă, luminată de noapte; se apropie de celulă, aşteaptă ca santinela să întoarcă spatele lat, se prelinge tăcut peste pervazul ferestrei, vine să se ghemuiască, nechemat şi fierbinte, înapoi în mine.

8

Ştergătoarele de parbriz mari şi grele rîcîie apa de pe geamul gros: mă îndoiesc că Mercedesul, în cariera lui aventuroasă, a mai avut de înfruntat o

ploaie ca asta. Ce mai vară e afară! ploioasă, umedă, rece, undeva, pe creştetul planetei, se pregăteşte o nouă glaciațiune. Amfibia îşi face drum vitejeşte prin perdelele de apă, de fapt sîntem sub apă, acoperişul de prelată s-a bombat sub povara unui lac de proporții modeste. N-aş pleca la drum pe aşa o vreme, prefer şosele uscate şi cer albastru sub care untiera mea să se prelingă domol, strop de galben excentric pe cenuşiul monoton de asfalt, dar o telegramă primită tocmai din Boston obligă. Strîng volanul solid, gros, aşezat orizontal, ca roțile de căruță puse primăvara pe acoperişuri să-şi facă berzele cuib, să aducă noroc celor de sub acoperişuri, îl strîng şi aproape mă culc pe el, în buzunar foşneşte hîrtia gălbuie, subțire, proastă, deja ferfeniță, telegrama de la Boston. A dat-o prin cablu transoceanic sau prin satelit, „by satelitte”, cred că a costat toată diurna -

în valută - pentru zborul ăsta şi pentru încă multe zboruri: „Joi dacă poți Otopeni zborul 623 Irina”. Dacă pot; nu s-a încurcat cu „stop”, cu „virgulă” uneori ortografia înseamnă dollars şi atunci nu mai contează, dar... „dacă poți” Pot, chiar e plăcut să fiu pus pe drumuri de o telegramă sosită din Boston, să ştiu că la cîteva mii bune de mile - vest - o fată se agită şi stă la coadă în fata ghişeului poştei din Boston numai ca să poată cheltui banii - nu pe rochii, pantofi sau alte lucruri de importanță capitală, ci pe o simplă telegrama. Trec printr-o băltoacă, roțile groase ridică pereți oblici de apă murdară, se amestecă, se contopesc cu ploaia, cu norii joşi, întunecoşi, pătrund într-o galerie bizară săpată în apă. Chinul yankeului de la ghişeu, încercînd să descifreze numele amorf al orăşelului înscris pe formularul de trimitere - hîrtie scumpă, lucioasă, nu ca asta boțită din

buzunarul meu. „Care Irina?” s-a încruntat Chioru, are boala asta, să facă curățenie în amiciţiile mele, mă fereşte de loviturile vieţii, el, mult-încercatul şi frecatul cu toate alifiile. I-am amintit IL-ul hîrbuit, pensionat în Herăstrău, stewardesa care a prăpădit pe mine rezerva de bomboane pentru trei curse dus-întors. Chioru şi-a frecat nasul, „bine, dar asta e brunetă!”. Nu vedeam legătura „toate Irinele tale au fost blonde”, am ridicat din umeri, o eroare ce trebuie corectată, speram să fie altfel decît cu Irinele anterioare. E altfel, îmi spun, pînă acum n-am cunoscut o Irină dispusă să renunțe la tentațiile marilor magazine de pe artera comercială din Boston, în favoarea unei telegrame - fie ea transmisă prin cablu transoceanic sau prin satelit. În orice caz Chioru a făcut un lucru la care nu m-am gîndit, s-a dus la telefon, s-a întors triumfător cu o hîrtie: „zborul 623, la 16.51.00”. Au la

TAROM ore trăznite, parcă ar fi trenuri, nu avioane. „Pulsul marilor aeroporturi - a declarat Chioru ridicînd un deget în tavan - du-te la Zet, cere-i voie să pleci. O telegramă ca asta merită, cel puțin, să fii punctual.”

Mă uit la ceasul de la bord, fosforescent, ceas de avion, mai am jumătate de oră pînă aterizează cursa 623. Depăşesc o căruță fantomatică trasă de cai de mare, metalul hamurilor luceşte stins în umezeală; cotesc la dreapta, pe şoseaua de centură. Forturile, fostele forturi, cum simțeau ăştia războiul, îngropați în cărămidă, în beton, aşteptînd bombele? Mercedesul greu alunecă pe betonul ud, derapează spre clădirile îngropate în pămînt, adulmecă, recunoaşte. Reduc viteza, încă 25 de minute, am tot timpul. Ieşim în autostradă, pustiu, un autobuz-submarin se tîrăşte în sens opus pipăind fundul mării cu faruri anemice. Pe ploaia

asta ar trebui proiectoare de batiscaf, din acelea care i-au dat posibilitatea profesorului Piccard să vadă în fossa Marianelor, la unsprezece mii de metri adîncime, un peşte lung de peste treizeci de centimetri şi un crevete roşu. Otopeni, traversez axul pistei exact cînd un Boeing uriaş, masiv, cu trenul scos, urlă în ploaie la cîțiva metri deasupra şoselei, îndreptîndu-se spre aterizare. Fluier admirativ, e ceva să găseşti pista pe vremea asta, chiar cu un animal atît de perfecționat. Boeing, pronunțat Boing, adică vreo cîteva zeci de tone de aparatură ultrasofisticată, cu erori centimetrice la sute de ore zburate, asta la aproape o mie de kilometri pe oră; navigator cu radiocompasul cît o farfurie de supă, pilot prim, pilot secund, pilot automat, mecanic de bord, toți cu ochii holbați pe aparate, toți scrutînd prin parbrizul cu ştergătoare ceața umedă, pîndind luminile de intrare şi pista.

Patru perechi de ochi, patru perechi de mîini făcînd, la viteză de două ori mai mică, ce face vînătorul singur în cabina strîmtă. MIG-ul meu fuselat, subțire, agresiv, pilotul legat în scaun, urmărind, manevrînd, căutînd, comparînd, calculînd, alegînd - decizie! - urmărind aparatele savant înghesuite în spațiul zgîrcit, viteza, direcția, înălțimea, turajul - coordonare - presiunea la ulei, hidraulica, gisment, şi din nou presiunea, viteza, pista - pista nu-i - unde e? - aparate, înălțimea, „pilotule, nu-ți pierde capul şi viteza”, marker - radiofarul – turaj - luminile anemice, flaps complet, înălțime, turaj - uite pista. Oftez privind covorul de lumini aşternut la intrarea pe panglica de beton, bal mascat cu luminile verzi, roşii, galbene, albe. Aproape trec de aeroport, cotesc brusc, Mercedesul protestează derapînd brutal, redresez greu, urc rampa care duce spre uşile înalte de cristal şi aşa, în

curbă, văd Boeingul cu însemne TAROM rulînd majestuos prin fața aeroportului. Oftez din nou, balize multicolore, radiofaruri precis acordate, covoare de lumini, patru oameni concentrați pe aparate în cabina spațioasă, pilotul automat, dincolo de uşa blindată a postului de pilotaj - 160 de pasageri tolăniți în fotolii moi. Patruzeci la unu, dar aici intervine o matematică mai subtilă. Opresc amfibia între două turisme înecate de ploaie, nu-mi dau seama ce marcă sînt, cum o fi aterizat ăla? - şi traversez dintr-un salt trotuarul lat. În uşă mă întorc, privesc caroseria de tablă gofrată, capota de pînză, rotile masive; între maşinile pierdute sub apă, amfibia lui Chioru, insulă de necesară siguranță, punct fix în vîrtejul de viață pămîntească - certitudine.

*

Mîrîi „pardon”, dau la o parte cîteva fîşuri, pelerine ude, mă apropii şi mă lipesc cu nasul de peretele de sticlă. Ca o balenă dormitînd după masa îmbelşugată pe fundul golfului liniştit, Boeing s-a oprit paşnic la picioarele mele. Nu are nimic din fiara urlătoare de deasupra şoselei, admir interior liniile robuste şi zvelte în acelaşi timp. Ieşit din clădirea aeroportului, un coridor mobil caută fuselajul aeronavei bîjbîind pe articulațiile hidraulice, ca un vierme orb. Ajunge în dreptul uşii bombate tocmai cînd aceasta începuse să se deschidă, se lipeşte de fuselaj, tresaltă de cîteva ori, încremeneşte. Un camionaş electric, jucărie albastră cu acumulatori, opreşte sub pîntecul Boeingului; brusc devin atent, mă cutremur cît de abject şi de mic pot fi. De pe platformă se înalță doi tipi înfăşurați în prelate, manevrează chei nichelate, deschid o trapă discretă

sub fuselajul masiv, scot cilindrul mare de metal vopsit alb-gălbui, cu avîntata emblemă TAROM aplicată bleu pe peretele curb. Cilindrul e greu, judecind după mişcările celor doi, simt bufnitura seacă cînd cade pe platforma camionetei. Rînjesc satisfăcut, am văzut ceea ce era de văzut, mă strecor iar printre haine ude, cobor scara largă spre holul de intrare. Uniforma mă ajută, umblu nestingherit pe scări şi coridoare pînă ajung în dreptul culoarului deasupra căruia litere şi cifre luminoase înscriu pe un ecran de sticlă mată „Zborul 623, flight 623”. Pasagerii au coborît, fac vama, aşa se spune aici, „fac vama”, trec măsurîndu-mă lung trei întîrziați, traficanți de stupefiante, cărîndu-şi drogurile în valize elegante cu fund dublu. Nu dau mulți bani pe ei cînd dispar în spatele uşii cu tăblița poliglotă „Vama customs – douane” - şi uşa se închide uns, masiv, fără să scîrțîie din

balamale. Calc pe mocheta groasă din interiorul viermelui hidraulic, spre trapa ovală deschisă în fuselajul ud al aeronavei.

– Hello!

Fata asta s-a molipsit de-a binelea din cursele ei externe. Zîmbeşte rezemată de cauciucul negru încercuind deschizătura, mă sprijin de pereții coridorului mobil primind în plin zîmbetul acela, adică nu e nimic în el afară de ceva bucurie simplă şi încă multă, multă oboseală. Lumina caldă venită de nu-ştiu-unde joacă pe tenul smead, se opreşte, în pistruii minusculi din jurul nasului scurt, părul negru, lucios, mîinile întinse - *mîinile* - şi coridorul se învîrte, apoi se opreşte brusc, făcînd să mă clatin pe picioare.

– Cum ai călătorit?

Irina nu mai zîmbeşte, se duce lumina simpla, rămîne doar oboseala; priveşte atentă, mîinile cad de-a lungul fustei

albastre de uniformă, ce ar fi să-mi lovesc capul de uşa blindată cu volan mare la mijloc, nu ştiu unde greşesc dar e clar că habar n-am să întîmpin oamenii întorşi dintr-o călătorie lungă şi primejdioasă. Din interiorul aeronavei iese în şir echipajul, uniforme albastre neşifonate nici măcar de orele de zbor, fireturi, insigne aurite, trese late şi multe pe mîneci, pună aproape de cot. Tocurile pocnesc, garda se aliniază pentru onor, panaşele albe fîlfîie, argintul trompetelor săgetează cerul; reuşesc să mă adun într-un „drepți" aproximativ, Irina salută din cap, trec pe lîngă mine absenți, distanți, piloții de linie care traversează Atlanticul între prînz şi cină - vulturii de culoar - dar eu ştiu să citesc ridurile din colțul ochilor, şi marginile buzelor lăsate.

– Haidem.

Irina e lîngă mine, cu o geantă de voiaj - una din sacosele albastre, cu inscripții

albe înconjurînd un avion argintiu - spînzurată de umăr.

– Mi-e somn.

Întind mîna să iau sacoşa, fata protestează vag, „lasă”. Coridorul circular, scări, holul de la intrare. Arăt scara în spirală care urcă la restaurant, Irina pufneşte disprețuitoare. Pilotăm prin mulțime, corpul fetei lăsat greu, cald pe brațul meu; ochii tipilor veniți să-şi petreacă sau să-şi aştepte soțiile legitime se agață neruşinați de uniforma albastră. Ieşim, Irina moțăie cu picioarele într-o băltoacă pînă aduc maşina. Se ghemuieşte pe scaunul din dreapta, spune, cu ochii dincolo de parbrizul, muiat în atîta apă:

– Dacă ştiam că o să plouă, nu te-aş fi chemat.

...dar eu, oricum... şi te prefer aşa, moartă de oboseală, asta-i, se pare că apare urgent, în cîteva minute, abia apoi se lungeşte şi capătă un nume la care nu

îndrăznesc să mă gîndesc. Demarez lin, Irina doarme cu capul rezemat de portieră şi cu multă, multă obidă şi îndîrjire pe fața deodată trasă, urît scobită.

*

Fata îşi petrece timpul dintre cursele externe într-o garsonieră tapetată cu afişe multicolore ale marilor companii aeriene, ca un hol de aerogară; pînă şi pătura de pe divan e o reclamă pentru „Fly by Pan-Am”, în alb-albastru. Mă aşează într-un fotoliu de avion cu speteaza înaltă, apoi se îndreaptă, evident, spre raftul înnobilat ca bar şi garnisit cu sticle multicolore. Puteam pune pariu că aşa o să se întîmple, au ei boala asta, taromiştii, chiar cînd sînt morți de oboseală şi se clatină pe tocurile înalte - au boala asta, să-i facă praf pe piloții militari cu barurile lor ticsite de sticle multicolore. Cel mai

prăpădit prăfuitor, care împrăştie toată ziua, cu tablele curgîndu-i de pe avion, insecticide între Veneția de Sus şi Veneția de Jos, şi căruia performanțele aparatului nu-i permit nici măcar să atingă granițele județului - şi el are acasă un bar plin ochi cu cele mai vestite mărci de coniac, whisky, - Grand Napoleon. Johny Walker, de-a valma - gin ş.a.m.d. Ferească Dumnezeu să ceri o țuică, te dă pe uşă afară şi împrăştie prin aviație zvonul că ai fi idiot. Mă întind mai bine în fotoliul de avion, cu ochii la o reclamă TAROM - nemțoaice blonde, înalte, walkirii rîzînd pe plaja de la Mamaia - şi cînd Irina îmi recită dintr-o suflare titlurile băuturilor sastisite îndemnînd să aleg, răspund scurt: „Pepsi, sau Ci-co, sau apă de cişmea". Irina se uită cruciş, încearcă să rîdă, mă trimite fix la dracu. Rotesc ochii prin cameră, totul e aviatic aici, totul stă gata să zboare, brusc mă simt puțin obosit de

ambianța aeriană, aş prefera ceva cert, care să nu se clatine. Singurul lucru absolut pământesc un clopot prăfuit de sticlă în rafturile elegantei biblioteci, deasupra barului, şi sub clopot... Sar în picioare, traversez încăperea din doi paşi, am mai văzut căşti din astea, una la instructorul meu de zbor din şcoală, cealaltă poate la muzeu, căşti din acestea, de plasă...

– A fost a tatii.

Dumnezeule, ce mică e-lumea! Ridic clopotul domestic, ce manieră, clopotele de sticlă, abia îndrăznesc să ating casca, unul din obiectele străvechi, cu două cutii mari, pătrate, de cauciuc, într-o parte şi-n cealaltă. Pielea laringofonului e îngălbenită, scorojită, roasă de țepii aspri care cresc pe gîtul pilotului - o adevărată fosilă casca asta, dacă nu mă înşel a făcut războiul. Îmi plec capul pe umăr, gînd pios pentru înaintaşi.

– Tăticul tău...

– A fost unul din primii zburători români pe reacție, spune Irina, adaugă un nume care mă trimite urgent în sala de tradiții a unității, e acolo fotografia mare, puțin ştearsă, poate chiar cu casca asta. Privirea pentru Irina capătă ceva din admirația datorată relicvelor lăsate de marii dispăruți, dar cu fata se întîmplă ceva, îi răzbate oboseala de moarte în voce, trece un aer rece prin cameră, îmi pare rău de walkiriile blonde sclipindu-şi dinții tocmai de pe malul mării, îmi pare rău de ce o să urmeze, există lucruri care nu pot fi lăsate în voia valurilor şi vînturilor. Împăturesc casca grijuliu aşezînd cubulețele de cauciuc unul peste altul, înfăşor deasupra cu cablul uzat, avînd izolația desprinsă, al laringofonului, şi întind fetei pachețelul mic, de culoare incertă:

– Asta se păstrează în dulap. În fundul dulapului, în spatele cearceafurilor şi fețelor de pernă îngrijit spălate şi călcate.

Irina ridică umerii albaştri ai taiorului de uniformă, deschide dulapul, pune casca în spatele unui cearceaf împăturit - adică arată ca un cearceaf împăturit, de fapt singurul, care se lăfăie pe raftul gol. Se întoarce, s-au dus în fundul capului ochii goi, a pierit bruma de însufleţire de la început, cînd a vrut să mă pilească cu băuturi străine.

– Ştii mai bine.

Culege de undeva un capot, o chestie groasă, pufoasă ca blana unei pisici de Angora şi grozav de comodă.

– Merg să fac duş, mă culc... Tu?

Eu, de asta m-am temut încă de cînd a sosit telegrama; n-am ştiut niciodată să mă port cu femeile, n-am avut cînd să învăţ, liceul militar, şcoala militară, după aceea se pare că e prea tîrziu, sau e una din chestiile care nu se învaţă?! Mă rog, deşi e clar că o telegrama „by satellite” trimisă tocmai din Boston

obligă ambele părți. Dar mai există un „dacă” şi...

– Eu, ăă... dacă-mi permiteți...

Citesc scurt în ochii Irinei că am făcut a doua tîmpenie din ultimele două ore; degetele fetei frămîntă marginea capotului, a lăsat capul pe umăr, în privirile de stewardesă e atîta osteneală, mi se face frică că se va desface în bucăți, risipindu-se pe covorul „Visit Japan by Air Japan” - în cerc, de jur-împrejur, şi cu veşnicul Fudjy-Yama la mijloc. Ridic mîna, cureaua ceasului alunecă pe încheietura transpirată:

– Am treabă în oraş. Vin să te iau la opt, O.K.?

Irina încuviințează posacă din cap, dar ochii de stewardesă au mulțumirea tainică a pupilelor înguste de pisică, atunci cînd pisica e scărpinată îndelung pe spinare, în lungul firului şi în răspăr - scînteia vagă, ascunsă, apărînd atît de

greu şi care dispare la prima mişcare greşită.

9

– 232. viraj stînga.

Stînga, treizeci de grade la giroorizont. 1.700 de kilometri pe oră, atîrnați la 18.000 de metri deasupra pămîntului. Răsucesc retrovizorul atîrnat pe rama cupolei, nu mult, cît să prind în concavitatea oglinzii avionul lui Mihăiță; botul de rechin rînjeşte în coasta MIG-ului meu, aproape, prea aproape, dar mă abțin să apăs emisia: în fond, e chestie de stil.

– 232, dacă vezi ținta. În față, la 30...

...şi puțin în stînga, sus, cu vreo miedouă de metri mai sus decît noi, pulsînd pe ecranul radiolocatorului. Cabrez avionul, încercând să aduc semnalul

fosforescent în cercul din mijlocul ecranului.

– Mihai!

– Văzut.

Îl simt lipit în fuselajul meu, stingherind manevrele; unele lucruri se cîştigă numai cu timpul.

– Rămîi în urmă.

Manşa, ținta pe centrul ecranului, se apropie încet, prea încet: maneta de gaze în forțaj total. 1.800 km pe oră, 1.900 mă presează uşor în scaun, la viteza asta motorul dezvoltă puterea unui Boeing uriaş cu patru reactoare şi cu însemnele TAROM pe ampenaj. 1.900, ajunge, 720 de grade în ajutaj, adică un fel de lavă clocind mocnit limbi de flacără albastră, normal, MlG-ul urlă sfîşiind aerul sărac, trepidează reținut, antena din bot adulmecă ținta, freamătă a aşteptare, încă şase kilometri pînă la încadrare, ținta pe centru, încă patru, 1.900 de kilometri pe oră, nu mai mult. Acele

turometrului oscilează imperceptibil şi mai e ceva care se zbate nedorit, aiurea, sugrumat în țesătura groasă de kapron. Mă scutur în chingi, nu acum, doi kilometri, încă zece-douăsprezece secunde, uşor în dreapta, furişat în cercul din centrul ecranului, încă puțin, se crispează degetul înmanuşat pe butonul de încadrare, ținta prinsă. ACUM! Nu, fulgeră verde pe ecran lăsînd o dîră fosforescentă, palidă, gata să se şteargă, dintr-o dată e jos, mult sub mine, fuge în dreapta. Mihăiță, viraj răsturnat cu suprasarcină maximă, să nu iasă din ecran, mă presează în scaun sîngele devenit deodată greu, izbind dureros tîmplele. Virajul, ținta prinsă iar în margine, semnalul anemic pulsează gata să se stingă. MIG-ul la cuțit, nu vrea să se smulgă de pe traiectorie, frînele aerodinamice, saltul nebun, manşa în burtă, palonier, bila înghesuită în colțul tubului umplut cu lingroină,

mă presează de pupitrul drept, de bordul din dreapta, mă împung prin țesătura deasă rampele de contacte, nu merge succesiv, atac simultan, eu pe stînga, Mihai pe dreapta, îl prindem la mijloc. Mîna înmănuşată manevrează instinctiv, ținta, uite-o, menținută pe centrul ecranului, s-a depărtat, stînga apasă butonul de emisie pe maneta de gaze:

– Simultan...

...horcăit din gîtlejul uscat, gustul oxigenului, de fier rece, dacă Mihai a rămas prea mult în urmă? Glisadă, MIG-ul se zvîrle pe o coastă, ricoşează cu o aripă în pâmînt şi cu cealaltă în cerul înghețat, frînele băgate, ținta în dreapta la 20-22 de kilometri şi iar mai sus, şandelă repezită cu maneta în plin, lava din ajutaj clocoteşte în lungi şerpi de flacără portocalie. Întorc capul, greu, se freacă casca de cercul metalic apăsînd umerii, Mihai e acolo, linia argintie pe

care arde un punct de foc luminat tăios de soarele aspru: cabina.

– Acum!

Din nou în jos, îl țin în dreapta, tangent la cerc, răsucesc avionul deasupra - prin plexiglasul cupolei, îl caut pe pământul împîclit şi pustiu. Pe pământul verde, plin de tot felul de chestii frumoase şi pentru care merită să trăieşti, dar nu acum, cu capul dat mult pe spate, cu MIG-ul legănîndu-se incert deasupra mea, zece tone de metal incandescent în gerul sec, botul proiectat pe orizontul tulbure, ecranul gol. Reduc, semirăsturnare, curg strecurîndu-mă prin lungi suspine de cer destrămat, cînd opresc am din nou ținta pe ecran; geme aerul sfîşiat în falduri dureroase de-a lungul fuselajului aproape 2.500 de kilometri pe oră, M 2,4 la numai 12.000 de metri înălțime, adică supersonicul solicitat la maximum, comenzile devenite grele şi ostile refuză să scoată avionul de

pe curba aceea smintită. Redresez, se plimbă o cupolă opacă, mohorîtă, se răstoarnă imensă în față, răsucindu-se în jurul botului; în linie cu mine, la 3-4 kilometri dreapta, cum nu m-a pierdut? avionul lui Mihai. Mai jos, reduc, Mihai o ia înainte, zvîcneşte, se aliniază iar - şi pornim pe două curbe de moarte savant arcuite, în plin, Mihăiță în dreapta, mereu în dreapta mea, zborul scurt, secundele curgînd nebune, oprindu-se brusc într-o sferă amorfă şi albă, umflîndu-se la nesfîrşit. Încadrat, „ținta încadrată", „şi eu" scrîşneşte Mihai uscat, mai jos, dar nu merg manevrele fine aici, din nou urma fluorescentă pierzîndu-se dincolo de marginea ecranului, viraj peste umăr cu avionul răsturnat, cu picioarele desenate pe cer, cu ceafa rezemată de planeta care se bolteşte imensă şi tulbure deasupra capului, soarele orbeşte, arde retina prin picioarele apăsate pe paloniere, semnul

țintei, mă soarbe fluturatul verzui apărut iar - a cîta oară? - pe ecranul mat. Luptă aeriană, dar nu cu eşarfe fluturînd în vînt din cabinele deschise, eşarfe prinse de mîini fine, răsucite pe gîtul pilotului să-i poarte noroc, nu cu troznetul eşapamentelor, încinse şi salve reci de mitralieră smulgînd bucăți de tablă subțire din învelişul avioanelor, ci goana nebună pe arcuri alungite, cu corzi de mii de metri, cu manşa devenită grea, cu pămîntul jucînd bezmetic în jurul cupolei. Cu albastrul stratosferei înfipt greu, duşmănos, între ochii de plumb alungiți, traşi în jos, zbătîndu-se în orbitele uscate. Încă puțin, se apropie de zona permisă de lansare, degetele desiguranțează trăgaciul fotomitralierei, fierbe şi se strecoară ceva ca o ceață moleşitoare - hai, lasă! - întunecînd judecata greu cîştigată, cu prețul sîngelui pulsînd în tîmple dureros ca mercurul, în cerul gurii, deasupra tîm...

A răsturnat, ăsta-i nebun, frîne, Mihai se prăbuşeşte argintiu, urlînd, ce dracu face? - se prăbuşeşte, trece la cîțiva metri de cabina mea burta imensă, nituită, acoperind cerul cu sclipirea rece şi albastră. Strîng cît pot curba aceea irațională pe care trei avioane se duc cu botul în pămînt, dor muşchii laminați, striviți, încordați, încercând să se încontreze, troznesc şi rețin greu bolțurile - tendoane, rețin greu nervurile şi longeroanele de metal torturat, alb-sidefiu, golit de sîngele strîns în cizmele îmblănite de zbor. Acele altimetrului date peste cap, la 10.500 de metri decuplez forțajul, se răsuceşte pe aripă, îl văd la ochi prin parbrizul blindat, se răsuceşte şi se aruncă în sus pe un plan, derapat, arînd o dîră groasă în cerul înghețat, dar în unghiul ăsta imposibil n-o poate face decît cu forțajul total, cuplez din nou, MIG-ul lui Mihai se duce în jos,

micşorîndu-se şi dispărînd în negura cenuşie.

Semitonou, scurt, l-a păcălit, pe mine NU! - din nou şandelă la 90 de grade cu botul în cer, împins de coloana masivă de flacără, am timp să-mi spun că la viteza asta tracțiunea motorului face cîteva zeci bune de mii de cai putere, adică tot atît cît un Boeing din cele barosane, pronunțat Boing de gura mare, cu dinții ca 32 de cubulețe albe din zahăr strălucitor. Tubul Pilot proptit în mijlocul bolții albastre, luăm ca nimic 4-5000 de metri, acul vitezometrului tîrîndu-se lent pe cadranul negru, dar asta-i o chestie mai mult de nervi decît de pilotaj, nervii pilotului, din oțel de sabie veche... La 16.000 de metri comenzile sînt moi şi MIG-ul fîlfîie obosit tocînd aerul cu compresorul rotindu-se spasmodic, 740 de grade în ajutaj, ținta tot mai urcă, şi-nu pot... Pică, fulgeră soarele dur pe aripile ascuțite ca o lamă

de cuțit, răsucesc avionul pe spate, îl las să cadă pe plan, mă ajută bruma de viteză. MIG-ul tremură prevenitor, se leagănă neliniştit deasupra mea, se împotriveşte, se roteşte, dar nu atît de repede ca celălalt. Picior, tot ce este instinct de pilot se contorsionează dureros încercând să rețină, să amîne mişcarea, trebuie... Semnalul pe ecran, se rupe pînza invizibilă de aer rar care-mi îmbrăca avionul, supersonicul icneşte, cade brutal de bot, duruie înăbuşit într-un trepidaj aspru, aproape să smulgă comenzile din mâini. Din nou ne înfundăm pe o curbă prelungă, botul mai jos, se crede scăpat, comenzile - normal, în cerc clişeu de expoziție! Becul de suprasarcină stins, clapeta trăgaciului, apăs, apăs trăgaciul pînă îl simt intrînd prin mănuşa dublă în came, în sînge, am pe cerul gurii, scorojit gustul metalului înfierbîntat, se tot întinde, vibrînd, o coardă care nu vrea să

se mai rupă. Degajez cînd o umbră înaripată fulgeră pe lîngă mine cu frînele aerodinamice scoase, aşezându-se pe curba de atac. Mă opresc lateral şi supraplasat față de ei, loja I-a pentru spectacole gratis cu trageri aeriene, Mihăiță degajează de la țintă, îşi reia locul în dreapta mea.

– Dacă ți-a plăcut...

– O.K.

...atît doar că vii prea aproape şi mă uit mai mult la avionul tău decît la țintă, mai tîrziu o să-ți dai singur seama de asta. Gazul, 1.300 de litri, reduc spre 900-1000 kilometri pe oră, croazieră, în coborîre blîndă spre casă. Ceasul mare, cu patru cadrane cuprinse în rama eloxată: n-a durat nici trei minute toată vînzoleala. Pînă acasă - indicatorul inerțial, încă 150-160 km, zece minute de zbor paşnic, atunci de unde lehamitea surdă, clocind răutăcios în mine ca o neîmplinire?!

– A fost ca la război!

Pe marginea ecranului radiolocatorului se plimbă o muscă. O muscă autentică, îşi mişcă picioarele subțiri, negre pe fosforescența verzuie, se opreşte, se curăță cu labele dinapoi pe aripi, îşi reia plimbarea, se iradiază dacă se plimbă mult pe acolo.

– A fost ca la război!

Mihăiță rînjeşte, a scos masca de oxigen, a lăsat-o să atîrne de marginea căştii, îmi arată dinții mari prin plexiglasul cupolei, grozav de fericit. Mi se face ciudă pe dinții albi, mîrîi ceva apăsînd emisia şi privind peste umăr, crunt. Mihai închide gura, nedumerit. Colcăie în mine galben şi usturător ca fumul de sulf, război, asta s-o crezi tu, acolo e altfel, cerul patriei, eroism şi restul, vorbeşte cu piloți care au făcut războiul, „închideam ochii şi apăsam pe trăgaci, erau atâția”, jos deveneau eroi sau proscrişi, vînătoarea inamică,

antiaeriană, mizeria aerodromurilor de campanie şi încă altele, pe care nici măcar nu le putem, bănui, pentru că nu le-am trăit. Eu am cunoscut piloți de război, am învățat că cerul patriei se ține albastru, simplu, cu sînge, să nu ți se pară cuvinte mari, pentru asta ne-am spart capul şi coastele de fierăraia din cabină trei minute amețitoare - SĂ NU SE MAI REPETE - paradoxul dureros al profesiei, sclipim cer pe aripi, sub aripi avem grinzi pentru rachete şi lansatoare, şi lacăte de bombă BMY - 250 - e necesar, responsabilitate - dar nu vorbe, ci aici, la 6-7 minute de zbor pînă acasă, în cabina supersonicului, cu manşa grea încărcată de butoane roşii, cu clapeta trăgaciului lucind sumbru, cu aparate perfecționate de ochire astupînd parbrizul - cît mai perfecționate, pentru că toate aceste minuni distrugătoare sînt acționate de o matematică simplă - eu

ori el - veche, de început de omenire, de cînd cu bîte, sulițe, arcuri.

Mă scutur, mă aşed în chingi, 8000 de metri în coborîre, de ce nemulțumirea sălcie, încordare crescîndă, ghem încâlcit de oțeluri gata să plesnească, strîngîndu-se, umflîndu-se pe măsură ce manevram în spatele țintei şi ținta îmi scăpa, încordare grea care n-a dispărut ca de obicei cînd, în sfîrşit, am apăsat pe trăgaci... Pun botul MIG-ului pe virajul trei, piloții de război, scot trenul, virajul patru, flaps, frîne, radiofarul apropiat, pista. Degajez, în timp ce rulez pe bretelă cu motorul la relanti mă gîndesc că, oricum, sângele despre care se zice că ține cerul patriei albastru, are acelaşi gust de metal fierbinte pe care l-am simțit cînd trăgeam filmul. De asta îi spun lui Mihăiță cînd coborîm din microbuz, simt că e esențial ce spun mergînd lîngă el pe aleea îngustă spre celula de alarmă, nu mai e pic de

cocleală cînd vorbesc, Mihai rînjeşte, încuviințînd din capul roşcovan:

– Totuşi, a fost cala război.

*

Se întâmplau lucruri cumva ciudate, răsturnau într-un fel firescul gesturile cu care urcam în cabine, porneam motoarele, decolam. Deveneau obişnuință, niciodată rutină, deveneam stăpînii, singurii, ai maşinii de zburat. Încercam să fim sobri, nu puteam fi sobri. Nu mai ajuta la nimic să fim sobri. Eram mai deştepți decît constructorii cu frunți boltite, care-şi cunoşteau alcătuirea pînă la cel din urmă şurub - dar moartă. Înțepenită în gînduri, în planşe foşnitoare, în metal lucios, ce folos - prin creierii geniali mişunau numai ecuații. Noi cunoşteam avionul zburînd. Fiecare în felul lui, unii lucid, cu rigla inginerească în mînă, Ştefan, el calcula totul la a şasea zecimală şi bătea

cu palma în rezultatul subliniat roşu: „pînă aici”. Decola, şi zbura „pînă acolo”. După aterizare compara filmul barografului cu cifrele de pe hîrtie, îşi făcuse o notiță tehnică de uz personal, storcea din avion tot ce se putea, dar o făcea logic, matematic, ridica din umeri la riposte sceptice, argumentele lui erau rigla şi filmul de barograf. Eu - nu, creierul meu nu era logaritmat, *eu simțeam*. De unde, ce misterioşi transmițători implîntați în metalul fremătător, ce receptori necunoscuți în alcătuirea mea obişnuită, ştiam *cînd* şi *cît*, şi în *ce fel*. Nu osmoză, nu mă confundam cu supersonicul, asta a fost numai de cîteva ori şi doar scurt, aşa, clipe de dural şi flacără şi rațiune seacă de metal gonind cu două mii cinci sute de kilometri pe oră, rupeau timpul în felii netede ce nu se atingeau, clipele astea în care nu mai eram.

Alteori însă metalul inteligent devenea, brusc, metal ostil, dar ostil într-un fel copleşitor, care anula tot, sorbindu-ne în prăbuşirea şi pieirea înțeleptei lui alcătuiri. Atunci trebuia să ne rupem, catapultarea, spatele lipit de scaun, chingile blocate, picioarele înfipte în paloniere, mîinile înmănuşate apucînd şi strîngînd manetele roşii. Trebuia să apăsăm numai, reflex format în ore lungi de exerciții, catapultări la sol, salturi din AN - nu apăsam. Ne cunoşteam valoarea, din şcoală ştiam cît valorăm, mai mult decît toate avioanele care brăzdau de la începuturi încoace cerul patriei, pilotul, atît mai rămînea din noi - dar tot aşa ştiam cam cît costă un avion. Rîdeam de Costea care-mi povestea important zecile de milioane din gestiunea lui de cvasi-director în direcția colaterală a unui minister misterios, dar asta nu era tot, nu era fundamentală matematica pe undeva meschină,

reducînd om şi avion la cîteva kilograme de aur pur, mai era ceva care nu se măsura în cifre, în unități precise, exista adormit dar mereu prezent sub casca de metal alb şi apărea umplînd cabina în situații limită străpunse de lumina pîlpîitoare a becurilor roşii, de agitația înnebunită a acelor pe cadranele negre, de revolta firescului din noi - articolul unu în conştiința de pilot care intră vîjîind în pămînt: să-mi aduc avionul la aterizare. Rupt, mort, sfîşiat, ținut în aer pe cioturile planurilor de voința, răcnetul, duhul pilotului scurgîndu-se prin manşă în fierăria lui sfîrtecată, aici eram mai puternici decît el - mîndria de a ne aduce avionul acasă.

Dar pentru a înțelege bucățica asta esențială din a trăi, ca să admiți, trebuia să fi încercat măcar o dată, să-ți fi ars, măcar o dată nişte ani în minutele necesare aducerii unui avion mort la aterizare; să însuflețeşti cu căldura

mîinilor scursă prin manşă, să convingi tijele rupte, pompele blocate, camerele de ardere sleite. Face parte din lucrurile blînde care nu pot fi înțelese, sau măcar acceptate, decît de piloți.

Aşa se pierdeau secunde prețioase, uneori hotărâtoare, nu secunde - *secundele* - deşi asta nu se mai află niciodată. Secundele hotărîtoare acordate avionului ca o ultimă şansă, şi care nu se mai află niciodată. Atunci veneau tipii din comisiile de anchetă, curați, bine raşi, severi pînă-n vîrful petlițelor cu frunze aurii, şi radicali în concluziile furnizate de zece tone de metal învălmăşit, afumat, pleznit, amestecat şi înnobilat cu sînge. Cu creierii tescuiți în cadranele zdrobite ale bordului, cu paloniere îndoite de forța acelor secunde încă acordate, cu manşa frîntă, păstrînd ca o pecete, pentru tot restul vieții ei de metal care a trădat, păstrînd strîngerea aceea de pumn

înmănuşat pentru care nu există cuvinte, ci numai bănuită înțelegere.

Alteori însă reuşeam, veneau la aterizare, aduse prin vraja omului din cabină, avioane care după degajare erau trimise direct la fiare vechi. Avioane care, teoretic, nu puteau să se mai țină în aer. Veneau icnit pe pantă, le ghiceam zborul şovăielnic, undeva, în birouri, se dizolvau foi cu calcule, desene complicate pe, planşete de ozalit, tabele cu coeficienți de rezistență. Se duceau dracului într-un vîrtej alb, făcînd loc fantomelor de avioane cu nituri sărite, cu comenzi blocate, cu turbine tocate, cu ajutaje desfăcute. Uneori se rupeau pe pistă, simplu, aterizau şi se rupeau, se risipeau, vraja era legată numai în aer, jos totul se încadra în legi fireşti, matematică - era clar de ce se desfăceau avioanele alea pe pistă.

10

– Nu-i adevărat că negrii miros. Sînt înalți, subțiri şi uimitor de lucioşi. Şi au dinții nemaipomenit de albi, şi podul palmelor roz, ca la bebeluşi, cu cît sînt mai negri cu atît au palmele mai roz, să mori de rîs...

Irina şade turceşte pe pătura „Fly by Pan-Am", şi povesteşte călătoriile ei lungi la bordul aeronavelor TAROM.

– Le place să umble îmbrăcați în culori țipătoare, galben, roşu, dar cel mai mult Le plac hainele albe. Contrastul, probabil, căldura nu e o problemă pentru ei. Ştii, o căldură leşinătoare, umedă, densă ca un duş permanent. Şi oraşul...

Mă întind în fotoliul de avion, mă încordez, arcurile țipă ca la o aterizare brutală:

– Nu asta. Străzile drepte, clădirile moderne - aluminiu şi sticlă, silueta unui uriaş combinat profilată triumfător pe dunele desertului supus. Văd şi eu jurnale de actualități. Jungla. Savana, cum urlă şacalii sub baobabi, cum rag leii în preajma turmelor de zebre. Dar jungla e aşa cum e, nu cea din studiouri. Cu flori albe, mari, răsărind veninoase din rîuri întunecate.

Irina se uită la mine cu capul puțin plecat, îi licăreşte ceva în fundul ochilor, primejdios.

– Eu, cînd am fost ultima oară la Conakry...

...cu uşurința cu care i-aş spune lui Chioru: „am fost, în oraş”, lucrul ăsta doare se încrîncenează undeva în mine, palmierii zvelți aruncă un pămătuf de frunze fibroase, verzi-albicioase, spre cerul de sticlă al serei din Grădina Botanică. Întrerup grosolan:

– Tu, cînd ai fost ultima oară la Conakry, după ce ai făcut curat prin avion, ai strîns tăviţele de plastic şi ai aruncat păhărele de carton cerat, te-ai dus glonţ la shop. Ca şi prima oară, dealtfel. Şi ai cumpărat de acolo măşti şi arme de negri watushi-vînători de capete - arme autentice, evident, autentic fabricate la Steel Corporation. Arăt cu un gest scurt scutul african oval pe care se lăfăie o mască rînjită, încadrată de două lănci încrucişate ţipîndu-şi lacul mînerelor şi nichelul vîrfurilor prelungi. Pe urmă te-ai dus cu autocarul să faci un tur prin oraş, te-ai întors la aeroport, şi acum îmi povesteşti Africa!

Irina ridică din umeri, părul lung, negru, luceşte şi unduie lin, ca un val de smoală. Nu înţelege de ce ţip, mie îmi urlă în cap sirenele tuturor vapoarelor care au ocolit vreodată Capul Bunei Speranţe, Africa neagră şi fierbinte, niciodată atinsă, aud clar, dincolo de

perete, strigătele şefilor de echipaj şi scîrțîitul greu al parîmelor încordate sub povara velelor întinse. Merg lîngă ea, urc cu genunchii pe divan, literele albe se boțesc pe cuvertura albastră, prind mîna fetei, ochii mirați, din care scînteia aceea primejdioasă a dispărut, se dizolvă în cuvintele şuierate:

– Ascultă, eu, cînd am fost ultima oară la Conakry...

Urcă ceva în mine, de ce tocmai Conakry, se umflă şi se sparge, zdrențe de toate culorile plutesc mult timp prin cameră, înainte să cadă pe covor.

– Spune - face Irina cu o voce nouă, ciudată - tu, cînd ai fost ultima oară...

– Tobele, spun. Tobe mari, mici, cît un măr sau cît un vagon-cisternă. Roşii, negre, roşu cu negru. Rotunde, cilindrice, ovale, pătrate, am văzut chiar şi tobe de-a dreptul sferice, ca o minge, fructele uscate ale unui arbore ciudat, care nu creşte decît pe-acolo. Ritmînd

orice, mers, plîns, iubire, mîncare, moarte, rîs în hohote printre blocurile acelea moderne. Ritmînd paşii pe străzile lungi. Ritmînd fumul rafinăriilor peste dunele desertului învins. Ritmînd pulsul, valurile, foşnetul frunzelor de palmier. Tobe sofisticate de jazz, costînd sute în dolari americani, cu pielea savant întinsă pe rame nichelate, şi tobe fățuite rapid cu toporul din trunchiul unui baobab putred, prăbuşit de o mie de ani. Patul armelor, pe care palmele roze bat ritmuri de război, şi tobe din bidoane de gaz, mai ales tobe din bidoane goale de gaz, sub mîinile agile ale unui puşti numai în chiloți murdari, de abia i se vedeau mîinile, aşa repede bătea în bidonul ăla şi ritma savant, stîrnind ecouri între pereții de sticlă şi aluminiu...

Tac şi rămîn aşa, boțind cu genunchii cuvertura albastră; tresar cînd Irina mă mîngîie încet pe mînă, întreabă:

– Ritma, ce?

Nimic. Adaug pe un ton de scuză, nici eu nu ştiu de ce, dar există o legătură strînsă, şi cînd spun asta mă înfior scurt, trece prin mine zvîcnetul unui avion fulgerînd:

– Ştii, noi avem la comandament un palmier, lîngă uşă. Într-un hîrdău verde...

Irina se leagănă gînditoare, cobră înfăşurată în halatul albastru:

– Spune mai departe.

Mă retrag cu spatele, cobor de pe cuvertura boțită, fac o reverență, „s-a terminat”. Irina rosteşte clar, distinct, parcă despicînd aerul camerei cu un tăiş masiv de gheață:

– Păcat.

Şi mie îmi pare rău, dar asta-i. Pe urmă Irina se îmbracă iar eu mă plimb în cerc pe covor, încercînd să calc exact pe chenarul rotund din jurul inscripției „Visit Japan by Air Japan”. Fluier

admirativ cînd fata apare, adică încerc să fluier, aerul iese cu un fîsîit penibil dintre buzele brusc uscate, Irina priveşte blîndă şi îngăduitoare, în timp ce ochii îi lucesc molcom cu înțelepciunea tuturor generațiilor de femei albe şi negre care - s-au perindat vreodată pe planeta asta. „Gata”, coborîm în goană scările, în stradă mîngîi din mers capota de tablă gofrată a amfibiei ghemuite lîngă trotuar. Irina mă conduce pe drumuri numai de ea cunoscute, străduțe liniştite, pietruite, cu fire răzlețe de iarbă săracă răsărind între pietre, n-aş fi crezut străzile astea ascunse în inima Capitalei. Ieşim în Calea Victoriei, „ce zi e azi?” „joi”, Irina face „evident joi” adaugă nu ştiu ce despre soldați şi servitoare, dar nu pricep decît tîrziu ce a vrut să spună, mergem unul lîngă altul cu degetele mici prinse verigă, umerii ni se ating în mers, Irina e înaltă, aproape cît mine de înaltă, are în picioare sandale albe, simple, cu

tocul plat, cînd trecem pe lîngă vitrina cu oglinzi privesc cu coada ochiului şi mă ciupesc pe ascuns.

Intrăm la cinema, gata-gata să murim de rîs la un film al lui Cecil B. de Miile, „Seceră vîntul sălbatic”, distribuție de zile mari, John Wayne, Paulette Godard, amîndoi tineri cum n-aş fi sperat vreodată să-i văd, şi lucrul ăsta trebuia să mă pună în gardă. Piraţi, caracatițe de carton, corăbii eşuate pe stînci de mucava, toate astea cu un aer patetic şi pe un ton grozav de serios, declarații noaptea, pe ploaie, ținîndu-se strîns de copastie ca să nu fie luați de valuri. În final, nesperata convertire a eroului negativ. Gata, ni s-a făcut foame.

– Ştiu un loc, drăguț, Irina mă ia de braț, simplu,se lipeşte de mine cînd un autobuz IKARUS plin cu turişti blonzi trece aproape de noi, izbindu-ne fețele cu valuri de aer fierbinte, înțepător. Urcă în mine ceva, la început rece, pe urmă cald

şi liniştitor, se răspîndeşte moleşitor în tot corpul, fata asta subțire, fragilă, lipită încrezător şi cochet de umerii, de pieptul bluzei kaki cu epoleții împodobiți de păsări măiestre ştanțate în metal alb. Cinăm la „Minion”, chiar aşa scrie pe firmă, „Minion”, „frații Chivu” - explică Irina, numele nu-mi zice nimic, fata se miră, cum, vestiții frați Chivu, celebrii luptători în tranşeele alimentației publice, s-a, scris şi în „Flacăra” despre ei... Ridic din umeri, după ce reuşesc să mă concentrez îmi dau seama că mîncarea e într-adevăr excelentă, curînd iar nu ştiu ce mestec: Irina, puloverul simplu, fusta, sandalele albe-atît. „Noroc” – „noroc”, apă sau Tokaj din cel mai scump, băutura regilor şi a şefilor de state, au femeile darul ăsta, să nu arate deloc bine tocmai cînd vor ele să arate mai bine, rochii sclipitoare, umeri pudrați, coafuri savant răsucite, tendoanele gleznelor țiuind torturate,

strune prea întinse în prelungirea tocurilor înalte. Irina e aceeaşi, în uniforma albastră sau cu puloverul mulîndu-i-se cast pe piept. Mă ciupesc discret de piciorul învinețit, piciorul ustură liniştitor. Plătesc, fata mă apucă de braț, îmi răsuceşte încheietura cu palma în sus, aşezînd mîna pe masă: cicatricea roşie-vînătă, urîtă, pulsează de-a curmezişul palmei.

– Te-ai tăiat?

Nu m-am tăiat, am fost tăiat. Ochii Irinei lucesc, interesați.

– Spune.

Nu acum, mai tîrziu, sau mai bine - îmi promit - niciodată. Sînt unele lucruri care e bine să rămînă nescoase la iveală.

Noaptea e caldă, uscată, învăluitoare. Bulevardul Magheru se întinde pustiu, de trei ori mai larg, bucureştenii se culcă odată cu găinile pe care le-ar fi avut dacă ar fi rămas la țară. De fapt nici nu e atît de devreme, la aerodrom zborul o să mai

dureze o oră-două, pe urmă balizajul se va stinge, mă sugrumă o clipă, blînd, gheara aceea caldă: pe aerodromul meu se zboară, apoi se topeşte, rămîne suspendată în noapte, ca lumina proiectoarelor cînd se sting, fantomă albă deasupra pistei de beton, pălind şi pierzîndu-se în întuneric. Îmi spune că bulevardul ar fi o pistă ideală pentru aterizare forțată, atenție doar la firele de troleibuze şi cablurile subțiri din oțel pe care atîrnă, balansîndu-se deasupra intersecțiilor, stopurile.

– Cum fost cu mîna ta?

Ochii Irinei în lumina neonului, au ape liliachii şi părul lins luceşte opac, cască de misterios metal ultraviolet.

– Parcă ai fi Fata din Lună...

Irina se apropie, se lipeşte, ochii îi sînt pe undeva prin dreptul nasului meu, spune cu glas moale, şi-i simt respirația caldă:

– Nu mai fi atît de condescendent, oricum m-ai dat gata.

Pronunță „con-des-cen-dent”, țopăind pe vîrful consoanelor, cuvîntul are istoria lui şi a făcut carieră în toată aviația, constat, nu numai la vînătoare. Fată lasă capul pe spate, să mă poată privi fără să încrucişeze dizgrațios ochii.

– Pasagerii pentru Conakry, debarcarea. Hai iubitule povesteşte-mi cumplita istorie a tăieturii din palma ta cea dreaptă.

Bulevardul luminat oscilează în amplitudini largi, un sfert de cerc pe dreapta, un sfert de cerc pe stînga. Mă prind bine de balustrada care mărgineşte trotuarul am aceiaşi senzație ca înaintea saltului de noapte cu paraşuta cînd tîrînd picioarele prin fuselajul slab luminat al AN-ului îmi spuneam că dacă nu cad pînă la trapa dincolo de care vîjîie şi se zbate întunericul, atunci săr precis.

– Iubitule, cum îți place la Conakry?

Vocea Irinei se vrea ironică, dar îi tremură nu-ştiu-ce în fundul gîtului. Dumnezeule, un pilot de vînătoare cu o stewardesă pe curse externe!

...Tîrziu dar asta este tîrziu de tot, după ce s-a întîmplat ce era scris să se întîmple în cărțoiul acela gros şi terfelit, legat în piele şi strîns cu sfoară groasă. Irina se ridică într-un cot, lumina palidă de-afară joacă pe fața ei trasă, pe zîmbetul înțelegător al nemțoaicelor atîrnate deasupra divanului, pe vîrfurile nichelate amenințător ale lăncilor africane de la Steel Corporation. Se uita neîncrezătoare la mine, vede că nu dorm, atunci întreabă cu jumătate de gură, îngustînd ochii:

– Cînd naiba ai fost tu la Conakry?

Casc, de ce tocmai Conakry, dar niciodată n-am fost atît de aproape de continentul negru şi fierbinte, ritmul bătut de negrişorul cu chiloți face să

vibreze surd geamurile garsonierei din apropierea Pieței Romane.

– Astăzi, prima oara.

*

– Dumnezeule, iar începe!

E tîrziu, e noapte, o noapte năclăita de sudoare; în umărul drept s-a instalat o reptilă feroce numai cap, capul numai dinți, zeci, sute de dinți ascuțiți, aşezați în şiruri paralele, ca la rechini, şi toți dinții ronțăie mărunt, insistent. Durerea seacă, răspîndită în tot brațul, trezeşte de-a binelea. Mă aşez pe marginea divanului scund, în cameră e zăpuşeală cu toată fereastra deschisă, corpul s-a acoperit de transpirație lipicioasă. Stau ghemuit pe marginea divanului, cu bărbia rezemată de genunchi; pe parchet, lîngă piciorul desculț, Tellus macină noaptea cu limbi de aur, convertind-o în cifre reci, inteligibile: ore, minute, secunde. Acum 48 de ore eram

cu Irina, asta s-a întîmplat de mult, au trecut cîteva sute bune de ani, durerea sfredelitoare mă leagănă blînd pe marginea patului, înainte-înapoi, înainte-înapoi. Am un flacon mare, sticla brună, groasă, „a se feri de lumină”, stupefiantele lui Nae, iau durerea cu mîna, mîine zbor, nu pot urca în avion drogat ca ultimul haşişoman. Mă ridic în picioare, parchetul scîrțîie sub tălpile goale, să nu îl trezesc pe Chioru care doarme în camera de alături, răşchirat sub tabloul cu Baltic. Dibui după cablul radiatorului, priza, stau pe marginea divanului muşcîndu-mi buzele de durerea seacă, aştept sa se încălzească spirele de sîrmă groasă. S-a încins, aplec umărul cît mai aproape de grila lucind slab, în lumina roşie portocalie, nesigură, umărul zvîcneşte dureros. Căldura face bine, potoleşte, stau aşa, cu pielea sfîrîind, aproape lipită de metalul fierbinte. Un foşnet uşor dincolo

de uşă, ţăcănitul discret al ghearelor boante pe cimentul antreului, cum naiba nu moare de căldură cu cîrlionţii lucioşi?!... Clanţa coboară, uşa se întredeschide, prin crăpătura ingustă apare, necrezut de negru în penumbra roşiatică, capul lăţos al lui,Grifon.

– Marş!

...dar rău, şuierat aproape cu ură, cum n-aş vrea să mi se vorbească vreodată. Caniche-ul lui Chioru, care ştie cam tot ceea ce ar fi de ştiut despre mine, şi lucrul ăsta uluieşte şi indignează în egală măsură, se prelinge felin în cameră, fără să ia în seamă şoapta şuierată. Se recompune negru, uriaş, lîngă radiator, temperatura camerei creşte brusc cu cinci grade. Părul a apucat să-i crească după ce Chioru l-a tuns, firele scurte s-au transformat în cîrlionţi spiralaţi care fugeră sclipiri misterioase cînd se foieşte şi se întinde pe covor. Ochii, roşii în

incandescența sîrmelor de nichelină, privesc cu neîncrezătoare compătimire.

– Grifon, cară-te de aici!

Nu m-aş mira să-l aud vorbind, cîinele se face covrig, aştept să, ţîşnească din el sudoarea, ca o fîntînă arteziană oare cîinii or fi transpirînd? Se face covrig, cu botul pe labe, ochii roşii se rostogolesc trist sub streaşina bănuită a bretonului cochet. Grimasă, o mie de burghie sfredelesc umărul pe dinăuntru, Irina, dar în nopțile astea nu ar ajuta nici un Jumbo-jet umplut pînă la refuz cu cele mai reprezentative exemplare ale corpului de stewardese aparținînd marilor companii aeriene. Singurul lucru care ar putea ajuta cît de cît ar fi o cămaşă, o cămaşă nouă, moale, nepurtată, mulată răcoros pe umărul incandescent; o cămaşă în carouri mari cumpărată chiar acum din magazin, aleasă fără nici o ezitare din toate rafturile înțesate cu cămăşi multicolore.

O cămaşă moale de barchet, teacă, stavilă şi armură de puternice zale între mine şi omenirea dezlănțuită, unită într-o subtilă conspirație universală.

...Mă prinde un dor copleşitor să urc în maşină, să las camera fierbinte, radiatorul încins, caniche-ul înnebunitor de înțelept, să mă duc la magazinul din oraş şi să cumpăr o cămaşă în carouri mari. Dar la ora asta magazinele de cămăşi din oraş sînt de mult închise, lacătele cu cifru au ruginit în belciuge, responsabilii dorm liniştiți lîngă soțiile lor planturoase. De unde să cumpăr o cămaşă, noaptea, cînd toate magazinele de cămăşi din județ, din țară, din Europa, sînt închise? Copleşeşte imaginea unui continent cu toate magazinele de cămăşi închise, linişteşte, răutăcios şi pervers.

Grifon rîde de mine ridicînd capul uriaş, scoțând limba, gîfîind ca o locomotivă veche, aruncîndu-mi în față

toata duhoarea lui de caniche transpirat. Îl plesnesc peste bot, peste, nasul - prin nu ştiu ce minune - rece, dar cîinele nu se supără! Priveşte demn sub toată grămada de păr cîrlionțat, el n-are nici măcar speranța că mîine magazinele de cămăşi se vor deschide, şi o nouă zi senină se va revărsa deasupra Europei. Ridic mina, îl mîngii intre urechi, puțin spre ceafă, acolo unde le place caniche-ilor să fie scărpinați. Grifon îşi reia gîfîitul, mai zelos ca înainte, se moaie, se mlădie calin sub mîna mea, ştiu că nu e nevoie să explic cît regret că l-am plesnit adineauri. Stau aşa, cu umărul drept sfîrîind domol, lipit de grila încinsă, cu mîna stingă scărpinînd caniche-ul, şi mă gîndesc la interceptarea de mîine: graficul vitezelor de apropiere, dar parcă în avion repezit smintit pe curba de atac, mai am timp de graficul vitezelor de apropiere? Trebuie, îmi spun, curba smintită se linişteşte, se potoleşte, se

rotunjeşte savant într-o linie prelungă, lucind arcuită.

Sîrmele radiatorului țiuie slab, roşii de efort; în întunericul camerei se leagănă începețoşat oraşul, aşa cum îl vedeam din cabina avionului cu cupola smulsă; reptila numai dinți îşi vede linişţită de treabă, rozînd umărul, încet, şi tenace.

*

– Cînd eram mic, jucam rața şi rățoiul...

– Was ist das: rața şi rățoiul?

– Leapşa.

Stăm rezemați de căruciorul cu rachete, betonul pistei frige, aerul încins joacă la cîteva palme deasupra, solului deformînd orizontul, zebra, gofrînd fuselajele netede ale MIG-urilor, vălurind cauciucul roților masive. Mihăiță, blond, crîncen, țepos, pus pe harță, niciodată n-am avut un coechipier atît de neînduplecat, povesteşte copilăria lui pe

malul Dunării şi încerc să fiu atent, nu l-aş fi crezut capabil de asemenea performanță. Dar e ceva azi, lînced, furişat din betonul încins, venin moale, şi insinuant, pulsul, tensiunea-normal, avionul pregătit pentru zbor, atunci de unde otrava lipindu-mă de pămînt? - noaptea nedormită? sîcîiala din umăr? văl de inerție stingherind mişcările, şi restul.

Am făcut interceptarea, bine pe filmul de control şi pe planşetele navigatorilor din punctul de comandă, dar tot lînced, mişcînd manşa cu mînă străină, tresărind şi privind brusc bordul - turaj, con, ulei, indicații normale, pe care e nevoie să mi le impun normale, asta-i, sînt zile în care nu merge... Pîndeşte de undeva o nelinişte irațională, iscată din nimic, din amintirea prăbuşirilor trecute, din bănuiala prăbuşirilor viitoare, trebuie să mă scutur serios, să-mi spun că motorul toarce normal, avionul

răspunde ia comenzi ca de obicei, numai pilotul... Se iscă de undeva un protest surd, făcîndu-şi greu drum la suprafață, avertismentul laş şi protector al vocii interioare „hai, nu zbura azi, numai azi”, dar eu ştiu, cu un rest de luciditate, că în aviație, dacă asculți vocea interioară, rişti să nu mai zbori deloc. Mă întind pe betonul fierbinte, bag capul sub căruciorul cu rachete, la umbră. Mihăiță îi dă înainte despre jghiaburi de beton pline cu apă cristalină din care se adăpau caii, pe la încheieturi creşteau alge lungi, verzi, subțiri, unduind sub boturile cailor, caii se fereau să smulgă şi să mestece între boturile lor umede, cu perle de apă clară, scînteind discret la rădăcina firelor negre de păr, se fereau să rumege între dinții pătrați algele acelea verzi şi subțiri. Burta căruciorului pentru rachete e neagră, prăfuită, acoperită la cîțiva centimetri de ochii mei, cu vopsea groasă, zgrunțuroasă.

– Boss, vin avioanele.

Caii lui Mihăiță se împrăştie fără zgomot, se dizolvă în cerul păstos, mişcîndu-şi lent aripile albe, groase. „Boss”, mă smulge cuvîntul de sub căruciorul cu rachete, aşa spuneam în şcoală instructorilor de zbor, aşa am spus primului meu cap de formație în unitatea de luptă, şi încă, aşa îi spuneam noi unui om scund, robust, cu privire ageră, puțin obosită, şi cu cizme scurte, lustruite, din piele fină.

„Boss”, abia după ce repetă îmi dau seama că țeposul coechipier pe mine m-a strigat aşa, asta-i, ridic din umeri ieşind de sub cărucior, copacii sfrijiți de lîngă celula de alarmă ridică şi ei din umeri, o rafală puternică de vînt vine, îi apleacă zgribulindu-i, cîteva frunze uscate, prea uscate de vara asta fierbinte, se smulg şi se rotesc aiurea într-un nor de praf cenuşiu-albastru, ca o amintire.

Mihăiță zboară bine, e gata-gata să intre în mine o singură dată, la o schimbare de eşalonare, trag de manşă, avionul lui trece pe dedesubt înclinat la cuțit, zbîrnîind încordat, încercînd să se oprească. A fost vina mea, nu se fac manevre cu ochii coechipierului în soare, înclin concesiv din aripi, hai, ia-ți locul în formație. Coborîm lin bordul-normal, viteza - 900 kilometri pe oră. Scot frînele, reduc brutal motorul la relanti, avionul lui Mihăiță lunecă pe lîngă mine încercînd zadarnic să se oprească. Văd sclipirea scurtă a retrovizorului, Mihai a întors oglinda, mă caută. În coborîre, la 5000 de metri, intrăm în nori, adică MIG-ul lui Mihăiță străpunge dintr-o parte în alta ceva bizar ce s-ar vrea nor dar nu reuşeşte să fie, şi apare din nou profilat pe fondul stîlpilor de abur. Zburăm printre coloane albe de stîncă, marmură de vis, răsucită în volute fierbînd înăbuşit, pădure împietrită între

cer şi pămînt, nori ciudați, ori aici e locul unde cerul se sprijină de pămînt? N-am mai văzut, turnuri de 4-5000 de metri înălțime, groase abia cît două-trei lungimi de fuselaj, le tulburăm încremenirea cu zborul nostru. Evit instinctiv, printr-un viraj la cuțit, un contrafort de rocă vînătă, deriva înaltă a MIG-ului din față sclipeşte fulgerat prin dreptul cabinei. Mihai înclină avionul ocolind o coloană nemişcată, începem un fel de v-ați-ascunselea, goană bezmetică, printre trunchiuri imense, virînd scurt, întorcînd avioanele chinuit, pe coadă, cu palonierul pînă în fund, încercînd în ultima clipă să evităm întîlnirea. Tubul Pitot zgîrie dîre adînci în carnea dură, albă, vîrfurile planurilor şterg şi se afundă în stîncă, mă adun în mine aşteptînd sunetul scrîşnit al metalului izbind piatra. Ne fugărim prin pădurea incredibilă, îmi joacă în parbriz bolovani ciclopici, aruncați unul peste altul,

înclin, trag manşa în burtă, avionul geme şi se repede, pe un plan, vălul roşu al suprasarcinei pe ochii arşi, orbi holbați, în orbitele uscate, palonier, limba glisadei zboară tremurînd într-un colț al cadranului, se striveşte cupola cabinei de altă coloană, ocolesc în ultima clipă, viraj, mîna atîrnă grea agățată de manşă, îmi curg ochii în obraji, obrajii în mască, masca mă apasă pe gît, se prăvălesc pe umeri, îngropînd în scaun, tonele de metal argintiu ale avionului. Redresare, zbor orizontal, îmi umple parbrizul o poartă imensă de cetate, stîlpii grei, penumbra de sub bolțile reci, n-o să pot trece cu avionul drept, înclin. MIG-ul îşi joacă întunericul şi lumina pe planurile boante cînd pătrundem sub lespedea grea, cenuşie, care acoperă cerul şi ne striveşte. Izbucnim dincolo gata să luăm în bot o stîncă imensă, tubul Pitot frînt, strălucitor, botul scrîşnind pe granit, piatra imensă,

cabina în țăndări, gheizerul înghețat de lumină pe albastrul încremenit al gîndurilor, viraj, VIRAJ! şi mă ghemuiesc în chingi simțind izbitura. Stînca se pulverizează sub burta nituită, mi-e gura uscată, coloana grea, masivă, clătinîndu-se între cer şi pămînt. Se prăvăleşte peste mine, ridic brațul, fulgeră izbitura în frunte, între ochi, îmi curge țeasta sub cască, lungi şiroaie de sînge... Apă, smulg masca de pe față, mă ustură sarea strânsă în marginea moale de piele subțire. Mihai se repede, văd avionul fulgerînd o clipă departe, prin desimea pădurii de piatră, se repede vertical în sus, între două coloane înalte, ştergînd cu burta un povîrniş amețitor - şi se pierde, scînteind în albastru. Am scăpat, nu, gaura neagră, îngustă, mă laminează tăcută cu tonele de stîncă de abur, mă amestecă cu avionul, cu focul, cu duralul - dincolo nimic. Bîjbîi într-un văl de ceață groasă, vrajă rea coborîtă peste

mine şi peste avion - giroorizontul. Mă izbeşte lumina, ochii, soarele orbind între doi pereți prăvăliți din înalt. Zbor într-un defileu strălucitor, am trecut dincolo - dincolo de ce? aşa ceva nu rezistă, nu poate, fi, înțelegi? - N-AR REZISTA! - în lumea de dincolo pe pistă, aprozar, autobuz - se resping, nu se pot aduna în aceeaşi existență, îmi scapără creierul scîntei sub cască, zbor în vis, asta-i, asta trebuie să fie - zbor în vis, şi pereții imenşi de marmură albă, atîrnați din nimic, prăvăliți spre nimic, dezgolind deasupra o fîşie îngustă de albastru strălucitor, topit, albastru, mai albastru, şi iar, topit în propria lui lumină. Pereții defileului se dau în lături, dispar într-o prăpastie de lumină, MIG-ul țîşneşte în senin sclipindu-şi burta la soare, şandelă repezită spre cerul albastru, cu tubul Pitot sprijinit de punctul în care axa planetei intersectează bolta.

11

Încerc să descui, cheia înțepeneşte în broască, nu se răsuceşte, apăs clanța, uşa se deschide. Intru fluierînd cîntecul despre piloții cei îndrăzneți, îndrăzneți, şi-n escadrilă vei găsi numai aşa băieți, a uitat Chioru să încuie cînd a plecat, la noi încuiatul e mai mult un moft şi oricum, hoții, n-ar găsi aici tacîmuri de argint, oricît şi-ar da silința. Mă întind pe divanul scund din camera mea, au venit azi nişte tipi să cunoască activitatea noastră eroică şi neobişnuită, arhitecți de pe şantierul combinatului, Zet m-a pus să îmbrac costumul de suprasarcină şi să prezint un avion, arătam foarte eroic cu încîlceala aceea de tuburi, fermoare, şireturi şi copci strălucitoare, printre junii în blugi şi tricouri colorate. Fiecare cu treaba lui, îmi spun, ei lasă în urmă ziduri solide,

cu uşi şi ferestre, oamenii se nasc, mănîncă, iubesc, bolesc şi mor între zidurile alea, iar în dreptul intrării e agățată o tăbliță cu numele arhitectului, eventual şi anul construcției. Dacă tipul e vanitos, literele sînt aurite cu dichis. Eu n-o să las nimic în urmă, zborul, aer, traiectoriile se şterg, dacă după fiecare avion ar rămâne urma trecerii sale, cerul s-ar acoperi de o dantelărie bizară, care n-ar lăsa lumina soarelui să pătrundă. E ceva o... o meserie, în sfîrşit, ca a mea te vrea total, nu lasă decît foarte puțin, am treizeci şi doi de ani. Dumnezeule, cînd s-au adunat 32?! n-am făcut încă nimic aşa, solid, la care să vină grămadă oamenii şi să se închine uluiți, ca la turnul înclinat din Pisa. Se pare că nici nu voi face; iar dacă ăsta e riscul meu ca pilot de vînătoare, sînt gata să mi-l asum încă o dată, şi încă, şi încă... Şi încă, melodia aceea molcomă, auzindu-se prin zid din odaia lui Chioru. A lăsat mag-ul

în priză, dar scula lui e sofisticată, are tot felul de butoane, ochi magici, miliampermetre, şi un sistem original de oprire automată. S-o fi defectat oprirea automată, dar Chioru n-are role să cînte 6-7 ore, cît a trecut de cînd a plecat el în alarma. Dincolo... mă ridic, şi de ce tremură mîinile cînd trag pantalonii şi închei centura? Prietenul meu nu-şi consumă amorurile la domiciliu, iar uşa de la apartamentul nostru a avut dintotdeauna trei chei, una a mea, luceşte stins pe masă, două pentru Chioru, adică pentru el şi pentru nevastă-sa, dar Maria s-a dus fluierînd... Ies, bat încet, cu degetul îndoit, parcă ar fi din coajă de ou uşa îngustă, vopsită în verde şi alb. Nu răspunde nimeni, muzica molcomă, am bătut prea încet, nu pot recunoaşte melodia, lucrul ăsta înfioară ca o prevestire. Apăs clanța, intru, la urma urmei sînt la mine acasă... şi nu țin minte să fi văzut la

mine acasă fata asta, dormind aproape lipită de peretele văruit, sub tabloul neînrămat. Păr blond revărsat, tricoul alb, subțire, prin care se întrevede mat sutienul îngust - întotdeauna m-am întrebat ce fac tipele cu sînii, atunci cînd dorm pe burta. Poartă blugi, dar blugi oneşti, strîmți, nebrodați - ca ăştia care se poartă acum - blugi adevărați, munciți, destrămați la manşete, şi aşa cum doarme, cu picioarele lungi lipite, dreaptă, încordată pînă şi în somn - pluteşte în jurul ei o încordare, dacă aş mai face un pas aerul ar plezni şi ar țiui strident ca o coardă de arc după ce săgeata a plecat - îmi zic că fata asta e o sabie, iar eu n-am deloc dispoziția unuia care scoate asemenea săbii din teacă. Aşa că privesc din uşă banda de catifea neagră care-i strînge părul, trecînd peste tîmple modă indiană, în somn panglica a alunecat, s-a strîmbat nu ştiu cum, îmi spun că trebuie să-i acopere ochii

agățînd genele lungi, pentru că asemenea fete au întotdeauna gene lungi, trebuie. Rolele mag-ului se învîrtesc încet chiar lîngă mîna căzută şi răsucită, virfurile degetelor ating ochiul magic clipind verde, liniştitor. Admir interior gusturile prietenului meu: mă miră gîndul fugar şi incert despre Maria. Maria, la urma-urmei, era roşcată şi crîncenă ultima oară cînd am văzut-o, stația de tramvai, ziua cenuşie, joasă, dar astea sînt lucruri care se schimbă. Fac un pas înapoi, parchetul scîrțîie, fata din pat se răsuceşte...

– Hei?

Glasul somnoros opreşte şi întoarce, ca o trombă de taifun. În pat Maria, soția, fosta soție a lui Chioru, cea pe care o ştiam mereu blondă dar fusese roşcată la ultima noastră întîlnire, însă astea sînt lucruri schimbătoare, mă rog, altele sînt lucrurile care rămîn neschimbate. Şi nici măcar alea. Maria

s-a adunat în vîrful patului, genunchii la gură, brațele inel în jurul genunchilor, nu face nici o mişcare să îndrepte panglica de catifea neagră, modă indiană, care a alunecat în diagonală pe fruntea bronzată, şi acoperă urît ochiul stîng.

– Bebe cînd vine?

Bebe este Chioru, în acte.

Maria are pe mîă un ceas mare de tot, care acoperă încheietura, din uşă citesc fără efort ora. Chioru mai are patru ceasuri bune de linişte pînă la surpriză, dacă nu-i telefonez eu la celulă. Şi aşa cum par să stea lucrurile, n-o să telefonez. Mă uit prostit la fîşia îngustă de catifea neagră coboară în diagonală pe frunte, se lățeşte în dreptul sprîncenelor subțiri, acoperă ochiul stîng, se îngustează din nou în colțul pleoapei descoperind păienjenişul de... riduri da, astea sînt riduri, liniile fine care se adună şi se pierd spre tîmplă,

deodată mă revoltă inutil ridurile Mariei, cei 32 de ani ai mei, arhitecții neruşinat de tineri care tot timpul păreau că stau pînă la genunchi în betonul unei temelii solide, şi mai ales catifeaua neagră. Am mai văzut asemenea panglici, dar nu la indieni.

– Se vindecă?

Degetul întins tremură alb pe catifeaua neagră. Maria ridică din umeri, răspunde cu voce obişnuită, adică încearcă să răspundă cu vocea ei obişnuită; pentru că niciodată nu ştim cum sună şi care este adevărata noastră voce.

– Nu mai are ce să se vindece.

– Aha.

Nu cred că arăt chiar aşa cum aş vrea eu să arăt; mestec în gol şi înghit un nod mare, cît un butoi cu praf de puşcă. Un butoi de pulbere cu fitilul aprins, dacă înțelegi:

– Ei, dormi. Îmi pare rău că te-am deranjat.

Maria rîde, mă simt idiot în strălucirea dinților albi, n-am auzit-o niciodată rîzînd atît de plin, ştiu că trebuie să doară cumplit rîsul acela:

– Ți se citeşte pe față, aviatorule: Chioru şi Chioara.

Stau năuc în uşă, pilotul cel îndrăzneț-îndrăzneț, nu țin minte ca Maria, să fi citit vreodată gîndurile cuiva, dacă s-ar fi priceput la asta multe lucruri nu s-ar fi întîmplat sau poate s-ar fi întîmplat dar altfel, mult mai altfel.

– Dumnezeule, ce mutră. Nu-ți trece prin cap că M-AM OBIŞNUIT CU ASTA?

Face un gest aruncînd parul pe spate, şarpele de catifea neagră îi înconjoară capul, i-l strînge ca un cerc de oțel oxidat: fată dragă, există lucruri cu care nu te poți obişnui. Vin lîngă pat, mă aşed lîngă ea cu mişcări moi, de vată. S-a întors spre mine, ochiul teafăr, cutele

din colțul pleoapei, nasul cu marginea nărilor subțiri fremătînd, arcul amar al buzelor, nimic rece, nimic trufaş, o femeie frumoasă, foarte frumoasă, necăjită, puțin înspăimîntată de ce o să urmeze în următoarele cîteva ceasuri. Şi dintr-o dată simt, nu s-a mai întîmplat niciodată, cu mîinile, cu picioarele, cu capul, de-a valma - simt tot, cutremurat, că Maria a trecut în ultimii doi-trei ani, de cînd a dispărut, prin ce n-am trecut eu în zece ani de vînătoare supersonică.

– Ce noutăți?

Stă cu picioarele întinse peste marginea patului, cu spatele rezemat de zid; deasupra, albastrul mării, verdele chiparoşilor, acoperişul vilei înecate în vegetație.

– Vali a...

– Am aflat.

Asta se află întotdeauna, dracu ştie cum. Alte noutăți nu-mi aduc aminte. Tăcem cuvios, pe urmă nu mai pot

răbda, răbufneşte o întrebare frămîntată încă de cînd am auzit melodia aceea molcomă pe care n-am putut recunoaşte-o, abia acum îmi dau seama că banda s-a terminat şi magnetofonul s-a oprit cu un declic sec:

– Tu ai păstrat cheia de aici tot timpul cît... înțelegi, nu? Maria înclină capul, labele picioarelor cu unghii trandafirii joacă nervos pe parchet, ieşite din manşetele scămoşate ale blugilor. E atîta spaimă şi neputință în mişcarea aceea, picioarele goale pe parchetul curat dar nelustruit, cu aşchii mărunte la marginea lemnului, de prea mult frecat, Maria-aisberg topită, Maria-aisberg caldă, calda ca o coastă de deal cu vii, toamna, cînd frunzele sînt roşii şi mai e încă soare. Nervii de pilot mă lasă, se duc aiurea să colinde meleagurile pe care adastă bărbăteşti isprăvi învelite în oțeluri lucitoare, eu ştiu ce o să fie, Maria, dar nu-ți pot, n-am voie să spun,

dacă totuşi nu va urma ceea ce ştiu eu că *trebuie* să urmeze?! Aşa că mă ridic şi încerc să spun cu vocea de toate zilele, dar nu reuşesc, pentru că niciodată nu ştim cum sună şi care este adevărata noastră, voce.

– Culcă-te. Culcă-te, Maria.

Ies pe vîrfuri, închid uşa cît de încet pot. Merg la garaj şi şovăi, apoi aleg amfibia lui Chioru, mai potrivită, cu roțile ei înalte şi groase, cu botul ei teşit din fier masiv, cu tăietura dreaptă şi severă a parbrizului - mai potrivită cu lava seacă care fierbe mărunt şi amarnic în mine; asta-i nebunie, dar zborul pe avionul rînjit, arhitecții de astăzi neruşinat de tineri, catifeaua neagră a Mariei, casca plesnită a lui Vali, astea ce dracu sînt?! Încerc să mă liniştesc strîngînd în pumni volanul gros, viață, simplu, dar ce, viața nu-i aiurea, n-o ia cîteodată razna de n-o poți ajunge nici cu supersonicul? şi la urma urmei îmi

pot permite cinci minute de pierderea minților. Cotesc pe un drum de țară, merg cîteva sute de metri ridicînd o perdea de praf, opresc icnit, apăs frîna pînă la fund, fără să scot din viteză. Dumnezeule, Chioru şi Chioara, asta nu-i nebunie? Sar din maşină împiedicîndu-mă în bulgării tari de pămînt, ce naiba au arat aici, în alte părți nici n-au strîns grîul. Mă uit în jur, singur cu amfibia sub cerul pustiu, îmi lipesc spinarea transpirată de tabla gofrată, pe cîmpul ăsta împănat cu stîlpi şi brăzdat de canale n-aş risca niciodată o aterizare forțată.

*

Mai tîrziu, dar asta se întîmplă tîrziu de tot, după ce m-am obişnuit cu paşii Mariei pe scară şi în antreu, cu telefoanele chemînd-o la spital în toiul nopții, după ce am învățat iar să bat în uşă înainte de a intra la baie şi Grifon s-

a resemnat să doarmă în camera mea, după ce panglica neagră de catifea uscîndu-se pe balcon a devenit o prezență neluată în seamă - într-o noapte, venind de la zbor, Chioru întreabă, şi paşii lui au o rezonanță misterioasă pe betonul aleii:

– Ştii ce a pățit Maria la ochi?

...dar tu ce-ai pățit, oricît ai încerca să pari lord în continuare, ştii că se întîmplă să fluieri vreun cîntec printre dinți?

Ridic din umeri:

– Un accident.

– Da, face Chioru, şi nu ştiu ce teribilă satisfacție îi răzbate prin vocea stăpînită. Cu un Zlin. La aeroclub.

Zlin, jucărioarele acelea cu nasul roşu şi tren neescamotabil.

– Spune - urmează prietenul meu, rar, cîntărind cu grijă cuvintele, ca atunci cînd destăinui un lucru grav, asupra căruia nu eşti încă pe deplin lămurit -

spune că încerca să înțeleagă - face un gest rotund, se întoarce pe jumătate, astfel ca gestul lui să-i cuprindă şi pe cei rămaşi în spatele nostru, şi pe cei care ne-au luat-o înainte, şi balizajul pistei, şi siluetele opace, neclare ale hangarelor - încerca să priceapă chestia asta... nu înțelegea ce facem aici.

– Cam scump.

– Pretinde că a reuşit, spune Chioru, dar din tonul lui pricep că nu e prea convins, ca să reuşeşti trebuie să porți o cască grea de metal alb şi un costum complicat, incomod, cu multe tuburi şi fermoare. Trebuie să ții o manşă în mînă, sau măcar s-o fi ținut vreodată, dar nu orice manşă, ci una grea, încărcată, de avion de luptă. Trebuie să simți motorul arzînd în spate cu 2000 de grade Celsius, trebuie să cunoşti tînguirea aerului sfîşiat la 2500 de kilometri pe oră. Să fi văzut măcar o dată cerul de dincolo de 22 de mii de

metri, să simți legănarea moale a avionului nemaiținîndu-se pe aerul rar şi înghețat. Chioru, care cunoaşte bine toate astea, adaugă repede, dorind să se convingă, cu glasul brusc repezit, puțin sălbatic, mai mult mîrîie decît vorbeşte

– Dar e aici.

*

Motorul dublei uruie înfundat, din cabina a doua, lipit cu scaunul de nasul compresorului, îl aud şi-l simt altfel, mai strident decît în MIG-ul meu.

– Decolăm.

– Confirm.

Casca lui Maître se înclină, avionul zvîcneşte, maneta de gaze, manşa, dar asta numai aşa, urmărite cu mîna de la 2-3 centimetri, tot ce e instinct se încordează, mîinile pe comenzi, mîinile jos de pe comenzi, botul dublei se ridică, se leagănă pe orizont în sus, în jos, 300-320 kilometri pe oră, încă puțin şi ne-am

desprins, asta-i, să las avionul pe mîna celui din față, gata oricînd să intervin. Adică pînă în ultimul moment, şi doar atunci, cu o manevră e-ner-gi-că... pentru că altfel n-ar avea nici un rost. Avionul glisează imperceptibil spre stînga, se apropie de şirul balize. Încă puțin, poate vede, nu vede, presez palonierul, Maître simte mişcarea, apasă scurt intercomunicația.

– Te fură.

– Văzut.

Ne desprindem, 10 grade în urcare, trenul, flapsul, dar aşa, urmărind manevrele numai din ochi, becurile confirmă: escamotat. Îmi las mîinile pe genunchi fără să fi atins manşa, Mitică virează spre poligon, proiectilele reactive aer-sol, urîte şi negre, adulmecă de sub planuri cu capetele obtuze, îmbrăcate în aramă. Ținta albă marcată cu var pe pămîntul cenuşiu, frămîntat, plin de cratere şi gropi, avionul se înclină pe

aripă, 4000 de metri, reduce motorul. prea lent, mă îndrept în scaun lipindu-mă țeapăn de spătarul înalt, ştiu ce o să urmeze. Dubla şovăie, cabrează mult, prea mult, se răstoarnă pe aripa stingă. Se opreşte o clipă aproape pe spate, îşi pleacă botul, începe să lunece, din ce în ce mai repede, spre pământ. În cabina din față cercul luminos al colimatorului încadrează ținta, dubla se leagănă moale, nu încă, nu trage, tremură, vibrează puternic, se poticneşte şi sare, ştiam, cu înclinarea, asta la viteză mică...

– Nu trage!

Pământul s-a mutat, haotic, între genunchii mei, îl văd pe deasupra capului cu cască albă din prima cabină, pe deasupra botului, vîrful nichelat al tubului Pitot lasă o urmă argintie în apa mîloasă a fluviului.

– Redresează! Redresează!

Manşa e grea, tragem amîndoi de ea, „ultimul moment” aproape, a trecut cînd intervin; trecem jos, sub o sută de metri, la verticala țintei, şi mă abțin,de la comentariile necesare.

– Ia înălțime.

Din nou viraj, strîns, angajare pe țintă, dar în ritmul ăsta n-o să termine niciodată, o să rămînă iar agățat în partea de sus a traiectoriei, la dispoziția oricărui amator de tir antiaerian.

Dubla cade pe spate, atîrnăm în chingi, cădem mai repede decît avionul, suprasarcină negativă, adică intestinele apăsînd pe stomac, stomacul pe plămîni, plamînii golindu-se de aer, strîngîndu-se, încercînd să iasă pe gură, casca rezemată de cupolă, corpul sprijinindu-se şi încercînd să pivoteze în jurul gîtului încordat, sufocat în strînsoarea costumului de suprasarcină. Nu facem corp comun cu avionul, astea sînt momentele cele mai dificile, agățat de

manşă, căzînd spre pămînt cu cele zece tone ale aparatului deasupra, mîna se încordează, se crispează, tot ce mai rămîne instinct, spune să trag manşa, să lipesc din nou avionul de mine, dar în limită de viteză asta înseamnă săritură, tremurul repezit, saltul diliu pe o aripă, pămîntul rotindu-se aiurea, aproape, mult prea aproape, amestecat cu cer, cu soare, cu frînturi din tabloul de bord, manşa zbătîndu-se înnebunită între picioare, palonierul izbit duşmănos de mişcările bezmetice ale direcției, geamătul neputincios al metalului ostenit de forțe ostile, încă nu deplin cunoscute. Dubla curge, se lasă peste noi lichefiată, liniştea nefirească care însoțeşte limita de viteză e înlocuită treptat cu vuietul aerului în jurul fuselajului. La 600 de kilometri pe oră trag în sfîrşit manşa înscriind avionul pe o curbă strînsă, forța centrifugă apasă în scaun lipindu-mă de metal; abia acum

respir uşurat. Există undeva un articol de regulament, prevede sec că instructorul răspunde pentru tot ce se întîmplă în zborul cu dubla; avionul şi restul. Maître încearcă să pună colimatorul pe țintă, mişcari: mici, fine, dar nu mai are nici un rost.

– Să nu tragi: Ce-a fost asta?

– Atac!...

– Te dă jos.

Asta-i argumentul, te dă jos. Dubla se chinuie într-un viraj de luptă scîrțîit, ca la şcoală, Dumnezeule, cu ce băbuță ai învățat aviație?!

– Lasă-l la mine.

Contactele pe cabina a doua, avionul freamătă, se clatină, se aşează drept pe aripile scurte şi boante. Motorul în plin, la peste 800 de kilometri pe oră viraj cu MIG-ul aproape răsturnat, viraj strîns, botul sub orizont, 5-6 g, asta înseamnă că cele 70 de kilograme ale mele atîrnă acum 3,5 chintale, cît un elefant mai

mic, trebuie să judec cu un creier în care curge sîngele dens ca mercurul, şi, menţin botul dublei pe orizont cu muşchi grei, osteniţi de propria greutate, tescuiţi sub apăsarea costumului de kapron. În ochii holbaţi sub cască, negrul bordului se amestecă cu hăul din mine, numai cercul văruit al ţintei, alb, soarbe tăcut; explodează mut difuze greutăţi de întuneric, pe piept, pe umeri, pe coapse, trebuie cu viteză unghiulară maximă, şi vocea chinuită, strivită de cerul gurii, horcăind din prima cabină: „O.K, boss". Nu mai puţin de 800 kilometri la oră, aşa se fac virajele astea spre pămînt, prăbuşire abruptă, ţinta crescînd în vizor, acul altimetru- lui fluturat, meşterind cifrele, dar nu încă, nu trage, încă puţin - răbdare - reuşeşte să ai răbdare în timp ce avionul se prăbuşeşte spre pămînt cu 800-850-900 de kilometri pe oră, să-ţi calculezi lucid şansele, să introduci corecţia, să

încadrezi ținta, s-o aştepți apropiindu-se, crescînd, umflîndu-se, mărindu-se nemăsurat în vizor...

– Trage!

A zvîcnit scurt, ne prăvălim spre sol, două panglici de fum cenuşiu, dîrele rachetelor plecate, 1000 de kilometri pe oră la două sute de metri înălțime, asta înseamnă nici trei secunde de zbor, manşa, botul avionului înfigîndu-se ascuțit în pămînt drept în mijlocul unei intersecții de drumuri prăfuite. Şovăie, numai tîrziu, aproape prea tîrziu, se hotărăşte să urce spre orizont. Altimetrul sub zero, înclin, nu mult, 15-20 de grade, manşa în burtă, din nou explozia greutăților tăcute de întuneric incandescent, neliniştitor, cerul albastru întunecîndu-se ca un fund de ocean, acolo unde soarele nu ajunge niciodată, urcăm pe verticală, vălul negru dispare treptat, roşu, albastru - albastrul cerului de sub noi, cu pămîntul deasupra

capului întorc avionul pe față într-o jumătate de tonou, asta se cheamă immelman oblic, nu ştiu precis cu cîți de „m” şi cîți de „l”, şi nu-i moft de profesionist. Maître, e necesar, pentru că altfel te dă jos...

– Cum a fost?

– Prost. În dreapta şi prea în față.

– Amîndoi.

Răsucim avionul pe aripă, soarele bate scurt în planurile boante, lucirea tîmpă a ogivelor îmbrăcate în aramă; motorul redus, ne repezim spre pămînt cu capul înainte şi cu avionul peste noi, strîns, ghemotoace negre de plumb fierbinte aleargă prin vine, prin muşchi; panglica fluviului curgînd printre paloniere, botul sub țintă, aşteaptă. AŞTEAPTĂ! - corecția, lucid, acul altimetrului, viteza, iar altimetrul - acum! Cer, pămîntul rămîne în urmă cu cercul alb al țintei, forțaj, albastru, numai albastru, tubul Pitot înfipt o clipă în soare şi zburăm

aşa, ducînd globul incandescent de căldură aurie şi fremătătoare în botul rînjit al avionului. Goana cifrelor albe pe cadranele negre, semitonou, pămîntul se leagănă, se roteşte jumătate de cerc, aşezîndu-se firesc şi liniştitor sub noi.

– Cum a fost?

– În cerc.

Şi iar viraj nebun, răsturnat, botul sub țintă, redu, corecție, aşteaptă, aşteaptă-te pe tine. acum – trage! - şi iarăşi, şi iarăşi toată tencuiala căzută, rămasă în urmă, jos, numai noi, tripletă nebună, căutîndu-ne, găsindu-ne - aici, de aici ne tragem puterea de a spune: „dacă nu faci aşa, te doboară!” - unicul argument valabil, dealurile gonind bezmetice sub aripă, două sute de metri, trei secunde de prăbuşire, „foc!” buclele generoase ale fluviului împletindu-se cu cerul dincolo de cupola cabinei, şi strigătul lui Maître:

– Boss, lasă-mă pe mine, boss!

Îl las, atîrn în chingi, mă izbesc cu casca de cupolă manevrele încă necizelate din prima cabină. Plecăm acasă într-un tîrziu, după ce s-a aprins becul roşu care avertizează că nu mai avem gaz decît pentru 15 minute de zbor. Aterizăm din priză directă, ultimii, fără să mai facem turul de pistă, după ce coborîm din avion Maître se întoarce spre mine, pe față îi joacă un zîmbet nătîng, nestăpînit, nu ştie de el, nu-l simte, aşa cum nu simte că e ud, ud leoarcă de sudoarea care a trecut prin salopeta subțire de milaneză, prin țesătura de kapron a costumului de suprasarcină, şi pătează urît combinezonul albastru de zbor.

*

Trecem pe lîngă comandament, cineva tocmai a intrat, uşile batante de sticlă se zbat, flutură, aruncînd bucăți bezmetice de lumină pe gardul viu care mărgineşte

aleea. Mîngîie fața bucățile de lumină, fulgeră sub ochi, încălzesc obrazul, se sparg în liniştea umbroasă, trimițîndumă urgent în urmă cu cîțiva ani, venisem de curînd în unitate, ceva răsucit adormit în mine, se trezeşte brusc.

– Ia o piatră, Maître.

Mitică priveşte nedumerit, fără să ştie de unde-mi vine lehamitea din glas. Culege de pe marginea aleii o piatră rotunjită, ceva mai mare ca un ou de găină, şi mai plată, o piatră tocmai bună, se uită cu piatra atîrnînd în mînă, îi prind privirea:

– Sparge una din uşile alea, Maître. Oricare.

Degetele se desfac, piatra cade pocnind sec pe beton, se rostogoleşte, se clatină puțin, se opreşte sub tufele gardului viu.

– Boss, eşti nebun.

Ridic din umeri, cum se repetă istoria. Nici eu n-am spart, regret ori de cîte ori

trec pe lîngă o uşă batantă de sticlă, care se zbate şi flutură aruncând bucăți bezmetice de lumină. Dar Maître nu l-a cunoscut pe colonelul bătrîn, adică era bătrîn pentru un pilot, statura masivă, fața aspră, cutele adînci care, plecau de sub ochi marcîndu-i nasul puternic, strîngînd gura într-o acoladă tristă şi îndîrjită. Tristețe tainică de aviator bătrîn, apărută, strînsă, clocită în mii de ore de zbor, numai el cu avionul.

...Piloții bătrîni erau bronzați, unii cărunți, alții cheliți de căptuşeala aspră a căştilor de zbor: aveau zâmbete cu o scînteie ascunsă de maliţiozitate în cutele dese din colțul ochilor. Se cufundau în zbor ca într-o baie de tinerețe - aveau vîrsta avioanelor, aşa cum toți aveam vârsta avioanelor; foarte rar se întîmplă ca un avion să aibă anii piloților. Îi recunoşteam după manevre, buclele lor perfecte nu se turteau, tonourile zvîcneau şerpeşte, biciuind

scurt, immelmanurile se terminau sus de tot, topite în albastru. Îşi mobilau cerul cu nori albi, pufoşi, pe care-i mutau după voia lor şi-i aveau totdeauna la îndemînă, să-i spulbere, sau să se ascundă în ei răsucindu-se scurt, sclipind planurile în soare. Dispăreau brusc, cufundați în opacitatea fremătînd domol, şi apăreau neaşteptat în spatele avionului - țintă, exact pe curba ideală de atac. Călcau pămîntul cu paşi măsurați, cîntărind pe sub sprîncene şi încruntîndu-se să înțeleagă.

– Sparge!

Ne întorceam de la zbor, primul meu zbor pe supersonic, adică ceva nesperat, visat tainic în paturile suprapuse din liceul militar şi din şcoala de aviație; cum răsucise dubla colonelul, se mula metalul sub manşa mînuită de mîna grea, vînoasă, urla aerul despicat în jurul nostru, tînguindu-se în gemete numai acolo şi atunci cunoscute!

– Uite puştiule, cum se înfige în cerul patriei pasărea de foc cu cioc de fier forjat!

Se înfigea răsucindu-se în tonouri ample, bolboroseam aiurea în prima cabină, ăsta este zbor - ZBORUL îl atingeam, îl trăiam, mi-l făceam cu mîinile mele.

– Îți place, fiule?

Pe urmă jos, pasul legănat, mă țineam ca un cățel după umerii masivi, nedumerirea cu care am ridicat piatra de pe marginea aleii, parcă o țin acum în mină, rotunjită, ceva mai mare şi mai plată decît un ou de găina, sunetul sec cînd mi-a căzut din mînă...

Nu erau deloc blînzi ochii albaştri, puțin tulburi de ani, de zboruri, de cîte ceruri albastre s-or fi oglindit în ei.

– Rîmă. Eu am spart geamul meu.

A fost între noi o îndîrjire mută, care urca şi în cabina avionului, se întindea legîndu-ne ca o coardă sălcie oriunde am

fi fost, n-a pleznit zbîrnîind decît la banchetul acela fastuos, trist ca un prohod, cînd toți am venit în mare ținută, cu decorații zornăindu-ne pe piept şi împiedicîndu-ne în stiletele noi, atunci primite. Era banchetul, de adio, se pensiona colonelul cu privirea tristă, albastră, tulbure, atunci mi-am spus prima oară că decît un aviator pensionat... L-am urmărit tot timpul cît a făcut turul de adio, ultimul tur de pistă din viața lui, nu viața de aviator, viață în general - mă dureau ochii de încordare în amurgul portocaliu, trebuia să se întîmple ceva, nu s-a întîmplat; nu s-a oprit planeta în loc, un pilot pensionat, răsturnare a firesculuí, a convingerilor mari şi mici care ne alcătuiesc, fier fierbinte înfipt fiecăruia în spate. A coborît din avion zăbovind o sută de ani pe fiecare treaptă a scăriței subțiri, nu s-a răsucit spre aparat, nu i-a mîngîiat fuselajul cu degete

tremurînde, îngălbenite de nicotină, nu l-a spălat cu lacrimi zgîrcite de bărbat de sus pînă jos, aşa cum au povestit unii mai tîrziu, eram acolo şi am văzut, a ridicat doar mîna ca pentru a spune ceva, a deschis gura, a şovăit o clipă, s-a strîmbat, s-a suit în microbuz şi nimeni n-a îndrăznit să scoată un sunet, necum aclamațiile pentru care eram adunați acolo, făcînd cerc în jurul scăriței proptite de avion. Ultima oară! Erau cuvinte care mi se ciocneau în cap cu zgomot de erupție, „ultima oară” şi „niciodată”, încă nu reuşeam să realizez ce se întâmpla, sînt lucruri care trebuie trăite ca să poată fi înțelese. Nimic nu părea mai jalnic decît un pilot care s-a dat jos din avion ultima oară - nimic nu ERA mai jalnic decît pilotul coborît din avion ultima oară - dar ultima oară, adică niciodată n-o să se mai lege în scaun, paraşuta, oxigenul, n-o să-şi mai ermetizeze cabina, NICIODATĂ -

gesturile familiare, gesturi-simbol, orice strungar mai poate strunji un şurub nostalgic, orice arhitect mai poate desena o căsuță de camping sau un zgîrie-nori dacă are chef, dar colonelul - niciodată. S-a topit discret cînd banchetul era în toi, am observat mulți, toți, cred, au respectat retragerea lui de elefant bătrîn, numai eu m-am ridicat de la masă zăngănindu-mi stiletul. L-am urmat în tăcere pînă la garaj, a scos maşina, era singur, îşi expediase calabalîcul şi numeroasa familie, ar fi vrut să rămînă numai cu el, nu reuşea, asta este o treabă care se cere deprinsă. A încuiat garajul gol, a scos cheia de pe inel, mi-a întins-o; am apucat-o automat, am băgat-o absent în buzunar degetele s-au încurcat în teaca stiletului nou-nouț.

– Trebuia să crezi în mine, a spus sec colonelul, pînă la absurd. Pînă dincolo de absurd. Te-am învățat să zbori.

A tras şocul, a pornit motorul; eram între garaje, căutam înnebunit o fereastră, nu erau, numai maşina colonelului sclipindu-şi geamurile proaspăt spălate. Pînă dincolo de absurd. M-am aplecat, am luat o piatră, am izbit geamul portierei din stînga - spate. Mergea greu, sticla călită, groasă, piatra nu era grozavă, una mai bună nu găseam, a trebuit să izbesc puternic, de cîteva ori, pînă cînd geamul să sară în bucatele mici, pătrate, strălucitoare. Abia atunci m-am uitat la colonel, îi rîdeau ochii albaştri, priveau nou, cumva şmechereşte, intra deja în pielea de bunic iertător. Se frîngea în mine şmecheria neîndemînatică, amar ca o aripă frîntă de corb bătrîn, ucis mişeleşte la marginea pistei cu bulgări de pămînt. Colonelul şi-a vîrît mîna sub veston, a deşurubat ceva, pînă să mă dezmeticesc mi-a întins insigna lui de pilot clasa I-a; o insignă mare,

demodata, din acelea care nu se mai fabrică de mult, una din insignele rarisime, atît de căutate în aviație:

– Asta o poartă numai piloții de vînătoare.

Nu-şi vedea pe veston, printre decorații, pata alungită, urîtă, căscata ca o gură de crocodil. A demarat, a frînat brusc la opt-zece metri, n-o să ştiu niciodată de ce a ridicat mîna, ştergîndu-şi obrazul de-a lungul cutei coborînd spre marginea gurii:

– Să fii atent la atacurile dinspre soare, le faci cu pierdere prea mare de înălțime.

A demarat din nou cu maşina sluțită, spre cimitirul lui de elefanți, lăsîndu-mă pe marginea şoselei - să rumeg la atacurile dinspre soare. Şi doar mai tîrziu am priceput că atunci, cel mai important lucru, singurul care-i rămăsese după atîția ani de aviație, erau într-adevăr atacurile alea nenorocite

făcute cu pierdere prea mare de înălțime; se agățase de ele ca de ceva pentru totdeauna pierdut, amînase cu încă o frază despărțirea definitivă, plecare în altă, lume, seacă şi dureroasă ca o tăietură pînă la os,

– ...să sparg geamul, boss. E prea impunător.

– Lasă.

Mă întorc, Maître mă fixează vinovat, lasă, să mergem.

Ridic mîna, apăs pe piept insigna de pilot clasa I-a, insigna mare, demodată, din acelea care nu se mai fabrică de mult, una din insignele rare, atît de căutate în aviație.

*

Pe pînza întinsă de apă cenuşie, grea şi nemişcată ca mercurul, avionul lui Chioru pune o pată mată de culoare. MIG-ul atîrnă încremenit în rama cabinei mele, roşu sub lumina asfințitului,

numai casca a rămas albă sub cupola de plexiglas. Tăiem în tăcere aerul dens, ceața lichidă, portocalie, se scurge pe aripi, de-a lungul fuselajelor, se topeşte stins în spatele avioanelor. Zburăm plan la plan. nemişcați, sudați unul de altul, la cîțiva metri de suprafața încremenită a lacului, golf vechi despărțit de mare printr-o limbă îngustă de nisip. Zburăm de mult aşa, dintotdeauna, atîrnați prin nu ştiu ce minune deasupra întinderii cenuşii, cuprinşi în globul de sticlă roşie al amurgului; acul vitezometrului lunecă şovăitor spre 1000 de kilometri pe oră, parcă fără să creadă... Încremeniți, suspendați în lumina puțină, avionul lui Chioru de un portocaliu mat, marginea zimțată a țărmului bănuit, neagră în roşul soarelui apus, apa de sub noi netedă, posacă, cenuşie. Burta, avionului-cap se apropie de marginea de jos a cabinei mele, coboară încet, îl urmez, valurile mici, unduite greu pe

apa densă, marcînd cu o trenă de spumă fină, dantelată, uscată, fărîmicioasă, zborul prin nemişcare. Apăs emisia, spun cu voce răguşită, adică încerc să spun, se opreşte în gîtlejul aspru, în cerul gurii, se zbate uscat ca iasca, nu ştiu dacă Chioru aude şoapta mea:

– Nu mai jos.

Copleşeşte plutirea rapidă deasupra planetei străine, totul e mort, casca albă a lui Chioru înțepenită, sudată de speteaza înaltă a scaunului de catapultare, nu se mişcă, nu se răsuceşte, apăs din nou emisia cu degete de pe a căror încheieturi se sparge şi curge o crustă fină de piatră:

– Nu mai jos.

Botul rînjit al avionului-cap adulmecă apa, valurile mărunte îşi țes dantela fragilă chiar sub inelul negru al difuzorului. Gonim aşa incapabil să mă smulg, portocaliul avionului-cap a devenit mai sobru, bătînd în cenuşiu, se

confundă cu apa, casca înțepenită în apărătoarea de cap a devenit mai albă, țărmul negru s-a apropiat, înalt, începe să acopere orizontul, MIG-urile zboară prinse în aceeaşi bucată uriaşă de chihlimbar sîngeriu, zbor mut, la cîteva palme de suprafața apei, valuri mărunte se ridică sub fuselaje şi se potolesc lățindu-se undeva în spate.

– Nu coborî mai jos.

De data asta n-am apăsat emisia. Degetele nu se pot îndoi sub crusta de piatră, buzele nu se mişcă, reci. În față malul a crescut sumbru, aplecat deasupra apei deodată viorie, deodată adîncă, deodată transparentă, văd la nivelul cabinei plaja minusculă de la picioarele falezei. A mai fost o faleză, a mai fost un amurg, pescăruşii apăreau după colțul masivei stînci de argilă, decor de teatru ieftin, cu aripile larg întinse, numai mişcările leneşe, savante, ale vîrfurilor de aripi, arătau că păsările

acelea trăiau de fapt viața lor de zburătoare. Erau mari, pistruiați, nişte pescăruşi ciudați, mult mai tîrziu am aflat că fusese o specie rară...

– Forțaj!

A şuierat brusc în căşti şi mîna împinge singură maneta de gaze, în poziția de forțaj. Zvîcnim, trecem cu avioanele mult cabrate peste pragul de piatră măcinată de vreme, boturile supersonicelor se înfig în albastrul care începe să fie noapte, bubuitul motoarelor sparge şi croieşte o brazdă adîncă în liniştea încremenită a veacurilor Istriei.

12

În antreul garsonierei din apropierea Pieții Romane, geanta „Fly by TAROM” a Irinei zace dezumflată într-un colț. Tot drumul m-am gîndit la arbaleta şi

echipamentul de înot submarin pe care, în sfîrşit, am convins-o să mi le aducă din voiajele ei transoceanice; lucruri visate ani de zile, lumea tăcerii, actinii, stele de mare, brațe de caracatiță, umbra misterioasă, prelungă, a unui rechin-ucigaş punînd pe goană cîrduri de peşti multicolori. Am încercat într-o vreme să fac singur un aparat de respirat, din piese ale instalațiilor de oxigen luate de la avioane casate sau căzute, - mă rog a ieşit ceva ca un extinctor din prima parte a secolului trecut, înconjurat de tuburi şi încununat triumfal cu un manometru de cabină; Nae, doctor de aerodrom, nu şi-a dat avizul pentru probarea laborioasei instalații, care pe uscat funcționa ireproşabil, habar n-am unde zace acuma - dacă mai zace undeva. Dar stewardesa mi-a promis, am studiat amîndoi un catalog de mărfuri, i-am arătat tipul şi exemplarul de acvalang dorit, Irina a ales culoarea buteliilor şi

chingilor, asortate la slipul şi la ochii mei. Pe scara avionului s-a jurat încă odată, aprins, să aibă parte numai de pasageri cu rău de înălțime dacă nu aduce echipamentul. Mă imaginez alunecînd prin apa străvezie între viețuitoare ciudate, urmărindu-mă cu ochi telescopici, un panaş de bule irizate îmi mîngîie obrazul la fiecare expirație. Deschid precaut uşa cu geam givrat...

Irina visează cu ochii în tavan, împrăştiată pe cuvertura boțită „Fly by Pan-Am", şi nemțoaicele de pe perete cîntăresc critic părul lung, negru, împrăştiat pe țesătura albastră.

– Ahoi - face Irina, nu schițează nici o mişcare, priveşte lung, ca atunci cînd aştepți pe cineva foarte mult, începi să-l gîndeşti, iar cînd, în sfîrşit, apare, constați că nu se potriveşte deloc cu cel gîndit şi aşteptat. Privirea asta mă furnică mărunt şi neplăcut cu o bănuială, privesc în jur după rîvnitul

meu echipament, nici o arbaletă nu-şi sclipeşte vîrful ascuțit, nici acvalangul nu-şi etalează buteliile prelungi şi centurile colorate, asortate cu ochii şi cu slipul meu. Vin lîngă Irina, între ochii ei şi tavan, mă priveşte, sclipiri misterioase îmi aduc la cunoştință că echipamentul de om-broască s-a dus vîjîind pe apa sîmbetei.

– Să ai parte de toți bețivii în avion, şi să te deturneze pe o insulă pustie. O rochie nouă? - întreb, şi se pare că n-am vocea degajată pe care am dorit-o. Cizme din piele de aligator, lucrate manual de indienii din Matto-Grosso? O maşinărie misterioasă care să te țină fresh şi sexy pînă la adînci bătrîneți? O haină din blană de focă, tighelită cu motive lapone?

Ochii Irinei se cufundă în ai, mei şi se sting rîzînd blînd unei amintiri:

– Carnegie Hall, dar tu n-ai cum să pricepi.

Se scoală, trece în antreu mişcînd într-un fel nemaivăzut şoldurile de stewardesă; cînd se întoarce, vorbeşte înfundat, cu capul băgat în geanta „Fly by TAROM” prin care scormoneşte cu îndîrjire.

– Uite!

Scoate triumfătoare şi întinde jumătatea unui bilet, adică mai tîrziu mi-am dat seama că e vorba de un bilet, în prima clipă apuc nedumerit cartonul alb, lucios, de fapt hîrtie groasă, pe care sînt tipărite cîteva cuvinte şi cifre:

– Carnegie Hall…row-…seat…, engleza mea de aerodrom zgîrie urechile fetei. Ce-i asta?

Irina se uită la mine cu milă, de departe, aşa priveşte de cînd am intrat pe uşă.

– Conakry, spune. Mai ții minte negrişorul?

…cu bidon de tablă, cu chiloți murdari, dar tu ai fost la New York,

tipeso, şi trebuia să-mi aduci un acvalang asortat cu...

– A crescuut - tărăgănează Irina. Şi acum cîntă la un Steynway de concert, din cele mari, la care, ca să te lase să cînți, trebuie să fi cîştigat cel puțin cinci-şase concursuri internaționale. E condus pe scenă de un tip cărunt, un negru cărunt, un fel de Moş Crăciun al negrilor, care-l duce de mînă la pian, şi-i deschide capacul, şi-i pune mîinile pe clape, pentru că lumea spune că ar fi orb, dar eu nu cred.

Irina vorbeşte privind peste mine, pe lîngă mine, prin mine, îi creşte în glas o învrăjbire ciudată, care ne depărtează aşa cum stăm aproape atingîndu-ne, parcă mă acuză pentru nu-ştiu-ce grozăvie pe care n-am săvîrşit-o.

Am văzut afişul chiar lîngă magazinul tău subacvatic, era acolo un perete plin de afişe, ăsta m-a atras pentru că era cel mai simplu, litere negre pe hîrtia albă,

magazinul tău era închis, aşa că m-am dus întîi să iau un bilet. Scria pe afiş de sărbătorirea unui mare cîntăreţ de jazz, şcoala veche şi bună de la New Orleans, numai preţul biletelor nu era trecut, cînd am avut unul în mînă era prea tîrziu, nu mi-a mai rămas decît să număr dolarii, după aceea aveam biletul şi încă atîţi bani cat să-mi plătesc, un sandvici cu şuncă şi taxiul pînă la aeroport. Cred că aşa se explică că am găsit biletul, nici nu l-am luat de la cassă, ci de la un tip bine îmbrăcat, coborît dintr-un Cadillac cît un submarin nuclear de proporţii modeste şi tot atît de bine utilat. N-o mai fi avut bani de benzină, săracul, aşa că acvalangul tău...

– Bine - mă instalez vag ameţit în fotoliul de avion, încercînd să mi-o imaginez pe Irina în fundul canalului acela de beton, stradă newyorkeză, cumpărînd bilete cu supra-preţ - sau nici măcar - şi salvînd cu banii pentru

acvalangul meu un tip cu maşina cît un submarin nuclear. Cum a fost?

Irina se întinde leneşă pe divanul scund, ce apucături de odaliscă, cu mîinile sub ceafă, îmi surprinde privirea, se înfăşoară în pătură Pan-Am ca într-o inexpugnabilă platoşă albastră,

– O fiesta neagră, şopteşte cu voce nouă, străină, din adîncul pieptului, nu ştiu cum rezist să stau în fotoliu cînd adaugă, şi ochii ei au o sclipire molcomă: îți mulțumesc pentru Conackry...

Se desfăşoară din cetățuia albastră şi rămîne aşa, moale, toropită, toată o chemare, fotoliul zboară de sub mine, covorul „Visit Japan by Air-Japan” mi se încurcă în picioare, pătura moale se boțeşte sub noi cînd Irina, fierbinte, mi se agață de gît, mă îngrop în ea ca într-o groapă, de jar bun, toate se amestecă, de undeva, de nu ştiu unde, poate tocmai de la Carnegie Hall, un sunet amplu vine şi ne ia pe sus, învîrtejiți, dispărem

tîmpiți în vibrația aceea profundă, cînd mă ştiu iar eu Irina gîfîie încetişor lîngă mine, fire lungi de păr negru sînt lipite minunat şi caraghios de fruntea umedă, glasul moale supus, e încărcat de ceea ce, chiar dacă aş fi un tip cumplit de sigur de mine, încă nu ştiu daca m-aş încumeta să numesc fericire...

– Oooo, explică Irina mai tîrziu, dar asta e mai tîrziu - s-a ghemuit în halatul albastru, iar eu şed, turceşte, pe o pernă aruncată în mijlocul divanului - jazz-man-ul cel bătrîn şi celebru, sărbătoritul, nu e atît de grozav, sau n-a vrut să fie în seara aia. Dar ceilalți...

– De unde ştii cît e de celebru...

– Eram acolo! spune fata apăsat, iar ăsta e, într-adevăr, un argument. Eram printre ei, în ei, buzele negre, dinții albi, fețele transpirate, gîtlejele negre pierdute sub haine, rochii pe care nu le înțelegeam, dar le intuiam inestimabile. Şi ce ieşea din gîtlejurile lor... N-ai să

înțelegi, dă Irina din mînă, asta trebuie văzut şi auzit. Dar a fost un moment cînd a ieşit în scenă, condus de un Moş-Crăciun negru...

– Puştiul din Conakry...

– El sau frate-său, face Irina, n-are importanță. E un luptător cît un zgîrie-nori, umeri de portavion, talie de femeie-şarpe, sau mai bine de stewardesă, negru - cît de negru poate fi un negru, poate doar hainele de pe el să fi reuşit să fie un pic mai cernite, ştii, totul - cămaşa, sacoul, cravata, ochelarii. Oamenii spun că ar fi orb dar eu nu cred, pentru că nu poate exista un luptător orb, iar omul acela era un luptător, şi încă unul înțelept, care ştia despre mine tot ce se poate şti, şi încă ceva pe deasupra. Cred că ştia şi de tine, dar asta mă scădea în ochii lui. Ochii ascunşi sub ochelarii întunecați, cu rame late. Are fața îngustă cît lama de topor bine ascuțită, fata îngustă pe

umerii aceia laţi îi făcea şi mai laţi decît erau. Cînta la pian, adică se scurgea în pian prin degetele lungi, puternice, necrezut de subţiri, ca ramurile arborilor otrăvitori din deşerturi, sau pianul se strecura, în el, nu mai ştiu exact, şi unde degetele atingeau clapele, ieşeau scîntei. Ascultă, era ca într-un tanc aşezat la pianul acela negru şi uriaş, centaur de om cu pian, nu mai ştiam-bine care-i unul şi care celălalt pentru că închisesem ochii, sau nici măcar nu-i închisesem, eram oarbă pentru că nu mai aveam nevoie de ochi, şi apoi avea şi el clapele lui, dinţi de fildeş - ca şi pianul. Se legăna cîntînd, îşi rezemase lancea de pian, dar nu una din astea - Irina arată cu degetul, disprețuitoare, lăncile Steel Corporation nichelate şi perfect lustruite - ci o lance autentică, cu vîrf de piatră vulcanică dură, legată cu tendoane de animale sălbatice, din cele care trăiesc doar în străfundurile

junglei şi ies la iveală numai noaptea. Am vrut să plec cînd a terminat, nu puteam înghiți mai mult în seara aceea, adică credeam că nu pot, dar a apărut o negresă subțire, urîtă ca o mască africană şi deşteaptă cît înțelepții unei uniuni de triburi, abia atunci a început spectacolul, dar ce... Irina se întrerupe, bate înciudată cu pumnul drept în palma stîngă, strînge palma peste pumnul închis: La traversarea înapoi, peste Terra Nova şi peste Atlantic, am avut furtună, a fost o traversare grea, dar eu am aflat asta abia acasă, după aterizare. Ascultă, ăia se jucau: se jucau pe scenă frîngîndu-se, plîngînd, dîndu-şi duhul acolo - mişcîndu-se, numai ei doi, disprețuind cele trei mii de puşti neştiutori - urlînd, un dispreț sălbatic şi nepăsător, dansau aruncînd aerul de la unul la altul, în gheme, panglici, lungi şuvoaie colorate - ştii, sunete - împletindu-se, înălțîndu-se împreună şi

spărgîndu-se în tunet de tavanul sălii. Eram acolo, eram în ei, între ei, în sunetele alea, totul era sunet, fierbinte, ecuator, nisipuri încinse, lei în savană, corăbii cu sclavi prinşi în cătuşe de aramă, şi un taxi galben țipător între zidurile cenuşii din Brooklyn, turnurile de la Otopeni, avionul tău argintiu - şi eu pe undeva, umilă, înspăimîntîndu-mă de atîta neputință, dar de unde? Şi dragoste, multă dragoste, dar simplu şi total - te iubesc - atît, însă rosteau cuvîntul greu, ca turnat în aramă masivă, şi reuşeau să convingă. Pe urmă...

Ridică din umeri, se smulge din ea însăşi: Nu pot. Nimeni nu poate; trebuie să fii acolo. Se lipeşte de mine, simt prin halatul pufos corpul fierbinte. Stăm aşa, îmbrățişați, mă fac că nu observ umbra neagră, prelungă, a unui rechin-ucigaş, strecurîndu-se precaut şi dispărînd în valurile cuverturii albastre de pe divan.

13

Am fost de serviciu la start în noaptea în care a catapultat Zet. Fatty - perpetuu navigator - plecase să se însoare, nimeni nu bănuia că tăcutul mamut cu păr negru pe piept s-ar putea însura vreodată, aşteptam să vedem cu ce domniță-elefăntiță se va întoarce. A fost o noapte liniştită, senină, luna mare, rotundă, palidă ca o liceeană în al cărei caiet s-a găsit prima scrisoare de dragoste; nu intrați cu ghetele de zbor în sufletul elevilor de liceu... Zet a catapultat din decolare, de fapt la douăzeci şi cinci-treizeci de secunde, după decolare, flacăra forțajului a coborît brusc, frîngîndu-se, conducătorul de zbor a strigat în microfon, nu țin minte ce, nu era nimic de strigat, eram toți adunați în ochi, iar ochii erau departe, dincolo de cristalul cu luciri

întunecate al zebrei; sorbeau flacăra frîntă prăvălită brutal, agitîndu-se spasmodic, avertizînd: A horcăit scurt radioul. Zet încerca să raporteze, a trosnit sec în difuzor, ca atunci cînd se rupe o creangă de brad uscată, prea uscată. Apoi a răsărit luna, întîi o geană măruntă de luminii pîlpîitoare a şovăit pe marginea orizontului, a crescut curbîndu-se către cerul negru, s-a umflat brusc, pe discul mat, portocaliu s-a profilat un copac, ca un țipăt, cu crengile contorsionate patetic, agățate de flăcări. Dansau şi se încolăceau şerpi negri de fum pe sfera de flacără mată, şerpi groşi, veninoşi, cei mai veninoşi. Apoi globul de foc, petrol arzînd de-a valma cu avionul, şi încă, cu o mînă de gînduri înnebunite, s-a desprins de pămînt, a urcat după o traiectorie bizară, răsucită în zig-zag-uri fantastice, s-a spart tăcut, golindu-se în el însuşi. Şi doar atunci mi-am dat seama că luna

răsărise de mult, în partea opusă, spre fluviu, ceea ce sorbeam cu ochii goi era explozia avionului lui Zet. Copacul negru, îmbrățișînd cerul cu crengile contorsionate, mi s-a plimbat multă vreme prin creier, sub pleoape, ajungea să închid ochii, doar tîrziu am scăpat de ramurile arse, după alte nopți de zbor - mă rog - nici atunci, a dispărut definitiv după o noapte cu Irina, Dumnezeule, ce noapte, cu fruntea sprijinită de pieptul cald, dar aşa, încercînd să mă ascund şi dîndu-mă gol, fără nici o ruşine. Asta a fost însă mai tîrziu - atunci, în noaptea aceea, a coborît în zebra cu pereți de cristal o apă neagră, grea, tulbure, în care ne mişcam agale, cu gesturi moi. Ghiceam fețe grave şi curioase sub căşti albe îngrămădite dincolo de uşă, nimeni nu intra - lege de aerodrom. Trebuiau ăduşi ceilalți la aterizare, erau din cei mici, cu multă grijă, ca pe vase pîntecoase cu nitroglicerină, turnate în

sticla cea mai fină, spărgîndu-se în mii de ţăndări la cea mai mică lovitură, nimeni nu ştie ce se răsuceşte, se încordează şi stă să plesnească în pilotul care a văzut din aer prăbuşirea. Eu habar n-am, nici nu-mi doresc să aflu.

...„Venim să aterizăm la dumneavoastră, şaisprezece bucăţi", cînd a fost asta, anul trecut, în dublă cu Emil, zona trei, învîrteam un viraj pe stînga la verticala lacurilor, era vară, era cald, viraj larg, leneş, „ce dracu-a făcut Emil - de unde şaisprezece? Sînt programaţi?"

Am ridicat din umeri, nu erau.

– Redu, am spus, n-am aşteptat, am redus motorul la economic, şaisprezece avioane de la un vecin, încă zece douăsprezece decolate de la noi... Nu ne băgăm, am adăugat, lasă-i să aterizeze, aveam gaz pentru încă patruzeci de minute. Nu întreba nimeni „de ce", plutea în aer. Noi doi eram într-o poziţie

bună, în ajun plouase, ploaia curățase aerul, de la trei mii de metri se contura perfect litoralul, dacă luam înălțime spre est-nord-est puteam vede pista de la vecini, pista neobişnuită, prelungită cu o coadă albă spre nord, să poată ateriza şi avioane din cele mai mari, Jumbo-Jeturi ticsite cu turişti blonzi. Am luat înălțime spre est-nord-est, nu mult, n-a fost nevoie, seara plouase, ploaia curățase totul, de la cinci mii două sute de metri distingeam clar pata întunecată şi norul gri-negru de fum întinzîndu-se şi sluțind albul pistei aceleia prelungită spre nord. Dar noi eram la cinci mii două sute de metri, şi încă, la treizeci de kilometri, sud-vest - erau unii care trecuseră prin norul acela de fum, li se întunecase o clipă cabină în volutele negre cu luciri roşii, slabe sub soarele puternic de vară.

...A troznit ceva scurt, am tresărit întorcînd capul, se frînsese creionul gros, bine ascuțit, din mîna

conducătorului de zbor. A dat pe gît paharul cu apă de lîngă el - paharul acela pe care nu-l bea nimeni niciodată - şi a continuat să dirijeze calm aterizarea celor din aer. Mă ardea un gînd crud, la război cad mulți, la război e firesc, sînt pregătit să-i văd căzînd, în orice clipă şi eu... Am dat din mînă, secundele se lungeau devenind păstoase, nici un cuvînt repezit, nici un gest necontrolat, simțeam tensiunea crescînd, apăsa un val surd pereții de cristal, cum naiba nu plesnea cristalul, totul se desfăşura atît de calm şi ordonat. După ce ultimul avion a aterizat, colonelul a aruncat frîntura de creion, s-a lăsat să lunece în scaun, a întins picioarele sub pupitrul lung cu aparatură radio, a scrîşnit nişte dumnezei care au cutremurat turnul, de beton şi sticlă.

– Lumina.

M-am uitat la ceas, trecuseră douăsprezece minute de la decolarea lui

Z. Colonelul a oftat, s-a ghemuit ca pentru un salt, a întins mîna după telefonul roşu, al cărui receptor e prins de aparat cu fir gros, alb, răsucit în spirală.

*

Cineva a lipit-o pe Goldie Hawn de uşa interioară a unui dulap din sala de echipare; fata din, „Fluturii sînt liberi” priveşte cu ochi mari, minunîndu-se de atîta linişte. Ne-am împrăştiat prin toată celula de alarmă, se tace, ce ar fi de spus?! îmi privesc ceasul, Tellus cel cu limbi din aur curat, niciodată nu S-au mişcat atît de greu limbile din aur curat.

– Trei ore...

Două exclamații simultane, „imposibil”, Chioru se uită la Kron-Prinz, Prinz se holbează la Chioru, „ce mult”, face Chioru, „ce puțin” se minunează Prinz, actrița blondă şi încă nu sînt pe deplin lămurit, dezolant de urîtă sau

minunat de frumoasă, surîde vag pe uşa dulapului. Ne omorîm timpul la celulă, s-au format echipe de căutare, „piloții nu”, „de ce nu?” „ştii cît costă pregătirea unui pilot?” Ştiam, am ridicat din umeri, Sîntem prea scumpi ca să fim prăpădiți în operațiuni umanitare. Truță pretinde că a văzut flacăra de la scaunul de catapultare, două jeturi roşii-aurii, scurte, subțiri, despărțindu-se de avionul care se prăbuşea. Venea la aterizare, era la virajul patru cînd a decolat Zet, a văzut totul ca la cinema. Stăm de trei ore aici, în salopete de zbor, unii nu şi-au scos nici costumele de suprasarcină, ne apără, trufaşă, uniforma nu prea arătoasă a profesiei. S-au epuizat întrebările gen: ce s-o fi întîmplat”, numai cei mici pun asemenea întrebări şi se uită lung în aşteptarea răspunsului care nu vine. Kron-Prinz - se ridică, se întinde, cască prelung.

– Să mergem.

– Unde naiba vrei să mergi?

Truță se răsteşte, primele cuvinte rostite pe ton ridicat în ultimele trei ore, tresărim surprinşi.

– Să-mi liniştesc soția, explică candid Prinz-ul. Prind privirea lui Chioru, dau din cap, soția, înțelegi, Chioru răspunde ridicînd umerii osoşi sub salopetă Maria nu are nevoie să fie liniştită.

– După aia ne întoarcem.

Chioru rămîne ultimul, cotrobăie în dulap mormăind, trînteşte uşa de metal, actrița blondă întoarce spatele nituit, vopsit albastru. Mergem în linie, siluete negre, pe aleea luminată de lună, în spate balizajul rămas aprins, niciodată n-a rămas aprins pînă la ora asta. Cineva se poticneşte în rosturile dintre plăcile de beton, smoala a sărit de mult, înjură în surdină. Fără grabă, ştim ce ne aşteaptă, adică însurații ştiu, îmi spun cu uşurare răutăcioasă, rămîn puțin în urmă, cîmpia luminată de lună e neagră,

moartă, calcinată. Breteaua scurtă coteşte pe alee, aleea şerpuieşte prin faţa popotei, trece pe lîngă comandament, poarta, dincolo de poartă, stăpînindu-şi agitaţia, ţinîndu-şi sufletul în ochii scormonind lacomi şi cruzi întunericul aleii, soţiile. Lucrurile astea se află întotdeauna, dracu ştie cum, se vorbeşte de femei care ţin socoteala decolărilor şi aterizărilor, merg la culcare doar după ce aterizează ultimul avion, se află şi gata. Vor pleca una cîte una, agăţate de braţele soţilor, ocrotite, ocrotind, moleşite de prezenţa liniştitoare, liniştind, tăcute, discrete, necesare, foarte necesare, stăpînindu-şi cu greu în piept, pe buze, suspinul de uşurare. Şi brusc, mă opresc: inutil, sînt inutil, sînt refuzat acestei reîntîlniri, revederi, reveniri fierbinţi. Ca şi femeia care se va întoarce acasă singură, cu paşi grei, şovăielnici, şi nimeni nu-i va spune nimic, pentru că nu e nimic de spus.

Irina, aeronava imensă aterizînd greoaie, ca o balenă obosită de călătoria ei misterioasă de la un continent la altul, aşteptarea în holul zgomotos al aeroportului, geanta de voiaj albastră cu litere albe, glasul răguşit: „sînt moartă de oboseală”. Se poate şi altfel, îmi spun, surîd strîmb, grăbesc pasul după grupul argintat caraghios de lună.

Pe urmă simt mîna cuiva strîngîndu-mi brațul, Mihăiță, ăsta-i Mihăiță, numai el strînge aşa, fără măsură, doare mîna de strînsoare, prin mîneca groasă a combinezonului de zbor. Ne oprim fără să credem, ce ar fi de crezut, cu ochii țintă la silueta-greoaie, pune o pată albă pe cenuşa cîmpiei luminate de lună, silueta aceea. Aşa alb, argintat uşor în penumbra cutelor, luceşte numai, mătasea de paraşută, ştiu bine, de la lansările de noapte, în noaptea asta n-a fost nici o lansare...

– Ce-ați încremenit?

Încremenit, ăsta e cuvîntul, şi încă pe veci, prinşi cu capul, cu umerii, cu genunchii, într-un zid cald şi bun. Vocea groasă, imposibil de confundat, continuă:

– Credeți că sînt vreo stafie?

Ne repezim în goană, coborîm taluzul şoselei împiedicîndu-ne, îmbrîncindu-ne, gîfîind; Zet rîde la noi de dincolo de mormanul de mătase, o clipă mă furnică şi se zbate înnebunitor gîndul că pămîntul ăsta pe care se petrec atîtea minuni s-ar putea răci vreodată.

– Măi, cînd m-am născut eu a murit moartea!

*

– Am îmbătrînit, face Chioru.

Mergem spre hangare, Chioru azvîrle ghetele de zbor în paşi gigantici, tropăi gîfîind pe lîngă el, e o zi uşoară, străvezie, mirosind frumos a cîntece medievale cu clinguri sonore şi simple -

una din zilele cînd toate găurile sînt umplute cu o spumă elastică, iar crăpăturile murdare au dispărut sub un strat lat de vopsea albastră.

– Am îmbătrînit, repetă, umerii costelivi se înalță, epoleții se saltă şi coboară. O formație trece la verticală huruind, burțile nituite, boturile ascuțite, aripile mici, scurte, repezite mult înapoi.

Ştii ce mult doream un turometru pentru maşină...

A da, turometrul mult visat. Chioru ar pune pe iubitul Mercedes tabloul de bord din cabina avionului, dacă ar avea unde.

– Îl plimb de o săptămînă în porthart, continuă visător, nu l-am montat încă. Adun ploți, sîrme, şuruburi, să fac o treabă - şovăie, desenează literele cu gesturi mari prin aerul festiv: - gos-po-dă-reas-că. Fii atent, gos-po-dă-reas-că.

Se strîmbă, ca de caise necoapte:

– Altă dată stăteam o noapte întreagă să-l montez, chiar dacă trebuia să improvizez ceva. Asta o fi mult dorita maturizare pe care o aşteaptă taică-meu cu atîta nerăbdare...

...în casa aceea, cu urmele palide ale tablourilor scoase de pe pereți. Pe mine, ziua luminoasă mă împiedică să văd legătura dintre tatăl lui Chioru şi un lucru făcut solid.

– Şi?

– Nu-mi convine, zvîrle Chioru peste umăr, accelerează mai mult mersul, trebuie să fug după el. Ne ducem să vedem avionul lui Zet, ce a mai rămas din el, şi dacă Chioru... Chestia cu turometrul e moft, prietenul meu nu s-a obosit pînă la hangar să vadă rămăşițele glorioase ale propriului avion din care catapultase, dacă, vrea jaloane pe marginea existenței sale de pilot, atunci plimbarea asta e un asemenea jalon. Aşa gîndesc eu, care n-am catapultat, dar nu

pot şti ce e în capul acelora care-au avut plăcerea. Şi brusc se strînge o amintire grea şi, dureroasă, nepotrivită cu ziua vopsită în albastru şi cu stratul de spumă trandafirie în care ghetele de zbor se afundă înăbuşit pînă la marginea carîmbilor înalți: munții abrupți mărginind valea îngustă, poteca în zigzaguri, ascuțite, numai crestele, sus, luceau stins, roşietic, pe albastrul blond din amurg. Coboram de la cabana Caraiman, alergam tăind coturile cărării, sărind rîpele mici - de argilă portocalie, sfărîmicioasă, alunecînd pe cercurile sărace de iarbă, derapînd şi ridicîndu-mă iar, peste două ore trebuia să fiu jos, în Buşteni, mă aştepta... nu importă cine aştepta, alergam. Atunci am auzit, rucsacul atîrna, l-am scos ținîndu-l de curelele vechi, subțiate, îngustate de purtat, înnegrite de sudoare - atunci am auzit melodia limpede, uşor tărăgănată, săltînd domol peste pietre mari,

rostogolindu-se netedă şi liniştită la vale, uşor, fără să-şi încrețească fața lină şi întunecată de apă adîncă, melodia caldă care a venit, m-a înconjurat recunoscîndu-mă, s-a lipit moale şi complet, ca mantaua scoicii de rotundul scump şi dureros din sidef lucitor. Atunci am auzit, m-am ridicat îndreptîndu-mă spre ea, umplea valea, golurile dintre stînci, rîpile mici, şanțurile nisipoase croite de torente deja scurse, cele mai subțiri crăpături le umplea melodia domoală şi fremătătoare, izbucnind cînd şi cînd, neaşteptat, într-un tumult înăbuşit. Mergeam ca în vis tîrînd rucsacul, cum se mula corul acela liniştitor pe stînci îndulcindu-le conturul, încălzindu-le cu lumina zilei care se ducea, nu întrebam de unde, nu interesa cum, zburaseră vîjîind întrebările, se dizolvaseră, dispăruseră bătînd din aripi moi, în cîntecul simplu şi dens. Atît a fost, adică

după ce am cotit şi i-am văzut sezînd pe bolovanii mari din mijlocul unui platou, şi cînd m-au văzut, melodia s-a frînt brusc, a planat stins peste vale, peste stîncile roşii, peste cer, şi s-a topit, a dispărut, se făcuse deodată rece, eram nedumerit, vulnerabil, strîngînd aiurea cureaua tocită a rucsacului: de ce tăceau? Se uitau la mine cu obidă, refuzam să înțeleg, veneam spre ei, mergeam cu ei, privirea tăcută care mă petrecea era un refuz - rupsesem vraja - durea ca o jignire.

Mă scutur, de unde amintirea grea, neliniştitoare, în ziua sidefie şi albastră? Am o strîngere de inimă, de ce, cînd Chioru se opreşte în spatele hangarului şi face un gest teatral prezentînd larg bucățile de tablă arsa, frînturi de longeroane, cadre contorsionate, rupte, nervuri despicate, lise din dural frînte, ca nişte bețe de chibrit. Avionul lui Zet s-a înfipt în pămînt, s-a înfipt ca o

scobitoare într-o bucată de caşcaval, n-a ricoşat, s-a dus adînc, l-au scos cu excavatorul, compactizat bizar din cauza izbiturii. Ampenajul a rămas întreg, deriva masivă, conul paraşutei de frînare, unul din stabilizatoare, şi, ciudat, aşa rămăşiţe frînte, păstrează întreg aerul semeţ, ameninţător, farmecul de linie îndelung gîndită şi perfect cizelată, aer de avion Au rămas întregi jambele groase, genţile roţilor - cauciucurile au ars - şi cam atît; ocolim mormanul de metal convertit brutal în fiare vechi, mormăi cîte o denumire, un reper, atunci cînd recunoaştem - ni se pare că recunoaştem - sub carcasa strîmbă, calcinată, chinuită, un agregat sau un dispozitiv cunoscut. Chioru se apleacă cu un aer vinovat, desface piuliţe, strecoară şuruburi şi un capac mic, dreptunghiular, din tablă de aluminiu, în buzunarele salopetei de zbor. Ridic din umeri, fluier privindu-l

batjocoritor, „o, din țărînă în țărînă întunecată”. Piese absolut indispensabile pentru turometrul ăla nenorocit, de avionul lui Vali, de altele, nu se atingea nimeni, doar cei din comisia de anchetă, din ăsta amatorii de chilipiruri au ales ce doreau, incredibil cîte fleacuri folositoare rămîn dintr-un avion ars, prăbuşit, izbit, explodat, intrat în pămînt, dezgropat cu excavatorul şi tăiat bucăți cu aparatul de sudură. Mormînt de clovn pe care, oricît te-ai vrea pios, nu ți-l aminteşti decît rîzînd, asta uşurează, e bine aşa, normal să uiți, să-ți aduci aminte numai cînd ai chef de aduceri aminte. E necesar. Ocolim hangarul, pe plăcile de beton, lîngă portierele înalte şi masive, înşirate la soare în ordine, ca pe planşe, ansamblurile motorului. Numai că astea sînt arse, sfîşiate, au un aer jalnic de funingine groasă, paletele rupte ale compresorului, camerele de ardere ca nişte burlane turtite rămase de la o

bucătărie de campanie explodată pe cîmpul de luptă, turbina, ajutajul, oțel lucrînd curent la 2000 de grade Celsius, mototolit în asemenea hal, avertisment cît se poate de valabil. Chiar şi cele mai dure oțeluri etc. Ne rezemăm de portierele hangarului, imense, sprijinind cerul în coloane masive de metal, Chioru nu uită să întrebe nici acum, eram sigur, dînd capul mult pe spate şi strîmbîndu-se, dar nu de soare, soarele mai are de mers o bucată bună pînă să-l ardă, să-ți strălucească în ochi, nu uită să întrebe nici acum:

– Ții minte ce scria aici?

...cu litere mari de var, de-a lungul nervurilor ferecate în nituri cu capul rotund, cît o monedă veche de argint „PORTANȚA E O FLOARE CE ÎNFLOREŞTE DIN VITEZA”, şi încă, dar asta n-am înțeles decît după ce am văzut la Muzeul Militar avioanele acelea care au zburat nu grozav de demult chiar pe

aerodromul nostru, iar pentru mine sînt deja istorie, mai scria: „DACA VREI SĂ TE RĂTĂCEŞTI, IA-TE DUPĂ BUSOLA”. Să mori de rîs, chiar rîdeam lîngă aparatele vechi, pleoştite, cu sîrmele comenzilor întinse de-a lungul fuselajului cu morişţile, anemometrelor agățate în păienjenişul hobanelor, cu motoare asmatice sub capotele afumate. Dar adevărurile vechi au fost scrise cu trupuri de piloți prăbuşite pe pistă, ori împrăştiate aiurea, prin coclauri nici acum călcate de picior de muritor, la granița cu celălalt tărîm. Literele de var au fost raşchetate, varul sărea în aşchii mărunte, soldații care răzuiau purtau ochelari de protecție, ființe obtuze cu ochi telescopici. Inscripțiile n-au mai fost refăcute ca în ceilalți ani, tradiție de aerodrom; simplu şi în tăcere, fără explicații, portierele au fost vopsite în kaki proaspăt, cu miros de pămînt reavăn.

…Chioru visează în poziția lui favorită, sprijinind metalul masiv cu talpa piciorului îndoit din genunchi, cu ochii pierduți în gol.

– Hei!

Chioru înclină capul, fața îngustă are iar expresia de stîrc nefericit, pe care o asociez cu perioada cînd Maria era dusă dintre noi. Priveşte motorul calcinat, înşirat pe plăcile de beton, priveşte peste umăr, prin grosimea portierelor hangarului, prin oamenii care lucrează înăuntru la avioane, prin peretele din fund, zid de cărămidă afumată, priveşte grămada de fier mort şi scoate de undeva o întrebare care-mi dă tîrcoale de azi dimineață nu numai mie, pluteşte în aer la popotă, la „Casa albă”, la celulă şi la zebră, atîrnă deasupra liniei de avioane, se tîrăşte insistentă după fiecare pilot, după fiecare om de pe aerodrom, Chioru e primul care o rosteşte cu glas tare, dîndu-i forma unei spaime nelămurite:

– Ce crezi, Zet o să mai zboare?

14

A mai fost o noapte în care era să rămîn: o noapte împîclită, argintată de lună, una din nopțile justificînd cu vîrf cele 5 500 de calorii şi pachețelul zilnic de ciocolată amăruie, pachețel rămas de-a curmezişul atîtor gîtleje, concediul suplimentar „de recuperare” în stațiuni montane, testele insipide din cabinetul de psihologie, orele de antrenament la cabină şi, mai ales, una din nopțile care-mi dau dreptul să fiu aşa cum sînt, sclipindu-mi triumfal cucul de aur de pe şapcă şi vulturul de argint de pe piept; avînd ca judecători numai pe cei care au trăit asemenea nopți. Nopți bezmetice în care arzi în fiecare secundă o dată, încă o dată, încă o dată, secundele se duc

vîjîind, te lasă sleit, stors, abia mai poți spune cu voce cleioasă şi jura pe ce ai mai de neatins şi de neclintit - NU! - eventual baţi cu pumnul în masă - dacă e vreo masă pe acolo, şi toate astea țin, veşnice şi imuabile, pînă a doua zi dimineață. O noapte de răscruce, un cerc mai negru, mai lat, mai puternic, în alternanța de inele albe şi negre ce ne alcătuiesc, inelul acela în care se ştirbesc şi se opresc cele mai dure, mai strălucitoare securi. Am decolat în forțaj, cum ne-am desprins am intrat cu capul, cu umerii, cu pieptul, într-o pîclă densă, strălucitoare, înşelătoare ca focurile care rătăcesc noaptea pe suprafața mlaştinilor. Eram de fapt într-o mlaştină stătută de lumină argintie, vîscoasă pămîntul dispăruse cînd roțile se ridicaseră la cîțiva centimetri de betonul pistei şi aşa, suspendați, am mărit la maximum luminozitatea becurilor roşii din cabină. Am cabrat MIG-ul, vroiam să

ies mai repede din stratul de pîclă groasă, pe la 4000 de metri au început să se vadă stele, am îndulcit panta de urcare, am decuplat forțajul. Am virat stînga, l-am auzit pe Costel-Adonis, „prințul nopților de vară”, cerînd aterizarea, acul variometrului se apropia de zero orizontala, atunci am simțit avionul plecînd brusc de sub mine, înfundîndu-se brutal, cu botul deodată ridicat, am tras instinctiv manşa, să opresc căderea neaşteptată, motorul a tuşit înecat, a bolborosit, îşi schimbase ronrăitul molcom care nu se aude; se simte în trepidațiile mărunte, reținute ale avionului, se simte copleşitor, cu tot corpul, îşi schimbase uruitul liniştitor într-un zgrepțănat bolnăvicios, cădeam paraşutat, legănînd neputincios aripile boante, în aiureala oarbă şi strălucitoare de sub noi. Pe urmă avionul a ridicat coada repezindu-se înainte, picam, am redresat, normal, mersul motorului

rotund, acele turometrului tremurînd mărunt în dreptul turajelor optime, temperatura gazelor - 700 de grade, firesc. Am mişcat maneta de gaze, turajul creştea şi scădea urmărind docil mişcările mele, conul, presiunea la ulei - normal. Am tras manşa, mi se păruse, nu, dacă încep să mi se pară asemenea lucruri sînt bun de trecut la transport sau la elicoptere. Am virat din nou pe 300 de grade, în pantă de urcare, nu mă puteam hotărî să raportez jos, MIG-ul îşi plimba liniştit luminile roşii pe orizont, motorul uruia cîntecul molcom de drum-bun, mi-am întins picioarele sub tabloul de bord...

...Din nou înfundarea bruscă şi necontrolată de avion bolnav, mersul zgrebțănat, înjectoarele pulverizau scrîşnind zgură aspră în lagărele rulmenților, nu ulei special pentru motoare reactive, ulei triplu rafinat, amestecat din belşug cu cei mai

sofisticați aditivi, din aceia care permit să mai zbori o oră după ce ultima picătură de lubrifiant s-a scurs din instalația de ungere. MIG-ul se legăna pe aripile scurte, neputincioase să-l susțină în noapte, 400 de kilograme grele pe metru pătrat de tablă nituită sclipind stins în lumina copleşitoare, argintie, curgînd necontenit de pretutindeni. Acele turometrului oscilau nebune, temperatura gazelor creştea şi scădea spasmodic, respirație sugrumată, toată alcătuirea aceea înțeleaptă de metal, foc, geniu electronic, se legăna şi se balansa necontrolat, scurgîndu-se în jos prin mlaştina de argint înghețat. Am raportat la radio: motorul are oscilații mari de turaj, şi de tracțiune, nu sînt sigur că degetul înmănuşat nu tremura pe emisie, n-avea voie să tremure, m-am proptit în paloniere, am virat spre aerodrom, avionul se supunea,

tremurînd neputincios şi şovăitor comenzile.

– Poți să-l aduci acasă?

Puteam. Adică, încercam. Era prost că motorul putea să mă lase de tot, în orice clipă, fără avertisment; am redus turajul, am început un picaj prelung cu pantă lină, un picaj care, după calculele mele leşinate, trebuia să se termine cu redresarea deasupra pistei. Oscilațiile încetaseră, am îndulcit panta, aveam nevoie de înălțime, temperatura, conul, presiunea de ulei - parcă-şi bătea joc, am înclinat avionul încercînd să pătrund cu privirea dincolo de pereții argintați ai sferei opace în care zburam, nu reuşeam, ochii pe aparate, mă felicitam că nu apucasem să mă depărtez mult de casă. Atunci au fluturat din nou acele turometrului, asta era înnebunitor, ca începea iar, şi iar, şi de fiecare dată putea fi pentru ultima oară, aveam încă înălțime, puteam catapulta, au fluturat

acele turometrului, mă despica, leşinător şi cald, oscilația bruscă a acelor ascuțite, am simțit legănarea moale, bolnăvicioasă, căderea paraşutată, tracțiunea scădea mai mult de jumătate, îmi spuneam ca ar fi cazul să mă obişnuiesc, sînt lucruri cu care nu te poți obişnui...

„Mi-am auzit indicativul în căşti, „ce mai e la tine?”, „normal”, am spus, am simțit avionul căzînd am înghițit cuvîntul la jumătate, rămăsesem atîrnat în chingi, masca de oxigen se ridica, cobră de cauciuc reținută de furtunul gofrat, plutea înaintea ochilor. Am strîns curelele măştii, am virat pe direcția de aterizare, 1000 de metri înălțime, din nou am simțit avionul încordîndu-se, înscriindu-se pe o traiectorie firească, „proiectoarele”, am cerut, nu se vedea nimic, mă rugam ca motorul să meargă rotund, două minute, încă două minute numai. Am scos trenul, flapsul...

De data asta ne-am dus în jos, înfundîndu-ne clătinat şi cu botul ridicat, cel puțin 200 de metri; am crezut că acul 1 al indicatorului n-o să mai revină niciodată dincolo de cifrele ştiute ale turațiilor pentru zbor, a fost o clipă lungă, uleioasă, ca guma de mestecat întinsă, Am apropiat picioarele, simțind forma mînerelor reci de catapultare între genunchi. L-am auzit pe colonel ratînd aterizarea cuiva, „lasă-l întîi pe 232”, „mulțumesc”, am spus, politicos, motorul funcționa normal, era chinuitor jocul de-a uite popa - nu e popa, dacă tracțiunea s-ar fi redus în apropierea solului, fie chiar în redresare, m-aş fi lățit pe pistă cu avion cu tot, chiftea crudă izbită de ciment. Am mîngîiat pe furiş maneta de gaze, am spus ceva, ceva gen: „MIG-ule, nu mă lăsa”, era în interesul amîndurora, motorul capricios şi cu toane ca o curtezană în zilele de glorie, încă puțin, începusem să văd

balizele roşii de intrare, lumina proiectoarelor împlîntîndu-se albastră şi despicînd argintul obositor, încă puțin, te rog frumos, parcă n-ai avea şi tu interes, viteza scădea primejdios de mult, trebuia să mai pun motor, nu vroiam, simțeam undeva un echilibru între rotirile fireşti ale turbinei şi forța aceea scrîşnitoare, care frîna, trebuia să mențin echilibrul fragil, să nu mişc maneta de gaze, viteza scădea, am împins înainte, cîțiva milimetri, cîteva sute de ture cîteva zeci de kilograme-forța, „fără strat limită”, „fără”, a confirmat conducătorul de zbor, motorul a gîlgîit înfundat, a tuşit uscat, strîngeam manşa hotărît să parez înfundarea aceea moale, nu s-a înfundat, a tuşit numai, simțeam, compresorul tocînd în felii spiralate de lumină aerul albastru-argintiu, intram în raza proiectorului de aterizare, am

redresat, „ține-l aşa”, fîşîitul uscat al roților atingînd betonul...

...Am deschis cupola, au irupt peste marginea cabinei trei capete negre, înghesuite, balaur de întuneric sclipindu-şi roşu dinții în lumina bordului: tehnicul de avion, inginerul, aferați, vroiau să afle cu lux de amănunte ce se întîmplase. Îmi era somn, mă cuprinsese brusc o moleşeală caldă urcînd din ghetele îmblănite, aş fi dat fata împăratului Verde şi trei sferturi din împărăție pentru un gît de Pepsi rece.

– Mîine, am spus, am coborît din avion fără să mă mai preocupe aspectul estetic al problemei, alunecam dizgrațios din treaptă în treaptă pe scărița îngustă care trepida reținut; turbina nu se oprise din rotație, fuselajul gros fremăta surd. Un avion decola în forțaj, s-a desprins în dreptul meu, am urmărit coloana lungă de flacără violetă, de magneziu, am

deschis repede gura, cît de mult puteam: urma zgomotul maselor de aer dislocate cu viteza sunetului, mai aveam nevoie de timpane.

– Pompa de combustibil, cred, am strigat inginerului, am urcat în microbuz: „la zebră”. Trebuia să-l conving pe colonel să-mi dea alt avion, să aprobe să repet ieşirea; nu eram sigur că rezistam o noapte lungă, apoi încă o zi şi mai lungă, pînă la ştartul următor; nu eram sigur că reuşeam să opresc în mine, singur, amintirea prăbuşirii, cădere clătinată cu MIG-ul legănîndu-se neputincios între aripile scurte, sprijinite pe întuneric. Şi am simțit deodată, dar am simțit covîrşitor, cu tot trupul, cu mîinile, cu picioarele, cu ghemul care se tot strîngea şi se desfăcea la loc în piept, - am simțit că era esențial să zbor în noaptea aceea. N-a fost nevoie să conving pe nimeni: în capul scării

spiralate aştepta Fatty, privind scormonitor şi curios:

– Tată, ia calul meu, şi du-te!

– Care? am întrebat, grăsanul navigator a ridicat degetul gros în sus, admirînd sclipirea scurtă a verighetei noi-nouțe în lumina chioară:

– 4808.

Era un avion bun; m-am răsucit pe călcîie, am ieşit, în trecere am agățat cu furtunul măştii de oxigen marginea uşii glisante, am smucit cauciucul gofrat, s-a întins, a scăpat, s-a strîns la loc, cupla de dural zimțat m-a lovit dureros peste degete. Am înjurat, am rîs sugînd mîna lovită.

– Ce-i cu el? a întrebat cineva, unul din ofițerii de transmisiuni. Am apucat să aud vocea gravă a lui Fatty în timp ce mă îndreptam spre sclipirea verde, roşie, albă a avionului care aştepta pe bretea proptit în jambele groase:

– Nimic, o să fie trist o zi, şi-i trece.

*

Se spunea că zburăm pentru bani: la soldă ne umplem căştile albe cu hîrtii albastre, foşnitoare, avem fiecare maşină, cal de călărie, elefant de luptă, iar la avion există un contor care scapă zece lei la trei minute de zbor. Se spuneau o groază de lucruri, despre mîncarea pe care o mîncam, ciocolata pe care o rontăiam, despre uniformă, dumnezeule, se revenise la uniforma albastră a aviației, purtam acum vechea insignă a regimentelor de vînătoare, vulturul cu stemă, nici el nu scăpase, se lăfăia strălucitor pe piepturi care nu încrucişaseră niciodată deasupra chingi de paraşută; stofa albastră era moale şi se potrivea de minune cu argintul aripilor înălțate. Chioru ridica din umeri, umerii kaki, am purtat încă multă vreme uniforme vechi, nu aveam timp să mergem la croitor, nu era foarte important, ridica, din umeri, mototolea

staniolul, pătrățele de ciocolată se spărgeau în solzi, mesteca tacticos, pe hîrtia ambalajului aruncat litere albe scriau: „Ciocolată amăruie”.

Pe mine poveştile astea mă deranjau într-un mod cu totul special, loveau înăuntru, acolo unde se ajunge foarte greu, banii, ciocolata - argumentele mele erau altele, fluviul rotindu-se în jurul cabinei, soarele sărind bezmetic în colțurile parbrizului, nopțile frînte din celula de alarmă, banda neagră acoperind ochiul Măriei, mănuşile roase, kapronul uzat al costumelor anti-g, aterizarea cu o mînă ruptă, la marginea leşinului, stăteam în gerul uscat lipit de fuselaj, priveam buimac agitația din jur, pămîntul se învîrtea lent, mai rotund ca niciodată - astea erau argumentele mele.

Nopțile năşteau întrebări, tulburînd somnul sănătos de pilot normal. „De ce”, cea mai elementară, se potrivea la orice, se lipea ca o ventuză în capul lucrurilor

fundamentale, asta-i, înaintam în vîrstă, începeam să caut un rost aerului respirat, avioanele tăceau înțelept sub huse, se rezolvă o groază de probleme prin tăceri înțelepte.

Răspunsul a fost mai tîrziu, peste nişte ani, dar asta a fost mai tîrziu, celula de alarmă rămăsese mult în urmă, MIG-urile husate, aerodromul - acum aveam sub ochi tavanul garsonierei de lîngă Piața Romană, treceau maşini pe strada liniştită, umbra ferestrei clătina ziduri, zîmbeau strîmb nemțoaicele, sclipeau palid vîrfurile de oțel nichelat ale lănciilor africane. Irina era departe, prepara cafele pe meridiane cu - rezonanțe de planetă străină, pentru ea globul era un fel de mingiucă frămîntată între degete; asta o scutea de multe, inclusiv de insomnie. Eram elev, din nou elev, de data asta al Academiei Militare, nu mai pusesem piciorul în avion de cîteva luni, timpul, era poate necesar,

unul din lucrurile dureroase dar necesare, care îndepărtează, şi detaşează, şi clarifică, ca apa cu noroi lăsată într-un pahar - se alege ce e limpede şi adevărat de mizeria căzută la fund:

Clădirea copleşitoare din dealul Cotrocenilor ascundea minuni de inteligență strategică în dosul zidurilor solide, răspundea la o groază de întrebări, nu răspundea la întrebările mele. De fapt uitasem, am avut o lună de miere cu calculatoarele, Irina îmi adusese o concentrare de geniu matematic nu mai mare decît un port-țigaret, capacitatea lui complexa net, pe urmă am cunoscut un calculator adevărat, a cărui memorie găzduia un labirint întortocheat de ştiință, dincolo de puterea obişnuită de înțelegere. Eram fericit că mă acceptă, îi apăsam butoanele, conversam în limbaje cu rezonanță de science-fiction - Algol,

Fortran, Magiris - ecranul display-ului se lumina de curbe savante, unduiau lent în ritmuri strict agloritmizate, lăsau o dîră fosforescentă şi dispăreau brusc, curbele acelea.

Mirosea aproape ca în avion aerul încălzit de blocurile calculatorului, închideam ochii, freamătul îndepărtat de măruntaie electronice, totul însă mai fin, mai subtil, mai insinuant, inteligență străină, bine delimitată, nu mergea întotdeauna, era ceva care vibra tăcut, surd, îndepărtat, punînd în gardă. Mă rupeam, simțeam catifeaua moale, prelinsă peste metalul neaşteptat de dur. Operatori în halate albe priveau strîmb, dar eu găsisem un colonel chel care *înțelegea*, avea şi el momente de uluială, lucra de mult cu maşini electronice dar nu-şi pierduse stupoarea necesară. Dulapurile de metal cromat şi sticlă incasabilă adăposteau minunea conexiunilor, băgam setul de cartele,

introduceam datele, apăsam pe „Pornit” după un moment de şovăială, nu credeam că mai e necesar, era - măruntaiele electronice clămpăneau scurt, alergau lungi fîşii luminoase peste şiruri de becuri, se întîmplă aproape *gîndire* în spatele panourilor lucitoare, luceau palid, mat, cumva misterios, ca o frunte, pe urmă fulgera scurt ecranul display-ului şi cristale lichide se ordonau inteligibil, alcătuind cifre, cuvinte-răspunsuri.

Stăteam ceasuri întregi dizolvat în scaunul turnant din fața consolei înclinate, eram anulat de ce se întîmplă, osmoză bizară cu maşina care începea să nu mai fie maşină, în două ore petrecute acolo deveneam mai înțelept cu două, săptămîni. Colonelul chel mă bătea pe umăr – „hai acasă” - avea ochi mici, înfundați sub sprîncene, luceau de inteligență molcomă, ca becurile terminalelor.

Aş fi vrut să mă laminez peste fiecare centimetru pătrat de calculator, şi tot nu mi se părea de-ajuns.

...Atît doar, că nu răspundea decît la întrebări pentru care fusese programat; ceea ce mă frămînta, difuz, nu era de programat. Nu putea fi pus în cifre, trasat în curbe, imprimat pe cartele sau pe discuri magnetice.

Plecam acasă, mergeam aiurea pe străzi cu ochii în cer, cerul mărşăluia între rînduri de blocuri biciuit de crengile negre ale copacilor, sus se întâmplau tot felul de lucruri grozave, treceau păsări, recunoşteam nori, uneori vedeam dîra albă lăsată de avioane, se desfăşura vuruind înfundat şi împingea înainte un punct strălucitor. Mă loveam de oameni, piepți, coate, umeri înveliți în stofă, „scuzați", de cîteva ori m-am oprit în stîlpi, într-o dimineață era să dau peste un autobuz roşu cu galben, l-am simțit mai mult decît l-am văzut, mirosul

de tablă încinsă, a trecut la cîțiva centimetri de obraz, caroseria gofrată era murdară, muchiile metalului ştanțat se adînceau haşurate de un jeg special, tehnic, negru, şi unsuros. Şoferul a frînat icnit, a deschis fereastra, înjurătura a plesnit scurt, în cioburi, dimineața limpede.

Am regretat autobuzul evitat în ultimul moment, nu numai odată, aş fi terminat instantaneu şi *fundamental* cu întrebările. La regiment lumea era o sferă netedă şi albastră, dincolo de poarta aerodromului suprafața strălucitoare se păta, mă strîngeam în mine, curgeau lungi dîre de culoare închisă, pătînd albastrul acela imaculat. Răsăreau între copacii bulevardelor tipi care aş fi preferat să nu-i cunosc niciodată, sau dimpotrivă, oraşul îmi scotea în față oameni, Dumnezeule, OAMENI, niciodată n-am îndrăgit atît de adînc şi contradictoriu, nu mă credeam

capabil, aproape de durere, oamenii care-mi țineau loc de avioane.

Irina cobora din cerurile ei de stewardesă, sacoşa PAN-AM era necrezut de încăpătoare, inepuizabilă ca un sac de, Moş Crăciun, căpătasem şi casetofon, şi cuțit cu arc, şi costum întreg de blugi, nu găseam acolo esențialul. E puțin jalnic şi cumva nedrept să găseşti esențialul în altă parte decît acolo unde îl aştepți, asta e una din situațiile fără compromis, ar trebui să fie, era foarte greu să nu accept compromisul; se mai adîncea o dîră pe suprafața sferei albastre, una din dîrele care rămîn. Şi aşa, pierzînd, cîştigînd, împrăştiind, adunînd, risipind nopți în întrebări fără răspuns şi încercînd să adun lucrurile esențiale la locul lor, lovindu-mă de copaci, de stîlpi, de oameni, de autobuze, am înțeles că devenisem pilot pentru că, simplu, aşa eram făcut, chestie de structură, dar

fundamentală, izvorîtă din prima răsucire a spiralei de ADN care începe să ne alcătuiască, aşa eram noi făcuți, ăştia care ne măcinam anii aiurea în maşinile de zburat - nu puteam *fără.*

*

– Ce crezi, Zet o să mai zboare?

Chioru, întins pe canapea, mişcă prin aer tălpile baschetților, şi umbrele tălpilor aleargă imense pe perete, desenînd contururi fantastice. Lasă picioarele jos, se aşează pe marginea canapelei cu ceafa rezemată de perete, aşteptînd, întrebarea aruncată rămîne stingheră în aer, se adresează mai mult Mariei, Maria tace. Pluteşte de cîteva zile între ei ceva bizar, misterios, nu neplăcut - ca o caldă înstrăinare, umblă ferindu-se să se atingă, parcă ar fi frămîntați şi modelați în porțelanul cel mai fin. Maria a ridicat fața de pe carte, ceaslovul ei plin cu tainele ce ne alcătuiesc, panglica, neagră

de catifea îi face ochiul sănătos mai viu, mai strălucitor, nu răspunde, se mulțumeşte să închidă pocnind cartea groasă, o pune deoparte. N-a lăsat semn între pagini, nu va relua lectura, mă întind în fotoliu lăsînd, la rîndul meu, cartea închisă să lunece pe covor:

– Trei copii... şi vîrsta...

...puştii lui Zet, un băiat, o fată şi încă un băiat.

– Cu atît mai mult, explică Maria. Decît un tată laş...

– Continuă.

Maria face un gest de lehamite, Chioru surîde tainic.

– În general, spun, am vag sentimentul că fac o gafă zicînd asta, dar nu mă opresc, aşa gîndesc acum, nu văd de ce m-aş ascunde, deşi tăcerile tainice ale Mariei şi ale prietenului meu prevestesc lucruri mari, care mie - ca de obicei - îmi scapă, în general, ce facem noi aici, nu-i treabă de oameni cu plozi.

E prea aproape pista, dacă înțelegeți, prea mult metal fierbinte, şi prea tot timpul. Nu merg, aici, copiii.

...ceea ce nu-i împiedică pe colegii mei să aibă cîte doi-trei urmaşi, însă asta e treaba fiecăruia. Maria se foieşte neliniştitor. Zîmbetul fin, misterios, al lui Chioru s-a transformat în rînjet. Deschide, în sfîrşit, gura:

– Nu divaga. Şi scurt, adresîndu-se Mariei: „ce-ți spuneam?”

Ce-au avut să-şi spună despre mine, ăştia doi? Maria tresare, întinde mîinile înainte pentru a se apăra de o lovitură nevăzută, dar de ce mîinile se agită, se încordează deasupra cataramei care-i strînge centura lată pe şoldurile băiețeşti, modelînd aerul într-un gest tandru şi rotund? Priveşte îndîrjită, mă fac mic sub cuvintele ei:

– Bravos, biboi. Nătărăi fricoşi.

– Deci, Zet n-o să mai zboare?!

Chioru mai mult afirmă decît întreabă.

– Nu ştiu, spun, şi adaug apăsînd cuvîntul, căutînd să-l desfac în trei, un băiat, o fată şi încă un băiat:

– Copiii.

Maria sare în picioare înecîndu-se, panglica neagră desparte în două jumătăți fața bronzată, pierzîndu-se sub părul greu:

– Ce au copiii cu zborul? Ei rămîn acasă...

Asta e o problemă care se cere discutată; întind iar picioarele, pregătindu-mă pentru dizertație:

– Fată dragă, deşi la instrucțiuni scrie că avionul nostru de vînătoare e monoloc, lucru probat de realitate, n-are decît un singur scaun, în plus n-ai putea băga acolo nici un pui de pisică, oricâtă silință ți-ai da - cu toate astea, pilotul nu urcă niciodată singur în cabină, ar fi situația ideală, pilotul cară după el - cu sau fără voie - un lung cortegiu de...

Chioru a încrucişat mîinile pe burtă, ascultă superior, binevoitor, zîmbind suav sub pleoapele umflate, un Buda cu pîntec supt şi nas necizelat.

– Aşa că...

Telefonul sună în draci săltînd receptorul, întrerupîndu-mă. Chioru întinde un braț neaşteptat de lung, „alo”, ascultă nedumerit, încruntă sprîncenele, întinde receptorul Mariei.

– Fir-ar să fie!

– Da, face Maria în aparat, imediat.

Aranjează în fața oglinzii, panglica de catifea cu un gest mecanic, gestul cu care altă femeie şi-ar potrivi părul:

– Gradul unu la maternitate,

– Dacă vrei să iei maşina mea...

...mai mică, mai sprintenă, mai uşor de condus acuma, noaptea.

– Mersi, se fandoseşte Maria înțepată, o simt supărată de-a binelea sub fandoseala ei - prefer maşina soțului. E mai onestă.

A spus „sotzului” cu o intonație care mă cutremură, îl văd pe Chioru chelbos, cu burtă, năpădit de o droaie de plozi murdari, agasanți, antipatici. Se opreşte o clipă în uşă, nu-i înțeleg îndîrjirea din glas:

– Conversați-vă în continuare... babelor.

– Totuşi, Zet n-o să mai pună piciorul în avion - toarce Chioru pe canapea.

– Ascultă, şuieră Maria, glasul ei e dens, doare, ceva cald se ridică în piept şi opreşte respirația ca la film, atunci cînd regizorul are într-adevăr ceva de spus, şi reuşeşte să spună ce-a avut de spus, ascultă, şeful ăsta al vostru o să zboare - la primul ştart, aflați de la mine!

...cu condiția ca medicii să-i aprobe în continuare zborul, dar asta nu se ştie niciodată.

– Pariu?

Chioru, în picioare, tremură de încordare, şi sînt doar un intrus

nenorocit care a început să dibuie ceva, dar încă prea puțin.

– Pe băiatul care o să se nască în noaptea asta, aruncă Maria, cu obrajii aprinşi. Se răsuceşte, fără să se întoarcă adaugă ceva, alergînd. Pocnetul uşii de la intrare, ropotul tocurilor scurte pe scări.

– Ce-a spus? întreb nedumerit, şi Chioru mormăie, lăsîndu-se grijuliu înapoi pe canapea:

– Pe băiatul care o să se nască în noaptea asta - şi pe celălalt.

*

– Maria o să nască - comunică Chioru pe un ton alb. Adică, e gravidă, şi...

Şoldurile înguste, blugii destrămați la manşete, mîinile adunîndu-se, modelînd aerul într-un rotund tandru deasupra centurii late. Goana amfibiei, Maria agățată de volanul imens, orizontal, rîde, părul i se zbate în voie, spulberat de

curentul care trece şuierînd prin parbrizul lăsat. Mişcarea înfriguratã a capului aplecat urmărind un avion în decolare, noaptea, la capătul şirului de balize. Pentru mine, Maria n-a fost niciodată una din femeile care nasc copii. Maria şi Chioru, copilul Mariei, adică copilul, lor. Capul prietenului meu sub casca albă, aplecat îndărătnic dincolo de plexiglasul cupolei pe care joacă reflexe scurte, sîngerii.

– Bine, dar... ochiul, spun stupid, ce-mi trece prin minte, Chioru dă din mînă: Darwin, mutaţii, dar pentru asta sînt necesar şiruri lungi de generaţii, a fost un accident, copilul s-ar naşte absolut sănătos...

– Tu nu-l vrei?

– Mi-e frică, îşi desface prietenul meu mîinile în lături, a neputinţă, şi ştiu pentru cine i-e frică.

– Maria?

– Maria se descurcă, chiar cu copilul.

Da, Maria s-ar descurca oricum. Chioru se scoală, nesfîrşit, se plimbă alunecînd fără zgomot în jurul camerei, ca şi cum ar pîndi.

– Nici nu ştii ce-ai nimerit-o cu chestia aia, cu cortegiul... care urcă în avion cu pilotul. Mi-a rămas în gît.

...şi mie, dar fiecare cu poveştile lui, există un prag dincolo de care spunem: numai eu. Iar seara asta, începută atît de calm, atît de demult, amenință şi tăcerile mele. Chioru simte, de aceea e stîngaci şi-şi freacă palmele între genunchii ososi.

– Unde-i Grifon?

– Pe-afară... dacă nu a plecat cu Maria, la spital...

În ultima vreme caniche-ul negru a făcut o adevărată pasiune pentru Maria, noaptea pretinde să doarmă la uşa camerei în care se consumă amorul ei cu Chioru. Dar Chioru era să-şi rupă gîtul pe întuneric, împiedicat în cîinele culcat

de-a lungul pragului, de atunci îl iau pe Grifon să doarmă la mine.

Chioru se opreşte în dreptul magnetofonului, întinde mîna spre buton, renunță, reia plimbarea în jurul camerei, parchetul se lasă şi se arcuieşte sub bascheții lui chinezeşti.

– Ce legătură are prezumtivul vostru copil cu Zet?

– Înseamnă că aşa e normal. Că aşa e firesc să fie.

– Ce să fie? Adică, ce să fie firesc?

– Tot ce s-a întîmplat. Catapultarea lui, faptul că Maria s-a întors, tu.

– Eu?

Chioru se răsuceşte, enervat de greutatea cu care pricep:

– Dacă el, cu trei copiii... şi încă, după ce a catapultat...

Eu am momente în care întîmpin unele dificultăți spre a pricepe logica celui mai bun prieten. Dacă toți ar gîndi ca el n-ar fi picior de copil pe-aici,

familiile de aviatori s-ar stinge trist, fără urmaşi. Chioru se frămîntă, neputincios: „da, dar acum e vorba de noi”. Ridic din umeri, nu mă opun evidențelor, dacă îl cunosc cît de cît pe Chioru, se pare că ăsta ar fi momentul în care junele din burta Mariei primeşte certificat de liberă-trecere. Momentul e solemn, s-ar cuveni să...

– Ştii cum zic oamenii în Banat, cînd se naşte un copil?

Ascendențele lui Chioru sînt foarte nebuloase, dar întotdeauna cînd vorbeşte de Banat o face cu un anume fior, pomenindu-l ca pe-o țară veche a zînelor şi faptelor de vitejie:

– Cum?

– Bun venit în lumea oamenilor.

– Frumos, spun. Şi ție ți-au zis aşa?

– Şi...

– Iar tu, l-ai luat pe Zet arbitru. Adică, dacă el se întoarce la zbor, bine, dacă

nu... fluier prelung, Chioru îmi aruncă o privire stînjenită:

– Simplifici. Se întoarce cu fața la perete, spatele lat dar părînd îngust pentru că e veşnic încovoiat; se leagănă de pe vîrfuri pe călcîie îi bănui mutra concentrată, sprîncenele adunate la rădăcina nasului, gura încordată, aspră.

– Înțeleg. Orice om, după o catapultare glorioasă, şi încă în condițiile în care s-a catapultat Zet...

– Nu înțelegi nimic, mă întrerupe Chioru fără să se întoarcă, spatele lui s-a încovoiat mai mult sub bluza de bumbac, ca înaintea unui salt periculos. Nu înțelegi nimic, repetă, accentuînd silabele cumva amenințător. Dacă o iei aşa, nici un tip cu bun simț nu s-ar face aviator - numai tîmpiții. Tu, de exemplu; prietenul meu întoarce încet fața, trăsăturile încordate, nasul gros, s-a albit şi s-a ascuțit, buzele s-au subțiat, strînse într-o linie precisă - tu, ce ai face

dacă ai catapulta? Tu, fără soție şi fără copii... („nu se ştie”, îmi fulgeră prin cap, n-am curajul să o spun, şi oricum, abia mai tîrziu îmi dau seama de asta) - se reazemă cu ceafa de perete şi întreabă despărțind alene silabele, privind neaşteptat de dur, cu ochi răi sub pleoapele umflate:

– Te-ai întoarce la zbor, după o catapultare?

Mă fac mic sub întrebare, tac cu capul vîrît între umeri. Chioru e dintre cei care au dreptul să întrebe, cîmpia arsă; avionul argintiu prăvălindu-se cu un panaş gros de fum negru după el, explozia neaşteptat de mică şi înăbuşită, strigătul meu, zborul bezmetic deasupra pămîntului pîrjolit, răvăşit de explozie, amestecat cu bucăți de metal afumat şi rupt. Drumul spre aerodrom, dorind să lungesc secundele la nesfîrşit, există lucruri mai greu de suportat şi de privit neputincios, decît de făcut. A urmat

telefonul, elicopterul aterizînd în mijlocul grupului de oameni, privirea gînditoare, da, gînditoare, a lui Chioru, parcă un pic, sau mi se părea mie, parcă un pic, un licăr de dezamăgire disprețuitoare. Tristețe de premiant întîi, orice premiu apasă şi obligă, ca un semn de glorie adînc săpat cu fierul roşu. A coborît din „Alouette” cu fața îngropată în paraşuta ținută strîns în brațe, numai ochii, îi răsăreau, noi şi stranii, deasupra mormanului de mătase mototolită, murdară. Chioru are dreptul să întrebe, acum nu mi se mai pare disprețul sec din ochii adînciți sub pleoape umflate. Eu, dacă aş catapulta...

– Nu ştiu - răspund, mi-e ruşine de răspuns, de vocea nesigură, şovăitoare, dar e singurul răspuns valabil – nu ştiu. Habar n-am cum s-ar purta creierii, şi nervii, şi trupul meu omenesc în clocotul de aer înnebunit, smulgînd, în curentul copleşitor care apasă, şi strînge, şi

sfarmă. Nu ştiu ce mişcări ar face - dar ce mişcări ar mai putea face, spasmodic, simțindu-se rupt, trupul neputincios, legat în scaun, zvîrlit deodată în aerul gol, lipsit de scutul de dural lustruit al avionului. Nemaifiind loc pentru nimic altceva, gol - aşa cum sînt, lipsit de sprijine, de reazime, *valoare pură* - dacă există vreo valoare. Şi, mai presus de orice, habar n-am dacă, după aceea, aş avea curajul s-o iau de la capăt. Povestea de aseară, cu motorul, cealaltă glorie a mea - cu mîna - astea-s moft. Pentru că aveam avionul sub mine. Chioru a pătruns adînc cu întrebarea asta - adîncul în care n-are voie nimeni să se bage, sondat rar de fiecare dintre noi - cum ne găsim? - plini de temeiuri incerte, de angoase străvechi, de amintirile niciodată trăite dar ale noastre - gaura aceea neagră, existînd în fiecare, mai ales în cel care o neagă, făcînd parte din noi, firesc, ca şi mîinile, picioarele,

capul - din structura noastră sudată, nituită în trainice grinzi cu zăbrele şi neaşteptate, bruşte prăbuşiri. Şi doar cei care reuşim să trecem *peste*, scrîşnind din dinți, trecînd peste noi... A doua oară în seara asta urcă ceva cald, aproape uitat, credința, credința simplă, şi bună - atît - pentru prietenul meu amenințător, Chioru cel dur, surprins nepregătit de întorsăturile ciudate ale soartei, răsucit în el şi scos brusc, prea brusc - la iveală, crud, neacoperit, nepregătit pentru a fi privit de ochi străini

– Nici eu nu ştiu - face Chioru - îşi tîrîie trupul deşirat, cu umerii căzuți, în jurul camerei. Se întinde pe canapea ca pe un pat de psihiatru - din cele acoperite cu muşama sau cu piele lucioasă, nu ştiu precis, pe ecran nu se vede niciodată clar - se întinde, cu călcîiele sprijinite, de spătarul înalt, şi

tălpile bascheților aleargă pe pereți desenînd contururi fantastice.

– Motorul amfibiei a icnit şi s-a oprit sub geamul deschis; Chioru se înalță în capul oaselor, fixează uşa, parcă ar vrea să-i dea foc privind-o. Tropotul paşilor pe scări, lipăitul labelor de cîine, lătratul scurt al caniche-ului negru, uşa de la intrare, paşii Mariei, gîfîitul lui Grifon în antreu, zgomotul apei curgînd în baie - obiceiuri de, medic. Grifon crapă uşa, intră imens, cu părul creț legat în zeci de funduliţe roşii - distracția surorilor, de la spital. Ne privim toți trei, Maria apare însuflețită, vestind triumfătoare:

– E băiat!

Ne pupă pe amîndoi, pentru mine un pupic cast, pe frunte, Chioru primeşte un sărut care mă cutremură şi mă trimite urgent în camera mea. Mă întorc din uşă, îl trag pe Grifon de urechile

gigantice, asta-i, hai cu mine amigo, la burlaci.

Mă dezbrac cît pot de repede, mă bag în pat, caniche-ul suspină pe parchet, îmi înfund capul şi urechile, mai ales urechile în perna săracă, subțire, trag peste mine toate cuverturile care le găsesc în jur, Grifon scînceşte în surdină ca un cățel de două luni părăsit pe pietrele pavajului, iar mie încă mi se pare că sînt un tip grozav de scîrbos şi indiscret.

15

Chioru s-a rezemat cu spatele de zidul văruit, a ridicat piciorul cu genunchiul îndoit proptind talpa de peretele celulei de alarmă, în poziția asta seamănă mai mult ca oricînd cu un cocostîrc stingher, înfăşurat în combinezon albastru de

zbor. Mă aşed lîngă piciorul strîns într-o gheată imensă, prietenul ăsta nesfîrşit ocroteşte învăluitor, fără să ştie. Soarele luminează puternic, se reflectă în lama pumnalului prinsă între prăselele gălbui din fildeş de mamut antediluvian, îmi joacă călduț pe gît, pe față, în ochi. Întorc capul ferindu-mă, întind mîna, scot cuțitul lui Chioru din teaca aplicată pe carîmbul înalt, desfac căpăcelele,arginti, roşii, albastre, ale celor două sticle de Pepsi, întind una în sus peste cap. Stau mult timp aşa, mîna întinsă oboseşte, abia atunci privesc răsucindu-mi gîtul, Chioru, absent, cu capul dat mult pe spate, cu ochii în gol, propteşte cerul în nasul lui imens. S-a schimbat mult de cînd a venit Maria, nu mai e atît de categoric, parcă s-a înmuiat pe undeva spinarea din oțel călit dar de la asta şi pînă la a refuza o sticlă de Pepsi...

– Amigo...

Chioru priveşte cu ochi rotunzi, scutură din cap se lasă să lunece în jos de-a lungul zidului hîrşîind varul cu tuburile şi fermoarele de pe spatele costumului anti-g. Se instalează lîngă mine, întinzând cu un suspin picioarele lungi.

– Ce mai face stewardesa ta?

Casc gura, lichidul spumos îmi curge peste buze, peste bărbie, de-a lungul gîtului, pătînd cafeniu salopeta de - milaneză: Dumnezeule, asta-i nesperat de mult pentru Chioru!

– Ăăăă... cockteiluri, spun. Încercînd să-mi revin. Ştii, în barul ei din botul Boeingului, imediat în spatele postului de pilotaj.

– Ştiu şi eu unde e instalat barul pe un Boeing, se oţărăşte Chioru. Adaugă, pe un ton potolit Habar n-ai cîte ştiu despre avioanele de cursă lungă.

– De la cine?

– De la Stricatu.

– El a venit cu AN-ul?

– El...

...avionul mare de transport, vopsit ca un irochez după ce a dezgropat securea de război. Chioru e vînat de multă vreme, şi cu remarcabilă insistență, de comandantul regimentului de transport, care-l vrea în fruntea unuia din echipajele sale, Cu ținuta aleasă, cu manierele de lord, cu engleza lui de Eton, pe care nu o să pricep niciodată cînd şi unde a putut s-o învețe, Chioru ar fi o apariție admirată pe oricare din marile aeroporturi ale lumii. Şi dacă colonelul Pieptănaru - Stricatu - s-a aşezat el însuşi la coarnele AN-ului, aterizînd aici, n-a făcut-o numai pentru menținerea antrenamentului.

– Cu ce te-a încîntat?

Chioru priveşte în lumină sticla de Pepsi pe jumătate goală, oftează, o pune lîngă el.

– Cu nimic. Mi-a spus o poveste.

Ciulesc urechile, Stricatu a scăpat dintr-un avion în flăcări printr-o trapă foto pe care - în mod normal - n-ar fi putut s-o folosească nici o găină, s-a întors din Cehoslovacia cu nouă-siluete de Messerschmitt zugrăvite pe fuselaj, a sărit de la numai optzeci de metri cu paraşuta, dintr-un aparat a cărui aripă se rupsese în zbor. A fost unul din primii piloți de reacție şi pe supersonice, la transport a trecut din motive medicale. A completat un impresionant palmares de isprăvi nemaipomenite pe magistralele aeriene ale lumii, a dezgropat de undeva „spiritul de linie" pe care îl promovează cu consecvență, mă rog, nu cunosc bine viața celor de la transport şi nu dau buzna în ea, dar dacă un asemenea om stă la poveşti cu Chioru... Privesc cu respect, de jos în sus, silueta deşirată.

– Ce poveste? Chioru răspunde senin:

– Cu America de Sud... cu cactuşi.

Continuă fără să observe fața mea:

– Este în Argentina, în mijlocul pampasului, un fel de escală, o fîşie de teren cu porțiunea dintre cactuşi betonată, unde aterizează şi alimentează toate avioanele care au traversat Atlanticul în zona aceea. Cele care nu mai apucă să prindă pista se pun frumuşel cu burta pe pămîntul uscat, unele mai reuşit, altele nu, şi aşteaptă tractoarele societății de salvare „Torros & Co.”, să vină să le scoată. În oaza aceea creşte un cactus mai răsărit, sau poate e un palmier pitic - Stricatu n-a fost clar - chiar lîngă popota piloților, toți piloții care trec pe acolo se semnează pe frunzele lui. E acolo şi semnătura lui Saint-Exupéry, a lui Mermoz, semnăturile alea cresc... Chioru se opreşte, bea o înghițitură de Pepsi, rămîne cu capul dat pe spate, privind cerul prin ramurile corcoduşilor săraci crescuți lîngă celula de alarmă. În dreapta, pe pistă, un MIG aterizează,

privim după norul albastru de fum iscat la contactul roților cu pista.

– Cactusul creşte an de an, - Chioru se poticneşte, dă din mîini, în ochii lui joacă lumini ciudate, noi şi semnăturile cresc odată cu frunzele, se întind, se lăbărțează, nu se şterg - se întind numai. A lui Saint-Exupéry e cam atîta - palmele întinse ale prietenului meu s-au îndepărtat la zece-doisprezece centimetri. Stricatul s-a semnat şi el pe o frunză...

– ...O să se ducă după douăzeci de ani, să vadă cît i-a crescut semnătura.

– N-are importanță, face Chioru, mirat de tonul meu agresiv, într-adevăr, n-are importanță, dar e ceva, şi asta rîcîie - e ceva să ştii precis că la o escală, în mijlocul pampasului, creşte necontenit un cactus...

– Dumnezeule, spun, ce roman. Pentru atîta lucru. Asta putem s-o rezolvăm cu resurse locale. Avem şi noi

salcîmi, trebuie numai să-ți iei inima în dinți şi să încerci.

Chioru tace, una din tăcerile prin care văd silueta înaltă a prietenului meu traversînd cu paşi grăbiți holul de marmoră şi aluminiu al unui mare aeroport. Uniformă albastră, cămaşă albă, nodul cravatei desfăcut puțin - nu mult, doar cît să sugereze elegant că purtătorul ei are de făcut o treabă importantă, în care n-are voie să fie stingherit nici măcar de o cravată strînsă - şi servieta diplomatică din piele fină, cu colțurile îmbrăcate în metal nichelat, burduşită cu actele Boeing-ului TAROM care rumegă liniştit în aşteptare, dincolo de peretele de cristal.

– În concluzie...

Chioru se întoarce cu tot corpul, ca şi cum i-ar fi înțepenit gîtul care iese din kapronul transpirat al costumului de suprasarcină, se întoarce spre mine privind mirat, văd pe fața bronzată

urmele adînci, vineții, lăsate de masca de oxigen, cînd vorbeşte urmele vineții se strîng şi se întind caraghios, de la bărbie pînă sus, sub frunte:

– Ce, eşti nebun?

Se saltă în picioare, arată spre camionul care merge, încet, remorcînd un MIG:

– Îmi vine avionul.

Ridic din umeri, mă întorc, ocolesc clădirea, intru în celulă. În sala de odihnă, tolănită pe fotolii, escadrila a treia face pronosticuri asupra probabilei recompense, pe care Comandamentul i-o va oferi lui Zet:

– Un ordin.

– Un stilet cu lama filigranată.

– O casă la țară, cu grajd în curte, şi cu trei vaci de? lapte în grajd.

– Un Rolls-Royce model '79, cu gențile roților şi chiulasa motorului turnate în dural de la avionul căzut.

– Un concediu de trei săptămîni la Olăneşti. Clasa lux.

Ion mă vede, întreabă:

– Tu ce crezi?

Ridic din umeri, pentru a doua oară în ultimele patru minute, acordarea de recompense în aviație se face după criterii care mie îmi scapă.

– Unii s-au ars - explică Ion, vorbeşte despre maiorul Constantin, rînjesc, asta e poveste veche. Maiorul a ate¬rizat un supersonic căruia nu-i ieşise jamba dreaptă, în instrucțiuni pentru asemenea cazuri e prevăzută catapultarea, maiorul a aterizat pe stînga şi pe bot, după întîmplarea asta toți ne aşteptam la oarecare bunăvoință oficială. Se făceau presupuneri, maiorul salvase un avion, sala piloților devenise locul în care puteau fi auzite cele mai diverse ipoteze, deloc în spiritul nobilului dezinteres ce caracterizează casta noastră temerară, dar absolut conforme

cu puținele slăbiciuni omeneşti care ne-au rămas. Zet l-a şters de pe lista locală de premieri, pretinzînd că se aşteaptă ceva „de sus”. De foarte sus, probabil, pentru că pînă azi n-a ajuns nimic la aerodrom; era să mor de rîs cînd Constantin n-a luat nici prima obişnuită, care s-a oferit tuturor. Aşa că mormăi enigmatic „hmm” şi mă simt brusc un tip cu o grea şi covîrşitoare experiență de viață - înțelepciune.

16

Aterizez în lumina proiectoarelor, scot paraşută de frînare, MIG-ul icneşte aplecînd botul, scîrțîindu-şi cauciucurile groase. A fost un zbor calm deasupra pămîntului simțit ca niciodată al meu, zbor cald ca o împăcare cu un părinte bătrîn, închistat în înțelepciunea lui

bătrînească, deşi adevărata înțelepciune nu are vîrstă. Pe munți era furtună, mai jos ca noi, jucau pete de fluorescență verzuie pe ecranul locatorului, spectre liniştite şi amabile, ştiam înşelătoarea pace a acelor lumini.

Am virat, secera lunii agățată în colțul din stînga-jos al parbrizului, roşie, aproape de apus, se rotea încet bolta în jurul cupolei de plexiglas ca un imens planetariu, se roteau undeva, jos, puncte cardinale, axe de început de omenire, oraşe, văi, căi ferate cu accelerate alergînd pe şine şi cu oameni dormind somn clătinat în acele accelerate. În stînga se căsca un hău de întuneric, priveam peste umăr, 12.000 de metri de ger, de beznă, de vise grele, treziri brutale, de douăsprezece mii de ori mă risipeam împăcat şi mă adunam la loc în fiecare metru. Luna se leagănă în vîrful tubului Pitot trasînd o dungă de lumină pe botul negru, potecă de raze pe

suprafața netedă a mării, valuri încremenite, în dreapta se înălța ca un perete de rîpă frontul de cumulonimbi, fulgera înăbuşit, luminile mate smulgeau şi conturau forme fantastice, arcuri, ogive, imense cupole mohorîte defilau tăcute şi se roteau în jurul cabinei. Şi mai era torsul acela molcom de motor fierbinte. Cădeau stelele nedureroase, aşteptam să văd cerul deschizîndu-se, dîndu-se lin la o parte în marginile acelor dîre ca nişte imense fermoare argintii. Se depănau lin cifrele indicatorului inerțial, 250, 40, 30, 220 kilometri de zbor pînă acasă, kilometri tăcuți de văzduh despicat. Se făcuse linişte în aer, pămîntul rotindu-se majestuos dedesubt, transparență de toamnă, se vedeau cele mai mici lumini, dar asta după ce trecusem munții - prăpastie neagră de întuneric arcuit. Dădusem pe „aer cald”, era bine în cabina mea roşie, atîrnat în chingi, mă

lăsasem să lunec în scaun întinzînd picioarele sub tabloul de bord. Valea Prahovei, Ploieştiul, am văzut şi luminile portocalii din virfurile stîlpilor de la Otopeni, Irina, se desfăşura ciudat geografia atît de cunoscută sub mine, era altă viață - a celor de jos, era, simțeam lămurit, altă condiție, alt fel de a vedea şi cîntări, mie îmi rămîn înfipte în ochi luminile astea, parcă zburam într-o poveste de linişte. Torsul motorului, curgeau la vale largi fluvii de lumină calmă, curgeau prin mine amestecîndu-se de-a valma cu vibrația înăbuşită a metalului, mi-era bine, zborul blînd şi total, mă descărcam în el, bordul - normal, acele albe tremurînd sclipiri sîngerii pe cadranele negre, le reflecta slab plexicul cabinei, ca un cer mititel şi concav. Sorbeam cu tot trupul, relaxat, de unde atîta linişte calda, osmoză bizară, cu ce era încărcat aerul din cabină înafara mirosului cunoscut

de metal încins, cauciuc, petrol ars şi văzduh spintecat, de unde atîta învăluitoare împăcare?

Numai nu liniştea însemnînd sfîrşitul tuturor neliniştilor care ne alcătuiesc.

*

A fost una din poveştile stupide care lasă un gust amar în gură, mult timp, uneori se prelungeşte totdeauna şi-i simți amăreala subtilă, apăsătoare, una din întîmplările care nasc cute noi, încă neobservate, sau le adîncesc pe cele săpate - de poveşti asemănătoare, nu mult, o sutime de milimetru, şi încă o sutime de milimetru, sutimile astea care se adună, adîncind, nici nu ştii cînd ajungi la, carne vie. A fost o poveste atît de tâmpită, ziua de vară, oraşul, cred că trecuse de 32 de grade, asfaltul se lăsa moale sub tălpi legănîndu-mă, ca stratul subțire de turbă pe suprafața mlaştinilor cu ape ruginii. Marius murise, nu

murise, l-am văzut pe stradă, rîdea, nu era singur, se agăța de brațul lui o fată subțire, părul negru îi cădea incredibil pînă dincolo de talie, frîngînd în lumini întunecate razele fierbinți. Marius rîdea, îi luceau dinții cabalini, de fapt toată fața prelungă, îngustă, îl făcea să semene cu caii lui Walt Disney, cum putea rîde pe aşa o căldură?. M-am smucit, asfaltul se lipise de tălpi, am dezgolit un, rotocol negru-lucios în cenuşiul prăfuit cînd m-am repezit alergînd, zidul Universității era aspru, zgrunțuros, din firidele strîmte ieşeau, clătinîndu-se pe picioarele false, amoebe străvezii de umezeală stătută; s-au întâmplat o groază de lucruri lîngă zidul ăsta, pe aici treceam cu tata venind de la şcoală, aici o aşteptam pe Lena, aici m-am întîlnit cu Pisi, pe aici am trecut douăzeci de ani, zi de zi, în drumurile mele; sînt ziduri care intră în noi, întărindu-ne. Acum îl vedeam pe Marius

lîngă zidul fierbinte, şi încă, la braţ cu o fată minunat de frumoasă. Eu ştiam că murise Marius, căzuse cu un AN-2, cum, cu un avionache ca ăla, mai mult sîrmă şi pînză, silueta bondoacă a biplanu- lui inspira atîta încrezătoare putere, ei da, se moare şi cu el, la fel de bine ea şi cu celelalte. Zburau în ceaţă, au intrat într-un deal, cine naiba îmi spusese, cu asemenea lucruri nu se glumeşte, „Marius", s-a răsucit, alergam, mi-a prins mîna rîzînd tăcut, avea degete calde, puternice, îmi clocoteau în gîtlej, aproape uitate, noduri sărate şi fierbinţi.

– Marius, ştiam că ai murit...

A rîs iar, scurt:

– Cum adică?

Fata de lîngă el era atît de frumoasă, purta o rochiţă uşoară în carouri late, cămaşa lui Marius era din acelaşi material, benzi late, roşii, intersectîndu-se pe un cîmp alb, numai pantalonii îi erau boţiţi, mă mirau pantalonii şifonaţi,

blugi cusuți din husă de cabină, parcă nu-i călcase după spălat, se strîngea materialul scorțos în solzi neregulați. Asta-i. Am strîns tare degetele calde, în ochii imenşi ai fetei se citea puțină spaimă, o undă de rîs, şi încă ceva, pentru care nu s-au inventat cuvinte. Nu trecea nimeni pe lîngă noi, ar fi trebuit să-mi dea de gândit, trotuarul acela de regulă aglomerat, numai asfaltul în care se imprimaseră atîtea urme de tălpi. Am auzit un uruit înfundat, am dat capul pe spate, la zece mii de metri deasupra noastră trecea, lăsînd o dîră albă, cursa de Pekin.

– Dumnezeule, a făcut Marius, abia atunci i-am dat drumul la mînă, Dumnezeule, am uitat să vă prezint, Ea este...

...a sunat ceasul, brutal.

17

Las jos mîneca şifonată a cămăşii, mă înghesui pe canapeaua albă de vinilin, îi fac loc lui Petre lîngă mine. Asistenta brunetă priveşte mirată, ridicînd din umeri; înfige seringa scurtă, nichelata, în arătătorul bont a colegului meu. Am terminat analizele, rămîn în laborator vreau să văd dacă Kron-Prinz-ul leşină şi anul ăsta cînd i se ia sînge. Leşină, şi Jorj, care pîndea, îl prinde şi-l depune pe canapea. Mă dau la o parte, îi ridic picioarele pe dreptunghiul de cauciuc maro, ies. Merg de-a lungul coridorului urmărindu-mi silueta oglindită diform în peretele vopsit cu ulei lucios, pentru mine clădirea Centrului Aeronautic Medical a început să aibă amintiri, pe scara asta am fost anunțat că sînt apt pentru şcoala de aviație, dincolo de uşa capitonată, cu tăbliţa roşie pe care este

înscris în aur: „medic sef” - am pledat două ore, cu lacrimi în glas - cauza mea ca zburător pe supersonic, în colțul ăsta, în unghiul făcut de geam cu cuierul, vîrît chinuit în calorifer, să ocupe cît mai puțin loc - a stat Cornel cînd l-au oprit de la zbor. A stat mult, ceasuri în şir, noi am plecat după ce medicii părăsiseră cabinetele lor, se spune că ar fi stat toată noaptea - nu l-am văzut de atunci.

Trec pe lîngă hîrdăul cu ficusul fermecat din al cărui trunchi a răsărit Irina, am o strîngere de inimă: ieri stewardesa mea bruneta a fost toată ziua gravă şi distantă. Îngrijorător de distantă.

Mă uit la ceas, acum e la Stuttgart. se Înapoiază la noapte, mă întreb dacă o să aducă ce mi-a promis, sabia veche, lungă, cu mînerul filigranat şi lama puțin atinsă de rugină, văzută de ea în vitrina unui anticar din apropierea aeroportului. O să curăț lama de rugină,

o să agăț sabia pe perete, deasupra patului - necesară siguranță şi prezență liniştitoare în nopțile incerte. Cobor scara îngustă de ciment, la parter, în fața cabinetului de oftalmologie, Chioru suspină şi geme demn nehotărîndu-se să intre.

– Vin cu tine, spun, întind mîna, Chioru clatină din cap mai bine singur. A rontăit morcovi ca un iepure toată săptămîna, a mîncat afine cu afini cu tot, speră că va vedea cerculețele de pe ultimul rînd. Cerculețele alea nenorocite, pe care chiar cosmonauții, ca să le vadă... „Ce-ți pasă", mîrîie Chioru, aşa-i, eu mi-am trecut hopul de la Interne.

– Succes, spun, fac cîțiva paşi spre ieşire, mă întorc:

– Cheia!

– Care cheie?

Scot din buzunar şi întind cheița nichelată a Daciei; Chioru merge diseară la teatru cu Maria, nu-i văd decît în

centrul admirației publice. descinzînd din vehicolul lor bălțat. Primesc cheia amfibiei, mă îndrept spre ieşire, în urma mea zgomotul uşii cu geam givrat de la „Oftalmologie”.

Seara mă prinde hurducînd Mercedesul lui Chioru peste pavajul bolovănos al străduțelor de lîngă Calea Moşilor, acolo unde se întretaie cu bulevardul Republicii.

Aici ar trebui să fie locul meu, aici m-am născut, şcoala nu, şcoala am făcut-o în alt cartier, mai aristocratic, deşi amicii de poarca şi de cățărat prin duzi mergeau în corpore la „Armenească” sau la „Coşbuc”. Pe aici mă plimbam cu Zaza şi Lola în vacantele liceului militar, vacanțele nostalgice, întotdeauna prea scurte, împodobite de pantaloni albaştri cu paspol roşu. Aici m-am plimbat cu Ileana şi cu alte Ilene, de fapt au fost una singură toate Ilenele astea, tot aici am intuit că fuga e sănătoasă; apariția

mea la bordul belicosului vehicol nu e chiar atît de întîmplătoare. Aşa, un fel de revanşă necesară. Pe strada asta au locuit ai mei înainte de a se muta pe Colentina, într-un bloc nou şi plin de surprize - au locuit într-un apartament spațios, cînd sunam la uşă îl auzeam pe Pufi lătrînd şi scîncind dincolo de lemnul gros. Pufi n-a fost dus în noul apartament, s-a considerat că pentru anii de serviciu merită o pensie liniştită la țară. Acolo a şi murit, singur, lățos, în curtea unor tipi care nu cred că se prăpădeau de dragul lui.

Opresc amfibia şi cobor, ceasul, BOEINGUL Irinei mai are o oră pînă la aterizare. Citesc în treacăt anunțul din vitrina luminată a unei cizmării mici, „Execut tocuri LUIKENZ”, scurt, în dugheana asta se execută tocuri LUIKENZ, o s-o aduc pe Irina să vadă, să se convingă, şi, cine ştie - poate comandă o pereche de pantofi. Fac cîțiva

paşi, trotuarul, pietrele bordurii, gardurile, zidurile, burlanele - toate astea îmi sînt îngrijorător de cunoscute, şi privesc sever, ca un consiliu de familie. Mă trezesc deodată singur în Bucureştiul întunecos, brusc ostil - singur- cum n-am fost de mult, mă cuprinde o spaimă cumplită, pentru ce a fost, pentru ce o să mai fie, fierbinte, nespus de tristă, ca atunci cînd visezi pe cineva drag, care ştii că n-o să mai vină niciodată. De ce teama asta bruscă pentru nopțile de la celula de alarmă - nopțile mele simple, utile, pline, dense - secundă cu secundă - scurse greu, complet, lăsînd urme gîtuite şi argintate în inelul clepsidrei ireversibile, acolo trăiesc marcîndu-mi într-adevăr clipele cu bătăi de puls accelerat, clădirea lungă, scundă, albă, cufundată neprietenos în noapte, şi avioanele pîndind tăcute, încordîndu-se pe jambele groase - gata de salt. Nopțile totale, cînd

sînt cu totul în mine şi nu trebuie să mă întreb nimic. Nopțile în care n-am nevoie de nici o sabie cu mîner filigranat la căpătîi. Nopțile adevărate, curate, nerepetabile, nopți de permanent rămas bun. Pentru că anii alterează, simt asta, o simt acum, pe strada pe care am învățat să merg, să alerg, să joc poarca - alterează ca pe o bucată de brînză scoasă din frigider şi lăsată aiurea într-o zi cu soare şi cu multe muşte. Nu se poate sta toata viața în frigider. Iar cei din jur nu sînt numai buni, strălucitori, sînt împletiți din bucăți încîlcite, din labirinte a căror ieşire, e greu de găsit. Mi se întîmplă des să văd bucățile rele, deşi n-aş vrea - bucățile cu muşte. Poate eu sînt de vină; de cele mai multe ori, cînd crusta se dă, la o parte, mă întorc şi plec. Asta doare, violent, dar eu plec pentru că mă sperii. Şi mai sînt chestii mărunte şi amare, nimicnicii de şchiop între ologi, care ustură totuşi şi rămîn -

şi mă fac cumplit de nedrept, şi înrăiesc. De aceea prefer aerodromul meu, unde lucrurile sînt clare şi aşa cum se înfăţişează, unde motoarele sînt fierbinţi sub tabla lustruită, dar nu mă ard pentru că le ştiu fierbinţi. Unde fiecare îşi păstrează chipul pe care îl ştiu - strîns în curelele căştii albe, cu margini, drepte despărţind net carnea de metal. De aceea prefer MIG-ul, fremătător, sensibil, inteligent, categoric ca o instanţă definitivă. De aceea am venit, după mulţi ani, pe strada mea - unica *mea* stradă, deşi nu întotdeauna sînt dispus s-o recunosc - în această maşină greoaie, solidă, cu plăci gofrate de blindaj în jurul cabinei şi cu farurile ascunse sub apărători de sîrmă groasă.

Urc în Mercedes, pornesc motorul, deschid toba de eşapament, demarez accelerînd bubuitor cei şase cilindri puternici. Simt zidurile zguduindu-se, şterg bordurile trotuarelor cu

cauciucurile groase, goana pe străzile vechi goleşte şi linişteşte, ca o revanşă tîrzie.

18

În fața agenției „CSA” de pe Batiştei, Irina doboară recordul de punctualitate pentru stewardese, apărînd exact în momentul în care pleoapele ceasului cu afişaj din vitrină tremură, se ridică, cad din nou, şi se dau la o parte, lăsîndu-mă să citesc ora înscrisă cu cifre albe în căsuțele negre: 21.000.000 Cizmele italiene, înalte, suple, lucind discret a o groază de bănet, se opresc şi se aliniază cuminți lîngă vîrfurile boante ale pantofilor mei din piele întoarsă.

– Salut.

– Salut...

...dar pe un ton înghețat, care răsuceşte brusc şi cufundă în frig seara de vară tîrzie. De trei zile Irina e sumbră şi misterioasă ca o clopotniță părăsită, una din clopotnițele pline de lilieci.

– Hai cu mine, să te înveselesc!

Mai bine n-aş fi spus-o. Ochii fetei lucesc scurt sub sprîncenele arcuite, privirea străpunge ca lama îngustă a săbiei adusă - sper - de la Stuttgart.

– Hai!

Părăsim vitrina în care macheta unui TU-154 tînjeşte cu botul spre cerul niciodată atins, ne frecăm de tipi grăbiți şi neatenți, surprind cîteva priviri uluite, extaziate, invidioase, dar astea sînt lucruri cu care am început să mă obişnuiesc, traversăm, trecem printr-un gang scund, intrăm în barul mic, murdar, plin de fum, urmăriți de ochii junilor blazați aşteptînd la intrare. Dumnezeu ştie ce aşteaptă, locuri sînt destule, pe scaunele înalte înşirate de-a

lungul tejghelei, pe taburetele scunde de lîngă mese, pe bancheta îngustă care face ocolul localului, agățată de perete. Stăm ca într-un acvariu, peretele din stînga mea e sticlă de sus pînă jos, sticlă goală, neacoperită de vreo draperie.

– Să-ți spun un banc.

Irina se apleacă spre mine, mă fixează încordată:

– Nu spune.

– Un australian vroia să cumpere un bumerang nou, dar nu putea să scape de cel vechi.

Pe fața Irinei se sapă suferința:

– Doamne, bancul cu bumerangul! L-am auzit de zeci de ori, la fiecare escală. Ce luăm?

Lîngă noi s-a oprit visător un picolo, cu mîini mari ieşind nelalocul lor din mînecile scurte ale unui veston pătat. Ridic din umeri, eu, oricum...

– Două Dubonett-uri, te rog.

Irina se sacrifică, nu-i place uleiul roşu, dulce pileală muierească; cu atît mai rău, o să le dea pe gît pe amîndouă. Eu am mîine proba de costum, encefalograma, centrifuga...

– Cin-cin!

– Fată dragă, cinci-cinezi singură. Pe mine, mîine, mă saltă la 16.000 de metri în butoiul ăla presurizat...

– Nici atît, face Irina, împinge paharul pe tăblia neagră, lucioasă, a măsuței scunde. Eu am cursă la Amsterdam, patria lalelelor, blonde în saboți cu vîrful întors, Veneția nordului şi restul. Dar fără alibiul ăsta - arată paharele de pe masă, în care băutura rubinie se veştejeşte pierzîndu-şi aroma şi culoarea - ne aruncă pe uşă afară.

– Atîta pagubă.

Plătesc, ieşim. Mergem unul lîngă celălalt, fără să ne ținem de braț, prin mulțimea zgomotoasă şi transpirată.

Mă uit pe furiş la Irina, profilul îndărătnic, fruntea bombată, nasul scurt, drept, cu vîrful puțin întors în sus, gîtul lung pierzîndu-se într-unul din tricourile ei care mă scot din minți şi mă fac să mă simt nespus de bătrîn, dar nu o bătrînețe senină.

– La şosea?

– Demodat. Noi, copiii oraşului...

Asta-i, că nu mai sînt de mult copil al oraşului.

– Tu chiar ți-ai pus în gînd să mă distrezi?

Pe tine acum, dracu ştie de ce, nici nu încerc să aflu, n-ar reuşi să te amuze un circ întreg. Cu clovni, maimuțe; jongleri, echilibrişti, elefanți şi dresuri combinate de lei şi tigri. Mă strecor în maşina galbenă, am impresia că Irina va pleca; nu pleacă, bate cu degetul în geamul portierei din spate, îi deschid, se instalează pe canapea întinzîndu-şi: picioarele lungi. Stăm aşa o sută de ani,

fără să scoatem un cuvînt, bătrîna de la parcare patrulează prin fața Daciei gălbui încercînd să se uite înăuntru, noaptea e greu de privit într-o maşină neluminată.

– Odată mergeam cu nişte tipi la mare. Noaptea. Era o noapte grozavă, senină, cu un cer ca cel de la 3-4.000 de metri, stea lîngă stea. Cînd am vrut să opresc, tipii au rîs, ziceau că nu-i nevoie de atîta regie dacă vreau să fac pipi.

– Şi?

– N-am mai oprit. Nu vroiam pipi.

Pornesc motorul, îl las să se încălzească;

– Mă duci să-mi arăți stele?

Băbuța de la parcare a obosit să patruleze, se opreşte, se holbează prin parbriz fără să vadă nimic, clacsonez scurt ambalînd motorul, sare într-o parte speriată. Demarez brutal, întorc brusc, pe două roți, spatele Daciei derapează, gata să lovească un bot incert

de maşină cu multe faruri înşirate deasupra barei de protecție.

– Eşti nebun. Dar pentru voi, ăştia de la vînătoare, se pare că e condiția obligatorie.

– Ca licența în litere pentru stewardese.

Nu-mi place atmosfera din untiera gălbuie. Opresc la stop, se întîmplă ceva cu Irina, mereu în ofensivă, se apără de cineva, de mine? Sau de ea însăşi, ceea ce-i mai neplăcut, dar astea sînt lucruri care nu se lasă nelămurite. Maşina din spate clipeşte din faruri, lumina violentă reflectată în retrovizor trezeşte, verde, grăbiții ăştia, pornesc, Irina şi cu mine am mers prea departe împreună, am început s-o simt, s-o gîndesc, Dumnezeule, mă maturizez văzînd cu ochii!

– Ştii cum vi se spune la noi? Vouă, vînătorilor?

În mai multe feluri, şi nici unul care să-mi facă plăcere. Discuția noastră amabilă se desfăşoară cu pauze mari, facem sensul giratoriu din piața Aviatorilor. Traversez întinderea vastă de piatră, opresc lîngă bordură, mă răsucesc spre fată, îi arăt silueta stingheră a milițianului care măsoară cu paşi rari cercul magic din piatră albă:

– Dacă vrei să te cerți, ceartă-te cu dînsul Aştept aici.

– Pot să te întreb ceva?

Sfioasă, grijulie, tandră, ca o pisică de mare clasă. Bruşte şi obositoare trecerile astea de la o stare la alta, pluteşte ceva în aer, miau.

– Poftim.

– De ce nu întrebi ce-i cu mine?

– Acum trei zile ai spus... mă poticnesc, mă lovesc cu mîna peste gură: ce-i cu tine?

– Mă gîndeam, începe Irina. Acum o săptămînă, după ce decolasem de la New

York, stăteam pe intervalul dintre scaune şi mă gîndeam la tine. Un tip din Martinica tocmai ceruse un Martini. M-am dus să i-l aduc şi acolo, la oficiu, printre sticlele cu etichete multicolore, mi-am dat seama că ar fi destul de greu fără tine. Simplu.

– Asta-i tot? întreb, mă destind deodată, liniştit şi neruşinat de sigur pe mine.

– Cum „tot”? se revoltă Irina. E foarte greu.

– De ce?

– Creează obligații.

– Ştiu, spun, Încerc să-i văd ochii, stewardesa cea neagră a lăsat capul în piept, părul îi curge ca o cascadă acoperind fruntea, ochii, nasul, singurul lucru pe care-l pot vedea e tricoul agitîndu-se furtunos. Ştiu, pentru că mie de mult mi-e greu fără tine.

Şi întreb, abia mişc buzele golite de sînge, dar trebuie, sînt lucruri care nu pot fi lăsate nelămurite:

– Vrei să terminăm?

Irina înalță capul, cascada neagră de păr unduios se desface în două valuri, ochii fetei mă privesc aşa cum n-am visat să fiu privit vreodată.

– Nu, zîmbeşte Irina, dar zîmbeşte frumos cu dințişorii ei perfecți, cu ochii întunecați, puțin neîncrezător în colțul pleoapelor - parcă n-ar fi convinsă deplin că i se cuvine tortul acela mare cu frişcă, căruia aşa rar i se zice fericire. Nu, zîmbeşte fata, ochii privesc calini, puțin începtoşați, ca printr-o boare fină, dispar sub privirea ei, curg în mine fără să am de ce să mă agăț - nu vreau să terminăm. Eu, una, sînt gata să fac şi prostia cealaltă.

...a țiuit ceva dureros şi fierbinte între noi, prelung şi fără să se rupă, şi, Dumnezeule, piloții de vînătoare, piloți

clasa I-a, supermani cu ochi de şoim şi nervi de oțel, de cînd îți suspină piloții, mărite Doamne?

*

Îmbătrîneam ciudat lîngă avioane, mama rîdea, Irina îşi mîngîia degetele, pe obrazul meu zîmbind tăcută, simțeam trecînd lucruri care nu se întorceau. Vedeam lumea altfel decît cunoştințele mele dinafară, adică dinafara aerodromului. Dan, Iurii, Ghiță, soțiile lor, faptul că apreciam automat orice loc bun sau impropriu unei aterizări forțate, că la ceaiuri mi se spunea „Cikalov”, că eram întrebat de orarul curselor TAROM, neliniştea surdă după două săptămîni de concediu nedesprins de sol, lucrurile care mă alcătuiau şi cu, care mă mîndream sonor în urmă cu un an, începeau să apese într-un fel nedefinit Alergam suta de metri, înotam zece bazine în acelaşi timp, nu asta era; nu

organic, muşchii ascultau, ligamentele se încordau la fel de elastice, era ALTCEVA, mă lăsa numai în avion, Dumnezeule, mă recompuneam în fiecare centimetru de cabină, avionul meu, îl ştiam şi mă ştia mai desăvârşit decît ajunsesem să mă cunosc vreodată. Dădusem totul din mine, storsesem totul din el, 23.200 de metri, cerul de cremene vînătă, se tînguia metalul înghețat în neclintirea stratosferei, ars pe dinăuntru de rotațiile înnebunite ale turbinei la 2000 de grade Celsius; MAI MULT NU SE PUTEA! - se culcase domol pe o aripă alunecînd decis şi pentru totdeauna în tulbureala incertă de sub noi, nici măcar nu prindea viteză, cădea şi gata, în legănări line de cruce pusă peste lucrurile la care ai jinduit, şi odată ajunse şi atinse lasă un gol niciodată umplut de altceva. Niciodată înlocuite de altceva, golurile astea trecute, freamătul bănuit al lucrurilor niciodată trăite, de

neapucat oricît aş întinde mîna, aşa mă simțeam alcătuit, mă întregeam numai în cabină, MIG-ul punea o punte solidă de dural unindu-mă cu aripile scurte, trăgea o dîră adunînd şi strîngînd jumătățile incerte, oscilante, eram mai departe de mine ca niciodată, sau poate tocmai ăsta eram?! Nefericită alcătuire, strîngeam pe corp costumul anti-g pînă la sufocare, fermoarele late trosneau, kapronul verzui se întindea destrămîndu-se neputincios în ațe, fine ca mătasea broaştei, în jur se vorbea de fotbal, se serbau aniversări, se discuta de OZN-ul observat la Sighişoara, la Cluj, la Atlanta, după cinci minute vorbeam invariabil despre noi, zborul de ieri, zborul de mîine, apăruseră F-urile de serie mică, cu performante nemaipomenite, cerul planetei era brăzdat, la înălțimi incredibile de avioane care nici nu mai semănau a avioane, astea erau lucrurile care mă țineau

strîns. Apa bazinului, limpede, verzuie, alunecau prin cristalul fluid siluete incerte, secționate de slipuri roşii, usturau ochii de clor, nu conta, pentru fiecare bazin peste norma de cincizeci. Ion Țarină îmi punea o sticlă de Pepsi pe bordura îmbrăcată în faianță albastră. Înotam pe burtă, pe spate, mi se împăienjeneau ochii, sticlele înalte jucau ciocnindu-se pe plăcile lucioase, ieşeam din apă clătinîndu-mă, patrula romantică îşi umfla burțile, icnind, cu lichidul cafeniu. Nu mai rămînea nimic din prestanța noastră de zburători, cu burțile umflate peste slipuri. Numai că eu ieşeam multiplicat din apă, şi fiecare din mine o lua legănîndu-se în altă direcție, şi asta era grozav de neplăcut, uneori de nesuportat. Atunci mă lăsam într-un fotoliu cu pernele roşii mustind de apă, puneam casetofonul la maximum, închideam ochii, prea multe cuvinte cu „ne” înainte; primul negat

eram eu. Maria privea lung, clătina din cap, părul blond unduia raze de lumină aşternîndu-le în straturi fine, concave; clătina din cap şi mă. trimitea la psihiatru: „Cum dracu ți se lasă un avion pe mină?” Cum nu, avionul, era SINGURA soluție, niciodată n-am zburat aşa complet, cu patimă, pînă aproape de uitare, pînă dincolo de uitare, cuvinte, trebuia să fii acolo, să vezi, să te convingi, nu putea fi nimeni acolo, eu cu avionul, asta era minunat, aşa complet şi definitiv, numai că n-am mai urcat niciodată la 23.200 de metri. Acolo a fost ştacheta mea, fiecare cu ştacheta lui, dar eu înțelegeam asta ca pe ceva care, dacă nu poate fi depăşit, cel puțin se mai lasă atins, măcar odată.

Nu s-a mai lăsat atins.

Nu eram obişnuit ca lucrurile odată ajunse, apucate, strînse în pumn pînă la durere, pînă la strigătul necesar de EXIST! - să se refuze apoi. Era nedrept,

nu vroiam să mă împac, nu puteam să mă împac cu ideea asta, erau prea nedrepte, prea înafara mea lucrurile care se refuză după ce ți s-au oferit o dată. Mai bine deloc, spuneam, retractam imediat năpădit de spaimă rece, „deloc”, însemna să nu fi aflat niciodată, aş fi fost altul, mai sărac, sărăcit de un adevăr pe care nu l-am trăit, mă apăsa, abia acum descopeream că pot fi deposedat de adevăruri niciodată trăite. Dar care ar fi putut fi, şi exact asta înnebunea, psihiatrul Mariei, cunoşteam şi eu unul, dur, cărunt, ascuțit, ochelari fumurii cu ramă de aur, asta era condiția, ochelarii cu ramă de aur, nu m-am dus la el, nu era o problemă de psihiatru. A fost una din poveştile rezolvate blînd între mine şi avion, şi care m-a lăsat atît de gol, au trebuit nişte ani de zbor ca să mă pot umple la loc, niciodată complet, n-am mai debordat, pe ochi, pe nas, pe urechi - de

mine însumi, dar atunci nu ştiam, atunci mă uimea, dureros şi încă neclar, ştacheta oprită la 23.200 de metri.

*

– Mai bine nu pleci în noaptea asta, spune Irina şi mi, se agață de gît. Dormi acasă, pleci dimineața la aerodrom... Acasă, adică garsoniera din Piața Romană.

Sîntem exact în mijlocul imensului hol al aeroportului Otopeni, trei tipi înalți, flegmatici, cu favoriții înodîndu-se în smocuri aspre sub bărbie, privesc blazați prin noi. Poartă costume cadrilate, pantaloni largi, sacouri cu revere late şi cu piepturi umflate pe dedesubt de paturile armelor prinse în hamuri de piele. Aştia-s deturnători, precis, dar Irina zîmbeşte liniştitor lipindu-se strîns de mine, nu, deturnătorii sînt mai scunzi şi îmbracă costume de culoare închisă.

Holul e pustiu la ora asta, doar într-o margine, foarte departe, îi văd ca printr-un binoclu întors, un grup de copii dormind înghesuiți unul într-altul, ghemuiți pe canapele şi fotolii joase. Alături, în huse străvezii de plastic, instrumente de suflat lucind violent sub neonul care curge din tavan. Irina arată cu bărbia, mă lămureşte, o fanfară suedeză de şcolari care a cîştigat nu ştiu ce prestigios concurs internațional. Se pare că nu se va dormi în cursa de Stockholm, aflu că micuții suedezi vor pleca cu avionul Irinei. sînt în turneu prin Europa. Ridic din umeri, fata rîde, o să fie vesel, difuzoarele strănută şi hîrîie englezeşte sub acoperişul vast. Mă furnică sub veston, ca atunci cînd aud o sirenă de vapor.

– Am plecat - face Irina, nu se desprinde de mine. Ne legănăm puțin, aşa înlănțuiți, copiii suedezi care nu dorm ne măsoară lung şi serios de sub

pletele blonde, părul lor violet sub lumina artificială. Fata oftează încet, numai pentru ea, se lasă să-mi lunece din brațe.

– Acum chiar am plecat.

Prin peretele de sticlă se vede avionul, mare, lucios cu trenul neobişnuit de jos. Irina se întoarce, întinde mîna. Mă feresc, a fost mai fierbinte ca oricînd noaptea trecută, acum e departe, dincolo de geam, în fuselajul gros şi bombat. „Mda”, mîrîie stewardesa mea brunetă, adaugă:

– N-are rost să stai. Mai e o oră pînă la decolare...

Se întoarce, fusta albastră drapată savant pe soldurile înguste, pe picioarele fine dispare printr-o uşă batantă, literele negre: „Intrarea strict oprită”, flutură de două-trei ori, se liniştesc. Mă apropii de peretele de sticlă, lipesc fruntea de el, stau aşa, cu mîinile în buzunare, mă uit la tehnicienii în salopete roind lîngă

avion. Se agită, încarcă, trag fire, intră şi ies din fuselajul argintiu, dar nu pe scările late cu mochetă, pentru pasageri, au scărițe subțiri, flexibile, din dural, la fel cu cele folosite de piloții de la bombardiere cînd urcă în avioanele lor greoaie. Oricum, plec după ce decolează Irina. Mă strînge o gheară fină în fundul gîtului, la naiba, încerc să sper că am făcut bine ceea ce am făcut. Tehnicienii au strîns scărițele, le-au încărcat într-unui din camioanele-jucărie cu acumulatori, au plecat. Un grup mic de oameni în uniforme albastru-închis, negre în lumina incertă, se apropie de avion şi urcă pe scara lată, pentru pasageri; se opresc pe platforma de lîngă uşa curbată, culisată într-o parte, apoi dispar în întunericul trapei ovale. Nu pot deosebi silueta Irinei dintre cele trei-patru siluete subțiri, cu părul lung curgînd de sub boneta cochetă, stewardese STAS, trase la şapirograf.

– This is the first call for flight number 36 to Amsterdam. All passengers...

Nu vocea asta blîndă dar plină de tainice ascunzişuri - răscolind, amintiri ca un ventilator uitat deschis peste un birou plin de hîrtii - ar trebui să cheme oamenii într-o asemenea călătorie.

Mă dezlipesc brusc de peretele de sticlă, pe geam a rămas o pată mată, acolo unde am apăsat fruntea. Mîine, colonelul acela înalt, slab, purtînd ochelari fumurii cu ramă de aur pe fața îngustă şi puternic ridată, o să-mi scrie „APT ZBOR” pe ultima foaie a carnetului medical. Mă întorc, sînt gata să mă lovesc de fanfara suedeză care curge încolonată, spre coridorul jos, lat, ducînd spre pistă. Aştept pînă trec toți, trompetele, tromboanele, tobele, başii cu pîlnii imense, complicate, defilează pe picioare subțiri cu şosete albe în pantofi negri. Traversez holul în diagonală ritmîndu-mi paşii cu placheurile pe

pardoseala lustruită de piatră, ies. Boeingul nu se vede, ascuns de clădirea aeroportului, încerc să-mi imaginez rîndurile de scaune încă goale dormitînd sub huse, lucirea întunecată a hublourilor, replicile scurte, stăpînite, din postul de pilotaj luminat numai de sclipirea vagă a tabloului de bord.

Maşina galbenă aşteaptă cuminte la bordură, culoarea paşnică a caroseriei are luciri sîngerii sub proiectoarele roşiatice.

Cunosc bine luminile astea, se detaşează clar pe fondul argintiu al oraşului, aşa cum îl văd eu de la 10-12-14.000 de metri. Dau capul pe spate în semn de recunoaştere şi salut, haloul din jurul becurilor mari, umplute cu nu ştiu ce gaz inert, avertizează că mai tîrziu, spre dimineață, va apare ceața. Vine toamna... La ora aceea însă, Irina va fi ajunsă cu bine la Amsterdam, iar eu - la aerodromul meu. Urc în maşină,

în timp ce pornesc mă gîndesc că ar fi cazul să mă mut din apartamentul lui Chioru. Cauciucurile scîrțîie, lasă o dîră neagră cînd cobor rampa spre şosea; sînt lucruri care, odată întîmplate, te maturizează văzînd cu ochii, şi habar n-am dacă asta e bine sau e rău.

19

– Pe munți e furtună.

În față, dincolo de parbriz, săgeți prelungi de lumină albă modelează întunericul în contururi fantastice. Cabrez, norii de sub mine se agită, le ghicesc clocotul înăbuşit în beznă, MIG-ul tremură mărunt, saltă, se zbate, pică încăpățînat refuzînd să asculte de comenzi. Cuplez pilotul automat, avionul se linişteşte, numai freamătul acela surd, primejdios, întrerupt de vagile

proteste electronice ale giroverticalelor, îmi transmite prin manşă, prin paloniere, prin chingile scaunului, încordarea metalului. O labă uriaşă de flacără violetă zgîrie orizontul în stînga, pe cupolă aleargă scîntei mari, prelungi, bordurile de atac ale aripilor ascuțite s-au învăluit în subțiri, tremurătoare fîşii de lumină fluidă. Tabloul de bord e alb de fulgere, alb dureros, acele aparatelor lasă umbre subțiri pe cadranele căscate orb, cifrele nu se disting. Macheta giroorizontului tremură, se înclină, pilotez după urma cenuşie, subțire, curbată, care tremură mărunt şi se linişteşte, revenind între repere. Se sfîşie cerul în falduri ample de lumină crudă, aştept zgomotul, ghemuit în aşteptarea bubuitului enorm care nu mai vine, se prăvălesc mase imense de aer dislocat, lovindu-se, izbindu-se scrîşnit, MIG-ul e săltat brutal pe valuri mute de aer arzînd cu flacără rece; pe țeapa tubului Pitot

aleargă şi se scurg şuvoaie de plasmă albastră. Acul înnebunit al radiocompasului, trozniturile din căşti, fiecare mişcare lasă o dîră tremurătoare de lumină palidă în aerul cabinei.

O gheară crispată de foc răbufneşte sub norii groşi, cenuşii, se adună, străpunge scutul de abur, izbeşte fuselajul avionului; MIG-ul e aruncat nebun înainte şi pe un plan, se clatină, geme, cade primejdios de aproape de freamătul colcăitor, cîmpia aceea strălucitoare umflîndu-se şi fierbînd necontenit, întinsă din orizont în orizont negru, întunecat, negru de spaimă; zbor ghemuit, strîns în scaun, aşteptînd. Fîşii de abur înconjoară cabina împrumutînd o clipă reflexe roşii, şi se transformă în dure coloane de granit, negru izbucnite din două imense răbufniri de lavă orbitoare, MIG-ul strîns într-un cleşte incandescent se zbate, ridică botul, simt compresorul măcinînd şi fărîmiţînd şi

alimentînd camerele de ardere cu flăcările albastre şi înghețate. Brusc mă cufund în beznă, întuneric de care mă izbesc moale, înăbuşit, cu fruntea, cu umerii, cu pieptul, intru în beznă ca într-un zid negru şi învăluitor, bîjbîi cu mîna încleştată pe manşă, nu văd nimic, strîng pleoapele, îmi fulgeră pe retină şerpi de foc contorsionați, zvîrcolindu-se tăcuți într-un întuneric purpuriu. Deschid ochii mari de tot, adică ştiu că i-am deschis pentru că sorb bezna cu pupile avide de o rază de lumină, bordul roşu al cabinei, slab, liniştitor, imperfect, nefăcut pentru aşa o noapte. Mi-e capul dat pe spate, îmi simt trupul greu, chingile apasă umerii, intră în carne cataramele de metal, mîna strîngînd inutil manşa, parcă s-a topit şi s-a contopit cu palma transpirată mînerul masiv, zimțat. Mă striveşte de scaun urcuşul abrupt, orb, doar într-un tîrziu măsurat de secunde lungi şi. cleioase

prinde să tremure o geană timidă de lumină roşie, scoțînd din întuneric şi săpînd pe retină cadranele cu cifre ştiute.

Urcăm incredibil, acul variometrului dat peste cap, cu ampenajul spînzurînd deasupra cabinei, cu tubul Pitot zgîriind norii rămaşi sub noi, ne înălțăm într-o trombă neagră de aer şi electricitate amestecate de-a valma, abia pot stăpîni avionul cu mişcări scurte, frînte la jumătate. Undeva, în față, Zet, în spate, la cîțiva kilometri, Chioru. Ecranul locatorului e alb, cînd privesc afară, dincolo, de cupolă se aliniază, se adună într-un vîrtej, se destramă din nou, stele. Clatin capul, greu, se frînge gîtul sub metalul, căştii, atlas, axis, ridic mîna de pe maneta de gaze, muşchii striviți ascultînd anapoda, şterg cum pot stelele de pe ochi - stele false. Mă regăsesc în certitudinea electronică a bordului; cabina *mea* - parcă încep să mă

obişnuiesc, redresez avionul, lupt împotriva curentului care se prăbuşeşte încercînd să ne copleşească. Cuplez forțajul, țîşnesc în sus din lumina rece, împins de coloane de flacără fierbinte, născută în măruntaiele metalului greu încercat. Dincolo de cupolă stele, stele adevărate.

– 321, mergem acasă. Dacă auzi, 321...

Acum aud. Slab, printre pîrîituri, vocea lui Chioru confirma. Viraj pe stînga, macheta giroorizontului vibrînd mărunt în dreptul reperului de 30 de grade; umbre albastre aleargă pe mîinile înmănuşate pe bordul roşu, le simt reci şi mirosind a ozon, pe fața strînsă în masca de oxigen. Orga de fulgere dezlănțuită brusc în față aproape m-a orbit, întorc reostatele la maximum. Ceasul, normal mai aveam un minut de zbor pînă să virez, cînd botul avionului zgîrie ultimele creste de nori, rotindu-şi

silueta neagră pe păienjenişul auriu de lumini - pămînt cald, pămînt bun, pămînt oferindu-se, deschizînd braţele într-o blîndă aşteptare - strîng din dinţi şi virez pe dreapta, înapoi. Revin pe vechiul cap-compas, botul MIG-ului se profilează rînjind urît pe un zid neîntrerupt de lumină ameninţătoare. Zîmbesc sub cască, strîmb, puţin neîncrezător, dar zîmbesc, nici Zet, nici Chioru n-au făcut viraj spre casă. Aici, pe munţi, e una din nopţile în care înveţi aviaţie cît în ani lungi de pilotaj. Una din nopţile chinuite, ale mele, noapte-test, noapte de triumf greu cîştigat, un minut-dus, un minut-întors, contra luni de linişte şi certitudine. Noaptea dinaintea dimineţilor în care mă trezesc puternic. Ţîşneşte de sus, imens, de unde naiba, deasupra e senin, un braţ orbitor, parcă a plesnit în două cerul de noapte, şi curge transformîndu-se într-o reţea haotică, prin ale cărei ochiuri încerc să

mă strecor. Mi-e gura uscată, gîtlejul scorțos, ars, horcăie mărunt înghițituri de oxigen, ochii dor roşu de atîta lumină şi de orbirea ce va urma. Rețeaua de flacără se clatină imensă, şovăie, întinde tentacule violete încercînd să apuce, să îmbrățişeze, să dizolve - şi se prăbuşeşte, contopindu-se cu goana nebună a pîraielor de fulger de sub avion; lumină despicîndu-se în lumină, căzînd greu şi definitiv, peste un început de lume. Din nou ochii holbați în gol, sorbind întuneric, mîna contopită cu minerul masiv al manşei, simțind în palmă pînă şi cele mai mici nituri ale MIG-ului. Acum vreau un fulger, o lumină, gheara de flacără rece, o nouă izbucnire de plasmă, lavă incandescentă - orice, numai nu bezna, totală din fundul ochilor holbați, orbiți, zborul aiurea al supersonicului călăuzit după tremurul reținut al manşei în palma năclăită. Nu va ține mult, îmi spun, peste cîteva clipe

o să văd, cad în gol, MIG-ul cade înaintea mea lăsîndu-mă suspendat în chingi, susținînd pe umerii striviți de cupola cabinei întreaga greutate a avionului. Un fulger, unul paşnic şi relativ depărtat, luminează cabina, primul cadran de care mi se agață ochii din nou văzători e ceasul, ceasul de bord, patru cadrane cuprinse în ramă eloxată, cadrane negre, violete acum, toate patru indică treizeci de secunde; treizeci de secunde de zbor trecut, încă o dată pe atîta pînă la viraj, apoi de două ori treizeci de secunde spre casă. Matematica cea mai elementară, atît de elementară încît mă trec fiori.

Pe urmă nu ştiu sigur ce se întîmpla, burta nituită loveşte suprafața fosforescentă a norilor, contactul iscă scînteia uriaşă care învăluie ca o cascadă de lumină jucărioara mea de metal cu aripi delta. Începe un vals nebun într-un văzduh de poveste, vals

primejdios în jurul domurilor de piatră neagră, din care oricînd poate țîşni un pumn de flacără albastră - ultima.

Ne repezim într-un plan, purtați de torentul curgînd aiurea, redresez, sîntem aruncați, întorşi pe spate, ne, prăvălim spre vîrtejul de lumină, îl sorb cu ochi dilatați deasupra capului, dincolo de cupolă, răsucesc avionul, din nou ne aruncă pe spate, şi MIG-ul trasează o dîră de întuneric alb pe cerul violet. De ce, dar asta ține numai o secundă nesfîrşită, abia acum ştiu de ce m-am întors. Manşa lipită, apăsată strîns cu genunchii, avionul se supune scrîşnind, cum rezistă, dar cum poate rezista el, fier mort, nituri, dural şi flacără, aparate sofisticate, kilometri de cablu şi saci întregi de tranzistori, miracolul turbinei, iadul camerelor de ardere în care lumina înghețată devine flacără vie - aripile boante, scurte, trase înapoi, toate astea, adunate prin şuruburi, prin bolțuri, cum

naiba rezistă aici, unde orice şurub s-ar forfeca urgent, unde tot ce e metal curge topit, unde tot ce nu e viață şi voință lucidă se contopeşte şi dispare în străfulgerările de lumină solidă? Sau şi el... mă întind cutremurat în chingile care intră în carne şi mă sorb contopindu-mă cu avionul, încerc să desfac palma care strînge, care topeşte şi e topită, încerc să mişc ghetele grele de zbor prinse în paloniere, sudate de o misterioasă forță umplînd cabina şi contopind pînă la - pînă dincolo de identificare - cu avionul meu de flacără şi metal însuflețit.

*

– Ți-a fost frică?

În întunericul din microbuz, silueta masivă cu umeri pătrați a iui Zet astupă parbrizul. Îmi apropii fața de fața colonelului, nu-i pot distinge ochii sub vizorul coborît.

Nu răspund, îmi ascund bărbia sub fermoarul lat. tras pînă sus, al salopetei.

– Mergem?

Nu încă; pe bretelă rulează avionul lui Chioru. Burta prelungă, halourile de sub plan în jurul farurilor de aterizare, luminile de poziție, stînga-roşu, dreapta-verde, alb sus de tot, în vîrful derivei. Mă orbesc farurile, stau cu ochii mijiți pînă se sting, Chioru urcă în microbuz gîfîind în întunericul de sub cască:

– Dă-i drumul.

– Unde vă duc? se întoarce spre noi şoferul, unul tînăr, nu l-am mai văzut, prietenul meu icneşte încercînd să desfacă închizătoarea blocată de la inelul căştii etanşe.

– Unde naiba...

Apasă, trage, închizătoarea pocneşte sec, cedează, se desface. Prin parbrizul maşinii, peste umerii lui Zet, cerul: aici e senin. Chioru îşi scoate casca cu vizorul ridicat, şterge plexiglasul vizorului cu

mîneca salopetei, depune casca lîngă el pe bancheta de vinilin, repetă tare ridicînd din umeri şi încercînd să distingă faţa şoferului care albeşte spre noi în întuneric:

– Unde naiba? La celula de alarmă...

SFÎRŞIT